

Zane Grey - Družina krivog noža

Cottonwoodom je vladala kišovita zimska noć. Bio je početak studenog. Vjetar je zavijao u krošnjama borova i šuštao kroz jasike. Sitna, hladna maglica prodirala je kroz otvorene pukotine među brvnima, ali razbuktali plamen cedrova drveta u ogromnom kamenom ognjištu stvarao je prijatan ugođaj u unutrašnjosti brvnare i osvjetljavao njene stanovnike. Na žeravici se pušio lonac s kavom, u otvorenoj željeznoj pećnici žutjeli se biskviti, a miris debelih reznjeva govedine ugodno se miješao s mirisom dima. Ljudi su, međutim, pušili, netko lulu netko cigaretu, očito su upravo povećerali. — Oluja nagovještava ranu zimu — primijeti Jed Stone, vođa družine. Stajao je kraj ognjišta. Bio je to lijep, vitak čovjek, još uvijek pravi kauboj usprkos četrdeset i više godina surova života u Arizoni. Profil što mu se oštro ocrtavao na svjetlu plamena bio je čvrst i pravilan, po njemu se ne bi reklo da je to odmetnik koga već dugo nije zao glas. Kad se okrenuo da uzme žeravicu za lulu, plamen mu osvijetli svijetlu, već pomalo rijetku kosu, svijetle oči i prijatno, obrijano lice. — Pa, ni u ranoj ni u kasnoj zimi ovdje dolje nisam vidio pravo nevrijeme — odgovori jedan čovjek iz sjene. — Hm! Ne znaš ti ništa o Mogollanskim planinama. Doživio sam ja ovdje i paklenske zime — dubokim glasom progovori drugi. — A vjerujem da ću ovih dana slijediti i nešto drugo a ne samo tragove kopita. — To je govorio lovac Anderson, među njima poznat i kao Tragač. On je najduže živio u ovom kraju i njegove su riječi potvrdile Stoneovu tvrdnju. Anderson je bio ozbiljan čovjek, već odavno zagazio u zrele godine, što se vidjelo po -sjedinama u crnoj bradi. U njegovim krupnim i dubokim očima odražavao se plamen s ognjišta. — Kladio bih se da još za neko vrijeme nećemo biti odsječeni od svijeta — javi se Carr, glavni kockar u družini. Bio je to čovjek pedesetih godina, siva lica i kose. Zvali su ga Stoneface, kameno lice. — A što kažeš ti, Pecose? — vođa upita krakatog Teksašanina prosjedih brkova, koji je sjedio naslonjen na zid nasuprot ognjištu. — Ja? ... Baš ništa — otegne. — Mogli bismo zimovati dolje u Sierra Ancasu — predloži Stone zamišljeno. — Nešto te grize, šefe, još otkako smo se pobili kod Traftove ograde od bodljikave žice — sa svog sjedišta među zavežljajima progovori Mallov Kreštalo. Glas mu je bio naročito kreštav, ali to nije bio jedini razlog nadimku. On je bio najgori u zloglasnom društvu koje je već godinama bilo trn u oku svim stočarima u Mogollanskim planinama. — Ne poričem. — A zašto? — upita kreštavac dok mu se opako, iskrivljeno lice presijavalo na svjetlu. — Izvukli smo se sa svega nekoliko ogrebotina, a onesposobili smo dva jahaća Dijamanta. Nismo 1< porušili posljednjih devet milja ograde? 6 — Kreštalo, slučajno poznam starog Jima Trafta. Jaha sam za njega pred dvadeset godina — odgovori Stone ozbiljno. — Po mom mišljenju, Jede, ta Traftova oграда je podijelila pašnjake i bit će tu još vraga — oštro će drugi. — Smatraš li da to opet znači rat poput onog u Ljupkoj dolini? Prošlo je više od sedam godina, a još se zla krv nije slegla. Uslijed oštih upadica Carra i Andersona, Kreštalov odgovor se nije mogao razumjeti. Međutim, izgled malog jahača sam po sebi bio je uvjerljiv. Bio je to sitan, nakazan čovječuljak, neodređenih godina. Oči su mu bile blijede ali žarke, nepravilno smještene na opaku licu. Izgledao je strašno kao i glas što ga je bio. U tom trenutku napolju se začuje prigušen konjski topot. — Ha! To su sigurno Madden i Sonora — zadovoljno će Stone, pođe k vratima i javi se. Odgovor ga je umirio, pa se vrati vatri i ispruži dlanove prema njoj. Zatim se okrene i stavi ruke na leđa. S druge strane drvenog zida toptali su konji. Cuo se siktav zvuk mokre kože i teških zavežljaja. Tihi glasovi ljudi nagovještavali su što se tamo radi. Stone opet pođe do vrata, ali u crnoj olujnoj noći ništa

ne vidje. Ljudi su pušili bez riječi. Kiša je bubnjala po krovu što je na nekoliko mjesta prokišnjavao. Vjetar je muklo zavijao u dimnjaku. U brvnaru uđe čovjek s teškim zavežljajima i položi ga uza zid, a zatim pride vatri i skinje sombrero i kaput s kojih se cijedila voda. Ispod sombrera pojavilo se tamnoputo lice i krupne sjajne oči Meksikanca Sonore. — Drago mi je što ste se vra srdačno reče vođa. — Sto je nova? — Ništa dobra — odgovori Sonora. Kad je odmahnuo glavom, kišne kapljice zacvrčaše na ognjištu. — Oho! — uzvikne Stone i nasloni se na kameni dimnjak što je bio u sjeni. Ušao je i drugi jahač, sav usoptan pod teretom teškog zavežljaja kojeg jednostavno baci na tle. Zatim se približi vatri. Vonjao je po kiši, konjima i šumi. Bio je to čovjek bez ičeg naročitog u izgledu. S njega se ćurkom slijevala voda. Objesio je kaput o klin u dimnjaku, ali nije skinuo crni sombrero s kojeg su se cijedile kapi kiše. — Evo šefe, Sonora i ja stigismo — rekao je zadovoljno. — Vidim — mirno odvrati Stone. — Gore izgleda gadno. Pada gusti snijeg, ali ne vjerujem da će se zadržati. Isuviše je moker. — U što se kladiš da se neće zadržati? — upita Carr. Madden se nasmije i čučne kraj vatre. Ogromne ostruge dirale su mu kukove. — Dajte mi jesti — reče — Od jučer ujutro zalogaja nisam stavio u usta. S vatre skinje lonac s kavom, a zatim uzme meso i biskvite. Iako je gorio od želje da dozna što ima novo, Stone ih pusti da zatome glad koja je zaista bila vučja. Šetao je kolibom iz sjene na svjetlo pa natrag, ravnomjerno kao da je duboko zamišljen. Odsjaj vatre zaigrao bi ponekad na revolveru s koštanom drškom što se njihao u futrolu ispod bedra. Ostali su tiho pušili. Najmlađi iz društva, kauboj po odjeći i držajju, na vatru. Lice mu je bilo ljepušasto i čudno licima prisutnih. Međutim, odavalo-jfi-slabićaj>una poroka i nikome nije trebalo objašnjavali-kako to da je dospio ovamo. Pridošlice nisu prestale s jelom dok nisu počistili svu govedinu, biskvite i kavu. — Slistili smo sve — uzdahne Madden. — Gospode kad je čovjek gladan, nema bolje stvari od komada sočne, osoljene govedine... A sad, evo, svakome po jedna prava cigara. Fino su suhe. — Dobacivao im je cigare u ruke koje su željno pružali, a onda dohvati gorući iver i pripali sebi. Zatim se zavalio, ispuhne golem oblak bijela dima i uzvikne: — Aha!... Hajde, šefe, pitaj! Stone dogura jedan sanduk bliže vatri i sjedne. Iz sjene došepa visoka ljudina, lica puna ožiljaka i opaka pogleda. Na prsluku je imao šerifsku značku što se presijavala poput zvijezda. Još neki priđu bliže. Na svim licima odražavala se krajnja znatiželja, samo se na licu Kreštala, malog odmetnika, nije primjećivalo zanimanje. — Maddy, jesi li donio zalihe? — upita Stone. — Jesam, a nisu ni pokisle. U šupi su još četiri zavežljaja. Duhan, viski, municija... osjetljive stvari su u zavežljaju što ga je donio Sonora. A ja vam ovdje svima kažem i tvrdim da više ne želim vući tovare Cottonwoodom po snijegu i kiši. Nismo vidjeli prst pred okom. Pustili smo konje da sami idu. — Je li bilo kakvih nepritulika u Flagu? — upita Stone. — Nikakvih. Uzalud smo se brinuli — odgovori Madden. 9 "— Aha. Znači nijedan od ranjenih kaubojja nije pocflegao? — Ne. Frost seta na štakama, a i Hump Stevens će ostati živ; tako su mi bar rekli. — Kako je Jim Traft primio obaranje devet milja ograde? — Na kojeg Jima Trafta misliš? — Na starog, budalo. Tko uopće računa s onim žutokljuncem, njegovim nećakom? — Hm, šefe, mislim da ćeš morati računati i s njim. Jer u Flagu se vodi računa o njemu... Jasno ti je, naravno, da sam doznao samo ono što se govori po salunima i trgovinama. Ali, i to je pouzdano. Kad je stari čuo za devet milja oborene ograde, ni okom nije trepnuo, ali mi kažu da se mladi Jim prokletu razbjesnio. Jede, stari stočar će nastaviti s podizanjem te ograde, a sad čuj još nešto. Kako sam shvatio, stočari se sve više zagrijavaju za tu ogradu. Bambridge je jedini krupni stočar koji je protiv ograde, i sam dobro znaš zašto. No, ne govori se samo o ogradi... Šefe, razbijena je družina Cibeque ... — Nije moguće! — uzvikne Stone. — Da, i to u prvom redu zahvaljujući kaubojju Jocelvnu koji je napustio družinu Dijamanta i prišao družini Cibeque. Izgleda da je bio izgubio glavu za

malom Molly Dunn, Slingerovom sestrom. Vidao si je u West Forku, Jede. — Da. Najljepša cura u ovom kraju. — Dakle, Jocelvn je svim silama nastojao dobiti je, pa je prevario i Haverlvjeve i Slingera Dunna i zavadio ih. Zamislio je najpodliju rabotu koju sam čuo, ali je na tome propao. Odveo je malu Molly, i s time je počeo pravi pakao. Slinger je napustio družinu Cibeque i pošao Jocelvnovim 19 tragom u šumu, sve negdje do Tobeova zdenca. Mora da je to još uvijek ona brvnara koju je, tko zna kada, podigao Anderson. Usto su Jocelvn i ostali iz družine Cibeque oteli mladog Trafta, tražeći otkupninu. Jocelvn je kanio pokupiti novac pa potom ubiti momka, a Haverlvjevi to opet nisu znali, tako se bar priča. U svakom slučaju, u toj je kolibi došlo do raspleta. Jocelvn je malo previše zavirio u čašu i htio je malu Molly odvući u šumu. A ona je, što se od Slingerove sestre može i očekivati, digla dreku do neba. Jocelvn je pokušao ubiti mladog Jima, ali mu se ona suprotstavila ... grizla ga je poput divlje mačke. U tom trenutku pojavio se Slinger, onako kako on to već zna, poput Indijanca, i ubio Jocelvna. Onda se obračunao s Haverlvjevima i obojicu ubio, ali je i sam bio teško ranjen. Odnijeli su ga u Flag. Preživjet će. — Vraški sam zadovoljan, premda se Slinger i ja baš ne ljubimo — reče Stone. — Nije onda nikakvo čudo što se u Flagu nitko ne uzbuđuje zbog naše male čarke sa Stevensom i Frostom. — To je sve o tome — nastavi Madden praveći se važan. — Jedna će vijest zanimati sve vas. Bambridge je izgubio parnicu protiv Trafta. Zapravo, prema mišljenju suda, Bambridge nije ni imao nikakve osnove za parnicu. Izgleda da je Traft još davno kupio ranč i pašnjake Žute kotline. Bambridge nije imao pojma da su isprave o vlasništvu registrirane u Flagu. Kažu da je kao pomaman skakao kad je to doznao, a priča se i da su se Traft i on pograbili kad su izišli iz sudnice. Traft ga je optužio da se bavi sumnjivim poslovima sa stokom ovdje dolje. Bambridge je potegao revolver, ali rqu ga netko izbio iz ruke. To je razbjesnilo 11 starog Trafta. I što misliš da mu je kazao, šefe? Cuo sam to od jednog poznanika koji je bio tamo. — Kladio bih se, Maddy, da mu je svašta izgovorio — odgovori Stone, kimajući glavom. — Svašta! Pogodio si. Zakleo se da će najuriti Bambridgea s arizonskih pašnjaka, štoviše, ranč Žuta kotlina, za koga ste ti i Bambridge računali da je vaš, poklonio je svom nećaku Jimu... i pogodi kome još? — Ne želim pogađati. Pričaj! — nestrpljivo će Stone. -i-rJi više ni manje nego Slingeru Dunnu — izjavi Madden slavodobitnim tonom ljubitelja senzacija. — Kome? — zaurla Stone. — Rekao sam ti, šefe. Stari Traft je ranč i pašnjak poklonio mladom Jimu i Slingeru .., pola i pola, pod uvjetom da Slinger priđe družini Dijamanta i pomogne joj očistiti Žutu kotlinu. — Ha-ha! — zlobno zakrešta Mallov. — Slinger i Dijamant! — s nevjericom u glasu uzvikne Stone. Očito je to bilo nešto nevjerojatno i puno opasnih mogućnosti. — Tako je to, šefe. Oni dolaze ovamo poslije Dana zahvalnosti — završi Madden i duboko povuče dim. Stone se opet povukao u sjenu. Madden se protegne, pruži čizme prema vatri i sav se preda uživanju u cigari. Svi osim vode ispuštali su bijele oblake dima što se dizao i miješao s propuhom koji je pirio kroz pukotine. — Sto misliš o tome, šefe? — najzad upita Anderson. 12 Jed ništa ne odgovori. — Hm! — progunda lovac. — Frank, ti si najnoviji u družini. Sto misliš o Maddvjevim vijestima? Kauboj se protegne i sjedne. — Mislim da je to neizvedivo — odgovori. — Sto to? — Čišćenje Žute kotline. Lovac povuče iz cigare i ispuhne oblačinu dima. Zamišljeno je trljao crnu bradu. — Odakle si, Frank? — Rođen sam u Arizoni. — I ti to kažeš? Hm... Onda se ne čudim što si završio kod nas — zamišljeno će Anderson. Potom se obrati Meksikancu koji mu je bio najbliži. — Ti si, Sonora, godinama ovuda pasao ovce? — Si, senior. — Vidio si svu silu pobijenih ljudi? — Mnogo ljudi, sefior. — Jesi li razgovarao s ovčarima u Flagu? — Si. Svi govore mucho malo. Stari Traft opasan čovjek. Ako počne posao, završi posao. Nato se tragač Anderson, kao da slijedi neki trag, obrati krakatom Teksašaninu. — Pecaše, a što si ti bio kad si jahao uz rijeku

po kojoj si nazvan. — Ja? Skoro isto što i danas. Samo nisam imao tako dobro i sigurno društvo — uz smijeh otegne odmetnik. — Sigurno, hm? Dobro, to je pohvala Jedu i Krivom nožu. No, da li je to opravdano? ... Po mom mišljenju, ta prokleta ograda označava prekretnicu na pašnjacima Arizone. Iza te zamisli stoji netko neobično inteligentan. To baca svjetlo na mnoge dosad prikrivene staze. • Mucho malo — veoma lože (Spanj.) 13 Kreštalo nije čekao da ga Pecos pita. Pljune i otpuhne dim koji mu zakrije čudno lice. — Ako mene pitaš, reći ću ti da je Maddyjeva priča prazno gradsko naklapanje — zakrešta. — To isto slušam već deset godina, a Žuta kotlina još nikad nije bila tako divlja. Dapače, krade se više stoke nego onda. U šumi je više kradljivaca stoke. Više je nepoštenih rančera. Kad sam došao u Tonto, za rančere Bambridgeova kova nije se ni čulo... A što znači šaka brzih kauboja za nas? Ja ću ubiti mladog Trafta, a Sonora Slingera i... Dijamant je gotov. — Lijepo pričaš, Kreštalo. To je lako ostvariti ako mi povučemo pravi potez. Uopće ne uspoređujem tu neobuzdanu družinu Dijamanta s Krivim nožem. To čak ne bi bila ni fer borba. Ljudi protiv dječaka, naravno izuzmu li se Slinger i Prentiss. — Tragaču — javi se tiho Pecos — potpuno zaboravljajući da je u Dijamantu jedan Teksašanin, Lonestar Hollidav. I budi siguran da neće osramotiti moj rodni Teksas. — Hm!... Langu, ti se kuneš da si na pošten način došao do te šerifske značke — nastavi lovac. — Sto ti kažeš? — U Mogollanskim planinama nema zakona, niti će ga za naših života biti — odvrti bivši šerif. — Točno — odsječe Anderson. — To sam htio čuti. A naši mogu potrajati proketo malo. — Do vruga! Tragaču, ti bi morao nešto popiti — zakrešta Mallov. — Otvorimo zavežljaj da malo potegnemo. — Ne! — naglo će i oštro Stone. Vidjelo se da pažljivo prati razgovor. 14 — Znači, ostao je još samo Štoneface — produži Anderson — no pošto je on kockar, iz njega nikad ne možeš izvući nešto sigurno. — Tragaču, kladim se za ove zlatne kolutiće — reče Carr zveckajući zlatnicima u ruci — da ćeš ti, kad dođe proljeće, spavati vječnim snom. — Quien sabe! Tko zna! Ali, s tobom se ne kladim. Ti njušiš oklade u zraku, a možda, bogzna ... imaš veze i s duhovima. Zavladao je tišina. Lovac je upitno gledao vođu, ali nije izrekao svoju misao. Obratio je pažnju na cigaru što je odjednom počela slabo gorjeti. Kiša je bubnjala po krovu, vjetar je zavijao, iza drvena zida konji su jeli zob, vatra je pucketala. Najzad progovori Jed Stone. — Ljudi! Jahao sam u prvoj družini Krivog noža, tome je već dvadeset godina. U Arizoni nikad nije bilo bolje družine. Od onda sam jahao u svim kasnijim družinama. U nekima je istodobno bilo i dobrih i loših ljudi. Teksašani koji su došli početkom osamdesetih godina, iznijeli su Krivi nož na zao glas. Daggs, Colter i ostali nisu dugo živjeli, ali njihov zao glas je. Pa ipak, oni nisu bili ništa gori od stočara i ovčara koji su vodili onaj rat. Od onda više nisam imao nijedan uistinu pošten posao. Zastao je. d.tUoioi potegao iz cigare i otpuhnuo dim. Nogom j, odoacio jednu granu u vatru i promatrao kako pucketa. — I sada dolazim na današnji dan i sadašnju družinu Krivog noža — nastavi. — Ogromna je razlika između činjenica i glasina. Stari Jim Traft dobro zna tko mu odgoni stoku, ali to ne može dokazati... bar zasad. Bambridge zna da krademo stoku, ali on to ne može dokazati jer je i sam po 15 kvaren. Isto važi i za sitnije stočare. Ako se smijem pohvaliti, reći ću da sam prilično mudro vodio ovu družinu. Imam nekoliko tisuća grla stoke s našim žigom. Većinu smo jednostavno uhvatili lasom na pašnjaku i žigosali. Znali smo da majke te teladi nose Traftov ili neki drugi žig, a ne naš. Ali, to nam mogu dokazati samo ako nas uhvate na djelu. A mi smo prestari lisci da nas uhvate, pogotovo na žigosanju. Ali... ljudi, vrug je u tom da s uhodanom praksom nećemo moći nastaviti ako stari Traft ovamo pošalje družinu Dijamanta. Žuta kotlina pripada njemu. A družinu Dijamanta, ako je u njoj Slinger Dunn, ne treba potcjenjivati. To ću vam i dokazati. Slinger je više Indijanac nego lovac. Dobro ga poznajem. Neko smo vrijeme zajedno lovili. On je dugo lutao šumom s Apašima. Nema te

družine koja će biti sigurna, ako se on s puškom šulja oko nje. Kažem vam... ako nas Slinger hoće napadati iz zasjede... pucati na nas iz zasjede poput Indijanaca, pobit će nas do posljednjeg. Ali, kladio bih se da se Slinger nikad neće upustiti u takvu vrstu borbe. To moramo imati na umu ako dođe do sukoba između Dijamanta i Krivog noža. — Ako — naglasi Anderson, kad je voda zastao. — Nema tu nikakvog ako. Ma kako razmišljao, uvidjet ćeš da Traft već dugo vremena ima u vidu iskorištavanje Žute kotline. Tu može lako napasati deset tisuća grla i to će svakako biti lijep ranč. — U redu, onda moramo bolje razmisliti. Izložiti ću vam još neke činjenice a onda staviti na glasanje. Zao mi je što sam se uvijek držao toga, jer mislim da mi je tu sve potpuno jasno... Posljednjih nekoliko godina uvijek smo imali po 16 neku rezervu i da nismo bili rasipni, svi bismo već odavno bili dobro potkoženi. Bambridge u po sljednje vrijeme naveliko radi. Ne mogu točno reći koliko smo tisuća nežigosane junadi prebacili do njega. Međutim, on sad namjerava napustiti Arizonu. To njušim. Prije toga, sigurno će pokušati izvesti nekoliko krupnih poslova. Ako to učini, možete se kladiti da će se sva vika srušiti na Krivi nož. Traft je otkrio karte. Riješio je likvidirati Bambridgea. U cijelom kraju nema bistrijeg ka uboja od Traftova nadzornika Ringa Lockea. Oni šalju Dijamant ovamo ne samo da pazi na nas, već i na Bambridgea. Sto se tiče mladog Trafta, vidjet ćemo što će biti s njim. Neki kažu da je »svoje gore list«. U svakom slučaju, bila bi to pro kleta greška, Kreštalo, kad bi smaknuo mladog Jima. Stari Traft bi pročešljao sve od Kolorada do Superstitiona. To ne bi valjalo. Slingera Dunna, da, ili bilo koga drugog, samo ne mladog Jima ... Znači, moje je mišljenje da još jednom otjeramo veću količinu stoke, sve prodamo Bambridgeu i da se što prije selimo odavde. — Bože! — zakrešti zapanjeni Mallov. v — Šefe, znači li to da predlažeš da napustimo pašnjake kojima je Krivi nož dvadeset godina go spodario? — upita Carr. I Teksašanin Pecos sarkastično postavi isto pi tanje. — Ljudi, vidim kako se vremena mijenjaju — kratko i pomalo oštro odgovori im voda. — Sad ću vam postaviti pitanje jednom po jednom... Andersone, da se odavde selimo na nove pašnjake? — Mislim, da. To nije u stilu Krivog noža, ali baš zato to preporučujem. 2 Družina krivog noža KniUnlra fw.tb 17 Ovčar Sonora se također odmah prikloni Stoneu. No, kockar se nije zagrijao za taj plan. Malloy je prostački i uvredljivo zakreatao da odbija. Drugi su također, posrednim i ponižavajućim primjedbama, odbili prijedlog. — U redu. Ne morate mi ,žato skinuti glavu — izjavi Stone sličnim tonom. — Ako to učinite, neće ostati baš mnogo mozga u ovoj družini. .. Stvar je riješena. Krivi nož ostaje dok nas ne otjeraju ii ... zbrišu. Ta je odluka bila konačna. Snaga Stoneova mrka glasa, natjerala je na razmišljanje svakog osim, naravno, Kreštala i možda šutljivog Teksašanina. JedarV za drugim, razmatali su posteljinu i lijegali. Madoen je već zaspao, naslonivši glavu na vreću. Sombrero mu je skliznuo s glave i otkrio izmoreno i izbrazdano lice. Jed je i dalje stajao u sjeni kod dimnjaka. Kad su svi pozaspali, prida, i sjedne na sanduk pokraj ognjišta. Bacao je iverje u vatru i gledao kako gori. Oluja kao da je jenjsteala. Vjetar je zavijao tiše i na prekide, kiša je la^še bubnjala, a granje više nije šibalo po krovu. Stone je, vjerojatno, razmišljao o prošlosti. Izgledao je poput čovjeka koji gatii iz užarena ugljevlja. Pfed dvadeset godina jahao pašnjacima kao kauboj. Slobodan, pošten, omiljen. Budućnost je bila pred njim. Tamne, tužne oči pokazivale su da je postojala i djevojka. Samo dvadeset godina! Ali, godine što su slijedile bile su okaljane i za njih je trebalo ispaštati. Vidio je mnoge stočare koji su počeli pošteno a završili na konopcu. Uzdahnuo je tjerajući od sebe nešto poznato, ali i zbunjujuće. Ustao je i počeo šetkati amo-tamo pored ognjišta. 18 o (svijetlila) Sjene po zidovima postale su ^ ^ foBrnJal Malloyevo lice bilo je avetinjski podrugljhroTTaok je spavao, na njegovu licu se vidjelo da je ubojica. Sto su za njega značili život i smrt? Mladi Reed, kauboj koji je nedavno prišao družini, lteo je na

leđima, a rumeno svjetlo obasjavalo ma. ljepuškasto lice slabića. Stone ga je žalio. Ima X živu majku . . . sestru? Bio je odmetnik iako su nlu tek dvadeset i dvije godine. To za Stonea zapravo nije bilo ništa novo, jer je vidio mnogo kauboja koji su skrenuli s prava puta. Ali, u ovom trenutku to mu je radi nečega mnogo značilo. Stone ih je promatrao okom koje je dobro upoznalo surov[^] život i običaje Zapada. Sonora . . . tamnoputo glatfto lice, neprodorno kao u Indijanca, na njemu se nije očitovalo da je lopov i ubojica. Kockar Carr također je nosio masku. Pecos je bio jedini koji je ležao licem okrenutim vatri. Taj tihi, tajanstveni T&ksašanin oduvijek je privlačio Stonea. Bio je smrtonosan neprijatelju, a do posljednjeg daha vjeran, prijatelju. Do novca i pića malo mu je stalo, a žtoe je izbjegavao. Nije li u tome ležala njegova tajna? Prišao je vratima i pogledao napolje. Nebo se malo pročistilo. Između oblaka sijale su zvijezde. Lice musmoči sitna kišica Sto se poput maglice spuštala s borova. Na istoku se dizala mračna i divljaplanina. U blizini je, zaxijajući, vuk jurio srnu. Neka hladnoća... ili je ip bilo zbog sablasna zavijanja vuka ... probodeStonea i on se sav naježi. Zaista je volio ovaj sarrtotni kraj koji, prije ili kasnije, na ovaj ili onaj nao(n, -mora napustiti. 19 Vratio se natrag i rasprostro posteljenu kraj vatre. Zatim skine čizme. Nabaca dosta iverja i kore na žeravicu i ispruži se. Noge protegne prema vatri. Promatrao je kako plamen raste i opada, žar slabi, žeravica tamni, a sjene slabe i nestaju. 20 2. Te iste olujne noći, kad su pripadnici bande Krivog noža obavili sudbonosni razgovor u staroj brvnari u Žutoj kotlini, sjedio je Jim Traft s nećakom u prostranoj dnevnoj sobi velike rančerske kuće malo izvan Flagerstowna. Soba je bila svijetla i topla. Bila je još prijatnija sada kad je vani zavijao vjetar i kiša tukla po prozorima. Stari Traft je volio sv-jetiljke s ružičastom kuglom i razbuktalu vatru u ogromnom kaminu, što ga je podsjećala na mnoge godine provedene na pašnjacima pod vedrim nebom. Sjedio je zavaljen u starom naslonjaču i polako puckao u lulu. Na preplanulu licu lebdio mu je zadovoljan osmijeh. — Do vruga, Jime, ovo već slič i na dom. Ti ovih dana krasno izgledaš. Već si postao pravi Zapadnjak ... A ova stara kuća više nije samotna. Pri tom pokaza glavom na drugi kraj sobe, gdje se na stolici šćućurila Molly Dunn. Lijepu zlatnosmeđu glavicu nije dizala s knjige. Na drugoj strani stola sjedila je gospođa Dunn, sretna i sanjarskog lica. Mladić se nasmije. Njemu je ranč bio vize od doma, pogotovo kad bi se okrenuo da pogleda Molly. — Da, striče — otegne lijenim glasom, što je ponekad činio, oponašajući kauboje. — Tko bi rekao da je tek nekoliko tjedana prošlo od one 21 krvave bitke... Uh! Bogamu! Kad se samo sjetim Već sam ti stoput ispričao kako mi je Molly spasila život. Sve mi to izgleda kao san ... I evo me opet doma ... jer ovo i jest moj dom. Divno je. Tjednima ništa ne moram raditi. Ne moram voditi onu jezivu gomilu kauboja! Ti si tako zadovoljan sa mnom... iako, da me ubiješ, ne mogu pogoditi zbog čega. Molly će ostati ovdje, preko zime i ići će u školu, a onda ćemo se na proljeće vjenčati... Osim toga, i Slinger se brzo oporavlja, iako je bio gadno ranjen... Zaista, isuviše je lijepo da bude istinito. — Sinko, znam kako se osjećaš — odgovori stari rančer. — Ovdje na Zapadu, surovi udarci i iskušenja čine daleko dražim i slađim dom i obitelj ... djevojku koju voliš. Radi toga moraš postati lukav i smion da bi se suprotstavio divljem životu na pašnjacima i sve to preživio. Ja sam u tome uspio, ali, Jime, da sam bio kauboj koji voli lumpati i piti, ne bih izdržao niti bi ti večeras sjedio ovdje i kradomice bacao poglede na svoju djevojku sa Zapada. — Oh, striče, u tome i jest vrug! — uzvikne Jim. — To me i razapinje. Tjedni kad smo gradili ogradu bili su veličanstveni. Takve muke, a toliko zadovoljstvo! A onda ona bitka kod brvnare! Bože! Bio sam u stanju Jocelvna razderati u paramparčad. Pa kad se Molly borila s njim da mu otme revolver ... kad se objesila o njega kao neizbježna smrt... i to zubima... i kad ju je on podigao i tukao... ja sam bio samo nemoćan, ukočen od užasa ... I onda, kad je Slinger projurio kraj mene vezanog i bespomoćnog, otrčao u kolibu i vrisnuo na

Jocelyna kao Indijanac... Kad se samo toga sjetim, sav se uzbudim,.. Tek kad 22 sam se poslije toga vratio kući, shvatio sam kako ti gledaš na Zapad. On je divan, veličanstven, ali i strašan. — Sad si prošao školu, sinko — ozbiljno je rekao Traft. — Sad dolazi ono pravo.... moraš se boriti. Ja se borim već četrdeset godina, a još će proći mnoge godine dok se ovaj kraj ne oslobodi odmetnika, kradljivaca stoke, nepoštenih stočara. — Striče — žalosno se javi Molly — ne govori, molim te, o zlom Zapadu. Htjela bih učiti, a ne mogu se prisiliti da te ne slušam. — Dobro, dobro, Molly — nasmija se stari rančer, pomalo iznenađen. — Mislio sam da si se sva zadubila u šutnju. — Osim toga, Jime... Zapad nije tako opak kakvim ga prikazuje stric Jim... — nastavi Molly. — On bi od tebe htio napraviti drugog Curlyja Prentisa ... ili čak Slingera. — Ha-ha! — od srca se nasmijao stari rančer i trljao ruke. — I to kaže Molly Dunn. Da ti, drago dijete, nisi imala sve zapadnjačke vrline što ih nastojim usaditi Jimu, što bi sad od njega ostalo? Iako je bila s druge strane stola, vidio je kako je problijedjela i kako su joj se oči raširile, te ga obuže neizrecivo zadovoljstvo i sreća. — Ja ću ti na to odgovoriti — reče Jim. — Sa oih se u raju sladio rajskim jabukama. — Možda i bi, Jime Traftu — odvrati mu Molly. — No, samo još neko vrijeme radi s tom svojom družinom Dijamant, pa će ti se šanse da se najedeš rajskih jabuka povećati. Javila se i gospođa Dunn, uzviknuvši kako je čudno i prijatno slušati lupanje slane po prozoru. 23 — Ovaj je kraj na dosta velikoj visini, gospođo Dunn — objasni joj Traft. — Dolje u dolini Cibeque vi ste bili pet tisuća stopa niže. U Tontu skoro da i nema zime, ali ovdje u Flagu dobro zna stisnuti. — I sutra će zemlja biti pokrivena snijegom? — začuđeno upita Molly. — Bit će ga malo. Nekoliko stopa. — Kako je to divno! Poći ću u školu po snijegu. — Zao mi je Molly — suprotstavi se Jim. — Sutra je subota i nema nastave. Bojim se da ćeš veoma mirno provesti dan. Šetnja po snijegu do koralala. Malo grudanja, a onda vožnja u grad na saonicama. — Jime — uzvikne ona zanosno. — U životu se još nisam vozila saonicama. Stari stočar je sjao od zadovoljstva i Jim je bio uvjeren da njegov stric uživa gledati i slušati Molly. Kako je surov i samotan bio život starog momka! Sad je želio oko sebe imati mlade i djecu koju sam nije imao. U Jimovu srcu rodila se duboka želja da, koliko može, stricu nadoknadi sve što mu je nedostajalo. Gospođa Dunn ustane i sjedne na stolicu bliže ognjištu. — Postaje hladno. Tako je velika ta soba. — Molly, dođi ovamo i malo se posveti nama — pozove je stari Traft. — Ah, striče, a učenje? Tako sam mnogo toga propustila — odgovori djevojka prijekorno. — Molly, ne dozvoljavam ti da više kvariš svoje lijepe oči — svečano izjavi Jim. — Učenje je djevojkama korisno, ali se redi njega ne smije žrtvovati ljepota. 24 — Ti mi nećeš dozvoliti? — vragoljasto ga pogleda i nastavi učenje. Nato Jim pođe do nje, energično je digne u naručje i svu crvenu i zbunjenu posadi u svoj naslonjač. — Tako si sićušna, Molly — rekao je. — Po veličini mislim. Ali, teška si kao olovo i jaka kao ždrijebe. Tako si mala da u tvom naslonjaču ima mjesta i za mene. Uvukao se pokraj nje, ali nije bio siguran kako će ona to primiti. Međutim, strah mu je bio bezrazložan. — Sada nam, striče, pričaj o vremenu kad si kao dječak došao na Zapad, kako si sa karavanom putovao preko ravnica, kako su vas napali Indijanci kod Pawnee Rocka i ostalo. Bilo mi je šest godina kada si mi to pričao i nikad nisam zaboravio. Kad to Molly čuje, držat će da je dolina Cibeque zapravo tih i spokojan kraj. Kad su se Molly i njena majka povukle, uđe Ring Locke. Korak mu je bio miran a oči kao uvijek budne. Nakon što se vratio poslije strašnog neuspjeha s podizanjem ograde od bodljikave žice (on je to smatrao neuspjehom, dok je njegov stric bio suprotnog mišljenja) i nakon borbe kod kolibe ispod Cottonwooda, Jimu se činilo da je u milosti kod tog prekaljenog Zapadnjaka, Ringa Lockea, i to mu je činilo veliko zadovoljstvo. Locke je bio bistar, čvrst i marljiv nadzornik prostranih imanja starog rančera. — Nešto pošte i neke novosti — najavi, pružajući snop pisama Traftu. — Kakvo je vrijeme, Ring? — upita

rančer. — Izgleda da će se razvedriti, ali ne vjerujem da ćemo oko Flaga do proljeća vidjeti trave. 25 — Rana zima, znači? Dobro. Što imamo ovdje.. Pismo od kuće, sinko... još jedno, i to pisano kitnjastim ženskim rukopisom. Pripazi da ti Molly ne vidi... Posluži se cigarom, Ring, i sjedni. — Bogamu! Gloriana mi se najzad javlja — uzvikne Jim gledajući u prvo pismo. — Božić je blizu, vražićak je ona... Drugo je od mame. Lijepo. — Glory mora biti već prava djevojka — primijeti stric. — I te kakva. — Znaš, jedva je se sjećam i to kao malog djeteta kovrčave kose i krupnih očiju. Bacila se na majku. Ništa nije imala od Traftovih. — Neki iz Krivog noža bili su u gradu — mirno izjavi Ring kad je pripalio cigaru. Jim zaboravi otvoriti pisma. Stari Traft je grizao cigaru. — Vrag ih odnio! Tko je bio? — Madden i jedan Meksikanac čijeg se imena ne sjećam. Izgleda da je još jedan njihov jahač bio u gradu, ali nisam uspio doznati koji. Kupili su svu silu zaliha i otišli još u četvrtak. Prošvrljao sam po salunima i trgovinama. Doznao sam nešto, nije mnogo, ali je zato zanimljivo. Naročito jedna stvar. Curlv mi se kune da je srijedu uvečer, dosta kasno, vidio Maddena kako izlazi iz Bambridgeove kuće. Međutim, žao mi je što to moram reći, Curlv se bio nešto posvadio s djevojkom pa je pio. Da ne pije, taj bi kauboj bio prekrasan momak. S druge strane, pijan ili bijesan, Curlv ima oko sokolovo i vjerujem da je uistinu vidio Maddena. — Čudno je što je izlazio iz Bambridgeove kuće — promrmlja Traft a oči mu se suze, 26 — Vraški čudno — složilo se Locke tonom od kojeg je Jimu bilo odmah jasno da to o čemu pričaju zapravo ni najmanje nije čudno. — U svakom slučaju, to me navelo da pronjuškam uokolo. Doznao sam da se družina Krivog noža nalazi u Žutoj kotlini i da se najednom jako zanima za tebe, mladog Jima, Dijamant i Slingera. — Oho! Njihovo će zanimanje još jače porasti na proljeće — odvrati Traft. — Smiješno je ono o Bambridgeu. — Mi i ne sanjamo koliko Krivi nož ima prijatelja u Flagu. Naše namjere sigurno nitko ne zna, ukoliko se momci nisu izlajali. Bojim se da su se Bud i Curly hvalili. Kad odu u grad i malo popiju obično se hvališu. Madden je jako malo pio, jedino ako ga je netko častio. Još jedna zanimljivost. Pokupovao je svu municiju kalibra četrdeset i pet što ju je Babbitt imao na skladištu. Takvu je municiju kupovao i kod Davisa, kao i nekoliko pušaka i revolvera, a hrane je nakupovao toliko da bi godinu dana mogao prehranjivati družinu. — Zimske zalihe, ili se Krivi nož sprema za novi rat, kao što je bio onaj koji je počeo osamdeset i druge. Ha-ha! . . . Ali, zapravo, to uopće nije smiješno. — Niti slični na miroljubivo uzgajanje stoke — otegne Locke. — Vrag odnio te lopovske družine — progundala rančer. — Borio sam se protiv njih još davno. dok sam jahao pašnjacima, i još se uvijek borim. Locke, za godinu-dvije imat ćemo osamdeset tisuća grla. — Osamdeset! ... Onda možeš podnijeti da nešto i izgubiš — odgovori Locke. 27 — Hm... Ljutilo bi me da mi ti lopovi otmu i najšugavije tele. Radi njih sam tako dugo bio siromašan. — Striče, meni izgleda da na rancu imamo sve što nam treba. Toplo ognjište a i ponešto luksuza — šaleći se primijeti Jim. — Samo pričekaj — odvrati mu stric. — Samo pričekaj! Ubrzo ćeš biti gori od mene. — Tko je taj Madden, Locke? — mimo upita Jim. — Jedan iz Stoneove bande. Dobar jahač, dobar strijelac, a može i popiti. Prije nekoliko godina došao je s granice. Pripisivali su mu umorstvo rančera Wilsona iz Holbrooka. No, to je samo sumnja. Da bi mu bilo što dokazao ovdje čovjeka moraš uhvatiti na djelu. Ja osobno najprije bih pucao na Maddena, a tek potom bih ga ispitivao. — Stric veli da je to opasna družina. — Mladiću, družina Cibeqe je proljetni lahor prema Krivom nožu! Stone je nekad bio pošten kauboj. Jahao je i za tvog strica. To je bilo prije nego sam ja došao ovamo. Sad je odmetnik, kriv za mnoge zločine. Inteligentan i opasan čovjek. U družini ima i jednog revolveraša iz Teksasa. Mislim da se zove Pecos. To je jedan od opasnih teksaških ubojica. Međutim, Kreštalo Mallov je Stoneov najgori i najpodliji čovjek. Zatim su tu još Lang i Anderson, koji su već godinama s njim. — Je li Slinger ravan bilo kome

od njih? — zanimao se Jim. — Ravan? Vjerujem. Štoviše, on je u nekom pogledu ispred njih — zamišljeno odgovori Locke. — Slinger bi s revolverom mogao tući svakoga od njih, osim možda Pecos. Samo, mlad je i još se nije okaljao zločinom. U tome je razlika. Nijedan 28 pripadnik Krivog noža nikad neće dospjeti u zatvor. Stalno se drže zajedno i možeš se kladiti da će umrijeti u čizmama. — Znači, moramo biti spremni za novu bitku! — promrmlja Jim. I premda ga je to uzбудilo, nije mu se sviđalo. — Čudi me, Trafte — reče Locke okrenuvši se rančeru — da se Stone uporno drži ove strane Arizone. On nije budala. Sigurno zna da se ne može vječno održati. Ako ga Dijamant i ne uspije otjerati, razbit će mu družinu. A drugi će ga početi goniti. — Slušaj, Stone nikad neće pobjeći. On je Arizonac, iako je odmetnik, ovaj je kraj njegov dom. Surov je i ogorčen, što je i razumljivo. Stone bi zapravo sada morao biti bogati rančer. Meni ga je žao, i zato sam dosad puštao Žutu kotlinu na miru. Jimu se činilo da je stric tronut. — Ne bi li bilo bolje otjerati odande ono stoke, a ostaviti zemlju? — produži Locke. — Bolje? Hm! Nemoguće. Moram povesti organiziranu borbu protiv kradljivaca ili će postajati sve drskiji, sve dok nas ne unište. Sjeti se slučaja u Novom Meksiku gdje je jedan stočar — naravno pokvaren — naj mio Billy the Kida i njegovu družinu da otimaju stoku koju je on kasnije prodavao vladi. To je trajalo godinama i svi su to znali, osim vladinih činovnika. Sklon sam vjerovati da i Stonea podržava neki rančer. — Aha! Znam što misliš, Trafte — odsječno odvrati Locke. — Samo to će nas baciti u neprilike. 29 — Pa ako Bambridge prodaje našu stoku, mi bismo to morali otkriti — tvrdoglavo nastavi Traft. — A ako tvoja sumnjičenja dođu Bambridgeu do uha? A možda je pošten. U svakom slučaju, vjerojatno će pucati na tebe, a kažem ti da Žute kotlina ne zaslužuje da toliko riskiraš. — Ne volim tog tipa, Ring. Sumnjiv mi je. Pograbili smo se od prvoga trenutka. Kao pas je bio bijesan kad je doznao da sam ja vlasnik Žute kotline i da tamo imam pravo na ispašu. Zanima me njegov idući potez. — Kao kad gledaš partiju dame — doda Locke smijući se. — Kako hoćeš, gazda, najzad, koliko se sjećam, nekoliko si puta dobro predvidio stvari. Sad idem spavati. Laku noć! U tišini što je nastupila nakon njegova odlaska, Jim je polako otvarao pisma. — Striče, izgleda mi da se Locke protivi tvojim planovima sa Žutom kotlinom, a naročito s tvojom zamisli o Bambridgeu. — Locke je oprezan. Koliko i ja mrzi primjenu sile. Ali, što možemo? Utuvio sam sebi u glavu da ću osloboditi Arizonu od te družine, pa ću to i učiniti. — Znači, nije u pitanju tvoja osobna netrpeljivost prema Bambridgeu? — Ne. Bilo bi mi čak drago kad bih ustanovio da su moje sumnje neopravdane. Najviše se uzdam u Slingera; on će otkriti pravo stanje stvari. On je čovjek kakav nam treba, Jime, i ne mogu ti reći koliko mi je drago što si ga pridobio. Jim na koljenima raširi pismo i počne čitati. — Nebesa! — uzvikne. 30 — Nisu valjda loše vijesti, sinko. Čije je to pismo? — Mamino — odgovori Jim, još uvijek uzbuđen. — Pa? — Što misliš, striče? Majka ovamo šalje moju sestru, Glorianu, da bude neko vrijeme kod nas... Po savjetu liječnika. Kaže da su joj pluća slaba i da bar godinu dana mora živjeti u planinskom kraju... I Glory je upravo na putu ovamo! — Hm, hm. Jime, Arizona će je izliječiti. — Izliječit će... vraga 1 — frkne Jim. — Glorianina su pluća zdravija od mojih. To je najzdravija djevojka na svijetu. Bolesna pluća samo su njezin trik da dođe ovamo. — Pa, mislim da joj zato nisu bili potrebni trikovi. Mi ćemo biti prokleta sretni što će biti ovdje, zar ne? — Ne shvaćaš, striče — očajno će Jim. — Sto to? — Gloriana će cijeli ranč okrenuti naglavce, razbiti družinu Dijamanta, a mene otjerati u ludnicu. — Ha-ha-ha! — Ništa nije smiješno. — Ali, Jime, ti si već gotovo godinu dana od kuće, a Glory se i za kraće vrijeme mogla razboljeti. — To je istina... Nadam se da nije... Naravno, striče. Ako je sestra bolesna rado ću je primiti. Ali... — Sine, zar ne voliš svoju sestricu? — Bože, striče, volim je! To je ono najgore. Moraš je voljeti. Svatko je voli, iako je pravi mali vrag. 31 — Hm! Koliko joj je godina? — Osamnaest. Ne,

gotovo devetnaest. — Svi su Traftovi naočiti. Kako ona izgleda? — Glory će biti najljepša djevojka koju si vidio u životu. — Onda ću biti sretan da dođe — odgovori rančer. — I još ću ti nešto reći, Jime. Kad je jednom dovučemo ovamo, zadržat ćemo je. — Sto? — Nećemo je pustiti da ode. Udat ćemo je za nekog dobrog Zapadnjaka. Sad je na Jima došao red da se smije. — Ha-ha-ha!... Striče, nema u Arizoni dovoljno muškaraca da joj nađeš muža; nema ni jednog koga ona ne bi motala oko malog prsta. — Malo je sujetna, je li? To nije svojstveno Traftovoj lozi. — Ne bih rekao da je samoljubiva. Samo ona nije kao mi Traftovi, kao ti i ja, ili tata i mama. Nije ni umišljena. Ona je zagonetka. Svaki mjesec je drukčija. Pitam se kakva li je sada! Ali, uzmimo da joj se Molly ne sviđa? — Slušaj, mladiću — progunda Traft. — Da ne bude obratno. Da se ona sviđa tvojoj Molly! — Molly? Ali, striče, to dijete će zavoljeti svakoga ako za to dobije priliku. — Aha! Zato je valjda zavoljela i tebe... — malo ga bočne stari. — Ne boj se Jime, sve će biti u redu. Sjećaš li se prvih dana kad si kao žutokljunac došao ovamo? Bi li se sada vratio na Istok i tamo ostao? — Bogami, ne bih! — Vidiš. Zapad će isto tako djelovati i na Glorianu ako ima samo malo dobre krvi u sebi. Bit će joj teško dok se ne prilagodi. A ako je jedna 32 od onih s Istoka, puna prohtjeva, bit će joj teže. Ali, ona mora imati dobru osnovu. Kako kažeš, po svemu je Traftove krvi. — Više se bacila na majčinu stranu, a među njezinim je rođacima nekoliko užasnih tipova. — Svejedno mora imati nešto Traftove krvi u sebi. Igrat ćemo na tu kartu. Sto se mene tiče, radujem se što dolazi. Nadam se da će zapaliti cijeli ranč. Toliko dugo vremena živio sam bez šala, uzbuđenja i vragolija da sam ih upravo željan. — Striče, želja će ti se sigurno ispuniti — prasnu Jim. — Tvoji će kauboji početi hodati poput španjolskih vitezova i plesati kao pripitomljeni medvjedi s prstenom u nosu. Posao na rancu potpuno će prestati. Sakupljanje i žigosanje stoke pretvorit će se u cirkus. A što se plesova tiče,.. gospode! Svaki od njih će biti rat! — Eh, neka me vrag nosi ako mi se ta cura sve više ne sviđa — tvrdoglavo nastavi Traft. — Već mi se gade ljubavni jadi naših kaubojja. Svaka djevojka je u stanju zavrtjeti im glavom. Ako je Glory onakva kakvom je opisuješ... Bože, što ću uživati! ... Laku noć, sinko! Jim ustane sa stolice i pride ognjištu. — Do vraga! Mogao bih se kladiti da će prema Gloriani stric Jim biti mekan kao pamuk. To će mi biti drago ako ga zaista zavoli. I ja ću se lako složiti s njom... Ali tu je Molly... Hm! Da pogledam malo njezino pismo. Primakao se vatri što se gasila i čitao: Dragi brate, Neka te ne brine majčino pismo. Nisam jako bolesna. Već sutra, namjeravam krenuti na Zapad, 3 Družina krivog noža 33 tako da mi više ne možeš brzojaviti da ne dolazim. Luda sam za Zapadom. To su učinila tvoja pisma, Jime. Naprosto sam ih gutala. Otac se tako ponosi s tobom da se bojim da ne pukne. Majka smatra da je Zapad užasan. Zao mi je što ću te tako nenadano zaskočiti, ali se nadam da se raduješ što ćemo se opet vidjeti. Izgleda mi da su godine prošle otkako si otišao. Nećeš prepoznati svoju Glorianu. . Čekaj me 7. studenoga, dolazim vlakom Western Special, i dočekaj me s gomilom kaubojja, krdom konja, i jednom od onih čudnih stvari što je nazivate kuhinjska kola. Na smrt sam izgladnjela. Voli te Gloriana Dvapat je pročitao pismo i zagledao se u vatru. — Napisano je u njezinom stilu, ali ima nešto. .. Pitam se je li uistinu bolesna... Ili je upala u kakve neprilike __ Nikad mi se nisu dopadale njene avanture s momcima... U redu. Sedmog studenoga. Do vraga! Pa to je u ponedjeljak! Što ću reći Molly? Bio je uvjeren da će biti ozbiljnih teškoća. Glory je bistra i pronicljiva. Sa sedamnaest godina završila je srednju školu. Znala je raditi skoro sve, a imala je naročit dar za crtanje i šivanje modnih haljina i šešira. Molly je, s druge strane, bila povučeni šumski mišić. Za ništa drugo nikad nije dobila priliku. Dvije godine u školi, duboko u šumama, to je bila njena jedina mogućnost da nešto nauči. Bila je izvanredno osjetljiva na svoj sirovi 34 odgoj i nedostatak obrazovanja. Situacija će svakako biti škakljiva, jer je i Molly, na svoj

način, bila isto toliko osjetljiva kao i Glory. »Pouzdam se u Mollyno dobro srce i zapadnjačku širokogrudnost«, govorio je u sebi Jim. »Na kraju će je Glory zavoljeti. U to bih se mogao kladiti.« 35 3. Idućeg jutra Iješkario je u krevetu duže nego inače. Ustao je uvjeren da problem što stoji pred njim i nije toliko ozbiljan. Vani se bijelio i blis tao snijeg. Oluja je prošla, ovršja borova bila su odjenuta u bjelinu a s plavog neba sijalo je zimsko sunce. Nije se dugo zadržao kraj prozora jer mu je soba bila prava ledenica. Da naliže vode u umivaonik morao je razbiti led u vrču. »Ne znam koji je vrug u ovim planinskim krajevima«, mrm ljao je. »Tu bi se i bijelom medvjedu smrzao nos.« Hodnici ogromne kuće bili su hladni. Utrčao je u dnevnu sobu. U širokom ognjištu gorjela je krasna vatra. Kako mu je prijalo ogrijati zamrznute prste! Kako Zapad natjera čovjeka da cijeni stvari koje ranije nije primjećivao. Bio je oštar, surov, okrutan, ali je čovjeku pokazivao pravu vrijednost stvari. — Brojutro! — odnekud začuje Mollyn glas. — Zdravo!... A, tu si ti! — uzvikne kad ju je primijetio kako s prozora u uglu sobe promatra zimski krajolik. — Bio sam uvjeren da si još u krevetu. Dođi ovamo, draga. Molly se još nije bila navikla na neodoljivu moć te riječi što ju je neizrecivo privlačila. Preko bluze obukla je crveni kaputić, čija se boja slagala s bojom njenih obraza. U ovo nekoliko tjedana otkako je na rancu, preplanula koža postala joj je svijetlija, što je još više povećalo njenu privlačnost. Zlatasti pramenovi u tamnoj kosi presijavali 36 i su se na suncu što je prodiralo kroz prozor. U očima joj je igralo duboko, suzdržljivo i radosno svjetlo što je tako privlačilo Jima. A njene usne, poput zrelih crvenih trešanja, bile su beskonačno privlačne, — Oh... Jime... netko može ući. — Poljubi me, Molly — odgovorio je i malo je protresao. — U ljubljenu se moram ugledati u Curlyja ili Buda. — Ako to učiniš, gospodine s Missourija, nikad ništa nećeš postići kod mene. — Dobro, onda povlačim ono o Gurlvju i Budu. — Ne moraš ništa učiti od njih. Sam po sebi već si dovoljno velik medvjed. — Ne voliš me jutros? — Ah, Jime! — Onda? Mollyrni su poljupci bili malobrojni i rijetki, i samim tim dragocjeniji. Koliko god je uvažavao njenu suzdržanost, toliko se ponekad i žalio na nju. Odrasla je u surovoj školi, i često je govorila Jimu da joj je žao što svoje usne nije čuvala samo za njega. Bila je čvrsta i slatka ta djevojčica iz doline Cibeque i Jim ju je s pravom obožavao. — Hajde! — prošapta sramežljivo i izvuče se iz zagrljaja. — Sto su ti ruke hladne. A i nos ti je kao od leda. — Imam novosti za tebe, Molly — rekao je smatrajući da mora riješiti pitanje što ga muči. — Da? — Setra mi dolazi ovamo. — Pokušao je da se ne drži ozbiljno, ali nije uspio. Međutim, Molly to nije ni primijetila. Nasmiješila se radosno i iznenađeno. 37 — Pa to je divno!... Gloriana! Pričao si mi o njoj... kako je lijepa i kakav je vražićak... Jime, bit će lijepo da bude kod tebe. Raduje me. Jim je bez ikakvog razloga stegne u zagrljaj. — Bože! Kako si ti slatko, divno i čedno dijete! Volim te beskrajno. — Jime... pusti me... Ne vidim razloga da me zdrobiš. — Ne, zaista ga nema. Oprosti što sam bio tako grub... Molly, sestra je slaba zdravlja, kako piše mama, i zato je šalje ovamo na oporavak. — Zao mi je. Šta joj je, Jime? — Pluća, kaže majka. Ali, teško mi je povjerovati u to. Međutim, Glory mi u svom pismu piše da me previše ne brine majčino pismo. Stric Jim je oduševljen. Odmah je počeo razmišljati kako će Glorianu udati za nekog Zapadnjaka. Pravi stari provodadžija. — On je najdraži i najbolji čovjek u Arizoni — s puno topline odgovori Molly. — Naravno. Ali, za neke stvari ipak je proklet. — Kad dolazi Gloriana? — već pomalo zamišljeno upita Molly. — U ponedjeljak, vlakom. — Tako brzo? ... Oh!... Da sam bar imala vremena da malo više učim... Jime, što će biti ako joj se ne dopadnem? — Molly! Ona će te sigurno obožavati. — Jime, još nisam primijetila, da je i jedna od ovdašnjih djevojaka poludjela za tvojom Molly Dunn iz Cibeque — odgovori ona malo podrugljivo. 38 To je istina, pomislio je, samo što nije spomenula da su mnoge pozelenjele od zavisti. Ali, Molly je bila previše širokogrudna. — Gloriana nije poput

djevojaka u Flagu. Bolje je odgojena. Nije u stanju biti ljubomorna ili pakosna. — Onda je čudna djevojka — promrmlja Molly. — Konačno, Jime, ti si samo veliki dječak koji ne zna ništa o ženama ... Mislim da se bojim baš njezina odgoja. — Ne zabrinjavaj se, Molly. Uvjeren sam da ćeš zavoljeti Gloriana i... da će te ona obožavati. Sad, pošto ćeš se udati za mene, moraš se, prije ili kasnije, upoznati i s mojom obitelji. — Da, Jime, ali... htjela bih imati još malo vremena za učenje ... da se uzdignem ... tako da se zbog mene ne moraju stidjeti. Nježnim riječima i blagim uvjerenjem uspio joj je dokazati da od buhe pravi slona i konačno joj je umirio srce iako, možda, samo privremeno. Pošli su na zajutak i Jim ju je u tamnom i hladnom hodniku gotovo silom zagrlio. Kad mu je umakla u blagovaonicu, i čovjek mnogo manje pronicljiv od starog rančera mogao je koješta šaljivo zaključiti. — Brojutro, striče. Goni me jedan ... medvjed — smijala se. — Dobro jutro, djevojčice. Primijetio sam to... Zdravo, sinko! Kako ti se sviđa klima u Arizoni? — Strašna je. 1 ti me poslije Dana zahvalnosti šalješ na logorovanje! — bunio se Jim. Vjerovao je da je to dobar razlog da ostane u Flagerstownu. — Žuta kotlina je pet do šest tisuća stopa niže, tamo se snijeg odmah topi. To i Molly može 39 potvrditi, jer je dolina Cibeque viša od Žute kotline. — Svake smo zime vidjeli snijeg, većinom na visoravni Dijamanta. Ali, dolje kod nas nikad se nije zadržao ni jedan dan — odgovori Molly. — To je već utješno. — Jime, ovo je divno. Nadam se da nećeš zaboraviti svoje obećanje — rekla je Molly. — Kakvo obećanje? — Da ćeš me odvesti u grad na saonicama sa zvoncima i da ćemo se grudati. Uh, uvjeren sam da će mi se svidjeti ova zima. — Svakako ću održati to obećanje i kladim se da ćeš me još moliti za milost. — Ja? Stric Jim se od srca smijao. Svi njihovi razgovori, planovi, sve što ih se ticalo, zanimalo ga je kao čovjeka koji je u životu bio sam i koji je bio duboko svjestan svega što je propustio. — Volim ovu zimu. Tada i ovi goveđi odresci postaju ukusniji... Jesi li joj ispričao novosti? — Jesam, i to je još jedan dokaz da je pravi anđeo. — Oh, Jime, kakve to besmislice govoriš! — bunila se ona. — To što se radujem zajedno s tobom ... ne znači još da sam anđeo. .Stalno ti govorim da bar zasad nemam nijednog anđela u rodu. — Ha-ha! Kladim se da će on to već otkriti, Molly — raspoloženo upadne rančer. — Moram priznati da bih ja, kad bih morao birati djevojku, poželio onu koja grebe i grize. Pocrvenjela je. — Striče, nadam se da ja ipak nisam takva mačka. 40 Jim je održao obećanje. Dobro je umotao Molly i posadio je kraj sebe na saonice. Obrazi su joj pocrvenjeli a kosa lepršala. Uživala je. Na njegovo veliko zadovoljstvo skoro sav mladi svijet iz Flagerstovna izišao je da se vozi na saonicama. Sad ga je mnoga djevojka, koja ga je ranije ismijala kao žutokljunca, vidjela zajedno s Molly. Ručali su u hotelu i još po jakom suncu vratili se kući. Snijeg je tako blještao da su jedva gledali. Uskoro su stigli na ranč. — Bilo je divno — rekla je Molly duboko dišući. — Jime, ja sam zaista sretna djevojka. Tako sam sretna da me to ... boli. Bojim se da to neće dugo potrajati. — Potrajat će — odgovori Jim smijući se — samo ako ti nisi obična mala prevrtljivica. — Jime Traftu. Ja sam ... vjerna do groba — odgovori mu žestoko. — Samo da me se ti ne zasitiš ... ili... ili me tvoja obitelj ne prihvati. — Ta ne udaješ se za moju obitelj. Spominjanje udaje ili bilo čega u vezi s njom, uvijek bi je ušutkalo. Na njoj se vidjelo da osjeća kako se dani približavaju neizbježnom događaju i njena je radost tjerala sve sumnje. Jim povede saonice oko šupe imajući u vidu drugu polovicu obećanja, na koju je ona sigurno zaboravila. Kad su prolazili pokraj nastambe kauboja, na vrata izviri bucmasti Bud Chalfack i dovikne: — Hej, gazda, to nije fer. — Nadi si djevojku, kauboju — istim mu tonom odvrati Jim. Kod šupe pruži uzde malom Meksikancu i pomogne djevojci da siđe. Gacala je pored njega kroz duboki snijeg i veselo čavrljala. Kad su pot 41 puno izmakli iz vidokrug a oštrookih kauboja, Jim zgrabi šaku snijega, dohvati Molly i istrlja joj lice. — Jime Trafte, ti... ti... — mucala je kad ju je pustio. I onda, prije nego se

uspjela snaći, Jim objema rukama dohvati grudnu snijega i baci je na nju. Snijeg se raspršio po njoj i oblio je poput bijela vodopada. Zavrištala je. Onda se ona sagne, začas napravi malu, tvrdu grudnu i baci je na Jima. Uspio je spasiti oko, ali je dobio grudnu u glavu. Molly nije bila bezopasan protivnik. Zatim su male grude naprosto zapljuštale. Nijedna nije promašila! — Hej, zar se zaista... nikad nisi grudala? — upitao je zadihano. — Još nikad, ali mogu te smazati — odgovori uz radosni smijeh. Vidio je da će ona i ostvariti svoju prijetnju ukoliko bitku ne prenese na blizinu. Stoga pojuri na nju, ali to plati grudom koja ga pogodi u nos. Izmakla mu je. — Hej, Jime ... stani... i bori se pošteno — zavrišti. On je uhvati, baci u snijeg i dobro provalja, te najzad baci cijeli naručaj snijega na nju. Zatim pobježe što su ga noge nosile, gonjen pravim ciklonom malih gruda. Kasnije se Jim izvuče iz skrovišta i pođe u nastambu za kauboje. Već nekoliko dana nije bio s momcima. — Hej, ne unosi snijeg unutra — poviče netko. — Ja metem za ovo društvo. 42 Otvori vrata i uđe. Soba je bila prijatna i nevjerojatno čista uzme li se u obzir da je u njoj stanovala družina najvećih vragova i lola Arizone. Vatra je prijatno pucketala. — Zdravo, momci! — Nisi nas morao doći zavitlavati — odgovori mu Bud. — Sanjka se s Molly Dunn! Jackson Way baci pogled na Jimove čizme pune snijega i napući usne. — Izgleda, gazda, da ti je snijeg došao kao naručen. — Sa svog kreveta, na kome je sjedio, javi se i Hump Stevens. Bio je dobre volje i smijao se. — Kako si, Hump? — Jedva čekam da krenemo, gazda. Jutros sam malo šetao i momcima odnio sav novac što su ga imali. — Napravio si dobar posao — reče Jim i okrene se Uphilly Frostu koji je kraj vatre sjedio u stolici za njihanje, a u ruci je držao šaku. — A ti, Up? — Sto se tiče raspoloženja, gazda, nije ni tako loše. A u slučaju potrebe, mogao bih i sjesti na konja. — Sjajno! A gdje su Cherrv i Lonestar? — Pošli su u grad posjetiti Slingera — odgovori Frošt. — Već tri dana nisam bio u bolnici — reče Jim. — Kako se Slinger osjeća? — Bio je na nogama, šetao i psovao liječnika što mu ne dopušta pušiti koliko hoće. Vidi se da mu je dosadno. Ne može dugo čitati, pa kaže da se želi vratiti u šumu. Pitao je zašto te nema do njega, zar ne, Bud? — Da. Prokleta se tužio da ga zanemaruješ. Jučer sam bio kod njega. Rekao sam mu da te ni 43 mi danima ne vidamo. Onda je psovao Molly što te ne dovede. — Zao mi je. Otići ću sutra k njemu — pokajnički odgovori Jim. Curly Prentiss, lijepi, mladi, plavooki div sjedio je za stolom udubljen u pismo što ga je pisao s puno žestine. — Imam novosti za tebe, Curly. No, div se uopće ne pomače te Jim upita Buda: — Sto je Curlyju? — Ista stara bolest, gazda. U posljednjih pet godina spopada ga svakih nekoliko mjeseci. Možda je sada malo gore nego inače, jer ga je cura ostavila i udala se za Wessa Stebbinsa. — Nije valjda! — Sigurno. Pobjegli su u Winslow. Curly je prečesto dolazio nakresan, i Carolina je prigovorila. Posvađali su se da se sve prašilo. Curly joj je onda rekao da ode nekamo ... tako ona kaže ... i odmarširao visoko uzdignute glave... Carrie ga je shvatila bukvalno, kao da ju je oslobodio svake obaveze. Wessu se ona oduvijek sviđala i udala se za njega. Mi svi smatramo da je prokleta dobro učinila. Sad Curly piše svoje posmrtno pismo, poslije čega se kani strašno napiti. — Curly — ljubazno ga pozove Jim. — Zar me ne možete ostaviti na miru? — zamoli ih kauboje. — Odmah ćemo te pustiti. Oprosti, stari, što te uznemiravam. Ali, imam novosti u vezi sa Žutom kotlinom, Jedom i Stoneom i njegovom družinom. 44 — Do vraga s njima! Ja sam upropašten kauboje. Cim napišem ovaj dokument, odoh u grad da se nasmrt napijem. — Ne ideš — kratko će Jim. — Idem. Tko kaže da ne mogu. — Ja, Curly. — Ali, ti više nisi moj gazda. Napuštam Dijamant i više nikad neću pojahati konja. — Valjda nećeš dopustiti da se bez tebe hvatamo ukoštac s Krivim nožem? — Ni do čega mi nije stalo, Jime. Srce mi je skršeno. Bilo bi mi svejedno i da vas sve vidim pobijene. Mogao bih gledati Buda Chalfacka obješena na stablu i kesiti se. — Curly, nismo li nas dvojica postali dobri prijatelji? — Naravno. I bio sam prokleta ponosan.

Ali, prijateljstvo nije ništa prema ljubavi. Ah, gazda, stidim se pred tobom... Ispostavilo se da je Carolina nevjerna. Odbacila me zbog onog krivonogog Stebbinsa! Tko bi ikad pomislio da ću doživjeti takvu nesreću? — Nije to nesreća, Curly. Wess je dobar momak. Carolina će biti sretna s njim. Pa ti je zapravo nisi ni volio. — Što .. ! — rikne Curly, a kad su svi oko njega to dočekali gromkim smijehom, sav skršen klone u stolicu. — Curly, ima nekoliko jakih razloga što u ovom trenutku ne možeš napustiti Dijamant — ozbiljno mu je govorio Jim i prijateljski ga obgrlio oko ramena. — Reci mi samo jedan, Jime Traftu — promrmlja Curly i odloži olovku. 45 Jimu je bilo savršeno jasno da prekrasni, mladi Zapadnjak nikoga ne može iznevjeriti. — Kao prvo, Curly, ti već imaš nešto stoke na pašnjacima. Za nekoliko godina postat ćeš samostalan rančer. — To nije nikakav razlog. Ne treba mi ta stoka. Dao bih je Budu da me nije tako ružio i ismijavao povodom Carolinine udaje. Kleo se da je djevojka konačno došla k sebi. Zato sam stoku dao Humpu. — Pa, Hump će ti je vratiti... Drugi je razlog što nam predstoji obračun s družinom Krivog noža. A što će družina Dijamanta bez Curlyja Prentissa? — Baš mi se... fućka — odvrti Curly, premda neuvjerljivo. — Slušaj, gazda — izdere se Bud, sav crven od bijesa. — Sve nas mrzi samo zato što ga je ostavila crvenokosa Carrie Bambridge. — Skoro da je to i dobro — nastavi Jim. — Poslušaj me ti, a i vi ostali. To je tajna o kojoj samo međusobno smijete razgovarati, i ni s kim drugim. Stric Jim je uvjeren da je Bambridge nepošten i da se spandao s Krivim nožem. Svi kauboји, osim Curlyja, burno su primili tu vijest. — Jesi li zatražio ruku od Caroline? — prijazno ga upita Jim. — Nisam, pakla mu — odvrti Curly a lijepo mu se lice osu crvenilom. — Gazda, nisam vjerovao da mi je tako stalo do nje sve dok je nisam izgubio. — Curly, tvoja veza s Carolinom uistinu nije bila ozbiljna. 46 • — Uh!... Jime, još mi nisi pružio nijedan valjan razlog zbog kojeg ne bih trebao poći u grad i utopiti svoju bol u piću ... i napraviti rusvaj u gradu ... ubiti nekoga ili završiti u zatvoru. — Nisam? Dobro. Evo ti još jedan razlog — odgovori Jim pa iz džepa izvuče fotografiju koju stavi na stol pred Curlyja. Kauboj se trgne, nagne se i malo se bolje zagleda u sliku. Bud pođe da i on zagleda, ali mu Jim rukom dade znak da se ne primiće. — Gospode, gazda, tko je to? — jedva izusti Curly. — Moja sestra, gospodica Gloriana Traft. — Tvoja sestra? ... Jime, pa naravno, odmah sam morao primijetiti sličnost, iako izgleda milijun puta ljepše od tebe... Ali, na koji je ona način razlog da ne odem u provod? — To je jednostavno, Curly — objasni mu Jim. — Bolesna je i dolazi ovamo na oporavak. Stiže u ponedjeljak, vlakom. I sad te pitam, imaš li srca napustiti družinu... napiti se i natovariti si nevolje ... kad mi se ovakva briga svalila na vrat? Curly se još jednom zagleda u fotografiju a onda prema Jimu digne lice s kojeg je nestalo i zadnjeg oblačka. Videći ga takva, čovjek bi ga zagrlio. — Gazda, nemam srca da te iznevjerim — odgovorio je. — Moje je srce... moja velika slabost ... Svejedno, priznajem da vas nisam mislio napustiti... Naravno poći ću s tobom u grad pred vlak. Da se usudio, Jim bi vrisnuo od sreće. Kako je dobro poznavao Curlyja! — Daj da vidim tu sliku — zatraži Bud. 47 Ali, Curly vrati fotografiju Jimu i reče suho: — Bude, ne bi te smjele zanimati lijepe djevojke. — Momci, želim da svi vidite Glorianinu sliku — mirno će Jim, iako je trenutak oklijevao. — Dođite i pogledajte fotografiju. Bud i Jackson Way skoče naprijed, Uphill zaboravi na štaku, Hump skoči s kreveta i svi oni, zajedno s Curlyjem, kojeg je slika neodoljivo privlačila, okruže Jima. Duga tišina, što je potom uslijedila, potvrdila je Glorianinu ljepotu. Bud najzad više nije izdržao: — Gospode! Tu imaš što vidjeti. — Ljepša je i od Molly Dunn — doda Way kao da je to bio vrhunac ljepote. — Ovog trenutka po prvi put vidim anđela — hvalio ju je Uphill. — Eh, samo da nisam ranjen i da imam milijun dolara! — uzdahne Hump. — Gazda, ime joj odgovara. Curly je čudno reagirao na sve to, kao da su ga vrijeđali pogledi i uzdasi njegovih prijatelja, a njihove oduševljene primjedbe kao da profaniraju taj nebeski lik kome je u svom

lakom ranjivu srcu već stvorio oltar. — Gospodo, želio bih vas upozoriti da sam je ja prvi vidio — svečano je rekao. Bud je to shvatio kao uvredu. Frost je kleo od iznenađenja. Hump je zurio bez riječi, a Way se ponosnom i umišljenom kauboju smijao. Onda se Curly obrati Jimu: — Gazda, sad je sigurno da će se družina Dijamanta raspasti. 48 4. Tokom tjedna Jim nije bio mnogo sa svojom Molly. Sjedila je u svojoj sobi i silazila samo da jede. Ipak, uhvatio je priliku da je zamoli da sutradan pođe s njim u grad na doček njegove sestre. — Radije ne bih išla, Jime — odgovorila je kao da je to već odavno odlučila. — Uvjerena sam da će joj biti draže da na doček ne dovedeš nijednu djevojku, a pogotovo ne svoju djevojku. — Ali zašto, Molly? — To će za nju biti iznenađenje... naročito kad dozna kako stoje stvari između mene i tebe. A nije ni red da je iznenađuješ istog trenutka kad stigne ovamo. — Ne moramo joj to odmah reći. — Odmah će to vidjeti... Jime, još prije nekoliko tjedana morao si pisati svojim... i reći im za mene. — Zaista sam trebao. I namjeravao sam, samo ... eto ... nisam pisao. — Onda mislim da bi bilo bolje da joj to ne kažemo odmah. Ja bih to mogla sakriti, ali se bojim da ti ne bi mogao. A i stric Jim će to odmah izbrbljati. — Molly! Kako ti može pasti na pamet da ne kažemo Gloriani da smo vjereni! — bunio se zbunjen njenom ozbiljnošću. — Bit će sve u redu, Jime, samo ako me ona prihvati. Ali, ako je onakva kakav si ti bio kad si tek stigao u Flag ... onda neće. 4 Družina krivog noža 4g — Da, bio sam popriličan snob, Molly, ali, sad, kad sam sve ono prošao, mnogo sam bolji... Ne shvaćaš li koliko je ... Ulazak njene majke spriječi ih u daljem razgovoru. Jim uznemiren iziđe iz dnevne sobe. Nije se mogao otresti predosjećaja da Glorianin dolazak najavljuje nesreću. Tog dana više nije imao prilike nasamo razgovarati s Molly, a u ponedjeljak ujutro rano Molly je kao i svaka druga učenica pošla u školu. Gazila je snijeg. Kako li je samo ozbiljno shvaćala učenje I Popodne Jim pošalje po Curlyja. Ovaj se pojavi kao da je čekao da bude pozvan, dotjeran i nalickan, odjeven u najživlju i najljepšu kaubojsku odjeću. — Zaboga! Što bi trebalo značiti to dotjerivanje? — uzvikne Jim. Curly se naprezao da bude miran. — Imao sam kavgu s momcima — reče. — Skoro sam udario Buda. On je tvrdio da moram obući gradsko odijelo ... a ja ga nemam ... Najzad, nisam ni poslovan čovjek, a još ni rančer. I želim da se na meni vidi što sam. — Ah, znači želiš da moja sestra odmah vidi da si pravi kauboj. — Svakako. — Široki šešir, ostruge, revolver i- tako dalje? — Da. — Dobro, Curly, ona će te zaista zapaziti. Zapazila-bi te i milju udaljena. — Ne zavitlavaj me još i ti radi mog izgleda, Jime. Dosta sam se toga naslušao od Buda, Jacka i Uphilla. Moji su osjećaji povrijeđeni... Svi idu pred vlak osim Humpa, a i on je htio da ga na 50 nosilima ponesu, tip ide sa štakom... idiot jedan! — Krasno. Što prije vidite Glorianu, prije ćete se pretvoriti u jadnike... Naredio sam da i laka kola dođu pred vlak. Pođimo polako Curly, pa ćemo svratiti i do Slingera. — Ta ti valja. Malo kretanja će me umiriti. Znaš da mi nije prijatno pri pomisli da ću se vjerojatno sresti sa Stoneom i Pecosom. Krenuli su po snijegu. Hladnoća je malo popustila, dan je bio prekrasan a zrak svjež i oštar. Na Curlyju se vidjelo da stoji pred velikom avanturom. Jim se u sebi smijao pri pomisli kako će Gloriana uzbuditi te priproste, sentimentalne kauboje. To zapravo nije pošteno. Vjerovao je da će sa devetnaest godina biti još opasnija nego što je bila sa osamnaest. Međutim, nije se mnogo brinuo za njih, sve su njegove brige bile usredotočene na Molly. Curly je hodao kao grenadir i pripovijedao poput dječaka koji se sprema na neku veliku i plemenitu avanturu. Uskoro su stigli do grada i do male bolnice, kojom su se, ma kako bila skromna, kauboji neizmjerno ponosili. Slinger je bio jedini pacijent i šepesao je gore-dolje po toploj i udobnoj sobi. Tamno lice, preplanulo i glatko kao u Indijanca, ozari se kad je ugledao posjetioce. Od posljednjeg Jimova posjeta lijepo se oporavio. Duga kosa, crna poput gavranova krila, padala mu je preko ovratnika kućnog ogrtača u kome se, očito, nije najbolje osjećao. Jima je uvijek i s razlogom radovalo što

vidi Slingera, jer se na prvi pogled vidjelo da je Mollyn brat. 51 — Kako ste, momci! Već je bilo vrijeme da dođete — otegne. — Da Molly nije svratila na putu u školu, već bih umro od dosade. — Strpljenja, Slingeru. Moram priznati da si se krasno oporavio! — reče mu Jim srdačno. — Slingeru, kučko šumska, još prije pet tjedana bilo je na tebi više rupa nego kože, a sad već nekako i hodaš — izjavi Curly. — Lako je vama laskati, ali biste drugačije govorili da ste ovdje. Dan za danom ... noć za noći. Prokleti liječnik mi ne da pušiti i daje mi samo gutljaj viskija. Sjednite, momci, i pričajte što ima novoga. — Cim budeš u stanju pojahati konja, Slingeru, krećemo u Žutu kotlinu — saopći Jim. — Krasno, idemo odmah sutra ujutro. — Ne idemo prije Dana zahvalnosti, točnije tek za tri tjedna. Slušaj sada. — I Jim mu ispriča posljednje novosti i glasine u vezi s družinom Krivog noža. — Svakako, od Stonea bih to i očekivao — reče Dunn. — Osim toga, ako te zanima, gazda, već dugo sumnjam da iza Krivog noža stoji Bambridge. — Nije valjda! — uzvikne Jim začuđen tako određenom tvrdnjom. — Znači, Slingeru, ti kažeš da je Bambridge sklon da tu i tamo kupi nekoliko grla stoke od Stonea? — upita Curly polako i staloženo, dok mu je iz očiju sijevala vatra. — Vraga to mislim! Kakvih nekoliko grla — žestoko će Dunn. — Bambridge ima svoj tajni ranč s druge strane Žute kotline, preko onog brdskog vijenca. Tridesetak milja ima čistinom, ali ikanjonom, zove se Kanjon sumnje, ima manje od 52 deset.milja. Bambridge doprema stoku kroz Kanjon sumnje i tjera je u Maricopu. Curly zapanjeno zazviždi, a Jim je samo zurio u Slingera. — Naravno, ne mogu to dokazati, Jime — produži on. — To je ono što ja zaključujem. I preporučio bih da o tome šutimo... i sidemo u Žutu kotlinu te da to provjerimo. — Pametno — složi se Curly. — Ali, ako je to istina, družina Krivog noža će prekinuti aktivnost dok god ne ostanu oni ili mi. — Tu moramo iznaći istinu — izjavi Jim. — Ring Locke je odgovarao strica od namjere da pošalje družinu Dijamanta da obavi taj posao. Rekao je da bi se za nas našlo lakšeg i važnijeg posla. Bojim se da Bambridge ne ubije strica. — Pa, ta opasnost sigurno postoji — potvrdi Dunn. — Ali, Traft se može držati po strani. A kad saznamo što petljaju ti tipovi, možemo i sami malo pripucati... Znaj, gazda, drugog izlaza nema. — To kaže i ujak — sumorno prizna Jim. — A ne misliš li, Slingeru, da bi se iz toga mogao izleći rat poput onog u Ljupkoj kotlini? — Uopće ne pomišljaj na to — izjavi Dunn i široko se nasmije. — Taj rat su vodile stotine ovčara i govedara, a odmetnici su bili na strani ovčara. Ovo ovdje moglo bi biti samo čarka. — Imaš dosta vremena da razmišljaš o tome — reče mu Jim. — Razmisli, a ja ću za koji dan doći da ponovo porazgovaramo o tome. Danas nisam baš najstaloženiji. Stiže mi sestra. Bolesna je, kažu da će joj ovdašnja klima pomoći. 53 — To je loše, gazda, ali nadam se da će sve ispasti dobro... Molly mi nije spomenula da imaš sestru. Znam kako ti je. — To je njena slika, Slingeru — reče Jim i pruži mu fotografiju. Dunn prodornim očima pogleda Glorianin lik. On nije bio temperamentan kauboj, izraz lica mu se nije promijenio ni za dlaku, jedino je dugo promatrao sliku. — Hm, dosad još nisam vidio djevojku ljepšu od Molly. Ali, ova je ljepša. — Molly je sasvim drukčija od Gloriane. I na svoj način, mislim, isto toliko lijepa — usprotivi se Jim. — Ti si lud, gazda. Molly je slatki i lijepi šumski mišić. Ali, tvoja je sestra kao jutarnje sunce. Jim nije sakrivao svoje iznenađenje. Nije mu se previše svidio kompliment koji je išao na uštrb Molly. Kad mu je Slinger vratio sliku, pogledao ju je već nekako drukčije i vratio je u džep. — Snimljena je prije dvije godine — objasni. — I ako se Gloriana ove godine proljepšala koliko i prošle, imat ćete što vidjeti, iako ne očekujem da se naročito proljepšala jer je bila bolesna. — Hm! Ta djevojka ne može biti bolesna — ustvrdi Dunn. Razgovor je zatim prešao na druge teme — družinu Dijamanta, nedovršenu ogradu, zimu, konje, dok najzad Jim nije ustao da krenu. — Slingeru, strašno mi je drago što se tako brzo oporavljaš — rekao je. — Pa, vi ste mene, momci, obradovali svojim posjetom. Svratite opet,

uskoro ... Nego, Jime, ne bi li mi na koji dan pozajmio tu sliku? Prokleta sam osamljen... a ugodno je gledati tu sliku, 54 — Naravno, Slingeru — pristane Jim i odmah mu je pruži. — Uvjeren sam da će to laskati Gloriani. — Hvala, gazda — otegne Slinger. — To što i ti imaš sestru, čini nas nekako bližim, zar ne? Dakle, do viđenja! Dok su izlazili, Jim je čuo kako Curly gunda ispod glasa, a kad su najzad izašli na ulicu, on prasne. — Koji ti je vrug bio, Jime, da ostaviš Slingeru Glorianinu sliku? — oštro upita Curly. — Zašto?... To je, uostalom, bila jedna sasvim nevinna Slingerova molba. — Da... sasvim nevinna. Zar si ti slijep? Tog je prokletog lovca pogodila ravno u srce. — Što! Glorianina slika? — Naravno. I meni se dogodilo isto. Nema mi pomoći. Znaš li, gazda, da mi je teško imati Slinger a za suparnika? Za Buda i ostale iz Dijamanta ne marim. Ali, Dunn je tako prokleta zgodan i privlačan. Nema djevojke koja ne bi poludjela za njim da samo ushtije ... A ne bih se volio hvatati ukoštac sa SHngerom. — Ha-ha-ha! Ne vjerujem u to — odgovori mu Jim, nakon što se od srca nasmijao. — Ali, Curly, ne budi magare. Dozvoli da ti nešto kažem. Glory će biti ljubazna s vama kaubojima... dozvoljavat će vam da joj osedlate konja ili da joj nešto ponese. Čak može i plesati s vama. Ali, ni na jednog od vas neće ozbiljno pogledati, ni kroz mikroskop. Curly je bio utučen, ali je ipak zadržao malo dostojanstva. — Ti si joj brat, Jime, pa si se ipak zaljubio u Molly Dunn, 55 Ta ga je primjedba tjerala na razmišljanje, ali sada za to nije bio sposoban. — To je istina, stari moj. Ali ja nisam Glory. Čekaj da je vidiš! — To i čekam — odgovori Curly. — Nego požurimo, jer se kladim za šaku zlatnika prema bakrenom novčiću da Bud, Up i Jack već čekaju pred postajom. Za kauboja, rođena u sedlu koji je veći dio života proveo na konju, Curly je odlično hodao, kao da je imao čizme od sedam milja. Uskoro su došli na stanicu. Tamo je već bio i Zeb s kolima; Bud, Jack, Lonestar Cherrv i Uphill bili su također tamo strašno uzbuđeni, u gradskim odijelima od kojih su bar tri bila kupljena za tu priliku. Najgore je bilo što je vlak kasnio dva sata. Curly zareži. Jim nije znao je li to bio izraz muke što vlak kasni ili što su se svi kauboји okupili. Vjerojatno i jedno i drugo. — Zebe, odvezi se preko do štale i čuvaj konje dok ne čuješ da vlak zviždi — naredi mu Jim. — A što kažete, momci, da odigramo partiju bilijara kod Raidera? — Nisam odjeven da odem tamo — primijeti Bud gledajući svoje lijepe i čiste manžete. — Vi pođite a ja ću prošetati. Možda vlak nadoknadi to zakašnjenje. — Samo ti prošetaj. Ti i onako ne znaš igrati bilijar — primijeti Curly — nećeš nam nedostajati. — Slušaj, pjetliću, a tko te je posljednji put očerupao? — odvrati mu Bud. — Ta hajde, komad pite možeš smazati, ali za drugo si nesposoban — umiješa se Jim, koji je dobro znao kako će izazvati Buda. m — Imaš li dosta novaca, gazda? — posprdno upita Buđ. Tako se i Bud zaputio za njima kad su krenuli Raideru. Bio je to salun. kockarnica i sala za bilijar, i to ne baš na najboljem glasu. No kako su svi ostali lokali daleko u središtu grada, Jim se ipak odlučio za ovaj. — Nikakva pića, momci — upozori ih Jim. — Sto? — zine Curly koji se već uputio prema baru. — Ni kapi! Došli ste dočekati moju sestru — oštro odgovori Jim. — Klipane jedan — oprezno doda Bud. — Odjeven si kao za rodeo, a sad bi to htio zaliti galonom rakije. — Curly, upravo zato što si zgodna bitanga, ne smiješ dočekati gazdinu sestru smrdeći po viskiju. Morao bi se sramiti! — ubjeđivao je Up. — Kako si to odgojen, Curly? — pitao ga je Cherry. — Svakog si dana sve gori. Jim se skoro pridružio zadirkivanju. Nikad neće zaboraviti bezbrojne i neizmjerne raznovrsne podvale što su ih na njegov račun izvodili ovi momci kad je kao novajlija, žutokljunac, došao među njih. I sada su bili spremni podvaljivati mu ali je on dobro pazio da ih preduhitri. Molly mu je pomogla da im se oduži. Najzad, najljepša djevojka u cijelom kraju bila je njegova. A Gloriana će sigurno čašu preliti do vrha. Ipak, bili su vraški draga družina. — Ne. Nema više pića u družini Dijamanta — rekao je Jim praveći se veseo i zadovoljan. — Glory mrzi ispičuture, a ja želim

da joj ovdje bude lijepo. Ona je bolesna, znate. 57 — Auh! — zagonetno uzdahne Bud. Je li bio jako iznenađen, ili je samo žalio što je zabranjeno piće, nije rekao. — Ha-ha-ha! — urlao je Curly ismijavajući nekoga ili nešto. — Samo se ti ceri, nalickani klokane — dovikne mu Bud. — I ti misliš da imaš nekoga izgleda! — Zavežite momci — naredi Jim. — Da vidimo sada. Ima nas sedmero... Mislim da Up ne može igrati s ranjenom nogom. Znači... — Vraga ne mogu. Mogu tući svakog od vas, pa i na jednoj nozi — bunio se Up. — Oprosti, Upe... svaki od nas staviti će dolar. Igramo redom. Tko promaši udarac, plaća dvadeset centi. Tko bude imao najviše poena, kupi sav ulog. — Silno! — pristane Curly koji se smatrao Jimu ravnim u biUjaru. — Prokleta oštra igra — reče Bud. — Bolje bi bilo da mi odmah isprazniš džepove — posprdno doda Up. — Ja sam za igru, ali to je gore od drumskog razboj ništva — doda Cherry. — r Odgovara mi. Taman će mi dobro doći da otplatim novo odijelo — izjavi Lonestar. I tako igra počne. Vjerojatno ne bi igrali da nisu bili u stanju duševne pometnje. Otkad su ga jednom vidjeli kako igra, Jim ih je rijetko kad uspijevao nagovoriti da igraju s njim. Užasno su gađali. S petnaest lopti na stolu, koje su bile numerirane, često je bilo veoma teško pogoditi odgovarajući broj. Bud nijednom nije uspio u toku cijele te igre. Platilo je devet puta po dvadeset centi i bio je bijesan. Igru je dobio Jim i strpao 58 . novac u džep. Počeli su drugu partiju. Po lošoj igri Curly nije mnogo zaostajao za Budom. Zapravo, nije ni mislio na igru, što su momci primijetili i svestrano iskoristili. Jim je opet dobio. — Mirne nam je duše odmah mogao uzeti plaće i gotovo — gundao je Bud. Ali, u trećoj partiji Bud je odmah u početku pogodio triput uzastopce, a Curly je još više griješio. Bud je prestao gundati. U ovoj je igri Jim namjerno slabo igrao, što je, uz ostala zadržavanja, produžilo igru. Bud je igrao bolje nego ranije i ukupno skupio devet pogodaka, tako da je povratio novac, a time mu se vratilo i dobro raspoloženje. — Nisam li ti rekao, Curly, da te mogu tući vezanih očiju kao i u pokeru, a da o stvarima srca i ne govorimo. — Bah, mala krivonoga nakazo — otrese se Curly. — Mogu te i premlatiti — ratoborno zaključiti Bud. Jim pogleda na sat. — Hej, momci! Za dvije minute je tu! Vi koji ste izgubili, ne zaboravite platiti ceh. — Pojuri napolje i potrči prema stanici. Već se čuo zvižduk lokomotive. Momci su mu bili za petama, svi osim Uphilla koji se za njima mučio sa štakama. Jimu je bilo jasno da se nijedan od njegovih prijatelja nije potrudio da plati svoj dio. Pun snijega i leda, vlak dohukta na stanicu. Para je šištalala a dim je skoro zamračio svjetiljke na peronu. Već je bila skoro noć. Kad je prošla lokomotiva, poštanski i prtljažni vagon, zrak se malo pročistio i jarka svjetla opet zablješte. U uzbuđenju Jim je skoro zaboravio na svoje prija 59 telje. Drugi vagon zaustavio se točno pred njim i on se sav pretvorio u oko. Jedan je nosač počeo skidati torbe i kovčege. Onda se na vratima vagona pojavi vitak lik. Po krznima se vidjelo da je to žena. Samo još je bilo previše sjene. Onda priđe malom stubištu i zaustavi se pod jarkim svjetlom. »To je Gloriana«, pomisli Jim sav uzbuđen. Visoka, vitka prilika, puna prirodne otmjenosti, kroj dugačkog krznenog kaputa, način kako je naherila stilski šeširić, sve je to ukazivalo na nju. Jim je još trenutak zurio u nju. Lice joj je poput bijela cvijeta odskakalo na tamnoj pozadini krzna, a krupne oči, tamne pod tim svjetlom, željno su gledale amo-tamo dok se nisu zaustavile na njemu. — Jime! — uzviknula je zanosno. Je li ga je ikad zazvala takvim glasom? Potrči prema stepenicama i medvjedim je zagrljajem spusti dolje. Učinilo mu se da nije tako puna i teška kao što je se sjećao. — Glory!... Do vraga, da znaš kako sam sretan što si došla! — rekao je i uzvratilo joj topli poljubac koji ga je još više iznenadio od njena uzbuđena glasa. Nešto je promijenilo Jimovu vrijednost u sestrinim očima. — Jime... ne možeš biti... ni pola sretan kao ja ... što te vidim — dahala je radosno, privijajući se uz njega. — Što je to? Sjeverni pol? A tko si ti mladiću? ... Jime, mislila sam da je Arizona pustinja ... sunčana i vrela ... sve sami zlatni pašnjaci i borove šume. — Hej,

momci, hvatajte torbe — naredi Jim smijući se. — Odnosite ih u čekaonicu. — Zatim povede Glorianu u staničnu zgradu gdje je bilo svijetlo i toplo. 60 — Kola će začas stići... Gospode!... Naprosto te ne prepoznajem, Glory. Možda radi očiju. Nitko, pa ni brat, nije bio u stanju zaboraviti Glorianine oči. Ovog trenutka, dok je pažljivo promatrala Jima, sijale su se od čuđenja. — Prepoznajem te i ne prepoznajem. Ti veliki, lijepi čovječe. Oh, Jime, kako si se divno izmijenio. Arizona je dobro djelovala na tebe... Kladila bih se da si se zaljubio u neku zapadnjačku djevojku. Skoro joj je priznao da je isprve točno pogodila i bio bi to učinio da u njezinu držanju nije bilo nečeg poznatog i zbunjujućeg. Onda su s torbama i koferima upali kauboji. Čak je i Uphill važno nosio jednu torbu. Curly se odvoji od uzbuđene skupine momaka i pride. Jim se nasmiješi, a Glorianine oči, zadivljene i prekrasne, bile su prikovane na Curlyja. Njene su oči čak i kod najpovršnijeg pogleda bile pune sjaja i žara, pružajući iluziju o tisućama misli kojih, međutim, u njenoj glavi uopće nije bilo. Bile su tako žive, izražajne, izdajnički ljupke, da je Jim zadrhtao od radosti gledajući ih. — Kauboj! — prošaptala je. — Jime, sad ti vjerujem. To je za Curlyja vjerojatno bio divan trenutak, ali to svojim držanjem nije odao. — Zeb je ovdje s kolima, gazda — izvijesti Jima uobičajenim, mirnim i nemarnim glasom. — Gloriana, ovo je Curly Prentiss, jedan od mojih kauboja, ali već i samostalan stočar — upozna ih Jim. — Curly... ovo je moja sestra. Curly skinje sombrero i izvede galantan poklon, koji je, premda ležeran i spor poput njegova govora, bio izvanredno pristao i efektan. 61 — Gospođice Traft, zaista mi je drago što sam vas upoznao. — Kako ste, gospodine Prentiss? Milo mi je — odgovori uz očaravajući osmijeh. — Vi ste moj prvi kauboj. Gloriana vjerojatno nije znala da je na prvi pogled osvojila Curlyja, ali je zato Jim vidio da je to već gotova stvar. — Pa — otegne Curly koga to ni najmanje nije izbacilo iz ravnoteže — zaista me raduje što sam prvi, a pobrinut ću se da budem i posljednji. — Oh — nasmija se Glory radosno i okrene se Jimu, prvi put ocjenjujući jednog kauboja. Ostali momci su se postrojili pored njih, samo je Uphill ostao malo u pozadini da sakrije štaku. Bili su vedro društvo, u kojem u tom trenutku nije bilo ni traga svakodnevnim vragolijama, podvalama i bockanjima. — Momci, ovo je moja sestra Gloriana — svečano će Jim. — Glory, upoznaj se s ostalim pripadnicima Dijamanta ... osim dvojice koji su na popravku ... Bud Chalfack. Uz kerubinski osmijeh Bud istupi naprijed. — Gospođice Gloriana, mislim da nitko nije sretniji od nas što vam možemo zaželjeti dobrodošlicu u Arizoni. — Hvala, gospodine Chalfack, drago mi je — odvratila Gloriana. — Ovo je Lonestar Holliday — nastavi Jim. Iskreno uzbuđen, Lonestar nagazi Budu na nogu ne smogavši riječi da odgovori Gloriani. — I Jackson Way... pa Cherry Winters... i Uphill Frost... Dakle, Glory, upoznala si se s najvećim dijelom družine Dijamanta koja je, po mišljenju strica Jima, najopasnija družina u Arizoni. 62 •• — Oh, uvjerena sam da se stric Jim vara — rekla je slatko. — Izgledaju tako ljupki i blagi... izuzev gospodina Prentissa ... koji je strašan s tim revolverom i užasnim ostrugama. Pun gađenja, Bud pogleda Curlyja kao da mu govori da je opet nešto pokušao i uspio. A za kauboja nije bilo gore uvrede nego da se pomisli, a kamoli kaže, da je.. ljubak i blag. — Gospođice Glory — progovorio je sav napet, a Jim je bio siguran da će se već idući put Bud obratiti s Glory, bez ikakvog prefiksa — ima ovdje nekih kauboja koji stalno vuku željezariju na sebi, čak i spavaju s ostrugama. Ali, oni nisu opasna soja. Jim je sav zadovoljan promatrao prvi susret svoje začudene sestre s potpuno novom vrstom ljudi i drugog načina života. Osim toga, uz pakostan je osmijeh mislio kako će sad izravnati svoje sitne račune s družinom. — Iznesite prtljag, momci — rekao je. — Idemo kući, na ranč... Ti ćeš se povesti s nama, Curly, tako da braniš Glorianu ako nas napadnu kakvi desperadosi ili Indijanci. 63 5. Za vrijeme vožnje, Jim ništa ne spomenu sestri o sobi što ju je uredio za nju. Zapravo, nije ni imao prilike razgovarati s

njom, jer je Curly zaokupio svu njenu znatizeljlu. Vozio je brzo da je vjetar propuše. — K-k-k-krasno z-za d-djevojku s j-ednim p-plućem — mucala je Gloriana kad ju je Jim promrzlu izveo iz kola. — L-laku n-noć... gospodine Curly. Ako s-se ne s-smrznem na smrt, vidjet ćemo se ... sutra. — Budite uvjereni da ću se moliti da zima ublaži. — Galantno odgovori Curly. — Laku noć, gospodice Traft. — Torbe istovari na trijem — reče mu Jim — i požuri s konjima u šupu... Sigurno bi se htjela ugrijati, Glory, prije nego se upoznaš sa stricem Jimom. Gloriana je nepomično stajala na trijemu i promatrala ledeno zvijezdano nebo što je sablasno osvjetljavalo borovu šumu i oštre bijele vrhunce što su parali nebo na horizontu. — D-d-divno! Upola ju je nosio do sobe što ju je pripremio na zapadnom krilu prostrane kuće. Kad je otvorio vrata, Gloriana zapljusne val svjetla, topline i boja. Jim je utrošio čitav jedan dan da uredi ovu sobu kako bi se razlikovala od svake koju je Gloriana vidjela, i da i po čičoj zimi bude 64 udobna i prijatna čak i za bolesnu djevojku. Bio je tu otvoreni kamin u kojem su plamsale i pucketale klade. Pod je bio pokriven sagovima Navajo Indijanaca, a po zidovima su visile indijanske rukotvorine od perli, pletenog šiblja i srebra. Iznad vješalice stajala je divno ispunjena glava jelena s ogromnim rogovima. Crveni pokrivač na krevetu, koji je privlačio pogled, bio je debeo, pahuljast i mekan. Čak i zaslon na lampi bio je ukrašen malenim indijanskim ornamentom. Gloriana zadivljeno uzdahne, zbaci sa sebe krzno i šeširić pa poleti prema vatri i pruži dlanove. — Nije loše, hm? — upita Jim. — Preslatko. Pričekaj samo časak da to pogledam. Izašao je da joj donese prtljag. Triput je morao ići do trijema i natrag. — Po ovome bi se reklo, Glory, da ćeš se duže zadržati. — Imam još tri velika kovčega — odgovori Gloriana. — Samo? He! Nisam računao na njih kad sam ti uređivao sobu. Ali, tu imaš veliku ostavu... Okreni se, Glory, da te pogledam. Kad se okrenula, vidio je da se sestra neobično promijenila, ali u prvi mah nije mogao odrediti u čemu je ta promjena. Izgledala mu je viša, što je moglo biti i zato jer je bila vitkija. Ali, nije bilo ni traga slaboj djevojci, upalih grudi, na rubu sušice, kakvu je očekivao. Ipak, lice joj je bilo previše bijelo, u tome je bila razlika koja ga je iznenadila. Tamnokestenjastu kosu češljala je na novi način i to joj je dobro pristajalo. Ali, njene krupne ljubičaste oči bile su onakve kakvih se rado sjećao. 3 Družina krivog noža « — Onda, kako ti izgledam? — upita ga skromno. — Ljepša si nego ikad, Glory, samo drukčija. Još ne znam kako — odgovori Jim. — Hvala. Nisam se nadala komplimentu ... Jime, već je skoro godina dana da si otišao. — Već toliko! Hej, što vrijeme leti! Dakle, sestrice, bila je to za mene strašna, ali i divna godina. Imam ti koješta ispričati. No, za to ima vremena. Sjedni. Izgledaš mi umorna. Pričaj mi o sebi. Majčino me je pismo veoma uplašilo. Nije sjela na naslonjač što joj ga je ponudio već je sjela na naslon njegova naslonjača i skoro bojažljivo uhvati mu ruku. Sjećao se kako se ranije rijetko događalo da ga Gloriana dirne. Nikad se nisu previše dobro slagali. Gloriana nikad nije trpjela nikakvu kritiku njezinih postupaka, niti ikakvo skućavanje slobode. S druge strane, dok nije navršila osamnaest godina Jim je uvijek igrao zapovjedničku ulogu starijeg brata. Kad je postala punoljetna naprosto se prestala obazirati na njega. Nakon toga, među njima se pomalo počeo stvarati jaz. Sjećao se, pomalo tužno, svega toga i čudio se. Možda joj je zaista stalo do njega. Gloriana nikad nije bila površna. Naprotiv, Jim osjeti da njezin dolazak na Zapad ima dublje značenje, nego mu se to u prvi mah učinilo. — Jime, ti si moja posljednja šansa — rekla mu je otvoreno. — Ne shvaćam... Glory! — uzvikne Jim zapanjeno. — Kad sam otišao od kuće, bila si glavna ljepotica u gradu. Imala si toliko društva da te skoro nisam ni viđao. Pa onda sav ovaj novac što ti ga je ostavila tetka Mary... i sad kažeš da sam ti ja posljednja šansa. 66 — Čudno, Jime, zar ne?... Izgleda kao neki revanš. — Revanš! Za što? — Sto ti nikad nisam bila ... prava sestra. Gladio joj je nježnu dugu ruku, gledao u vatru i razmišljao. U njega se uvlačio strah od

nečeg što ni sam nije znao. Glory ga je uvijek brinula. Njene djetinjaste vragolije ... zatim djevojačka izivljavanja ... a sada mu je izgledala kao zrela žena! — Možda je to bila moja greška — odgovorio je kao da kori sama sebe. — Jime... promijenio si se — reče brzo. — Naravno, ne bih mnogo vrijedio da me Arizona nije promijenila. — Nadam se da će i meni pomoći — rekla je puna nade. — Glory... o čemu to govoriš?... — izbije iz Jima koji više nije bio u stanju suzdržavati sve jaču bojazan. — Postavljaj mi pitanja... molim te. To je zaista bio čudan zahtjev od Gloriane Traft. Nešto ga neprijatno stegne u grlu. — Jesi li uistinu bolesna na plućima, Glory? — upita oštro. — Ne. To misle otac i majka jer sam prilično smršavila. Nagovorila sam liječnika Williamsona da im to nabaci. Htjela sam doći na Zapad. — Hvala bogu!... Ali, ti mala varalice, će mu tako pretjerati? I najzad, jesi li uopće bolesna? — Samo sani na izmaku snaga, Jime. — Od čega? — Brige ... tuge. Nije vjerovao vlastitim ušima. Pa ipak, sestra je sjedila do njega i sve mu se više primicala. Već mu je naslonila glavu na rame. Iz kose joj 67 se širio blagi miris. Uslijedila je duga tišina. Nije joj mogao postaviti pitanje što mu se. samo nametalo. — Ljubavna nezgoda? — najzad upita uz osmijeh. — Nezgoda ... ali bez ljubavi — odvrti s gađenjem. — Znači, to je? — Ne, uopće nije to. Ipak, ima mnogo veze s tim. — Gloriana Traft! — Tako joj se obraćao kad je htio biti dostojanstven ili joj nešto dobaciti. Sitno se nasmiješila sjećajući se toga. — Jime, ja... ja sam osramotila obitelj — najzad prizna, suzdržavajući dah i naglo se uspravi. — Bože!... Glory... ne govoriš valjda ozbiljno! — uzvikne očajan ali još uvijek nesiguran. — Kamo sreće da ne govorim ozbiljno. Jim se pokušava pripremiti za udarac koji će uslijediti. Dodir sa surovim i otvorenim Zapr lom oslobodio ga je lažnog ponosa i predrasuda. Pa ipak, neki su njihovi ostaci prijeteći izbili na površinu. Pun strepnje i straha, opazi da se nalazi pred pravom kušnjom. Mora drukčije reagirati na njeno priznanje U svojoj nevolji Glory je potražila utočište kod njega. Ako je sad odbije ili povrijedi! Ako dopusti da izbije malo nekadašnjeg strogog bratskog prijekora? Slučajno se sjeti Curlyja Prentissa ... tog mirnog, ležernog, bezbrižnog i tipičnog teksaškog kauboja. Kako bi on primio ispovijed sestre koju je nekad volio, koju i sada voli. Misao na Curlyja nije ga napuštala. Njen je sadržaj bio svojstven Zapadu. 68 — Znači, moja je sestra malo prošvrljala stranputicom? — pitao je mirno, ni Curly ne bi mogao bolje. — Ne shvati me pogrešno, Jime — odgovori mu brzo. — Bila sam divlja, šašava, izgubila sam glavu, ali još uvijek ti bez srama mogu pogledati u oči. Uspravila se i pogledala ga ravno, bez kolebanja. Taj pogled je isto toliko ispitivao koliko i pokrivao. Jim je prikrio uzdah olakšanja što mu se skoro oteo. Tog trenutka konačno je postao pravi brat. Gloriana u svojim ljubičastim očima nije mogla prikriti tugu i glad za toplinom. — Naravno, nikad mi nije palo na pamet — odgovori nastojeći oponašati Curlyjev otegnuti govor. Onda je zagrlila oko struka, a ona mu sklizne u krilo. Glavu mu odmah spusti na grudi. Nervozno ga je držala za ruku. — Ispričaj mi sve — dometne on. — Sjećaš li se, Jime, kad su me u šesnaestoj godini Andersenovi uzeli k sebi — najzad započne Gloriana. — Onda sam se počela pojavljivati u društvu, javila se želja za lijepim haljinama, zabavama, plesom... i tako dalje. Tad mi je tetka Mary ostavila onaj novac. Sjećaš se onog ljeta kad sam završila školu ... tako sam bila vesela ... kako sam se divno zabavljala!... I prije nego si ti otputovao, ulazila sam u vrtlog društva. Mi, mlađe djevojke, zapravo nismo potpuno ušle u to. Kad si ti odlazio, već sam se uveliko zabavljala. Ali, nešto se zbilo. Upoznala sam jednog čovjeka iz St. Luisa. Darnell se zvao. Bio je pristao... i sve su djevojke poludjele za njim. To me je draškalo. Mislila sam da ga... volim. Izgledalo je tako po tome kako su se odvijale stvari. Moglo je ispasti 69 i gore. Majka je htjela da se udam za gospodina Hanforda... znaš tog trgovca drvetom. — Nije valjda Henry Hanford? — s nevjericom je prekine Jim. — Da, upravo on. Toliko je star da bi mi mogao biti otac. Ali,

majka me neprestano kljukala s tim. Mislim da je htjela da me... osigura. Ni ocu se riije sviđalo što stalno jurim okolo... a ni Darnell mu se nije sviđao. I tako nekoliko mjeseci se nismo slagali... Vjerovala sam da sam vjerena s Edom, a i svi ostali su tako mislili. A ipak, nisam bila. Rekao mi je da je lud za mnom, ali nije zatražio moju ruku... Posudio je od mene svu silu novaca. Bio je kockar. Onda je na prijevaru izvukao novac od oca. Ah kako je bio pokvaren! Napustio je grad bez i jedne riječi. Istina je izbila na vidjelo, i... onda su me ... Andersenovi, Soyalovi, Millerovi, svi moji stari prijatelji, napustili. Za njih sam prestala postojati... To je majci slomilo srce. a i ocu je teško palo... I tako sam ostala sama. I sam znaš što znači ogovaranje u malom gradu? Ogovaranjem se čitav slučaj toliko napuhao da je izgledao mnogo gore nego što je zapravo bio. Ispala sam budala koju je Darnell nasamario. Neke sam mladiće povrijedila radi njega. Bila sam podmukla... na zabavama, plesovima, skitnjama. Ali, nisam bila tako slobodna kako je izgledalo. Pa ipak, kad se to dogodilo, nisam se mogla maknuti od kuće... i to me je dotuklo, Jime. Počela sam propadati. Bila sam bolesna od muke. Koliko sam noći zaspala izmorena od plača. Propala sam... I onda, počela sam pomišljati na Zapad. Čitala sam sva pisma što si ih pisao majci. Meni nikad nisi pisao. Pomislila sam, ako uspijem 70 otići daleko, na Zapad, to će me spasiti... i evo me, Jime. — Što, i to je sve? — otegne Jim, uporno oponašajući Curlvja. — Bogami, na početku si me bila gadno uplašila. — Jime — uzvikne i zahvalno ga poljubi u obraz. Već po tome koliko joj je mučno bilo povjeriti mu se... vidio je kako je ranije bio slab brat. Onda, prije nego je išta uspio reći, ona brižne u plač. To je također bilo skoro nepojmljivo. Preostalo mu je samo da je čvršće stegne. Prokleta se mnogo jada moralo nakupiti u njoj, jer je sve jače plakala, a suze su tekle poput kiše. Sudeći po njezinu uzbuđenju, zaključio da je za ponosnu i sujetnu djevojku situacija kod kuće postala neizdrživa. Došla je k njemu kao u posljednje utočište, nije bila sigurna kako će je primiti, a on ju je iznenadio ne pridajući važnost njenoj nevolji. I Jimu je zapravo laknulo, čak je bio sretan što se nisu obistinile njegove sumnje. Glory je bila na rubu propasti. To mu je bilo dovoljno. Možda bi bilo i nekih detalja koji bi ga, da ih čuje, zaboljeli. Obuzelo ga je sažaljenje i nježnost prema sestri. Zaista je imala razloga da dođe na Zapad i stavi se pod njegovu zaštitu. Sama ta pomisao bila je nevjerojatna, ali ona je bila tu, i tiho jecala, pomalo svladavajući plač. — Hvala Bogu da sam... imala hrabrosti... doći... — rekla je kao da glasno razmišlja. — Nikad. ... nisam... znala... da je... Jim... tako dobar! Sa žaljenjem je ustanovio da takvu ocjenu nije zavrijedio, ali se istodobno zarekao da će se pobrinuti da ta ocjena postane stvarnost. 71 — Glory, i ja tebi moram nešto priznati — rekao je uz radosni osmijeh. — Istina, nisam pošao stranputicom, ali sam potpuno iznevjerio Istok. I ja sam... — Čekaj — prekine ga ona, podižući glavu da obriše suze. — Još ti nisam sve ispričala... a ovo sad izgleda mi najgore. — Bože! — izmakne se Jimu i stegne ga oko srca. — Možda je bolje da mi više ne pričaš. — Jime, sreća sam Darnella na stanici u St. Luisu — žurno nastavi Glory, kao da mu čim prije želi ispričati to što joj je izgledalo važno. — Sasvim slučajno. Tamo sam morala presjesti na drugi vlak i čekala sam pet sati. I na nesreću odmah sam naletjela na njega... Sto da ti kažem, sav se rastopio. Raspadao se od ispričavanja... Lažljivac! Tat!... Odlučno sam odbila da imam više bilo kakve veze s njim, ali me ipak na smrt preplašio. Kao da ima neku moć nada mnom. No, već sam bila toliko razumna da sam ga prezrela. Onda mi je počeo prijetiti... kleo se da će doći za mnom. I Jime... on će to i učiniti. On, naravno, zna za strica Jima, bogatog rančera. Majka je o tome na sva usta pričala, jer ju je Ed u prvi mah bio očarao. On će doći. Pročitala sam to u njegovim očima. ... A to će biti užasno. — Neka samo dođe — stisnutih zuba odgovori Jim. — Želio bih da gospodin Darnell dođe. Brzo će zažaliti što je došao. — Sto ćeš mu učiniti? — upita Gloriana u kojoj se probudila ženska radoznalost. — Glory, ti si sad na Zapadu. Proći će

još neko vrijeme dok to shvatiš... a gospodinu Darnellu ću to jako brzo utuviti u glavu. A ako to ne bude dosta, reći ću Curlvju Prentissu. 72 — Što, onom krasnom kauboju! — uzvikne Gloriana! — On mi se učinio prijaznim i dobrim. On nikome ne bi nanio zlo. Jim se grohotom nasmijao. U Arizoni će Gloriana biti pravi žutokljunac. — Glory, vjerio sam se — najednom izbaci Jim. — Jime!... Zadržao si vezu s Anne Henderson! — zapanjeno uzvikne Glory. U prvi mah Jim nije mogao povezati ni jednu svoju simpatiju iz Missourija s tim imenom. Kad je konačno uspio, nasmijao se ne samo Glorianinom bezveznom nagađanju, već i zbog toga što se sjetio te djevojke. Kao da je nije vidio već deset godina. — Ne, Glory. Moja djevojka je prava djevojka sa Zapada — odgovori joj. — Što time misliš reći? Prava djevojka sa Zapada? Stric Jim je rođen na Istoku, on ne može biti Zapadnjak. — Kakav je on Zapadnjak, vidjet ćeš uskoro. Molly je rođena u Arizoni. Ima osamnaest godina. Dva puta u životu bila je u Flagerstownu i to su bila njezina najduža putovanja. Živi u dolini Cibeque, jednoj od najdivljijih dolina Arizone. — Molly... kako joj prezime — upita Glory. Namrštila se, oči su joj se promijenile kad je pogledala Jima. — Molly Dunn. Nije li lijepo ime? — nastavi Jim boreći se za svoju stvar. I morao je. — Prilično. Ali, zvuči nekako obično kao Jones ili Brown. Je li lijepa? — Glory, mislim da si jedino ti na svijetu ljepša od nje. To je bio izravan i krasan kompliment, ali ga Gloriana nije zapazila. 73 — Dok si bio kod kuće, uvijek si bio zaljubljen u neku djevojku, ali nikad to nije dugo trajalo — rekla je zamišljeno. — Ovo će trajati. — Kakva joj je obitelj? — ispalila je, za nju, još jedno neizbježno pitanje. — Potječu iz arizonskih šuma. To je također plava krv svoje vrste — odgovori Jim, želeći ubrzati konac svoje priče u svoju korist. — Otac joj je stradao za vrijeme jednog lokalnog rata za pašnjake, između ovčara i govedara. Majka joj je radini pionir. Tek ćeš vidjeti što to znači. Ima i brata Slingera Dunna, ne znani mu pravo ime. Slinger mu je nadimak što ga je dobio po brzini kojom poteže revolver. Ubio je već nekoliko ljudi... ni sam ne znam koliko ih je ranio. — Desperado? — bubne Gloriana. — Tako bi ga nazvao neki Istočnjak. I ja sam ga u početku tako nazivao. Ali, sad je on za mene samo Slinger... čovjek da mu para treba tražiti. Na Glorianinom izražajnom licu mijenjali su se zbunjenost i iskreno žaljenje. — Otac me nazvao crnom ovcom obitelji — rekla je. — No, bojim se da smo dvije... To će dotući majku... Oni nemaju pojma o svemu ovome. Otac se s tobom hvali pred prijateljima. Kaže da ovdje vodiš veliki ranč njegova brata. A od svega toga ništa... o ovom što pričaš u tvojim pismima nije bilo ni riječi. Sve ih znam napamet. — Ali, to je istina, Glory. Tek u Arizoni u meni je najzad izbilo na površinu ono što valja. Zapravo, to se dogodilo pred kratko vrijeme... Gledaj! — Jim na prsima otkopča košulju i odmakne ovratnik. Na prsima se vidjela velika crvena brazgotina. 74 — Nebesa! Što je to? — uplašeno upita. — To je rupa od metka, sestrice — odgovori pomalo ponosno. — Pucali su u tebe? — Izgleda. — Bože!... Jime! To je strašno. Mogli su te ubiti. — Naravno. I proketo malo je nedostajalo. S ovom sam ranom dva dana ležao u šumi. Sam! — I ti se još smiješ kad govoriš o tome! — uzvikne ona puna strahopoštovanja i užasa. — To mi je pomoglo da postanem čovjek. — Neki desperado je pucao u tebe? — Da, jedan od onih zaista loših. — Oh, Jime — uzviknula je — nadam se... vjerujem... da ga ti nisi ubio. — Slučajno nisam, Glory... imao je sreće. Ali, nadam se da će mi jednog dana doći na nišan, pa ću ga s najvećim zadovoljstvom srediti. — Užasno! Kako te je Zapad pokvario. Majka je to uvijek govorila, a otac se samo smijao. — Ne, Glory. Ne shvaćaš. Nisam upropašten. Naprotiv, nadam se da si inteligentna i razumna pa ćeš shvatiti. — Ne znam više — odgovorila je. — Ti si tako divlji, tako si nepoznat... miran i dalek kao onaj Prentiss. Strašno mi je žao što te Zapad učinio tako grubim... i sirovim. Već znam da ću ga zamrziti. — Glory, ne shvaćaš ti još to — strpljivo nastavi Jim. — U početku će ti Zapad ići na živce... još više nego meni. Ti si oduvijek bila

osjećajna, nježna priroda. Nakon ove nevolje, to je još jače u tebi. Ali, molim te, pričekaj još malo sa svojim sudom o Zapadu... i meni. Dopusti, za sad, da sam 75 u pravu. Pričekaj, Glory. Kunem ti se da ćeš time samo dobiti. Ne žali ni za čim! Ne vrijeđaj Zapadnjake! Uviđao je da nije ostavio nikakav dojam na nju. Potresao ju je i sad je ona već zaboravila s kojim je on razumijevanjem saslušao njenu priču. — Gdje je Molly Dunn? — upita ga, savladana radoznalošću. — Ovdje. — U ovoj kući? — Da. Zajedno s majkom. Doveo sam ih iz doline Cibeque. Molly ide u školu. Divno je i pomalo patetično kako se ozbiljno dala na učenje. Jadno dijete ... imala je malo prilike da uči... Nadam se da ćemo se na proljeće vjenčati, ako je uspijem nagovoriti. — Nagovoriti je! — ironično ponovi Gloriana. — Da ti to možda neće biti teško? — Vjerojatno hoće — hladno odgovori Jim. — Naročito nakon što se upozna s tobom. Međutim, stric Jim je obožava i rado bi dočekao dan našeg vjenčanja. — Da, zavrijedila sam to — prornrljala je. — Sto to? — Da i ja progutam gorku pilulu. — Glory, ne želim izgubiti strpljenje s tobom — rekao je polako, nastojeći se suzdržati. — Razumijem te, jer sam se i ja tako osjećao kad sam se prvi put našao ovdje... Saslušaj me sada. Raduje me što si došla ovamo. Zao mi je što si počinila neke greške i što si zbog njih trpjela. Ali, zapravo se nije ništa dogodilo. Uvjeren sam da ćeš ovdje za manje od godinu dana ozdraviti. Samu sebe nećeš prepoznati. Nećeš se htjeti vratiti natrag u Missouri. 76 Tužno i s nevjericom, Gioriana odmahnu glavom. — Da se samo nisi vjerio s tom djevojkom iz šume! — nadometne sumorno. — Ali, spasila mi je život! — žestoko će Jim. — Borila se protiv jednog od onih desperadosa koje si spomenula... borila se s njim kao divlja mačka ... ugrizla ga je... objesila se zubima za njega da me ne ubije dok sam ležao vezan... Spašavala mi je život dok nije stigao njen brat, Slinger, i ubio Jocelvna. \$ — Proklet bio! Kakva ološ! — uzviknu Glodana strastveno i užasnuto. Oči su joj bile poput dva duboka, blistava ponora. — A taj ga je Slinger Dunn zaista ubio? — Naravno. I još dva druga desperadosa. No i oni su njega svega izbušili. Sad je u bolnici u Flagu. Povest ću te da ga vidiš. — Divno! — dahne Gioriana. Bila je tako uzbuđena da je zaboravila na raniji užas i odvratnost. — Nego, Jime, čemu to krvavo ubijanje? Ja sam mislila da ti radiš na stočarskom rancu. — Pa i radim. Evo u čemu je stvar — i Jim joj ukratko ispriča o ogradi i ostalim događajima što su doveli do toga da ga zarobi družina Cibeque, zatim kako je stigao Hack Jocelvn s Molly koja je pristala žrtvovati se da bi spasila Jima, pa o Jocelvnovoj prevari i o tome kako se Molly borilg s Jocelynom dok nije stigao Slinger. Kad je završio, imao je obilje dokaza da Gioriana ima dobro srce i čestitu dušu, iako je spu tana predrasudama. To je još jednom potvrdilo njegovo duboko uvjerenje da Gioriana još nije dovoljno sazrela i da joj treba samo nekoliko su 77 rovih i dubokih doživljaja, kojih će u Arizoni sigurno biti. — Ali, Jime, ne možeš se ženiti s djevojkom koja grize poput životinje, kao što se ni ja ne bih mogla udati za njena brata koji ubija ljude — najzad ozbiljno progovori Gloriana. — Ne mogu ... zar ne mogu? ... Ali, ja ću je ipak oženiti i vjerujem da ću biti najsretniji momak na zemlji. Ona je očito mislila da je malo pošasavio ili „, da je Arizona u njemu uništila osjećaj za vrijed- , T nosti. Međutim, nije to glasno rekla. I — Gloriana! Sad bismo mogli sići dolje da upoznaš strica Jima i... Dunnove. | i — Da, kad već tako mora biti — odgovori mirno. — Daj mi samo malo vremena da se uredim. Moram izgledati pristojno. Dođi po mene za četvrt sata. ; — Hoću. Baš me zanima to što ti nazivaš »iz- , j gledati pristojno« — nasmije se Jim i iziđe zviž- , j deći. No, bilo mu je teško pri srcu. Pođe prema dnevnoj sobi. 78 6. U dnevnoj je sobi našao samo strica. — Hej! — dovikne mu. — Kad ćeš konačno dovesti nećakinju? — Uskoro. Bila je umorna i želi se malo urediti nakon puta. — Kako izgleda, Jime? — upita zabrinuto. — Blijeda i malo mršava. Svejedno, divno izgleda. Skoro sam se srušio kad sam je vidio. Uto uđe Molly s majkom. .Tim još nikad nije vidio Molly tako lijepu,

tako jednostavno i pristalo dotjeranu. Smatrao je da se mora dopasti Gloriani. — Oh, Jime, je li stigla sestra? — Da. Sa mnom su bili Curly i ostali momci. Bila je to prava predstava. — Vjerujem ti — složi se Molly. Oči su joj bile raširene i svijetle. Bila je uzbuđena i pomalo drhtala. — Sad ću odmah dovesti Gloriana. — Izgleda li bolesna, Jime? — To se ne primjećuje — nasmija se Jim. — Zapanjit će vas. Međutim, kad se sjetim Gloriane iz prošle godine ... preplanule i čvrste... priznajem da mi ne izgleda najzdravije. Bijela je kao snijeg napolju. Ima tamne podočnjake, pa joj oči izgledaju još krupnije. Prilično je mršava. — Oh, jedva čekam da je vidim — uzvikne Molly. 79 — Što su momci rekli? Kakvi su bili? Curly je sigurno već kuhan? — Bili su šaljivi. Naročito Bud. Curly je obukao najbolju kaubojsku odjeću, ponio revolver i sve ostalo, dok su ostali bili u odijelu za grad, i izgleda da su se jako neugodno osjećali u njemu. Curly ih je sve nadmašio ... Eh, a sad idem dovesti Glory. Zamišljeno je pošao do zapadnog dijela kuće. Današnji je događaj u određenom smislu bio radostan, ali ga je kvarila sjenka sestrina nerazumijevanja. Pokucao je na Glorianina vrata i kad ga je pozvala, ušao je. Stao je kao ukopan. Zar je ovo ljupko stvorenje njegova sestra Gloriana? Presvukla se u svijetloplavu haljinu bez rukava, i dosta duboko dekolitiranu. Bila je malo mršava, ali ipak savršeno građena. Obrazi su joj bili malo rumeni, iako Jim nije mogao ustanoviti je li to od uzbuđenja ili od nekog kozmetičkog sredstva. — Glory, ako te momci vide u toj opremi... zbogom stočarenje — rekao je diveći joj se. — Zašto? — nije ga shvatila. — Jer će, prema onome što će se ovdje dogoditi, rat u Ljupkoj dolini biti mačji kašalj. Slišiš mi na ... na neki divan, slatki cvijet. Od iskrena komplimenta, obrazi joj se još više zarumene. — Hvala, Jime, godi mi kad čujem da lijepo izgledam. Ali, ova haljina nije ono najbolje. Imam nekoliko novih haljina koje moram obući, pa makar propalo tvoje stočarenje... Sto misliš, da ogrnem bundu? Hodnik mi liči na grenlandske ledenjake. 80 — Ova je kuća zapravo prava ogromna stara šupa. Ali, u dnevnoj je sobi prijatno — reče Jim postavljajući zaslon pred kamin. — Jime, ako se prehladim, to će biti kraj male Gloriane. — Ne govori gluposti. To je novi početak za tebe — toplo joj odgovori i poljubi je. Gloriana mu se privije uz ruku. Taj pokret i pogled što mu ga je uputila pokazali su Jimu nešto čega se ranije nije sjetio. Gloriana je možda ličila na ponosnu, hladnu, uzvišenu mladu princezu, ali je zapravo bila nesvjesno željna ljubavi, topline, razumijevanja. Po tome je Jim i sudio kako je teško bila povrijeđena, i bio je uvjeren da će je kroz to pridobiti. U tom je trenutku donio odluku kakav će stav zauzeti prema njoj. — Jime, moja nesreća i sramota uopće ne mijenjaju činjenicu da ja ovdje predstavljam tvoju obitelj — rekla je dok su izlazili. Ova primjedba skoro dotuče Jima. Nije se mogao nositi s tolikom složenosti ženske prirode, i nije znao što da odgovori. Požurili su hodnikom do dnevne sobe. Otvori joj vrata i uđe za njom. Dok je Jim zatvarao vrata, Gloriana zbaci bundu na pod i brzim koracima pride starom rančeru. — Oh, striče Jim, sjećam te se — uzvikne sretno, kao da se bojala da ga neće prepoznati. — Lijepo... lijepo! Znači, ti si moja nećakinja Gloriana? — odgovori srdačno, premda s malom nevjericom. — Sjećam se jedne krupnooke djevojčice tamo u Missouriju. Ali, to ne možeš biti ti. — Jesam, striče. Ja sam. Samo sam malo na rasla ... Tako mi je drago što te opet vidim — pruži mu ruku i poljubi ga. G Družina krivog noža g^ — Hm! Nemoguće, ali ako kažeš da je tako, moram ti vjerovati — šalio se. — Priznajem da mi je vraški drago da si došla na Zapad... Gloriana, upoznaj se s našim prijateljima, to su ti Arizonci iz nizina... Gospođa Dunn i njezina kćerka Molly. Majka je bila zbunjena a Gloriana sušta ljubaznost. Jima spopadne neki čudan strah kad su se njegova lijepa sestra i njemu tako draga sitna djevojka našle jedna pred drugom. Ni sam nije znao koliko ih pažljivo promatra, ali su zapravo obje pred njim polagale ispit. — Gloriana, zaista sam sretna što ste došli ovamo — rekla je Molly jednostavno, slatko i toplo. Bila je nevjerojatno očarana... Jim je još nije vidio

tako blijedu... Međutim, susret s Glorianom nije je zbunio. Oči su joj bile sjajne a pogled otvoren. Jim nije mogao očekivati nešto više ili bolje. Bila je prava Molly Dunn. Zapadnjakinja od glave do pete. Imala je takta. Nikad je nitko u životu nije tako snažno i prodorno pogledao kao sada Gloriana. Jimu se steglo grlo. Neće li se sad Glory ponijeti kao strašan snob? — Molly Dunn! Tako mi je drago — odgovori Gloriana srdačno i odmah osjeti stidljivu namjeru male Zapadnjakinje i poljubi je. Jim skoro glasno uzdahne od olakšanja. Ali, nije se zavaravao da je sve gotovo. Gloriana je bila savršeno odgojena i bila je previše fina da bi dozvolila da je mala Zapadnjakinja nadmaši u plemenitosti. Njen poljubac nije dolazio od srca. Jim pomisli da je i Molly to osjetila. Stric Jim je s uživanjem gledao najprije Glorianu, pa Molly i najzad zbunjena nećaka. 82 — Jime, uistinu postoji nešto što se zove sreća — rekao je. — Priznajem da to nekad nisam vjerovao. A pogledaj ovdje. Imaš ovakvu sestru i ovakvu djevojku! Bilo je to jednostavno i toplo priznanje starog neženje, koji je svoje srce poklonio maloj Molly, a sad ga je pružio i Gloriani. Njegov kompliment natjera Gloriani rumenilo u obraze i slomi Mollynu suzdržanost. — Pa, ne znam ništa o tome, kako bi rekao Curly — otegne Jim, iako je bio daleko od toga da se osjeća kao Curly. — Na čovjeka može navaliti tolika sreća da ga ubije. Njegova neočekivana izreka natjera djevojke u smijeh i omekša atmosferu. Svi su posjedali, osim Molly, koja je ostala uz Glorianin naslonjač. Bila je zadivljena. Jimu je zastao dah kad je shvatio da se Molly doslovno na prvi pogled zaljubila u njegovu sestru. Kad bi Gloriana tom djetetu Zapada pružila i najmanju šansu. — Uopće ne izgledate bolesni — rekla je Molly pažljivo promatrajući Glorianu. — Možda je Jim pretjerao — odvrati Gloriana uz osmijeh. — Nisam potpuno na koljenima, ali ne osjećam se ni najbolje. — Izgleda kao da niste dovoljno jeli i spavali a ni kretali se na suncu. — I nisam. To me najviše i srušilo. — Malo je bilo ljudskih bića koja bi se mogla oduprijeti Mollynoj prijaznosti. — Već ste i sada lijepi — promrmlja Molly — ali kad budete ovdje pola godine... — Nije mo gla naći dovoljno riječi da izrazi svoje mišljenje, ali nisu bile ni potrebne. 83 — Sad je ovdje krasno vrijeme da se zaradi upala pluća. Imala sam je prošle godine. Liječnik je rekao da će mi, ako je dobijem još jednom, trebati cvijeće. Molly nije baš shvaćala njezin način izražavanja i obrati se Jimu. — Ne smiješ je valjati po snijegu, onako kako si jučer mene. — Glory će zavoljeti i arizonsku zimu — reče Jim. — Ovdje je tako suho da i ne osjećaš hladnoću. Ali, ako Gloriani u prvo vrijeme bude previše hladno, možemo je na neko vrijeme poslati u Tucson. — Odvedi je dolje u Žutu dolinu — javi se rančer. Molly pljesne rukama. — To bi bilo divno. Dolje kod nas u Tontu nikad nema zime. Malo zasniježi, ali se snijeg odmah otopi. Dani su tako sunčani da je divota jahati. Zrak je pun mirisa bora, cedra i kadulje. A tek logorske vatre u noći... Glodana, u Žutoj biste se kotlini odmah oporavili. — Idućeg ljeta ćemo vas obje povesti dolje — progovori Jim ozbiljno. — Ali, sada nikako, iako je nizina. Sad družini Krivog noža moramo prirediti zabavu. Gloriana je gorbela od radoznalosti. — Molim vas, što je to Žuta kotlina? A što je družina Krivog noža? Stric se Jim grohotom smijao. — Glory, ne daj da te zavatlavaju. Žuta kotlina je jedan pašnjak, najdivniji što je još ostao u Arizoni, a družina Krivog noža je banda kradljivaca stoke. — Sad si mi stvorio želju da odem tamo —, uzvikne Gloriana. — Više od svega htjela bih vi 84 djeti jednog desperada. Željela bih biti preplašena. Želim otići na neko osamljeno mjesto, i kad opet ojačam hoću jahati... Jime hoćeš li mi moći dati jednog konja? — Jednog konja? Glory, ti si postala nevjerojatno skromna. Imam stotinu konja na kojima mo žeš jahati.. . zapravo, čim se budeš uspjela odr žati u sedlu. — I povest ćeš nas na izlet u pustinju? — upi ta ga bez daha. Samo su joj se oči poput zvijezda kriješile. Jim s mukom prikriva svoju radost. Pored po trebe za ljubavlju, u Gloriane je bila naglašena glad za onim što nikad nije imala. Možda je to tra žila samo radi uzbuđenja. Ali, ako je u nje bilo

urođene sklonosti za ljepotu i divljinu prirode, onda će je Arizona očarati, i izmijeniti. — Glory, mislim da te moram povesti ako želim nešto učiniti. Bila je oduševljena, ali i malo zatečena. — Ne shvaćam potpuno što si govorio o poslu. Ja ne znam baš mnogo toga raditi. — Bi li mogla peći biskvite bez kvasca. — Zaboga, ne! Molly se veselo nasmije. — A umijete li dozi vati divlje purane? — Mogla bih pojesti jednog cijelog, ali... Oj, ja ću biti najveći žutokljunac koji je ikad stupio na tlo Arizone. |M — Glory, naučit ću vas peći biskvite i dozi; vati divlje purane — ponudi se Molly. ; — Hvala, samo me strah da ću biti slab uče-;; nik. — Glory, nisam mislio na posao za tebe, iako mirne duše mogu reći da bi ti malo posla dobro i i 85> došlo. Htio sam reći da su kauboji prorekli da je sada kraj stočarenju. — Zašto? — upita Gloriana koja ama baš ništa nije razumijela. — Pokazao sam im tvoju fotografiju. Gloriana se pridruži smijehu što se zaorio na njen račun. — Onu moju užasnu fotografiju! Imam nekoliko zaista dobrih. — Zaboga onda ih nikom ne pokazuj — uplašeno uzvikne Jim. Slijedilo je još pola sata prijatnog razgovora; uglavnom su upoznali Gloriana s prilikama i životom u Arizoni a ona je sve oduševljeno slušala. Najzad je rekla da je umorna i zamoli da joj dozvole da se povuče. — Jime, odvedi me natrag u moj indijanski vjgvan, inače ga neću pronaći — zamoli ga i svima zaželi laku noć. Kad su došli u njenu sobu, Jim pročisti kamin i nabaci nekoliko cjepanica. — Onda? — upita okrećući se prema njoj. Osjeti i sam kako mu je glas hrapav od bojazni. Izenadio se kad mu je stavila ruke na ramena. — Jime, tvoja mala Zapadnjakinja je izrazito lijepa, slatka je kao divlji cvijet, poštena i dobra kao zlato... i daleko hrabrija nego bih ja bila. Vidjela sam i ono što ti nisi. Vjerojatno joj je ovaj susret sa mnom bio teži nego susret s onim Hackom, koga je... ugrizla da ti spasi život. Ja sam predstavница tvoje obitelji da tako kažemo. — Hvala, Glory — pomalo muklim glasom odgovori Jim. — Ja sam se... bojao... 86 — Da mi se neće svidjeti? Jime, prebacujem ti što je voliš. Svidjela mi se. Ali... u tome i je nevolja... ona je bez odgoja. Potiče iz proste obitelji. Ona je zapravo sasvim prosječna djevojka... i svakako nije žena koja odgovara Jamesu Traftu. — To je tvoje istočnjačko gledište — odvratila je. — Moglo bi... iako ni to ne priznajem... biti ispravno da smo u Missouriju. Ali, mi smo na Zapadu. Zavolio sam Zapad. On me učinio čovjekom. Tu je sad moj dom. Obožavam tu prosječnu djevojku, kako si je ti nazvala. Ja, pak mislim da je ona iznad prosječne djevojke. Jaka je, iskrena i primitivna poput Zapada. I pošto sam svoju sudbinu vezao za ovaj kraj, smatram da sam imao mnogo sreće kad sam našao tu djevojku. .. Bez obzira na to, draga Glory, što bih bez nje bio već mrtav... Da nije bilo nje, ni ti ne bi imala brata kojem ćeš doći u posjet. — Ne smatraj me nezahvalnom — požuri ona, ne želeći da je krivo shvati. — Zahvalna sam joj... i ti zaista govoriš kao muškarac. Divim ti se i poštujem te. Ali morala sam izraziti svoje mišljenje koje smatram etički ispravnim. U protivnom iznevjerila bih Traftov rod. — Znači... nisi protiv nas? — pun nade upita je brat. — Ja to ne odobravam, Jime, ali bilo bi nakaradno s moje strane da se suprotstavljam. Došla sam k tebi po pomoć... naći novi dom... smisao svog života... Nevolja neće doći s moje, nego s njene strane. Ne uviđaš li to? Ne vjerujem da me itko ikad tako proučavao... da, to je prava riječ. Pa ipak, u njoj nije bilo ni traga zavisti, ni truna gorčine! Ona je bila naprosto ž 87 na koja je gledala tebe, tvoju obitelj i tvoj položaj kroz mene. Kad mi je poželjela laku noć, vidjela sam joj strah u očima. Nije se ona bojala mene, niti činjenice da bih se |a eventualno mogla isprijeliti između vas dvoje. Taj je strah poticao od onoga što je shvatila i od toga što te voli. Shvatila je da se ne bi smjela udati za tebe jer je ona samo Molly Dunn i, doline Cibequé! I, Jime, ako je ona zaista toliko čvrsta i plemenita. kako mi izgleda, ona se neće udati za tebe. — Toga sam se i ja uvijek bojao — prizna Jim. — Ali uvijek sam ismijavao sama sebe radi toga... Sad si ti. .. — To još pogoršala — dovrši ona rečenicu. — — Zao mi je. Bilo bi bolje da nisam došla... Još uvijek

mogu otići, nekamo, raditi nešto. .. Ali, Jime, šteta je već počinjena. — Ne puštam te odavde. Mislim da od muhe pravimo slona. Vjerujem da će, ako pomogneš. sve dobro ispasti. — Obećavam, ti, Jime. Dat ću sve od sebe da ti pomognem. S tom ću malom djevojkom biti prijatna kao što ni prema kome u mom životu nisam bila. Znaš da mogu natjerati ljude da me vole. Najgore je kod mene to što sam hladna. Otkako me je Ed Darnell prevario duša mi je hladna. Ne mogu ti obećati da ću voljeti Molly, ali će tako izgledati. Bila je toliko izražajna, uzbuđljiva, divna, da Jim nije vjerovao u njene riječi o vlastitoj hladnoći. — Glory, to je više nego što mogu tražiti — zaključio je. — Dapače to je više nego što sam se nadao. Tako sam sretan, duboko sretan, što 88 si došla na Zapad. Na kraju ćemo ipak pobijediti. Imamo mi petlje... Za sada, laku noć. Padaš od umora. Ne zaboravi staviti zaslon ispred kamina. — Laku noć, brate — rekla je i poljubila ga. — Zadovoljna sam što sam došla. Izašao je. Osjećao je njezin poljubac na usnama. Gloriana je uvijek bila škrta na poljupcima i sad se vidjelo koliko se promijenila. Bila je starija, ozbiljnija, složenija, s određenom dozom tuge koju je namjeravao zatrti. Kauboji će tu već pomoći. Oni su kadri i leopardu promijeniti pjege. Pošao je prema svojoj sobi i usput pokuca na Mollyna vrata. — Jesi li legla? — upita. — Ne, Jime. .. ne još — odgovori i otvori vrata, tek toliko da provuče glavu. Lice joj je bilo slatko i uzbuđeno. — Htio sam te samo pitati... Dopala ti se? — Dopala?... Pa ja sam se potpuno zaljubila u nju. Ona je... ona je... — nije bila u stanju pronaći odgovarajući izraz. On se naglo sagne i poljubi je. — Draga, život bih dao za tebe — prošapta a onda nastavi glasnije. — Je li se i tvojoj majci dopala Glory. — Naravno. Ali tako se prestrašila... A i ja sam se... malo. — Ne moraš se više bojati. Glory je rekla nekoliko veoma slatkih riječi o tebi. — Oh, Jime... kaži. — Neću. Sačuvat ću ih za prilike kad mi od tebe nešto naročito treba. Ha! Ha! Ali, jako su lijepe... Laku noć, Molly. 89 Strica je našao kako drijema pred kaminom u dnevnoj sobi. — Probudi se i reci što da radim. — Hm? — promrmlja stric. — Probudi se i odgovaraj mi — uporno nastavi Jim. — Je li ti se dopala Glory? Što mogu početi s dvije takve djevojke na vratu? Kako spriječiti kauboje da jedan drugog ne pobiju? Reci mi što da... — Čekaj, pijevče s Missourija... pitanje po pitanje... Dakle, Glory je najčudesnija djevojka koju sam vidio u životu. Bistra i pametna koliko i lijepa! Ima ona mozga, Jime, a tek joj je devetnaesta. Izgleda mi da će ona biti gorka čaša za tvoju Molly. Ali, Molly je dobra korjenika. I u toj će se prilici ponašati kao Zapadnjakinja. Na kraju će se ona i Glory slagati kao sestre. To neće biti tako brzo, ali će sigurno biti. Tvoj udio u tome bit će teži nego izgradnja one ograde. Glory će, naravno, zavrtjeti glavom svim kaubojima. Zato što je slatka, ljubazna, što će se zanimati za njih... ti će si jadni šupljoglavci uobraziti da je mogu osvojiti. Što se toga tiče, nikakvo se zlo ne bi dogodilo da je osvoji Curly ili Bud ili Jackson Way. — Tako otprilike i ja zaključujem — zamišljeno doda Jim. — Među nama, striče, htio bih ti reći da je došla na Zapad za stalno. — Sjajno! — obraduje se rančer. — Zar je toliko bolesna? Ili što... — Nije tako bolesna kao što smo mislili. Samo je iscrpljena. Bila je umiješana u jednu nezgodnu aferu kod kuće. Zabavljala se s jednim ljepotanom. .. mislila je da ga voli, iako ga zapravo nije... a poslije je ispalo da je on podlac. Posu 90 divao je novac od nje, a i od oca je na prevaru dosta izvukao. I tako je Glorianu napustilo njeno visoko društvo, kojeg joj je, mislim, već ionako bilo dosta. Ona je najponosnija u Traftovskoj družini ... I tako je, sirotica, potražila utočište kod mene. — Hm! Prokletstvo!... Jime, ne želiš mi valjda reći, da je neki podlac obeščastio tvoju sestru? — Ne, na sreću nije — odvrati Jim. — Ali joj je, u najmanju ruku, uništio dobar glas. Neki tip, Ed Darnell. A Glory je uvjerena da će on doći ovamo za njom. — Hm, ako dođe, mislim da će to biti posljednje mjesto na kojem će se pojaviti — mrko odgovori stari stočar. — To sam joj otprilike i ja rekao... I tako, striče, dužni smo se brinuti za budućnost i sreću dviju divnih

djevojaka. Kunem ti se da sam ošamućen i prokleta prestrašen. — Da, to je svakako problem. Ali, ti si mlad i htio bi odmah doći do rezultata. — Znam ja biti i strpljiv. Preokrenut ću i brda ako ustreba. A što ako Glodana zbuni Molly? Ako se Molly preplaši moje obitelji? — Hm, u tom slučaju ja bih i Glorianu izložio pravom ovdašnjem životu, da Molly bude s njom. To će ih izjednačiti. Učit će jedna od druge. — To je izvrsna ideja — oduševljeno se složi Jim. — Hoćeš reći da Glorianu valja izložiti surovom životu pod vedrim nebom... konji, kauboji, logor, zima, vrućina, kiša, prašina i sve ostalo? Tvrd ležaj, slaba hrana, odricanje... opasnosti... i tako dalje? Tako je. Izloži je svemu što Molly već pozna. 91 I! — Rizično je to, striče, Gloriana nije jaka. To bi je moglo ubiti. — Moraš početi polako i postupno, da sve to izdrži i to je sva mudrost. — Samo da je to ne ubije... — mrmljao je Jim, sjećajući se kako je njemu Zapad istodobno bio divan i užasan. To mu je i donijelo njegovu Molly Dunn. Sad je više cijenio ono snažno i primitivno u sebi nego svu profinjenost ponijetu s Istoka. Trebalo je proći kroz sve to da to shvati. Glorianu će to osvojiti prije nego njega, usprkos ili upravo radi njene osjećajne ženske prirode. A za vrijeme sestrina preobražaja; on će imati muke da zadrži svoju draganu. Zalio je što nije uspio privoliti Molly da se vjenčaju prije Glorianina dolaska. Da to učini sada? Krv mu navre pri samoj pomisli. Ali, ne, neće, jer bi Molly posumnjala u pravi razlog. Najednom primijeti da mu stric nešto govori. — Oprosti, striče, nešto sam se zamislio. — Promijenio sam temu — odgovori rančer. — Malo prije je ovdje bio Locke. Odnedud je doznao da Bambridge sutra otprema goveda iz Winslowa. Pomislio sam da ne bi bilo loše da skočiš tamo i pogledaš što je na stvari. — Fiju... po ovakvom vremenu? — Zaboravljaš da smo ovdje visoko na planini. Winslow je dolje u pustinji. Tamo neće biti snijega. U svakom slučaju, vrijeme nikad ne smeta Bambridgeu, u to budi siguran. — U čemu je zapravo stvar? — uozbiljeno upita Jim. — Bambridge te ne pozna, u ne zna te nitko od njegovih ljudi, tako bar misli Locke. Osim toga, još nikad nisi bio u Winslowu. Mogao bi ma 92 lo pogledati ta goveda a da te nitko ne prepozna. Uostalom, svejedno je i da te prepoznaju... Ovo s Bambridgeom mora već jednom izaći na čistac. — Očekuješ li da će s njim biti gužve? — Sinko, vidio sam na stotine Bambridgea kako dolaze i odlaze. Poznajem tu vrstu ljudi. Konačno, već četrdeset godina uzgajam goveda... Pred deset godina doselio se u Flag jedan fin, prijatan tip, neki Stokes. Imao je novaca. Počeo je kupovati i prodavati stoku. Uskoro je radio na veliko. Sa svakim je bio prijatelj. Ali, nešto mi se kod Stokesa nije sviđalo. I, Jime, vidio sam ga gdje visi na jednoj topoli... obješen. — Čudan je posao stočarenje — promrmlja Jim više za sebe. — Pa, dok budu postojali veliki slobodni pašnjaci, bit će i kradljivaca stoke. A kad svi pašnjaci budu ograđeni, stočara mog tipa, Bambridgeova i Stoneova, više neće biti. Mi smo samo jedna faza u razvoju Zapada. — Ti razgovaraš o Stoneu kao o stočaru? — začudi se Jim. — Naravno. I on je činilac kojeg treba imati u vidu. Žuta kotlina zakonski pripada tebi, jer sam je ja kupio i darovao tebi. Ali, Stone smatra da pripada njemu — odgovori Traft uz mršav osmijeh. — Hm! A na osnovu čega? — On tamo jaše već godinama, smatrajući da je to slobodan pašnjak. Međutim, to je ranč. a dva komada zemlje, dvadeset jutara, premjerena su i uvedena u knjige. ... Da ti usput napomenem da je na izvoru u Žutoj kotlini najbolja voda u Arizoni. Najbolja voda i ravno zemljište obuhvaćeni su tim premjerenim parcelama. Čovjek koji 93 I je tamo imao prvi ranč, dobro je sakrio međaše. Godinama nisam bio dolje, ali Locke ih je vidio tako da možemo dokazati naše vlasništvo. • — Nebesa, striče! — uzvikne Jim. — Ne misliš valjda, da ćemo jednom odmetniku morati dokazivati da imamo pravo na komad zemlje koji si kupio. — Stoneu ne. Njemu to moraš dokazati revolverima. Ha! Ha! — smijao se grohotom. — Ali, možda će Bambridge i onaj stočar što radi s njim.. zaboravio sam mu ime... htjeti da vide naše dokaze o pravu. Naravno, sinko, najviše što iz ovoga može ispasti, bit će malo pucnjave. Inače,

vjerujem da će ti se Žuta kotlina dopasti. I meni se dopala. To je najdivljije ali i najljepše mjesto za ranč što sam ga vidio u Arizoni. Žuta kotlina, zapravo, i nije kotlina, to je ogroman, širok kanjon, ograden žutim stijenama. Zaštićen je od oluja. A osim toga, to je najbolje lovište u Arizoni. Koliko ti srce zaželi ima medvjeda, srna, purana. Tamo su lovci jako malo zalazili, jer je jako daleko, a dosta dobrih lovišta ima i bliže. U Žutoj kotlini još uvijek ima sva sila dabrova, a gdje ima dabrova, znaš da je divljina. — Pa, striče, Žuta kotlina mi se počinje dopadati — prizna Jim. — Slinger Dunn je vlasnik polovice tamošnje stoke. Tako sam se, sjećam se, pogodio s njim ne bi li ga privukao u družinu. — Naravno, ti još ni sam ne slutiš koliko je to bila dobra pogodba. Volio bih da Dunn može poći s tobom u Winslow... uostalom, povedi Cur 94 — Silno, Idemo prvim vlakom. Rano u zoru, Jim, u platnenim hlačama, čizmama i debelom kožnom prsluku, uđe u spavaonicu družine i poviče: — Curly Prentiss! Ni zvuka. Kao da su svi kreveti bili prazni, iako nisu. Jedino se po kuhinji muvao kuvar Jeff, koji upita kroz vrata: — Gori li glavna zgrada, gazda? — Ne, već moram u Winslow. Pripremi doručak za dvojicu, Jeffe. Požuri... Curly. — Mrtav sam. — Diži se i oblači. — Jao, Jime, noćas sam do kasno bio vani. — Požuri ili ću pozvati Buda. To je bilo dovoljno da vitki plavooki div skoči iz kreveta i za tren oka bude odjeven. Odgegao je u kuhinju: — Vode, Jeffe, kuharu pospani, i ako nije topla, vidjet ćeš svoga boga. Budove kerubinsko lice izviri ispod pokrivača. — Čudno, kako me to podsjeća na logor — reče. — O čemu se radi, gazda? — Idemo u Winslow. Bambridge danas otprema stoku, pa bih je htio malo pogledati. — Do vruga, Jime, ne idi — uozbilji se Bud. — Nisam baš oduševljen, ali stric naređuje i gotovo... Sto ti znaš, bitango mala? — Ja? Do vruga, ne znam ja ništa tako rano ujutro... dopusti da idem s tobom. — Ne može. Stric je rekao da povedem Curlyja. — A zašto baš njega? Kao da svi kaubojski nisu isti. 95 — Vidiš, Bude, mislim da je stric zabrinut t& tebe kao i za ostale momke. Kaže da vam treba sna i odmora. — Ne vjerujem da je to rekao!... Jime, to mi se uopće ne sviđa — tužno će Bud. — Pa, pitao sam te što misliš o tome? — Naravno, čuo sam te — nevino odgovori Bud. — Jime, varaju li me oči ili si zaista opasao revolver? — Da. Navikao sam se na to, od kad sam počeo voditi družinu Dijamanta. — Ali, jednog od ovih dana ti ćeš ga i povući, Jime. Imaš prokleta lošu narav. A tebi se ne bi smjelo dozvoliti da nosiš revolver ukoliko družina nije oko tebe. Uđe Curly. Kosa mu je bila mokra i raskuštrana. Obrazi su mu se rumenjeli poput djevojačkih. — Zaveži, majmune — upozori svog najboljeg prijatelja uz strašan pogled. — U redu — reče Bud i zavuč se pod pokrivače. — Ne radi se o mojoj glavi. Nego, kažem ti, gazda, Curly je sasvim poludio, od kako ... Bud se za dlaku izmakne čizmi koja tresne o zid. Buka probudi kaubojske. — Indijanci! Napadnuti smo! — uzvikne Uphill Frost, još mamuran od sna. — Miriše mi šunka — javi se Lonestar. — Što se tu zbiva. Jim i Curly pođu u kuhinju i za sobom zatvore vrata. Čekajući doručak, grijali su dlanove uz vatru. Curly nije bio raspoložen kao obično, što je moglo biti zbog toga što je sinoć ostao dugo vani, kako je rekao, ili možda zato što ga je zabrinuo zadatak što su ga dobili. Doručkovali su i 96 požurili prema stanici. Jutro je bilo mirno, snijeg je škripao pod nogama. Sve dok nisu došli do stanice, Curly je šutio. — Ring Locke je prošle noć bio kod staroga — progovori Curly. — Sigurno je donio loše vijesti. Mislio sam da si do. kasno bio u gradu. — Pa i nisam. Ring je dočuo da Bambridge danas otprema stoku. Prokletstvo, Ring uvijek doznaje neke stvari koje ne volimo čuti. Ima previše prijatelja. — Pričekaj da sjednemo u vlak — prekine ga Jim. Stanična čekaonica i peron nisu u tom trenutku bili mjesta gdje se moglo slobodno govoriti. Sve je vrvjelo od kaubojske, stočarske, meksikanske radnike i ostalih putnika koji su čekali rani vlak. Kad su najzad bili u vlaku i našli dva malo izdvojena mjesta, Jim prošapće: — Sto je to Locke čuo? — Neka mu je budala javila da u krdu što otprema Bambridge ima stoke sa žigom

Dijamanta. — Ah tako? Stric mi nije rekao da je Locke i to doznao... Bambridge je nevjerovatno drzak! ... Sto to mumljaš Curly? — Locke bi morao zavezati svoju lajavu gubicu. .. Da samo znaš koliko smo ga sinoć preklinjali! — A zašto? — Jer smo odmah znali što će biti. Stari će tebe poslati dolje, a ti, ako vidiš makar i jedno govedo s našim žigom, poći ćeš pravo Bambridgeu i skresati mu to u brk. 7 Družina krivog noža 97 — Sigurno da hoću. Curly odmahne rukama kao i uvijek kad bi uvidio da je bespomoćan, što se, istinu za volju, rijetko događalo. — A zašto da mu ne kažem, kauboju? — upita Jim već pomalo ljut. Kad će jednom početi shvaćati ove kauboje i stočare! — Pa, mislim da sve dok ne siđemo u Žutu kotlinu Bambridge ne bi trebao znati da sumnjamo na njega. — Ali, Curly, Locke i stric Jim sigurno bolje znaju što je dobro, nego vi, kauboji. — To je istina, pakla mu. Ali ne tuku se oni. Način na koji je Curly silovito izgovorio ove riječi, kao i njihov sadržaj, osupnu Jima. To je bila istina... Locke je bio veoma agresivan nadzornik, a stari je rančer bio veoma surov i nemilosrdan prema nepoštenim stočarima. Nisu više progovorili ni riječi. Jim je promatrao krajolik što je promicao pred njima. Borove su zamijenili cedrovi i pinije, a potom kadulja. Snijega je bilo sve manje, a kad se vlak spustio u otvorenu pustinju, počela se pojavljivati i požutjela trava i tu i tamo zelen bokor kadulje i žbunja. 98 7. Družina Krivog noža vratila se s gonjenja stoke. To se vidjelo po napetim, izmučenim licima, upalim podočnjacima i izgužvanoj i isprljanoj odjeći. — Evo nas doma! — zakrešta Mallov i baci se na pod ispred ognjišta gdje je Stone palio vatru. — Bože! — zapanji se Stone, žureći u malog revolveraša. I svi ostali također su bili začuđeni. Već sama pomisao da Kriještalo spominje dom, a kamoli s toliko osjećaja, bila je zapanjujuća i nevjerovatna, da ne kažemo šašava. — Jesi li ikad imao dom? — upita ga vođa, više radoznalo nego podrugljivo. — Eh, samo me vi zavitlavajte — odgovori Mallov nepomučen u svom miru. — Mislim na to da se ovdje možemo ugodno odmarati... nakon jednog prokleta teškog posla. — I bio je proklet — složi se Pecos. — A nije li lijepo opet biti ovdje dolje, daleko od snijega i vjetra prokletog Tonta — reče Madden. — Ovdje u Žutoj kotlini vlada proljeće. Sasvim drukčije miriše. — Pa sad ćemo ovdje biti mirni do proljeća, možete se kladiti u to — javi se kockar Carr. — Možda i hoćemo — sarkastično i s malo patosa odvrati Stone. — Hajd, pakla mu, Jede — obrecnu se Malloy. — Ne počinji opet s kuknjavom. Sad smo do 99 ma. Svega imamo dovoljno do proljeća, dosta pića i novaca za kockanje. Zaboravimo sve i budimo sretni. Ude Sonora s teškim zavežljajem, a za njim mladi Frank Reed i bivši šerif Lang, također teško natovaren. Bilo je blizu podne, vani je sijalo jarko sunce. Zrak je bio svjež i mirisao je po kadulji i cedrovima. Bilo je u njemu nečeg proljetnog, iako je bio tek početak prosinca. — Jed je naložio vatru sigurno radi toga što je tako rastužen — primijeti netko. — Ne, nego sam se zaželio lončića kave. Već mi je dozlogrdio viski... A osim toga, lakše mi je opet biti u našoj staroj brvnari. . . Vrag nosio Bambridgea! — Bogami, diglo se puno prašine oko tog njegova posla — sličnim tonom doda Pecos. — Hej, tko će povezati Krivi nož s ovim zimskim tjeranjem stoke. Čemu onda sva ta gužva? — umiješa se Mallov. Kad je Mallov s neodbravljanim govorio o jednoj krađi stoke, to je značilo da je zaista bila krajnje drska i nepromišljena. — Bambridge će ubrzo odmagliti iz Arizone — dobaci Anderson klimajući glavom. — Dao bih svoju lulu da sam mogao biti tamo kad ga je mladi Traft izazvao. — To bih i ja volio... a sigurno i još poneko — zamišljeno će Stone. — Živahan momak... Ispričaj mi to još jednom, Frank. — Već sam ti to dvaput ispričao, šefe. — Jesi, ali onda smo jahali, a bilo je i hladno i vjetrovito... Evo ti cigara. Podmićen cigarom, mladi odmetnik zapali cigaru i uz zadovoljan osmijeh udobno sjedne. 100 — Bio sam u Chanceovom salunu nakon što smo dotjerali stoku i čuo sam jednog čovjeka kako govori: »-Prokleta je čudna ta Bambridgeova otprema stoke. Sinoć kasno prošao sam pokraj željezničkih obora, to

mi je uz put kad idem kući. U njima nije bilo stoke. A ujutro su obori bili puni goveda!« — Ha! Ha! — kreštavo se nasmije Mallov, zadovoljno trljajući ruke. — Ceri se samo, žapce jedan! — uzvikne Stone. — Ovo gonjenje stoke bila je još jedna greška. Goveda smo morali ostaviti na Bambridgeovom rancu, kako sam i namjeravao. Ali, on se naljutio ... Pričaj dalje, Frank ... — Kao što se sigurno sjećaš, stoku smo dotjerali u ponoć — nastavi Reed, potežući iz cigare. — To je bio majstorski posao i mogao bi služiti na čast svakoj kaubojskoj družini. Već idućeg jutra u deset sati do jedno je govedo bilo u vagonima. I to je bilo dobro izvedeno. Dremuckao sam u salunu, a poslije doručka otišao sam do obora. Željezničari su već dovlačili vagone. Dok nije stigao vlak, na vidiku nije bilo ni jednog kauboja Onda sam vidio Curlyja Prentissa. Jahao sam za njega dok je bio nadzornik na rancu »Precrtano U«. S njime je bio jedan mladić za kojeg sam kasnije doznao da je Jim Traft. Svega dvije minute promatrali su stoku. Ništa više! I mladi Traft počeo je skakati, a Curly ga je umirivao. Pošao sam za njima do stanice. I budite sigurni da me Curly vidio. Malo što mu promakne. Međutim, nisam se bojao, jer nitko ne zna da pripadam Krivom nožu. Prentiss i Traft odoše u ured za teretne pošiljke a ja u čekaonicu. Imao sam sreću jer je odmah za mnom ušao i Bambridge s jednim tamnopu 101 tim, zgodnim, sportski odjevenim momkom. Približio sam se i čuo Bambridgea kako pita: »Odakle ste?« »Iz St. Louisa«, odgovori tip. »Sto znate o stoci?« Tip odgovori da ne zna ništa, ali da poznaje jednog trgovca stokom u Kansas Cityju, koji mu je rekao da potraži Bambridgea ako ide u Arizonu. »Tko je taj trgovac?« brzo upita Bambridge. »Darnell« odgovori tip. Dobro sam upamtio to ime. »Dodite u moj ured malo kasnije. Sad imam posla s otpremom.« — Ni sam nije znao kako će uskoro imati prokletog posla. U tom trenutku uđe Prentiss i Traft. Obojica su nosili revolvere. Začudilo me da Traft nosi pištolj, a Prentiss i spava s revolverom. Izgledali su malo raspaljeni: Traft zaustavi Bambridgea točno nasred čekaonice. Reed polako povuče iz cigare i onda ispuhne bijeli oblak dima promatrajući Stonea, Mallova, Pecosa i sve ostale kao da ga zanima kakav dojam njegova priča ostavlja na njih. Mallov se ironično cerio. Lang je bio blijed, a Anderson je gledao pažljivo i uznemireno. — Pričaj, i pređi na glavno — oštro naredi Stone. — Nije još mnogo ostalo — mirno odgovori Reed. — Traft upita »Jeste li vi George Bambridge?« »Da.« »U krdu što ga otpremate ima i moje stoke«, oštro će Traft. 102 Bambridge se zacrveni kao puranova resa. »Vraga ima, mladi moj kauboj! A tko ste vi?« »Zovem se Traft« glasno odgovori mladić. »Nećak Jima Trafta« procijedi Bambridge i probljedi kao krpa. »Da. I vi otpremate stoku s mojim žigom.« »Kakav je to žig?« trgne se Bambridge. Bio je ljut kao ris. »Dijamant«. »Aha, razumijem...« Bambridge se već malo savladao. »Zao mi je, gospodine Traft. Greške se događaju. Ovo je bio hitan nalog. A vaša go veda iz Žute kotline prodrila su na moje pašnja ke, osim toga imam i dosta novih kauboja. Po šaljite mi račun.« »Ne, gospodine Bambridge, neću vam još poslati račun već ću poslati brzog na Istok da se u ovom krdu što ga otpremate prebroji sva stoka sa žigom Dijamanta.« odgovori Traft, a izgled mu je stvarno bio opasan. »Nazivate me lašcem i... kradljivcem stoke?« plane Bambridge primičući ruku revolveru. »Ne. I ne izvlačite revolver. Gospodin uz me ne je Curly Prentiss. Ja nisam rekao da ste lažov i lopov. Ali vaša je pošiljka sumnjiva, i neću biti zadovoljan dok se stoka ne prebroji.« »Rekoh vam da ako vaše stoke ima u ovom krdu, onda je samo greškom mogla stići. Svaki rančer nehotice počini takvu grešku kad mora hitno poslati stoku« izderao se Bambridge. »Ne, ne može se reći da svaki rančer pravi takve greške!« »Svaki rančer ponekad otjera i stoku koja nije njegova«. 103 »Da, ali ne žigosanu stoku.« »I vaš stric to radi. Po vašim riječima, on bi bio kradljivac stoke isto kao i Blodgett, ili Babbitt, ili ja... ili bilo.. .+! »Ne nazivajte moga strica kradljivcem stoke«, prekine ga mladi Jim i tresnu Bambridgea po njegovoj odurnoj njušci. Da ste čuli taj udarac. Kao kad

vola zvizneš sjekirom. Bambridge se složio koliko je dug i širok... Skoro je srušio peć i nije se digao. Sreća njegova da je izgubio svijest, jer, momci, kad sam pogledao Trafta, imao je revolver u ruci, a Prentiss je bio do njega. — Krasno — s uživanjem zakrešta Mallov. — I to je sve? — napeto upita Stone. — Otprilike. Neki su ljudi prišli Bambridgeu i pomogli mu da ustane. Primijetio sam da me Prentiss nekako oštro gleda, pa sam se vratio Chanceu i sakrio se tamo do idućeg jutra. — Bambridge je prokleta budala — plane Stone. — A budala sam i ja što sam se spetljao s njim. — Izgleda da nam je mladi Traft učinio dobru uslugu — zadovoljno će Anderson. — Svakako, šefe — doda Pecos. — Bacio je malo svjetla na Bambridgea. I ostali su se složili s tim mišljenjem. — Da, mislim da jest — složi se voda. — Samo što će sada stari Traft poslati još ljudi. — Jede, to što si nekad jahao za Trafta i bio dobar s njim, izgleda da te muči poput kosti u grlu — primijeti Anderson. — Svi smo mi imali boljih dana. Svi smo nekad bili drukčiji... osim možda Kreštala koji se od rođenja ni za dlaku nije promijenio. 104 — Momci — reče Stone — podijelit ću novac što smo ga dobili za posljednji posao, ali ja neću imati udjela u tome. — To nije pravedno — prigovori Malloy koji je strogo pazio na pravila raspodjele plijena. Na početku karijere bio je drumski razbojnik. — To isto učinio si i predzadnji put. — I dao svoj udio da ga ti i Carr pokupite na kocki. Svejedno. Tako i tako uskoro ću bankrotirati. — Mislim da ti ona varalica od rančera dosta duguje? — Deset tisuća. — Bogamu njegova! — utučeno opsuje Malloy. — On će te sigurno prevariti, Jede. — Neka me radije ne prevari, jer će inače biti malo pucnjave — tmurno izjavi Stone. — Ali, svejedno moram priznati da nam se ponekad dobro isplatilo što smo radili s tim umišljenim rančerom varalicom. Stone pusti ljude da se neko vrijeme zabavljaju svojim prostaklukom i šalama oko Bambridgeova "duga, a on iziđe napolje da malo prošeta poznatim krajem. Već je bio prosinac, ali ovdje, dolje, u zaklonjenom mjestu, kao da je bilo proljeće. Zrak je bio svjež i pun mirisa. Kreštale su plave sojke i čavrljale vjeverice. Jedva se čuo povjetarac u krošnjama jer ga je nadjačavao žubor potoka što je tekao kamenitim prosjekom oivičenim sikorriorama neposredno ispod brvnare. Na sikomoraim je još bilo žutog i zelenog lišća, što io b;lo dokaz o blagoj zimi i Žutoj kotlini. Stone je lutao pod visokim brijestovima. Na smeđoj zemlji opažali su se prilično svježih tragovi 105 medvjeda, što je u njemu samo pojačalo osjećaj samoće u ovoj dolini. Međutim, taj osjećaj bio je vrlo kratkotrajan. Stalno ga je progonio predosjećaj da je trka Krivog noža pri kraju. Nijedan od njegovih ljudi nije se u tome slagao s njim, pa čak i mnogi krupniji rančeri s Mogollanskih planina i Malog Colorada ne bi povjerovali u to. Ali, Stone je to znao bolje od njih i taj povratak kući, kako je s tugom nazvao ovaj povratak u Žutu kotlinu, stoga mu je bio krajnje mučan. Već je bio sit ovog rada, zaobilaznih puteva prevare, znoja i krvi i, naravno, podlosti Krivog noža. To je prvi put sam sebi priznao i znao je da je to činilac koji će uzrokovati korjenite poteze. Šetao je pod borovima i smrekama, pa je brvnom prešao preko potoka gdje je toliko puta u bistroj vodi lovio pastrvu, i dalje odšeta do stijena obraslih divljom lozom. Ponegdje je do koljena gazio po smeđem, suhom, šuštavom lišću, iz kojeg se dizala prašina što ga je štipkala u nosu. Zatim se vrati i pođe visokom obalom do prekrasna zaravanka, gdje je ispod stijena obraslih mahovinom izbijao izvor. S tog povišenog mjesta promatrao je sivozelenu dolinu sa stjenovitim zidovima, slobodnim pašnjacima, gdje je trava već izbljedadjela poput srebra se prelijevajući na suncu: mnogobrojne cedrove i borove šumarke, bezbrojne padine obrasle kvrgavim hrastovima, gdje je rano ujesen lovio medvjede, srne i purane: zatim tamni pojas crnogorice po rubovima grebena. To su bile granice ovog kanjona. Iza toga, ogromna ulazna vrata oštih litica vodila su u najdivniji i najsureviji kraj Arizone: u divljinu kamena i gusta grmlja, travnatih kosa i brzih potoka, neprohodnih guštara manzanite i mescale, okomitih 106 obala i kanjona kamo sunce nikada nije dopiralo... u

prostran kraj što su ga jedino Apaši u potpunosti istražili. Prema donjem kraju, možda četrdeset milja ptičjeg leta dalje, ovo je područje bilo odvojeno od otvorenih pašnjaka kanjonom Bistrog potoka. Dalje od toga bio je Mali Colorado, gdje su vladali bogati rančeri. Zuta kotlina bila je osebujna i po tome što je, iako zatvorena i izolirana, baš kroz ulazna vrata imala pogled na pustinju što se gubila u grimiznom beskraju. Imala je i najbolju visinu, nije bila ni previsoka ni preniska. Zidovi kojima je bila ograničena zadržavali su vjetar i odbijali sunčeve zrake. Prije nekoliko godina Stone se ponadao da će postati vlasnik Žute kotline. Bambridge mu je to obećao. Ali, Bambridge je nije uspio dobiti u posjed, i tako je propao Stoneov san da napusti odmetništvo i da pošteno počne uzgajati stoku. Zbog toga je zamrzio Bambridgea, mada je i samom sebi predbacivao što se uljuljkivao u snove. Iako je bio progonjen čovjek, njegov je san bio izvediv jer je Arizona prihvaćala i priznavala stočare koji su napustili svoje ranije sumnjive poslove i zaboravljala njihove stare grijeh. Od toga trenutka Stone je postao sve povučeniji. Lutao je kanjonom u sunčane sate, sjedio na omiljenim mjestima ili pušio uz logorsku vatru. Njegovi su se drugovi kockari kockali i marili samo za svoje dnevne dobitke ili gubitke i nisu ni primijetili novonastalu promjenu na svom vođi. Anderson je svaki dan lovio i opskrbljivao logor svježim mesom. I dalje je dabrovima postavljao zamke i preparirao krzna, iako je već godinama bio s odmet 107 nitima. Sonora je bio pouzdan izviđač i nepre kidno je motrio na prilaze, dok je Teksašanin Pe cos sanjario o prošlosti. Ostali su svoje nepošte no stečeno zlato bacali na milost i nemilost hiro vima kocke. Stonea je nešto kopkalo. Nije to bila samo svijest o laganom raspadanju nekad moćnog Kri vog noža. samim tim i o padu njega kao vode. -već i saznanje da je po prvi put u životu bio sklon izdati one koji su mu poklonili svoje povje renje. Odanost je bila jedna od najhitnijih crta njegove ličnosti. Radi odanosti prijatelju, on je svojedobno izgubio svoje mjesto pred stočarima. Jednog popodneva vraćajući se sa šetnje uz potok, čuo je hitac. Puščani hici često su se čuli oko logora, ali ovo je bio prasak malog oružja ve likog kalibra. Prasak je bio potmuo, jeziv, i od jeknuo je sa stijena. Kad je stigao do brvnare, primijetio je nekolicinu svojih kako stoje zbijeni u skupini. Cesto ih je tako viđao i znao je što to znači. — Kreštalo je upravo ubio Carra — mirno re će Pecos. — Zašto? — upita Stone. — Pitaj ga. Stone malo zastane pred pragom. Nije imao povjerenja u Mallova ili u sebe? Ude. Mali je od metnik sjedio za grubo istesanim stolom, pušio cigaretu i miješao snop karata. Carr je ležao po red klupe, a glava mu je bila na podu. — Je li mrtav? — postavio je sasvim suvišno pitanje. — Smiješno! — kreštavo se nasmija Mallov. — Nije baš tako prokleta smiješno! — oštro će vođa. — Zbog čega si pucao u njega? 108 — Varao je na kartama, šefe — odgovori Malloy tužno kao da se žali. Sad se Stone morao smijati, Malloveva tvrdnja ga je zaprepastila, ne zbog toga što je Carr varao, već zbog toga što mu se to uzima u grijeh. — Pa, naravno da je varao. Međutim, svaki od nas izvede poneki trik, samo ako može. Carr je bio najvještiji. Nisi smio ubiti radi nečega što i sam činiš. — Da, ali on nam je pokupio sav novac. U tome je razlika. — Aha! Jasno mi je. To je zaista razlika. A gdje je sav taj novac što vam je pokupio Carr? — Trpao ih je u džepove i smijao nam se — žestoko zakrešta Mallov. — To me razljutilo i skresao sam mu u lice da vara. Onda je, šefe, postao neugodan i počeo vrijeđati. Kleo se da sam ja obilježio karte, a svi dobro znaju da je to laž, jer to ne umijem činiti. Najbolji trik koji znam je da izvučem asa iz snopa ili da sebi udijelim kombinaciju. Ali, prokleti me je kockar pobijedio. Stone pozove u kuću ljude koji su stajali napolju. — Pretresite Carra i sve što nađete stavite na stol. Onda ga odnesite i pokopajte. . . ali što dalje od brvnare. — Što ćeš s tim, šefe? — upita Malloy, kad se na stolu našla gomila zlatnika i zelenih novčanica. — Podjelit ću prema tome koliko je tko izgubio. Tada se kartaši počеше prepirati kome je Carr i koliko odnio. Lang i Madden, a pogotovo

mladi Reed, lagali su. Mallov je otvoreno priznao da ne zna koliko je točno izgubio, ali je sigurno da je izgubio sve što je imao. Stone najzad riješi nastali 109 problem tako da je svakome dao točno onoliko koliko je tko dobio kao svoj udio od posljednje krađe stoke. To je izazvalo nešto mumljanja i završilo se tako da su Stone i Pecos morali odvući Carru u šumu i tamo ga pokopati. — Baš mu je puno pomoglo njegovo kartanje — rekao je na kraju Stone, brišući znojno lice. — Zaista nije — složi se Teksašanin. — Ali, znaš, šefe, Carr je dobio ono što je i zaslužio. S tim je novcem namjeravao pobjeći. — Nije valjda! Tko bi to rekao? — iznenadi se Stone. — On sam. Uopće se nije ustručavao govoriti kako će napustiti družinu čim pokupi naš novac. — Je li to ikad rekao pred Kreštalom? — Da. Svi smo ga čuli. — Zato ga je Kreštalo i ubio. — I ja mislim. — Pecose, smatraš li da je to dobro ili loše za Krivi nož. — Pa, i jedno i drugo. Carr je najviše živcirao ljude. Loše je djelovao na njih. Bio je slab čovjek za posao kakav je naš. S druge strane, činjenica da nas je namjeravao prevariti i da ga je Mallov hladnokrvno ubio, veoma je ozbiljna... Šefe, u Krivi nož uvlači se trulež. — Hm ... Lako se dolazi do novaca ... nema više teškog posla na koji smo bili navikli... prokleti dvolični Bambridge ... Pecos bez riječi kimne, potvrđujući Stoneovo mišljenje. Dva dana kasnije, rano ujutro kad su Madden i Lang još čistili stol poslije doručka, Stonea izne 110 nadi Sonora koji uleti u brvnaru nečujnim, brzim korakom. — Šefe, netko dolazi — prošapta. — Tko? — Kauboj... pješice. — Svi mirno sjednite — naredi Stone i okrene se prema vratima. Onda mu Sonora ispriča da negdje izvan ulaza u kanjon mora biti neki logor, jer je namirisao dim. Upravo je htio poći da ga nađe, kad je primijetio kauboja kako ide stazom. Nakon duga čekanja, izvana su začuli nečiji miran korak. Sjena pade preko obasjanog praga. Začu se kucanje. — Halo! Ima li koga u kući? — začu se jasan glas. — Udi — odgovori Stone. — Na vratima se pojavi visok, vitak i plećat mladić. Bio je gologlav i sunce mu je obasjavalo mirno lice. — Tražim Jeda Stonea — rekao je otvoreno. — Pa, pred tobom je — odsječno odvrati odmetnik. — A tko si ti, strance? — Šefe, to je mladi Jim Traft — uzbuđeno se javi Reed. — Jesam, ali mi ne treba odvjetnik — odvrati mladi posjetilac, odmjeravajući Reeda. — Jim Traft!... Sto tražite ovdje! — uzvikne Stone malo začuđen. — Želim otvoreno porazgovarati s vama. — Pa, mladiću, to bar nije teško, iako većina rančera misli da sa mnom mogu razgovarati samo preko revolvera. — Volio bih razgovarati s vama u četiri oka. — Ne. Štoga mi želite reći; recite mi pred cijelom družinom. 111 — U redu — odvrati Traft i sjede na jedan sanduk. Izgledalo je da mu se ne žuri, nije odavao nervozu. Naprotiv, za Istočnjaka koji je tek pred kratko vrijeme došao na Zapad bio je miran. Stoneu se svidjelo njegovo lice, bistar pogled sivkastoplavih očiju i njegovo držanje. Zapekla ga je uspomena da je pred dvanaest godina i sam bio nalik ovom mladiću. Traft kao ovlaš prijede pogledom preko cijele družine, a najduže se zadržao na Kreštalu koji je sjedio na podu naslonjen na jedan svežanj, a na licu mu se, što je inače bila rijetkost, očitavalo živo zanimanje. Iako i sam nije bio svjestan toga, mali je revolveraš poštivao hrabrost. — Kao prvo, nemojte misliti da me stric poslao k vama. Došao sam samovoljno — počeo je Traft. — To mi ne morate spominjati — primijeti Stone. — Još otkad sam se izvukao iz one bitke kod Tebeovog zdenca, odlučio sam da pokušam sa... zdravim razumom. — To nije loša ideja, samo ako ga i druga strana ima. — Bi li vas iznenadilo, Stone, kad biste čuli da moj stric lijepo govori o vama? — upita mladi rančer. — Priznajem da bi — polako odgovori Stone, i osjeti kako ga je steglo oko srca. — Govori. Govorio je ne samo meni, već i ostalima, što sam čuo na svoje uši. Rekao je da vas je upoznao pred dvadeset godina i da ste janali za njega... da nije bilo boljeg i čestitijeg kauboja u Arizoni. Kaže da vas je nešto moralo prisiliti 112 da odete u odmetnike. U svakom slučaju, on tvrdi da u srcu nikad niste bili niti ćete ikad biti kradljivac stoke... I da je šteta za vas. Stoneu u lice pojuri val vrele krvi, a

odmah potom osjeti zimicu. Disao je s mukom. Znači, sta"ri Jim Traft otvoreno tako govori o njemu. Koli ko je to značajno i sudbonosno saznanje u ovom trenutku. Trgao ga je Mallovec kreštavi smijeh. — Pa... to je... lijepo od Jima... samo mi slim da uzalud troši svoje simpatije — odgovori s mukom. — Ne tiče me se koliko istine ima u tome... iako vjerujem svom stricu — nastavi Traft. — To me i ponukalo da vas posjetim i porazgovaram s vama. — Nikakve štete od toga, mladiću, iako je ma lo riskantno. — Ne vjerujem. Doduše, Curly Prentiss me nazvao šašavim žutokl:uncem, a Slinger Dunn se kleo da su mi izgledi da se vratim živ jedan prema deset. Nisam se složio s njima. Ne nosim revolver, niti tražim gužvu. — Dobro, Trafte, a da me slučajno niste našli ovdje... i te kako biste uletjeli u gužvu. — Riskirao sam... Nego, Stone, prije nego vam iznesem... svoj prijedlog, želio bih reći još nešto. Da što više iskoristim ovu priliku. — Na smijao se i još jednom pogledom prešao preko cijele družine, zadržavši se opet na Mallovu koji je očito privukao njegovu pažnju. — Bio sam u Winslovu pogledati neku stoku što se otpremala. Sa mnom je bio Prantiss. Vidjeli smo veliko krdo koje su tovarili u vagone. Prentiss kaže da još nf kad nije vidio tako divlja goveda... Dakie. pro n-atrali smo taj utovar dvije minute. Većinom ži 8 Družina krivog noža ,jj gosana stoka a manje goveda... imala su žig Dijamanta. .. To je moj žig, Stone. To je bila moja stoka i mene je samo to zanimalo. Bambridgea sam našao na stanici i rekao mu da otprema i nešto mojih goveda. Smijao se i tvrdio da je to greška. Bio mi je dosta samo jedan pogled da vidim koliko je pokvaren i da će svatko tko radi s njim izvući kraći kraj. Pogadate, da nisam birao riječi. Naljutio se i rekao kako je i stari Jim Traft činio takve greške... ili tako nešto slično... uostalom, Stone, što mislite o njegovoj optužbi da je i moj stric krao goveda? — Prilično je glupa — odgovori Stone. — Me- . Ćutim, činjenica je da svaki r.ančer prisvaja stoku koja nije njegova. Tu nema pomoći. A nepošteni stočari to iskorištavaju i s o to na osno ; običaja što vladaju na pašnjacima. Nijedan rančer nije izmislio nešto bolje od vlastita žiga, a to ima svojih nedostataka. — Bambridge nije mislio na to — nastavi Traft. — Ishod je bio da sam se razbjesnio i zviznuo ga... Nego, Stone, niste li vi možda Bambridgeov prijatelj? To je pitanje zvučalo dječjački naivno, pa se Stone veselo nasmiješi. — Ne. Uistinu mi nije prijatelj i žao mi je što nisam gledao kako ste ga udarili. — Poslije mi je bilo krivo. I mojoj družini nije bilo pravo, rekli su da će to samo pogoršati situaciju. Ali. razbjesnio sam se, smrknuo mi se pred očima. — Trafte, volio bih da se varam u svojim predviđanjima, ali netko će vas natjerati da nekog zavijete u crno prije nego se i nadate — značajno odvrati odmetnik. 114 — Bože! Nadam se da do toga neće doći — rekao je Traft. — Ali, zaista ne znam što mi bi. Prentiss mi je rekao da sam, oborivši Bambri dgea, izvukao revolver i čekao... Uostalom, dosta o tome, nego da prijedem na ono zbog čega sam i došao. Naime, ne možemo naći ni jedno od mo jih tri tisuće grla stoke. Ulogorili smo se među stijenama, podalje odavde, naravno, nismo još pregledali 2utu kotlinu. Međutim, Ring Locke mi je rekao da ćemo moju stoku naći u klancima. "Nije bio u pravu. Tamo ima nešto goveda i biko va, ali već sasvim podivljalih... Želio bih vas upi tati, bez ikakve objede, znate li gdje je završila ta stoka? — Pa, Trafte, zaista ne znam — odgovori Sto ne, i govorio je istinu. — Kladam se u sto dolara da bi mi to Bam bridge mogao reći. On je nekoga najmio da otjera moju stoku, Stone. Znam da ima nekoliko družina u bazenu Tonta. Uzmimo, na primjer, družinu Cibeque. Dakle, ako mi iskreno kažete da Krivi nož nije otjerao moju stoku. .. vjerovat ću vam, zašto ne? Nastala je čudna tišina. Stoneove ljude je is to toliko zanimalo ponašanje njihova šefa koliko i smionog posjetioca. — To je lijepo od vas, Trafte, ali mislim i glu po. Međutim, ja o svojim poslovima ne dajem nikakve izjave — odgovori vođa Krivog noža. — Taj odgovor mi je dovoljan — odvrati Traft i lukavo, skoro veselo trepne očima. — Vidite... m°j je zadatak da očistim Žutu kotlinu. — Aha... A od čega je valja očistiti? — Od

podivljale stoke, čegrtuša, grizlija i ku guara koji ubijaju krave, od trnja i kaktusa... i 8 115 svega što prijeći da se od kotline napravi lijep i dobar ranč. — Vaš stric vas previše ne štedi od posla — nasmiješi se Stone. — Nego, gdje se tu pojavljuje zdrav razum o kojem ste na početku govorili. — Ovaj posjet vama prvi je moj potez, izuzmem li obilazak doline u potrazi za stokom — ozbiljno nastavi mladić. — Odlučio sam da, ako preživim ovaj zadatak, ovdje sagradim lijepu, veliku i prostranu brvnaru i osnujem dom. — Dom!... Oženit ćete neku djevojku sa Zapada? — zanimao se odmetnik. — Već sam je našao, Stone.. . ni jednu drugu već Molly Dunn. — Molly Dunn! Ma što mi kažete! Tu malu smeđu ljepoticu iz doline Cibeque!... Moram vam priznati, Trafte, da, birate brzo i dobro. Poznajem Molly. Cesto sam je susretao u Summersonovoj trgovini u West Folku. Nema ni godina dana od kako sam je posljednji put vidio... Ja i Slinger, njen brat, nekad smo bili prijatelji. Ona je najzgodnija cura i bit će najbolja ženica južno od Flaga. — A i sjeverno — sav sretan, reče Traft. — Hvala na komplimentu. Prenjet ću joj ga... A sad, Stone, recite, ne bi li bilo gadno kad bih sad poginuo ili bio teško ranjen. .. a na proljeće se kanim oženiti? — To bi bilo i te kako gadno za Molly. Uvijek je prati zla kob.. . Ali, ako vi toliko osjećate za nju, zašto se izlažete opasnosti? — Ne izlažem se. Naprotiv, nastojim je izbjeći. Ali, Žuta kotlina je krasan ranč. Moj je. To mi je posao... Sto tu mogu? 116 Stone zakima glavom kao da je taj problem zaista zakučast. — No, ima još jedan razlog koji me sili da... da tako kažem,čuvam zdravlje. Ha! Ha!... Prije nekoliko tjedana u Flag je stigla moja sestra. Ima devetnaest godina... Došla je sebi stvoriti dom na Zapadu, zajedno sa mnom. Nije najzdravija. Liječnici misle da će u Arizoni ozdraviti. I ja to mislim ... Ovdje joj se u prvi mah nije odveć dopalo. Ali, to polako prolazi. Stone, ona je jako draga djevojka. Vražja je i... bojim se, pomalo gorda, već znate kakva može biti djevojka s Istoka, ali možete biti sigurni da će joj Zapad izbiti mušice iz glave... Ja se moram brinuti za nju. Čak i kad ne bih imao Molly, ne bih smio napustiti sestru... Tako stoje stvari, Jede Stone. — Hvala, ljubazno je od vas što ste mi se povjerali. .. Prokleto teška situacija za čovjeka. — Želio sam da točno znate na čemu sam — ozbiljno nastavi Traft. — Ne bojim se borbe. Štoviše, strah me je da će mi se poslije prve, druga svidjeti. Ali, zdrav razum je najboiji. Dos v> sam ovamo da vama i vašoj družini kažem d i odete iz Žute kotline. Želim vam to reći na ljudski način, ali i reći vam da shvaćam da ste ove pašnjake smatrali svojima. Ali, posao je posao. Na mome mjestu i vi biste ovako postupili ... Ako ne odete sami, morat ću vas pokušati istjerati. A to ne bi bilo fer. Dijamant, čak i sa Slingerom Dunnom, ne može se nositi s Krivim nožem. Vjerojatno sam još žutokljunac, ali budala nisam. U sukobu će se proliti mnogo krvi. To bih volio izbjeći. Ne samo mene radi već i zbog mojih ljudi, a isto tako i radi vas... I sada, pokušajmo se pošteno nagoditi! U stanju sam skupiti deset tisuća 117 dolara. Više nemam. Stric Jim mi sasvim sigurno neće pomoći da ikome išta platim. Nudim vam taj novac da odavde odete ponosno i pošteno, kao dobar čovjek, kakav vjerujem da jeste. — Trafte, nikako ne bih mogao prihvatiti vašu ponudu — odvrati Stone i počne šetkati po sobi. Lice mu je bilo ozbiljno, a oči pažljive. Nastojao je da se drži ležerno, nehajno. Nije mu se svidio bljesak u Mallovevim očima, pa je htio biti u blizini te male čegrtuše. Da pokaže svoje pandže, Kreštalu nije trebalo nagaziti na žulj. — Veoma sam vam zahvalan na ponudi, ali novac nikako ne mogu primiti. Ipak, moram vam reći da Jed Stone nije čovjek koji će se ispopriječiti momku vašeg kova... Otići ću iz Žute kotline bez ikakve odštete. — Hoćete!?! — uzvikne Traft zapanjen i radostan. — To je vraški lijepo od vas, Stone... Stric Jim je bio u pravu. Naprosto ne znam kako da vam se zahvalim. — Uopće mi ne morate zahvaljivati. — Bože!.. — Mladić ustane s olakšanjem i blistava lica priđe Stoneu. — Evo ruka. Uvijek ću vas se sjećati j-er ste mi dali još jednu veliku lekciju što se uči na Zapadu, a već ih je bilo poprilično. Stone prihvati ruku i

čvrsto s? rukova s rriadie.em, i više ne progovori. Onda Traft pođe. ali zastane na vratima. Vješto je počeo motati cigaretu na zapadnjački način. — Bit će divno kad to ispričam momcima. Zbogom i mnogo sreće Stone... a i svima ostalima. Da je bolje pogledao te ljude, možda im i ne bi poželio sreću. Kad je pripalio šibicu i prima 118 kao je cigareti, začu se prasak revolvera. Šibice nestane, a metak se muklo zabije u brvna. Ukipio se. nije ni maknuo praznim prstima, a lice mu je problijedilo od čuda. Začuo je nov prasak, cigareta mu izleti iz usta, a još se jedan metak zabije u brvna. — Moj naklon, gospodine Trafte mladi — zakrešta Mallov sarkastičnim tonom punim prijetnje. Malo-pomalo Traft se oslobodi ukočenosti, okrene glavu i uperi zapanjen pogled u malog revolveraša. — Dobri bože! .. Zar ste mi vi izbili šibicu. .. i cigaretu... — uzvikne muklo. — Da. Nisam htio da odete bez neke uspomene na ostale pripadnike Krivog noža — prijeteći odvрати Kreštalo. — Ali... mogli ste mene pogoditi! — izusti Traft, a blijedo mu je lice već počelo crvenjeti. — Ja! Ha! Ha! Ha!... Pogodio sam ono što sam gađao, a vi se vratite i ispričajte to vašem Slingeru i Curlvju Prentissu. — Ti. . . mala nakazo! — bijesno plane Traft. U tom trenutku Stone tiho i neprimjetno pride korak bliže Mallovu koji je još uvijek sjedio. Dogodilo se da je od svih uvreda, svih pogrda Sto su se mogle uputiti Kreštalu, mladi rančer izabrao baš najgoru, onu što je najviše pogađala revolveraša. Mršavo mu tijelo zadrhta kao da je iznenadna struja stegla sve mišiće, a na licu mu bljesne odvratan, ubilački sjaj. U trenutku kad je podigao revolver, Stone ga udari nogom po ruci. Revolver prasne u trenutku 119 kad je odletio uvis. Mallov rikne od bijesa i bola i skoči na noge držeći utrnulu ruku. — Kreštalo, mislim da si se za danas već dosta napucao — hladno će Stone. Mali odmetnik nije imao kada odgovoriti. Traft jurne i u tri ga skoka dohvati. Jednom ga rukom zgrabi za košulju i izbacila iz ravnoteže. Drugom rukom, stisnutom u šaku, zamahne iz sve snage, ali za prst promaši Mallovevu glavu. Odgurne odmetnika, koji otetura do vrata. Brz i lagan kao mačka, Traft je bio na njemu prije nego je ovaj pao. Razvali mu strašnu šamarčinu tako da mu je glava udarila o vrata za koja se prikova. — Prljava patuljasta zmijo! — dahtao je Traft. — Možda i jesi dobar strijelac, ali si prokleta kukavica. Pod snažnim udarcem Traftove desnice, Malloveva glava uz mukli udarac tresne u dovratak. Odmetnik zaglavinja, pa ga Traft dočeka ljevicom i odbaci kroz vrata na zemlju, gdje se skotrlja i ostane ležati. Traft je stajao na pragu i zurio van. Onda se vrati korak natrag, smota cigaretu i zapali šibicu. Prsti su mu tako drhtali da je jedva zapalio. Raščupana kosa mu se digla kao griva. Okrenuo se i Stone zadrhta od radosti. Uživao je gledajući poštene, užarene oči. — Mislim da sam bio malo prenegao — rekao je zvonkim glasom. — Svejedno, Stone, vama želim sreću. Kad je izašao, Mallov je, uz čudan jecaj, upravo pokušavao ustati. Bio je na rukama i koljenima i zadnjicom okrenut prema brvnari. Traft zamahne teškom čizmom i tresne ga svom sna 120 gom. Mali odmetnik zadrlja nosom po tlu i složi se u grm. Stone je stajao na vratima i pogledom pratio vitka, uspravna i snažna mladića dok se nije izgubio među drvećem. Onda podrugljivo i skoro zadovoljno pogleda Malloya i promrmlja: — Netko će otkreštati za ovo, a nadam se da će to biti Mallov. 121 Jim Traft nije usporavao brzi korak sve dok nije prošao stjenovita vrata kojima se iz Žute kotline izbijalo u divlje klance donjeg bazena. Onda uspori uz potočić koji je žuborio, zadržavajući se ne bi li se smirio prije nego stigne u logor. U njemu je još dugo sve kuhalo. »Bože!« uzvikne, »postajem sve gori i gori... Još ću, više nema sumnje, nekoga ubiti.« Nakon pažljiva razmišljanja o svemu što mu se maloprije dogodilo, uzviknu: »Ako netko prije mene ne ubije.« Staza je išla uz potok i po okolišu nitkc ne bi mogao reći da se primiče sredina zime. Uz bistri potok dizali su se bijeli jagnjedi na kojima je lišće bilo zlatnožuto ili crvenkasto, a ponegdje se našao i pokoji zeleni list. Grane su im se ukrštale preko potoka. Divlji purani i srne nisu ni pokušavali pobjeći od mladića. Sojke su kreštale,

djetlići kuckali po mrtvim stablima, a crne vjeverice čavrljale. Sanjarsko mrmorenje potočica miješalo se s nježnim šuštanjem vjetra u krošnjama ogromnih srebrnastih smreka i borova. Divljina i zabit okoliša postajali su izrazitiji što se Jim više spuštao uz potočić. Trava je gusto pokrivala svaki komadić slobodnog tla, ali je većim dijelom bila uvela. Uskoro se Jim udalji od staze i potoka i kroz šumu krene prema ogromnoj litici od sivih i crvenih stijena što su se dizale visoko iznad i najviših 122 borova. Podivljalo govedo, zloćudo poput bizona, protutnji kroz šikaru. Jim s osmijehom pomisli da je podivljalo govedo dokaz da je ostatak njegove stoke divljiji od medvjeda i puma. Nekoliko je puta srećo medvjeda, jedanput jednog mrkog, a drugi put grizlija, i nije ni pokušao bježati od njih. Međutim, čim bi vidio divlje govedo iz Dijamantova krda, odmah bi ga spopala želja da se uzvere na prvo stablo. Došao je do litice i ispružio se na zaravanku s triju strana okruženom zelenilom iznad kojeg se dizala raspucana stijena. Kad bi morao napustiti Arizonu, do kraja života bi se sjećao ovog divnog kraja oko Žute kotline. Ako su ya svojedobno očarali bazen Tonto, dolina Cibique i visoravan Dijamanta, gdje je podizao sada već čuvenu ogradu od bodljikave žice, što tek reći za ovu divljinu! Obuzimala ga je duboka, odavno pritajena radost. Mnogo je sati proveo ovako, ne napinjući misli oko nekog problema, ne sanjareći ni o Molly — što je inače bila rijetkost — naprosto ni na što ne bi mislio. Bilo je to duševno stanje koje Jim nije ni pokušavao analizirati, jer je smatrao da je to čista sreća i bojao se da će joj analiza oduzeti čar. Ta ga je opčinjenost ubrzo zahvatila i smjenjivala se s ozbiljnim razmišljanjem o onome što je upravo doživio u odmetničkom gnijezdu. »Počinio sam još jedna grešku govorio je sam sebi. »Stone je dokazao da je pristojan momak, kako je i tvrdio stric Jim... Ali, Stone nije cijela družina Krivog noža. Ah!... Ona mala propalica gnusna lica!... Zaista me uplašio, ali nije mi prijetila nikakva opasnost od njegove šale. Međutim, Bože! Kad sam ga izgrdio... da ga Stone 123 nije nogom udario po ruci... sad bih bio mrtav! ... Neka me vrag odnese ako ono nije Kreštala Mallov. Neću zaboraviti to lice, a ni lice ostalih. Opasna banda!... Vjerojatno će sada dreknuti na Stonea što napušta Žutu kotlinu. No, čini mi se da je njemu opasno proturječiti... U svakom slučaju, na njega sam ostavio dobar dojam... Sve ću ispričati momcima, pa da vidimo što će oni reći.« Ako Jed Stone zaista održi riječ i napusti Žutu kotlinu, koliko će to olakšati veliki posao što ih tamo očekuje! Dat će momcima da sijeku, gule i dovlače borove trupce do mjesta gdje je naka nio podići krasnu kuću. Najprije je bio odlučio pročititi divlju šikaru na kraju Žute kotline, ali se onda predomislio. Neće srušiti ni staru brv naru u kojoj je tako dugo živjela družina Krivog noža. S vremenom će ta brvnara predstavljati uspomenu, relikviju iz prvog razdoblja stočarenja u Arizoni. Trebat će im cijela zima da nasijeku trupce, ispile daske, raskole šindru i dopremu sve potrepštine za kuću koju je zamislio. Ako se Stone mirno makne i povede svoje lju^de. .. u što je Jim jako sumnjao... onda će on preko Božića moći otići u Flag. Divna ideja! Sav je uzdrhtao od sreće. Ali, odmah mu naiđe i dru ga misao... I kaubojske družine također će poći. A to će biti strašno! Zastenjao je kad se sjetio ručka i plesa što ga je u Glorianinu čast priredio stric Jim. To je bila prekrasna zabava koju su posjetili svi iz Flagerstowna i okolice. Ne što za čim su kaubojske družine svakim danom uzdisali sve više. Ili su možda uzdisali -za Glorianom? Kakav je lom u srcima kaubojske napravila ta djevojka ljubicastih očiju i bijela lica! Izgledala je kao "1 prinčeva a flertovala je... kao, Jim za to nije mogao 124 pronaći pravi izraz. Čak je natjerala Slingera Dunna da pleše. . . a to je, prema Mollnim riječima, bio podvig bez presedana. Ali, najveću sklonost, i to otvoreno, pokazala je prema privlačnom Curlyju Prentissu, što je tom, nekad veselom i prostodušnom kauboju, udarilo u glavu, dok je Budu i Cherrvju, a da se o ostalima i ne govori, život učinio skoro nepodnošljivim. Ipak, u cjelosti je, cijela ta situacija što je nastala nakon nezaboravnog plesa,

bila neodoljivo prijatna. Sve osim Mollyna malo ukočena pogleda. Jim ga se dobro sjećao! Molly nije bila ljubomorna. I nju je osvojilo Glorianino krasno lice, njena očaravajuća ličnost. Ali, kod Molly nešto nije bilo u redu, a Jim je morao otići iz Flaga prije nego je uvidio da je Glorianin dolazak unio neku čudnu promjenu u Mollynu životu. Tek je prepuštanje sanjarenju o ljubavi i budućoj sreći rastjeralo Jimove strepnje. Njegova vjera u Mollynu ljubav bila je daleko jača od svake sumnje. Znao je da ju je on osvojio i da će uvijek on prevagnuti. Njegova prekrasna sestra, svojim šarmom, otmjenim odgojem i porijeklom, što se osjećao u svakom njenom postupku i ririječi, može postati uzrokom da se Molly, jednostavna i prostodušna arizonska djevojka, postidi svog. kako je govorila, niskog porijekla i da zbog toga pati. Ali, sve su to bile prazne tlapnje što će ih vrijeme izbrisati. Bilo mu je dovoljno da se sjeti posljednjih trenutaka provedenih s Molly, njene podatljivosti, neizrecive odanosti i strastvene ljubavi kojoj se sve više prepuštala. To mu je i sada, kao i ranije u trenucima klonulosti, bilo dovoljno da ga digne do sedmog neba. 125 Najzad ustane i okolišnim putem krene prema logoru. Bio je tako obuzet mislima da se u trenutku, kad se, kao na znak čarobnog štapića, pred njim između lišća pojavio Slinger, trgnuo i to ne od radosti. — Prokleti Indijance — uzvikne s olakšanjem — uvijek mi stjeraš srce u pete. — Zdravo, gazda. Dosta si vremena proveo ovdje sjedeći na suncu — odvrati Dunn. Tu nije bilo pomoći... Jim nije mogao napustiti logor, prići mu, sakriti se, ili na bilo koji način izbjeći budnom oku ovog šumskog čovjeka. To je Jimu bilo drago, videći u t.m zaštitnički nadzor. Kad njega nije bilo, njegovi su kauboji bili uvijek zabrinuti, ponekad i neosnovano, tako da su s oduševljenjem pozdravljali dolazak vještog tragača Slingera. Naslonjen na pušku, Slinger je promatrao Jima. Oči su mu bile slične sestrinim, samo tamnije i prodorne kao mačevi. Kao i obično bio je gologlav, a duga mu je kosa padala na ramena. Odjeća mu je bila od jelenske kože i time se izrazito razlikovao od kauboja. Slinger je bio pedantan na svoj, šumski način, bar tako je izgledalo. Svoju jednostavnu šumsku odjeću birao je tako da bude; boje lišća i stijena, kako bi ga što teže bilo primijetiti. — Čini mi se da si malo zabrinut. — Hm! Nije ni čudo. — Kako te Ted primio? — Krasno. Dobar je to čovjek, iako ie od metnik. — Odmah sam znao da će ti se Jed svidjeti, ali sam se bojao Mallova Kreštala i onog jegu ljastog Meksikanca, ovčara. . . 126 Meksikanca Sonoru nisam primijetio, ali sam se upoznao s gospodinom Mallovem, njegovim kreštanjem, revolverom i svim ostalim. Zaista!... Pričekaj da dođemo do logora, da ne pričam dvaput. .. Kako su momci? Kunem ti se da se bojim ostavljati ih same ovih dana. — Prokleta stanje — široko se nasmije Slinger, pokazujući bijele zube, a u očima mu zaigra iskrica nestašnog veselja. — Sto je sad? — uznemiri se Jim. — Curly je tresnuo Buda po nosu. — Oh!.. . I to je sve? — Da, bilo je potpuno dovoljno, bar za Buda. — Hej, pa oni su najbolji prijatelji, kao braća. Obožavaju jedan drugoga, iako se stalno peckaju. Što je sad bilo? — Nešto u vezi s Glorianinim nogama. — St-o! — zapanjeno i bijesno uzvikne Jim. — Nisam čuo Buda, ali se zato Curly čuo na milju daleko. Riknuo je poput razbješnjela bika. Skoro sam umro od smijeha. Bit će smijeha kad to ispričam Gloriani. — Vraga, zar hoćeš? — napeto će Jim. Slinger je bio potpuno nov čovjek u Dijamantu i još uvijek nepoznanica. — Radije najprije ispričaj meni. Ispostavilo se da je Bud Chalfack, isto tako iskren i otvoren na svoj kaubojski, kao i Slinger na svoj šumski način, govorio o Glorianinim lijepim nogama, gležnjevima i tako dalje, što se Curlyju nije svidjelo. I kad je Bud dodao da Gloiiiana dobro zna kako ima lijepo i skladno postolje, Curly se uvrijedio. Nije dopuštao da se vrijeđa njegova prijateljica s Istoka, i usprkos Budovom pravdanju, tresnuo ga je po nosu. 127 Jim se suzdržavao do logora. Nije znao da li da prasne u smijeh ili da se razbjesni. Ali, taj bi slučaj mogao biti i koristan. Gloriana je cijelu družinu izbacila iz kolotečine i situacija je bila takva da je Jim vodio

izgubljenu bitku. Morao se hvatati svake slamke ako je htio nešto postići. Mjesto gdje su podigli logor bilo je jedno od najljepših koje je Jim ikada vidio. Nalazio se u rascjepu stijene gdje je preko kamenja tekao kristalno bistar, travom oivičen potočić. Nad otvorenim proplankom uzdizale su se vitke smreke, koje su pod sunčevim svjetlom izgledale kao da su zlatne. Golemi komadi stijena odronili su se s litica. Hridine, kao kuće velike, bile su napola skrivene borovima. A stjenovit zid iza logora bio je ukrašen raznobojnim lozama i povijušama. Logorske potreštine ležale su naokolo, u živopisnom neredu koji je prijao kaubojima koji su se odmarali. Jim pođe prema momcima. Mora se držati strašno dostojanstveno, da što korisnije iskoristi ovu priliku. Curly ustane. Lijepo mu lice porumeni kad nesigurno krene u susret Jimu. Onda stane. Jim je pogodio da Curly nije siguran na čemu je. Bud je neutješan sjedio po strani i viđao svoj raskrvavljeni nos. — Sto mi to Slinger priča? — zagrmi Jim. — Uvrijedio si mi sestru. — Časne mi riječi, nisam! — očajno se branio Bud. — Je... jest... vrug ga nosi, ako to kaže. — I Curly te zviznuo samo onako, iz čista mira? — Ne baš iz čista mira, gazda — odvrati Bud. — Ja sam... ja sam nešto rekao, ali nisam ništa loše mislio. 128 — Bude Chalfacku, usuđuješ se govoriti o nogama moje sestre... ovdje u logoru punom pokvarenih kauboja? — upita Jim, sagne se i trgne Buda na noge. — Jao, Jime, slušaj me, zaboga — preklinjao je Bud. — Zaista sam... rekao nešto, ali to je bio kompliment, a ne uvreda. Jim podmetne Budu nogu i obori ga u travu, raskreči se nad njim i prijeteći digne šaku. — Jao, Jime, ne udaraj me. Dosta sam dobio od Curlyja, a tvoj je udarac još tvrdi od njegovog. — Smrskat ću ti lajavu gubicu! — Oprosti gazda. Bio sam... samo uzbuđen i opisivao sam koliko je gospodica Gloriana lijepa. Priznajem i da sam htio vidjeti mogu li razljutiti Curlyja. I razljutio sam ga... Kunem se da nisam mislio ništa zla i ispričavam se. — A što si rekao? — upita Jim još uvijek podignute šake. — Uh, zaboravio sam. Nije bilo ništa važno. — Curly, ovamo — oštro dozove Jim. Kad je kauboj, sav crven u licu, nevoljko prišao, Jim nastavi: — Pošto si se već proglasio zaštitnikom moje sestre, možeš mi i reći što je ova propalica rekla. Ne usuduj se lagati! Curly je bio u daleko gorem položaju od Buda. Uopće nije ličio na viteza-zaštitnika nezaštićene djevojke. Najzad upozna Jima s riječima i prirodom Budova nedjela. Jimu je dolazilo da zaurla od smijeha, ali se svim silama trudio da -ne iznevjeri svoju ulogu osvetnika. Curly je bio pravi krivac jer se okoristio Budovim zađirkivanjem, a Bud je bio nevinna žrtva, preplašena Jimovim bijesom, kojeg zapravo nije shvaćao. » Družina krivog noža j«n — Aha. Znači takav si ti kauboi — zagrmi Jim i još više podiže šaku. — Prebit ću te Bude Chalfacku... Hoćeš li moliti za oprost? Povlačiš li ono što si rekao? — Ne... Proklet bio ako to učinim! — povika Bud i njegov jad zamijeni pravedna srdžba. — Možeš me mlatiti koliko te volja. Što sam rekao, rekao sam, i ostajem na tome. .. jer sam govorio istinu, Jime Trafte. Jim ozbiljno pogleda ispružena kauboja i malo olabavi osvetničku šaku. Iz Buda je izbio njegov pravi duh. On svoj kodeks časti nije prekršio. Ipak, Jimu se nije dopala familijarnost kojom su kauboiji govorili o Glorianinim čarima. Bilo je to potpuno neizbježno, zapadnjački i bez zadnjih misli; ali je Jim još uvijek bio toliko nepostojan da se svemu tome s jedne strane smijao, a s druge osjećao pogođenim. Najednom Jimu sine ideja i istog je trenutka prihvati kao izlaz iz ove situacije. Naravno, uopće nije namjeravao udariti Buda, jer nije ni bilo prave uvrede. On dopusti kauboju da ustane. — Ti si beznadan slučaj, Bude — rekao je tobož žalosno i rezignirano. — Nema koristi da te tučem! To bi bila preblaga kazna. Postupit ću s tobom primjerno.. Reći ću Gloriani što si pričao o njoj! — Jao... gazda! — dahne Bud. — Hoću, Bude Chalfacku. Onda ćemo vidjeti kakav ćeš biti. — Ali, Jime, zaboga, razmisli! Morat ćeš joj reći da me je Curly zbog toga tresnuo. Onda ću ja ispasti gori od kojota, a on će u nezinim očima biti heroj. To će biti jezivo, Jime. Ne možeš biti toliko zao. 130 — Curly nikad

nije na takav način govorio o Glodani, nije li tako? — Ne, nisam ga nikad čuo, ali znam da to misli, a budi siguran i više od toga. — Ako ti se neka djevojka sviđa, i moraš lajati o njoj, zašto se ne ograničiš na njene oči, kosu, usne? Zar se ne bi mogao zadovoljiti da kažeš da su joj oči poput zdenca u ponoć, da joj je kosa suho zlato, a usne kao crvene trešnje? — Pakla mu, bih. Ali, nikad nisam kopao po rječnicima. I najzad, do vruga lijepa djevojka nema samo oči, kosu, i usta, nije li tako? — Svejedno, reći ću Gloriani — neumoljivo odgovori Jim. — Radije me izmlati — preklinjao je Bud. — Ne, neću. Moraš iskusiti kaznu i to uskoro. Za Božić svi idemo u Flag. Jed Stone je pristao otići iz Žute kotline i tako smo, bar zasad, bez brige. — Juh-haj! — prodera se jednoglasno cijela družina. Jedino je Bud bio utučen. — Opit ću se i osramotiti družinu. — Poslušajte me, momci, i recite mi kako vam to izgleda — reče Jim i sjedne na jedan zavežljaj. Kauboji se skupe oko njega i on mi potanko ispriča o svom posjetu družini Krivog noža. Ulazio je u tančine što nije bio njegov običaj kad je pričao o nekom događaju. Nije propuštao ni najmanju sitnicu. Kad je završio, zavlada mukla tišina, pomalo neugodna. Najzad je prekine Slinger. — Bože! Gazda, to je kao da si sebi potpisao smrtnu presudu — uzvikne. Po prvi put je Jim opazio zabrinutost na njegovu inače neprodornu licu. 131 — Jime! Izudarao si najopasnijeg revolveraša Amone — doda Curly. Jedan po jedan, izražavali su slična mišljenja, sve dok se ne javi Bud. — Gazda, ostao si pravi žutokljunac. Ništa se ti nisi promijenio Otkako si došao na Zapad. Ne smije se tebi povjeriti takav posao. Nisam li tražio da i ja odem? Nisam li ti govorio da povedeš Curlyja? Zadrži mazgove, sad si lijepu kašu zamiješao. — Izgleda — ozbiljno će Jim. — Da si bar ubio Mallova, kad si već imao priliku — tmurno progovori Slinger. — Ali, nisam imao revolver — branio se Jim. — Pošao sam nenaoružan tako da nikoga nisam mogao ubiti. — Dakle, gazda, učinio si još jednu grešku — javi se Curly. — Jed Stone je čestit čovjek. On će držati riječ. Ali, on je samo mozak družine. Kreštal je pak njen revolver. Neću se prevariti ako ti kažem da će on sada napraviti rusvaj u Arizoni. — Sad je prekasno. Pogriješio sam. Žalim. Ali, razbjesnio sam se. Tresnuo bih tog prljavog štakora makar mi to bilo posljednje u životu... Ali, da se sad dogovorimo. Sto ćemo? Slinger u, najprije ti reci. — Najbolje se pritajite, a ja ću osmatrati sta-N ze. Jed će otići, ali možda sam. Ali, kažem ti, ako on sam ode Krivi nož bit će deset puta gori: nego ranije. — iMislim da će on otići iz Žutekotline i nagovoriti družinu da pode s njim. — rekao je Curly. — Priča se da Stone umije nagovoriti ljude. Sad je Žuta kotlina očišćena od stoke. Otjerali 132 su sva tvoja goveda, Jime. Sad si opet siromašan kauboj. Ha! Ha! —" Lako za stoku, samo da odu. — Ali, ja žalim za onom polovicom stoke što si mi je dao — mračno će Dunn. — Bio sam siromašan, i najjednom sam se osjetio bogatim. A sada... — Slingeru, ti si i dalje vlasnik polovice stoke koja j« ostala i one koju ću dotjerati — umiri ga Jim. — Stric će se pobrinuti da ne ostanemo bez goveda. — Pa, onda je to druga pjesma — ozari se Slinger. — Ne, iskopaj ratnu sjekiru, prokleti crvenokošće — dometnu Curly. — Ti ćeš nam biti i te kako potreban .. Gazda, kako meni izgleda, stvar je postala zakučasta, ja dobro poznam družine kradljivaca. Jed Stone će promijeniti bazu, ali neće otići iz ovih klanaca. Dolje na pašnjacima još ima obilje plijena za njih. Krivi nož će se negdje sakriti, a onda će nastaviti posao, naveliko i drsko. Stone će napustiti družinu, ako imalo poznajem ljude. A onda će, kako kaže Slinger, Krivi nož postati još gori. Netko mora ubiti Mallova, inače nema ništa od našeg stočarenja ovdje. Sigurno je, međutim, da ćemo do proljeća imati mir. Jim je dugo razmišljao i šutio. Cijenio je Curlyjevo sudove, nije se sjećao ni jednog slučaja da se Curly prevario. On je bio mlad ali je ostario na pašnjacima. Osim toga, njegova inteligencija i odgoj bili su daleko iznad prosjeka kauboja. — U redu — najzad progovori Jim. — Držat ćemo se logora i imati po dva stražara danju i 133 noću. Slinger će motriti na Krivi nož i sve nam javljati. Prema tome, dotle se

moramo pritajiti. — Slušaj, gazda, ja se ne odričem svog ribolova ni zbog svih prokletih arizonskih odmetnika — pobuni se Bud. — Pecanje? Jesi li poludio, Bude? Da ti nije nešto pomutilo pamet? Sad se zaista više ne čudim Curlyjevim naporima da te natjera da misliš! Pecanje u prosincu! — Gazda, nisam ja jedini koji nema ništa u tikvi — odgovori Bud i po načinu kako se digao i prebacio ogrtač, Jim je osjetio da se nešto sprema. Bud je pogledom jasno pokazao da smatra da se Jimu pomutila pamet. Pošao je do smreke, razmaknuo granje i izvukao na prut nanizane pastrve. Jim zine i iskolači oči, a kauboји zauraju od smijeha. — Jime, ti znaš mnogo toga o Zapadu... o divljim puranima, srnama i pastrvama... o kauboјima i odmetnicima... o ovdašnjim djevoјkama. .. zar nije tako? — Bude. .. ja... zaista ne znam mnogo — utučeno prizna Jim. — Pastrva u prosincu... . Gospode! To još nisam ni čuo a kamoli vidio. Vjerovao sam da je zima. Momče, dat ću ti novi revolver ako mi pokažeš gdje si ih ulovio. — Ne pada mi na pamet da ti pokažem — odvrati Bud — a u ovom šašavom društvu nema nikoga tko bi ti to mogao pokazati. — To ti je tako, gazda — reče Curly. — Bud ne valja mnogo kao lovac, ali kao ribiču, nema mu para. Ribe naprosto iskaču na obalu i ugibaju mu pred nogama. Jim je promatrao izobličeno lice već odobrovoljenog Buda. Čitao mu je misli. On će pokre 134 nuti nebo i zemlju samo da Jim ne ispriča sestri o njegovim nepristojnim brbljarijama. — Ostat ćeš u logoru — strogo će Jim. — Cuo sam te, gazda, nisam gluл. Prošla su dva dana u besposličarenju i straža renju. Slinger se pojavio drugog dana kasno u noć. Toliko se bio zadržao da su se već i Curlyju počele javljati iste boјazni kao i kod Jima. Do šao je zajedno s Uphillom Frostom, koji je bio na straži na donjem dijelu staze i koji još nije večerao. — Družina Krivog noža je otišla — glasno ob javi Frost — Cijelo je društvo projahalo ispred mene, i proketo mi je malo nedostajalo da skinem Mallova Kreštala. — Sto!... Jesi li siguran, Upe? — uzvikne Jim i skoči na noge. — Da. I dobro sam gledao kako bih bio pot puno siguran. Bilo je dva sata poslije podne. Vra tio bih se i prije, ali se došulјao Slinger i rekao • mi da pričekam dok se ne vrati. Bilo ih je osam, i cijela karavana tovarnih konja. — Kuda su otišli, Slingeru? — bez daha će Jim. — Pratio sam ih deset milja, i kad sam kre nuo natrag, oni su i dalje išli — odvrati Dunn. — Sutra ću odjahati njihovim tragom. Izgleda da su krenuli za Crne klance. — Je li to daleko? — Oko dvadeset milja ptičјeg leta. — Preblizu da budemo sigurni. — Gazda, dovukao sam se blizu njihove brv nare, skoro nadohvat uha — nastavi Dunn. — 135 Prvog sam jutros vidio Meksikanca Sonoru kako hvata konje. I kako je on jedini u onoj družini koga se bojim, pošao sam malo uz potok i sakrio se u grmlju. Bio sam dosta blizu da im čujem glasove, ali nisam razumio što su govorili. Znam samo da su se proketo prepirali. Malo bi tovarili, pa se malo svađali. Doduše, nisam ih ni morao čuti da mi sve bude jasno. Mallov se bunio protiv napuštanja Žute kotline i većina je družine bila uz njega. Ali, Stone je bio suviše jak i tako su oko podne odjahali — Jupi-jup! — vrisne Jim pomahnitao od veselja. — Otišli su bez i najmanje gužve! Bože, što se radujem. — Ne raduj se prerano, gazda — podrugljivo će Bud. — Ta je budala otišla sakriti se dok ti ne sagradiš lijepu, veliku kuću. Onda će se vratiti i oteti ti je. — Evo im, što hoće — prasne Jim. — To bi nalikovalo Mallovu, bojim se toga jer su tako mirno otišli — promrmlja Slinger. — To bi se moglo očekivati — doda Curly. — Ali, život je u Arizoni kratak i tko zna?... možda Mallov otkrešti još prije proljeća. — Curly Prentissu, tebi se nešto mota po glavi — mrko će Jim. — Mota mu se samo ta kudrava kosa i, ponekad, sombrero — ubaci Bud. — Naravno, ja sam misaoni tip. Uvijek mislim na svoje prijatelje i svoga gazdu. — I iduću ljubav. — Bude, drugaru stari, za mene više nikad »iduće« neće biti. — Momci, sagradit ćemo kuću — prekine ih Jim. Ono što je ranije bio samo san, sad je pos136 tala čvrsta odluka. — Jeffe, u zoru dižemo logor. Neke stvari spakuj još večeras. Krećemo za Žutu kotlinu. Bože! Što mi je drago!... Slinger će čuvati

stražu, a mi ostali ćemo u šumi sjeći, guliti i tesati balvane. — Krasan posao za prave kauboje — ironično primijeti Bud. — Projahao sam cijelu Žutu kotlinu, Jime — opet se javi Curly. — Još pred nekoliko godina. Ima tamo dosta drva da sagradiš cijeli grad. Divno mjesto za ranč! Bit će gadno potrošiti svu silu novaca, iscrpsti poslom jednu dobru družinu, dovući sve stvari potrebne da se stvori lijep dom, dovesti svoju malu Zapadnjakinju na medeni mjesec. .. i onda od Mallova dobiti metak.. . To će zaista biti gadno. — Ti si prokleti pesimist, Curly — plane Jim. — Jesi li ikad sanjario? — Ja? Nikad u životu — otegne Curly. — Gazda... on i sada sanjari... a da znaš o čemu, razbio bi mu taj lijepi nos — osvetoljubivo će Eud. — Iznenaduješ me, Bude — blago odvrati Jim. Onda preporuča svima da legnu i da u zoru budu rano na nogama. Kad je na konju ulazio u Žutu kotlinu kroz živopisna stjenovita vrata Jim je zamišljao sebe kao Vercingetorixa koji na crnom ždrijepcu. na čelu svoje vojske, ulazi u osvojenu tvrđavu. Prilikom posjeta Jedu Stoneu, Jim je jedva primijetio detalje ove divlje i prekrasne zabiti. Ali, sad je željno gledao sve. — Proći ćemo mi Tantalove muke dok probijemo put dovd — primijeti Curly. — Mislim da 137 ćemo ga morati probijati na gornjem kraju kanjona. Staza je vijugala među golemim sikomorama i smrekama, što su se šepurile krasnim spletom zelene, bijele, zlatne i srebrne boje. Potok je žuborio među obalama obraslim mahovinom a gaz mu je bio toliko dubok i brz da su se konji pomučili čla ga prijeđu. — Ovdje se u proljeće ne može pregaziti, a bogme ne može ni za jesenskih kiša — opet se javi Curly. — Pakla mu! Ovo mi se mjesto počinje sviđati. Iza vrata po tlu su bile razbacane gromade žutih i crvenih stijena, u sjeni visokih borova i smreka. Tu i tamo bio je i koji proplanak obasjan suncem. Prošavši vrata, suri su se zidovi širili kao prirodno isklesani, nepravilni bedemi obrasli jarko crvenim povijušama i lišajima brončane boje s izbočinama na kojima su rasle male smreke i s pukotinama svih mogućih oblika. Počeli su dug, lagan uspon. Šuma se postupno prorjeđivala, dok najzad u blizini stare brvnare nije postala rijetka poput parka. Jim je zaista namjeravao ne rušiti tu uspomenu na doba odmetnika i kradljivaca stoke. — Sto je ono bijelo tamo na vratima? Kao da je papir — reče oštrooki Bud. Radoznalo podoše do brvnare i jedan za drugim sidoše s konja. Na polutrulje daske vratiju bio je prikačen prljav list papira, istrgnut iz nekog notesa. Na njemu je primitivnim, ali čitkim rukopisom bila napisana riječ »MANANA«, a ispod nje grub crtež krivog noža. — Do vraga! Što su mislili s tim? — začuđeno uzvikne Jim. 138 — Jasno je kao dan — sav napet odgovori Curly. — Deset naprama jedan da je to ostavio Kreštalo Mallov — doda Slinger. — Pa? — nestrpljivo upita Jim. — Gazda, tvoj su mozak toliko zaokupili kuća i. .. i ostalo, da ti više uopće ne radi — protumači Bud. — Manana znači sutra, a nož znači da će se ubrzo vratiti i od nas napraviti odreske. — Oh, samo to? — nasmije se Jim. — Bude, izgleda da ti u ovom trenutku život ne izgleda ni svijetao ni sladak. — Ne, pakla mu! Imam mozga i šesto čulo — tmurno odgovori kauboj. — Zavežljaje ćemo složiti pod ove borove. Ja neću spavati u brvnari punoj gamadi — reče Jim. Jeffe, ako je lijepo vrijeme radije kuhaj napolju. Možeš napraviti ognjište pod strehom sa stražnje strane. Tamo su konji na sigurnom. Požurimo, Slingeru, tvoj je posao da dobro otvoriš oči. — Gazda, postoje dva prolaza što vode u ovu rupu — progovori Bud. — Gdje je drugi? — Oko tri milje zapadno odavde, tamo gdje se kanjon širi — pokaže Curly. — Nešto je viši od ovoga i nije tako težak. Koliko se sjećam, blago se spušta. Mogli bismo tamo probiti put. Trebat će, doduše, nešto i minirati. — Dobro, probat ćemo tamo — složila se Jim. — Bude, evo što ćeš ti učiniti. Dok mi budemo podizali logor, odjaši gore i nađi bolje mjesto za sječ. Samo pazi da bude dublje u šumi, da se ne vidi i da no kvari ljepotu ovog imanja! 139 — Baš su neki ljudi smiješni — filozofirao je Bud. — Ljepota je prvo i posljednje, pogotovo kod žena. — I s tim riječima odjaha. Jim je, sav u čudu, zurio za njim. — Što je to s Budom? —

upita. — Povrijeđeni su mu nos i osjećaji — odgovori Cherrv Winters. — Zaboravljaš, gazda. Kleo si se da ćeš sve reći Glodani — otegne Curlv — a siroti momak je zaljubljen. Već sam ga stoput vidio ovakvog. — Požurite vucibatine jedne — prilično oštro naredi Jim, silazeći s konja. Nije mu se mnogo dopala opaska da je Bud zaljubljen u njegovu sestru. To je vjerojatno bila istina, jer su se zapravo svi pozaljublivali u Glorianu, koja nije zavrijedila toliko obožavanje. Upravo ovdje i sada. Jim je iskorijenio i posljednje ostatke obiteljske taštine i sam sebi priznao da Gloriana nipošto ne bi učinila ništa loše kad bi se udala za tako krasna, pristala i vatrena kauboja poput Curlvja Prentissa. Istina, Curlv se često opijao... pucao u ljude, neke i ubio... i, općenito uzevši, bio je divlji kauboj koji je volio gužvu. Ali, takav je bio Zapad. .. takvi su bili rančeri pioniri. Što je dulje živio na Zapadu, Jim je sve više cijenio ulogu kauboja u razvoju stočarstva i čitava kraja. To je bila uloga koju nijedan razuman čovjek nije mogao potcijeniti. Stoga je, skoro nesvjesno, u Curlvju gledao rješenje nejasna ali ozbiljna pitanja sestrine budućnosti. Jim se s družinom dao na posao. I on je mnogo radio na rušenju i kresanju borova. Bud je pronašao krasan dio šume s ravnim i visokim borovima koji su tako nagusto izrasli da je tek na vrhu bilo nešto krošnje. Tu će čak dobro doći ma 140 lo prorjeđivanja. Struganja svježih kore ni najmanje nije bilo lako. Neki su se momci pokazali pravim stručnjacima u tom poslu. Bud i Lonestar bili su najvještiji sa dovlačenjem gotovih trupaca do mjesta gdje će stajati kuća. Jim je to, također, nekoliko puta pokušao, ali bez uspjeha. Taj posao se naizgled sastojao u tom da se laso veže za jabuku sedla i za tanji kraj trupca, i onda se to vuče. Međutim, vještina je bila u tome da tanji kraj bude uvijek malo podignut, kako se ne bi zakačio za kamenje i korijenje. Podvečer prvog dana već su dovukli tuce ili nešto više oguljenih borovih trupaca, žutih, smolastih, i mirisavih. Poslagali su ih u jedan red na travi blizu mjesta na kojem je Jim namjeravao podići kuću. To je već bio pravi početak. Bio je oduševljen i mislio na tamnoputu djevojku kojoj ovdje stvara dom. Uslijedilo je deset dana neprekidnog rada. Slinger Dunn je pronašao družinu Krivog noža u Crnim klancima, upravo u kraju gdje su pretpostavljali da će poći. Prema njegovim riječima, zaustavili su se tamo. Jim bi se zabrinuo kad god bi se toga sjetio. Nije se smjelo ni pomisliti da se živi i radi na rancu dvadesetak milja udaljenom od najsurovije i najzloglasnije bande u Arizoni. Prije ili kasnije morat će se sukobiti s njima. Pa ipak, Jim je gajio nadu da će se Jed Stone pokazati onakvim kakvim ga je prikazao stric Jim. Doduše, Jim je tu nadu zasnivao isključivo na činjenici da je Stone napustio 2utu kotlinu i na nečem neodređenom što je osjetio pri susretu s odmetnikom. Jedne noći, Jim je čuo kako Curlv i Bud razgovaraju. Bilo je već kasno, vatra se skoro bila ugasila, tako da se tek tu i tamo vidio poneki 141 slab odsjaj. Momci su bili uvjereni da Jim spava. Budu se već bilo vratilo moralno raspoloženje, već je bio zaboravio udarac po nosu i povredu svog dostojanstva. Curlvja je volio kao brata. — Ovaj je posao čista ludost, kažem ti, Cur ly — gotovo je šaptao Bud. — Kao da Malloy neće | zapaliti ove balvane dok mi budemo u Flagu. — To je sigurno, ukoliko ne bude čekao da kuća bude upola gotova — složi se Curlv. — Ali, prokletstvo, Bude, ne mogu se suprotstaviti Jimu. On sa mnom postupa tako, da omekšam kao pa muk. Neka me vrag nosi kao me ne uspije natje- • rati da prestanem piti, a ja jedva čekam da se dobro izopijam. Namjeravao sam si priuštiti lum peraj kad stignemo u Flag, ali, poštenja mi, Bu de, bit će me strah popiti i čašicu. — I kod mene je slično, ali ja ću se napiti, ili i ću bar pokušati... Curlv, ako ne pripaziš, Jim će. te još nagovoriti da revolver objesiš na klin. A ; onda si spreman za miran počinak pod borom. : — Hm. Ja svejedno stalno vježbam, Bude. Sa mo što to sad radim krišom. — To mi je drago. Jer, ako se ne varam, i te kako će nam biti potrebno brzo trzanje revolvera. Slingeru se ne sviđa ova igra skrivača što ju je započeo Krivi nož. On zna. Sto ti misliš? Slinger mi je govorio da bi

trebalo loviti te odmetnike i jednog po jednog skidati ih s puškom. f — Slinger to ne može, kao ni ja. Naravno, ja : nisam toliko Indijanac kao on. Ali, znaš što mi slim ... što bi ti rekao, Bude? — Pitao sam ga, zašto bi to morao, a on ini je odgovorio da bi to bilo potrebno za Mollyno do bro. 142 — Naravno. To i mene stalno muči. Još nisam vidio djevojku koja toliko voli svog momka kao Molly Jima. Do vraga! Sigurno je... Kreštalo će ubiti Jima čim ga prvi put vidi, bez obzira gdje to bude. — Slažem se, Curly. Kreštalo je to kadar, ali se kladim da će Slinger prije njega skinuti. Da, da, Curly, stari družo, naš šumski čovjek strahovito je zaljubljen u Gloriana. Jesi li to primijetio? Curly opsova od iznenađenja i to posve glasno. — Tiše. Probudit ćeš nekoga — opomene ga Bud bijesnim šapatom. — Znam da je zaljubljen, Bude — reče Curly. — Ali, to nije ništa. I ja sam izgubio glavu. i ti. i svi ostali. Ali, s njim je drugačije. Stvar je u tome da se i Gloriana zaljubila u njega. — Hej! Ti si pošasavio. On nju zanima... možda i privlači, jer je ona očarana desperadosima. i to je sve — odgovori Bud očitavajući i ovom prilikom svoju toplu i velkodušnu narav. — Naravno, malo je nezgodno da tako govorim o Gloriana — nastavi Curly. — Poštenja mi. ne mislim je time vrijeđati. Ona je djevojka na svom mjestu, i po vladanju i po odgoju. Ali, gledaj, Bude. Ona je s Istoka. Mlada je. Puna osjećajnosti i romantična a k tome ima i neke neprilike. Duboke, i to ju je potreslo. A prokleti Slinger Dunn je daleko ljepši od svih nas... od bilo kojeg kauboja kojega sam u životu vidio. On je silan momak. Da nisam toliko ljubomorani i ponekad zaželim zapueati mu u leđa... i ja bih ga zavolio. Ne bi bilo čudno da se djevojka Glorianina kova do ušiju zaljubi u njega. I poštenja mi. toliko se toga plašim, da me naprosto hvata strah od odlaska u Flag. 143 — Glupost! Svaki glupan vidi da si zapeo Gloriana za oko. Naravno ako se sad povučesh, Slinger ili netko drugi izbacit će te iz sedla. Nemoj misliti da se ja povlačim. Priznajem da Glory ne mari za mene, ali i ja sam u trci od sama početka. Kad sam je zavilavao da je dala Slingeru fotografiju, i meni je dala jednu i neka me vrag nosi ako sam ikad ljepše vidio. Curly opet prokune. — Eh, razumij sad to! A meni je ne bi dala... Žene su nevaljale, Bud. — Ne bih rekao da su tako nevaljale — usprotivi se Bud. — Samo ih je proketo teško shvatiti. Mislim da sam ja Gloriana samo drag. Ona se sa mnom smije i šali, dok je s tobom nekako povučena. — Vraga je povučena. Naravno, nisam je često vidao, nisam tako često razgovarao s njom. Dvaput u koralu... triput u dnevnoj sobi kad sam išao do Jima ... jednom u Babbittovoj trgovini... i na plesu. To je bilo najbolje. Gospode! Ostanem bez daha kad se samo sjetim... Bude, nju su zanimali samo moji revolveraški doživljaji. Mervi spopada mučnina od same pomisli na vlastite dvoboje, a kamoli da još govorim o njima. Aii, ona se uhvatila toga dok mi nije pao mrak na oči. Onda se ohladila i izjavila da joj ipak ne izgledam kao pravi desperado. — Ha! Ha! — smijao se Bud tiho i slatko. — Znaš, Curly, što treba toj mladoj dami? ... Jedna doza Malloya Kreštala! 144 9. Jim je minirao trasu puta za Žutu kotlinu. Nitko od kauboja nije poricao njegovo pravo da to učini, ali o njegovim graditeljskim sposobnostima nisu imali naročito mišljenje. — Po ovoj uzbrdici trebala bi prolaziti kola — ponavljao mu je Bud. — Nisi loše trasirao ogradu od bodljikave žice, ali ovo je sasvim druga stvar. Nemaš oko za uzbrdice. — U redu, Bude. Možda i nisam tako bistar kako mislim — postavi mu Jim stupicu. — Vratimo se onda natrag i počnimo ispočetka. Ti vcdi posao. To će nam, doduše, za dva dana skratt: bežične praznike u Flagu, ali put mora biti prob;jen. Jednoglasan urlik cijele družine bio je tihko glasan i podrugljiv, da je Budov prijedlog automatski propao. — Uh, gazda, pa možda i nije tako loše. Mislim da će se kola ipak ovuda moći popeti ... uostalom, ako bude kakva mala uzbrdica, lako je možemo ublažiti — rekao je umiren kao janje. Dvadeset milja dalje, u šumi što se blago uspinjala, naišli su na stazu kojom je prolazila stoka i koja im je onemogućila da brže napreduju do spoja za Pavson, koji ih je doveo do jednog ranca, gdje su ostavili Jeffova

»kuhinjska kola«. Tamo su prespavali, a iduće noći već su logorovali na rubu gdje počinje snijeg, svega dan jahanja do Flaga. 1U Družina krivog noža 145 Idućeg popodneva u Plag je ujahala izmorena, prozebla, neobrijana, ali sretna skupina kauboja. U gradu su pošli svaki svojim putem. Jim je imao razloga da se otarasi Curlyja i Buda, koji, doduše, nisu pokazivali naročitu želju da pođu sa njim. Flagerstown je bio vjetrovit i pust. Snijeg je bio očišćen sa ulica ili ga je odnio vjetar koji je Jimu u oči nosio oblači će pijeska. Međutim, ni ledeni blizzard ni uništavajući požar ne bi slomili polet Jimova duha. Prije nego ode na ranč, morao je obaviti dva važna posla. No, nije se namjeravao dugo zadržavati jer mu je konj bio prilično ugrijan. Sjahao je pred draguljarnicom i ušao unutra. Vlasnika, kojem Jim bijaše predao narudžbu, nije bilo. Umjesto njega, za tezgom je bio njegov sin, mladi Zapadnjak, koji se Jimu nije svidao. — Nema gospodina Millera? — upita. — Ne. Otac je u gradu, ali i ja vas mogu poslužiti. .. Dijamantni prsten je ovdje... ako vam još uvijek treba — odgovori mladić. Jim zine. Sto si ne umišlja ovaj balavac? — Naravno da mi treba. Platilo sam unaprijed. Dajte mi ga, molim vas, brže. Draguljar mu pruži bijelu kutijicu u kojoj se svjetlucao krasan dijamant. Jim ga uzme, nastojeći ne pokazati svoje oduševljenje. Mollyn vjeridbeni prsten! Bio je krasan.. . krupan i dragocjen. Tek sada je vidio što je naručio. Molly će se iznenaditi. Nije ni znala da ga je Jim naručio. A njen pogled kad ga ugleda, vrijedit će deset puta više od cijene što ju je platilo. — Hvala. Sve je u redu. Dobro sam izmjerio veličinu — reče Jim, strpa prsten u džep i ode. Ko 146 nja je za vodice poveo niz ulicu. »Nekako me čudno gledao prodavačev sin-, govorio je u sebi, ali zaključi da zapravo nema što o tome razmišljati, možda je mladiću izgledao malo smiješan. Onda pođe u Babbittovu trgovinu gdje je ostavio još jednu narudžbu, božićne darove za strica i Molly. Uхватivši čvrsto pakete, prilično velike i teške, a čiji sadržaj nije ni pogledao, požuri van. U odjelu za mušku galanteriju za oko mu zapne jarko Crveni šal i pođe prema tezgi.. — Molio bih vas ovaj crveni šal — rekao je djevojci za tezgom — i par rukavica od jelenske kože. Djevojka se nije ni pomakla a ni progovorila. Jim je pogleda i... pred njim je bila Molly Dunn! Lice joj je bilo blijedo i uzbuđeno. Jim je ostao kao gromom ošinut. Je li to san ili java? Ali, Mollyn uzdah: — Oh... Jime! — uvjeri ga da je java. — Sto. .. što to znači? — mucao je. — Radim ovdje, Jime — prošapta. — Ujutro idem u školu, a popodne ovdje prodajem. — Zaboga, Molly... prodavačica kod Babbittu? — uzvikne. — Nisi li.. . dobio moje pismo? — zamuckivala je, oči su joj bile širom otvorene i uplašene. — Pismo? Ne, nisam. Kako sam mogao dobiti tvoje pismo kad sam tri tjedna proveo u šumi? — Ja... ja sam ga ostavila... kod tvog strica. — Tek sam stigao, Molly. Nisam bio kod kuće. Sto se dogodilo? Zašto si ovdje? — Jim se nagnuo, upinjući se da sredi uskovitlane misli. Molly ga je gledala kao izgubljena. — Ah, Jime... tako mi je krivo. .. što si došao ovamo.. . a da ne znaš — uzviknula je žalosno. 147 — Ne bi te tako pogodilo. Ja... sam napustila tvoju kuću... raskinula sam vjeridbu. — Molly — povika muklo, ne vjerujući vlastitim ušima. — Istina je, Jimc. .. Ne smiješ stajati ovdje. — Zašto, zaboga? — plane. — Molim te, idi Jime. Naći ćemo se... kasnije, pa ćemo se... kasnije, pa ću ti.., sve ispričati. — Ne. I ovdje mi možeš reći zbog čega si me iznevjerila — oštro je prekine. — Ni... nisam, Jime — tiho odgovori, očiju punih suza. — Da nije Gloriana bila neprijazna s tobom? — upita je naglo. — Bila je zlatna. Prijazna i slatka. Ona se... pokušala spustiti na moju razinu, tako da ne primijetim razliku među nama... ali ja sam je vidjela. Nisam dostojna da joj budem sestra. Jime, zaista te ne želim osramotiti. I tako sam... otišla i došla ovamo raditi. Majka se vratila kući u dolinu Cibeque. — Kuneš se da te Glory nije uvrijedila? — Ne, Jime, ne mogu se zakleti na to. Ali, ni jednom me nije namjerno povrijedila. U nje nema nikakve zlobe. Ja sam je i zavoljela... i to je pogoršalo situaciju. — Molly Dunn, ti si obična mala budala — prasne Jim, skrhan bolom i bijesom. — Ti si dostojna

svakog čovjeka a ne samo mene... Ali, kad si takva guska... Trgne se, pokupi pakete, dobaci Molly jedan strašan pogled i pojuri iz trgovine. U drugoj prilici ovako natovaren ne bi mogao uzjahati, ali sad je skočio u sedlo osjećajući težinu paketa, pa podbode konja u trk glavnom ulicom 148 grada. Od bijesa mu je sve kuhalo u grudima. Međutim, dok je stigao do kuće, bijes mu je ishlapio, a ostali su samo utučenost i čuđenje. To prostodušno, pošteno i nevino dijete! Možda ona svejedno štiti Glorianu. Jim ostavi konja u šupi i s paketima pojuri u kuću, pa u dnevnu sobu gdje naleti na strica. — Gospode! Jime! Pomislio sam da nas napadaju Indijanci — uzvikne Traft. — Već sam te očekivao. Kako si sinko? — Zdravo, striče! — odgovori Jim, odloži pakete i prihvati stričevu ruku. — Bio sam dobro sve dok nisam stigao u grad. .. Drago mi je što te mogu izvijestiti da je Krivi nož napustio Žutu kotlinu bez ijednog metka. — Jime!.. Valjda ne varaš mene starca? — Ne, srećom. To je istina, striče. — Uh! Trapava, krakata, žutokljuna vucibatina s Missouriija!... Jime, ja ću pošasaviti. Bez riječi sam. Ja sam... do vraga, ni sam ne znam što sam. Kako ti je to, poboga, uspjelo? — Pošao sam ravno Jedu Stoneu. — Prkosio si toj družini? — uzvikne Traft. — Naravno, Jed Stone je bio zaista čovjek na svom mjestu. Pristao je da ode. Ali, Kreštalo Malloy mi je metkom izbio najprije šibicu iz ruke, a zatim cigaretu iz usta. Pobijesnio sam. Ipsovao sam ga... nazvao ga kržljivim patuljkom. Tada je potegao na mene, ali mu je Stone nogom izbio revolver iz šake. Onda sam navalio na njega. Mlatio sam ga najprije u kući, udarcem sam ga izbacio kroz vrata, odletio je kao iz puške. Kad sam izašao, pokušavao je ustati, pa sam ga još jednom raspalio nogom po turu i otišao. 189 — Bože!... Nećeš valjda reći da si izmlatio tog revolveraša, sinko? — zapanjeno će Traft. — Jesam, striče. Naravno, to je bilo glupo, a osim toga nisam znao da je ta mala kučka Kreštalo Mallov. Premda sumnjam da bih se obazirao na to da sam i znao. — Kreštalo Mallov premlaćen namrtvo i to od jednog žutokljunca s Missouriija!.. . Jime, sine, pa ti kao da si potpisao svoju smrtnu presudu — zastenja stari rančer. — Ne vjeruj puno u to — odvrati Jim. — Uostalom, dokad ću još biti žutokljunac? ... A sad, pustimo Krivi nož. Krenuli smo u Žutu kotlinu i počeli sjeći trupce. Kad smo kretali ovamo, izminirali smo trasu i probili je sve do puta za Payson. Nakon blagdana, vraćamo se i u proljeće smo gotovi.. . Najednom se sjeti da ono što se dogodilo izgradnju kuće u Žutoj kotlini čini suvišnom. Oko srca mu se stegne leden obruč. — Hm! Ti si silan momak — reče Traft, a oči su mu bile pune poštovanja i ponosa. — Pa ipak bojim se za tebe. Priznajem da je plemenitije nekoga ispremlatiti nego ga ubiti, a ti si, izgleda, sklon obračunu šakama. Čuo sam i kako si tresnuo Bambridgea na stanici u Winslowu. To mi nisi .spominjao, lukavo magare. Nisi htio baciti u brigu starog strica, eh?.. . Vidim da još koješta imaš reći. Pričekat ću s pitanjima o Bambridgeu, Krivom nožu, i Žutoj kotlini. — Striče, bio sam u Babbittovoj trgovini i tamo sam za tezgom zatekao Molly — plane Jim. Samo što se sjetio toga, opet se u njemu uskovitlaše žestoka čuvstva. — Raskinula je vjeridbu,.. Otišla je raditi. . , Ja sam na čudu, 150 — Ne shvaćaj to tako ozbiljno — umirivao ga je stari rančer. — Ne misli da je to pravi prekid. Pa ona je to napravila jer te jako voli. Došla je k meni i sve mi rekla, Jime. Kako nije dovoljno dobra za tebe... kako nema hrabrosti udati se za te... kako će tvoja obitelj gledati na nju s visoka i slične stvari. Nagovarao sam je da ne ode. Ali, to je tvrdoglavo mače. Naravno, na svoj način i ponosno. Rekao sam joj da ćeš je ti shvatiti, ali da joj nećeš dozvoliti da povuče riječ koju je dala. Onda je plakala. Jime, tebi se ne bi mogla usprotiviti ni pet minuta. Prema tome, ne dopuštaj da te slomi. — Poštenja mi, striče, ti si pravi spasilac — s olakšanjem uzdahne Jim. — Nije mi lako, ali ako ima nade, izdržat ću. Misliš li da je Gloriana otežala situaciju? — Pa mislim da je — ozbiljno će Traft. — A stalno se trsila da svoje ponašanje prilagodi tako da se Molly ne osjeti nižom od nje. Ali, nije uspjela. I do toga neće doći dok se ne nađu negdje gdje će Molly biti u svom elementu. Onda će se

uspostaviti ravnoteža. Glory i ja odlično se slažemo, Jime. Ona mi je prava blagodat. Povjerala mi je nešto malo o svojim neprilikama kod kuće. Vjerujem da joj nećemo dati da se vrati na Istok. — Ne, zadržat ćemo je na Zapadu. Kako je inače? Popravlja li joj se zdravlje, striče? — Pa, još uvijek kašlje, oporavlja se, ali polako. Ipak, nešto je jača. Da potpuno vrati snagu, treba joj ljeto i život napolju među cedrovima i borovima. Sad pođi k njoj. Poslije večere moraš mi pričati o svemu što se dogodilo. — U redu, striče, samo još par riječi — živo će Jim. — Rekao si mi da se ne plašim trajnog 151 raskida sa Molly. Ali, ona je već raskinula sa mnom! Muka me spopada. Sav sam smušen. Ta ko sam se raspalio da sam je nazvao malom budalom. — Pa to i jest. I to ti ni najmanje neće naško diti. Nemoj se sad ugledati u kauboja slomljena srca, pa početi piti. Kažem ti, Molly obožava i tlo što ga gaziš. Da sam ja na tvom mjestu, jedno stavno bih pošao k njoj, pograbio je i dovukao ovamo. — Pograbio? — Naravno. Dobrovoljno neće doći, bar tako brzo. Prema tome, silom je treba dovući natrag. Ne bi škodilo da je malo isprašiš po turu, ali mi slim da nemaš snage za to. Molly je gradskim babama dala i te kakav materijal za tračeve. Glory će ti već reći. A sad im i ti možeš dati malo materijala za naklapanje. — Ha!... Hvala ti, striče — staloženo odgo vori Jim. — Imat ću u vidu tvoj savjet. Sviđa mi se, a naročito ono o isprašivanju tura. Izašao je iz sobe i rastreseno prevrtao u džepu kutijicu s prstenom. Sve stričeve riječi nije pri mio kao apsolutnu istinu, ali su mu ipak pomogle da se umiri. Pokucao je na Glorianina vrata. — Tko je? — javi se ona malo uzrujanim glasom. Neki vrag obuzme Jima, možda onaj isti koji je stalno podbadao njegove kauboje, pa bez razmišljanja muklo reče! — Darnell. Cuo je Glorianin uzvik, pa njezine brze korake i kako naglo zaključava vrata. — Podla propalico! — bijesno uzvikne Gloriana. — Kako možeš biti tako drzak! Već sam sita 152 tvoje jurnjave za mnom. Odlazi iz kuće ili ću pozvati strica. Jim i kauboji dobro će te srediti zbog toga kako si se ponio prema meni. Jim je opet ostao kao gromom ošinut. — Oh, Glory — uzvikne — to sam ja, Jim. Samo sam se htio našaliti. — Jim! — Pa da. Zar mi ne prepoznaješ glas? Upravo sam stigao. Imao sam kratak razgovor sa stricom i evo me. — Jesi li sam? — upitala je, petljajući oko ključaonice. Otvorila je vrata još uvijek uzrujana. Jim uđe. Bilo mu je neprijatno što ju je tako uplašio. — Glory, vraški mi je žao, ne znam što me spopalo da sam se sjetio Darnella. Oprosti, molim te. — Jesi li nešto... čuo? — upita ga i upitno pogleda tamnim očima. — Za Darnella? Mislim da sam negdje čuo to ime. Prije odlaska u Žutu kotlinu. Tek sam se ovog trenutka vratio. Vidio sam Molly!.. Zamisli sreće! Svratio sam u Babbittovu trgovinu i naletio na nju. Malo smo razgovarali, sestrice... Onda sam došao kući. Zadržao sam se minut[^]dva sa stricom.. Zar ti nije drago što me vidiš? — Drago? — ponovi bujnim, srdačnim glasom. Lice joj se ozari toplinom i nestane izraza strepnje. Zatvori vrata i zagrlj brata. Tog su mu trenutka njezini poljupci i zagrljaji bili neizrecivo slatki. I on ju je radosno grlio. — Ti veliki, golemi, lijepi, kosmati... medvjede — uzviknula je. — Izgledaš poput skitnice. Smrdiš po konjima i dimu.. Oh, Jime, kako mi je drago što si se vratio! 153 — Oh, i meni je. Pođimo k vatri, skoro sam se smrznuo. Bio sam tako pogođen da nisam ni primijetio hladnoću. Daj da te malo pogledam. — Okrenuo je leđa razbuktal^o vatri i ruke stavio sestri na ramena. Prešao je pogledom odozgo do dolje pa joj se zagledao u lice. Bilo je ljepše nego ikad. Primjećivala se mala promjena, ne toliko u punijim obrazima i boji, koliko u odsutnosti ranije napetosti. I udebljala se, osjetio je to po čvrstini njezinih ramena. — Dakle, da čujem tvoj sud? — upita uz malo stidljiv osmijeh. U Glorianinim prekrasnim očima prirodna se ljubičasta boja miješala s odrazom svjetlosti, te je bilo teško odgonetnuti njihov pravi izraz. Ali, Jim ih je poznao, čitao je iz njih, i bio je zadovoljan onim što je vidio. — Ne mogu tražiti bolje. Oporavljaš se. — Jime, osjećala sam se sjajno dok se u Flagu nije pojavio prokleti Darnell — odgovori mu. — Rekla sam ti da će doći.

Stigao je prije nekoliko tjedana. Čula sam to još prije nego sam ga srela. Došao je ovamo... nametao mi se i prijelio mi. Rekla sam mu da više ne želim imati nikakve veze s njim. Uvijek bi odnekud iskrsnuo kad bih izašla u grad, u trgovinu, na poštu, bilo kamo. Najzad sam se zatvorila u kuću. Možeš misliti koliko sam se razjarila kad sam maločas povjerovala da on kuca na vrata. — Sto on radi ovdje? — upita Jim. — Došao je za mnom. Ali, mislim da je došao i radi nečeg drugog. Rekao mi je da će raditi za nekog rančera Barnbridgea. — Ah, sad znam — prekine je Jim. — Onog dana je on bio na stanici u Winslowu. Znači, tvoj 154 nekadašnji udvarač spetljao se s Bambridgeom? Zanimljivo i... smiješno. — Jime, to meni nije smiješno — ozbiljno će ona. — Bojim se Darnella. On je dvolična, lukava varalica. Međutim, već je sklopio mnoga poznanstva u gradu, omiljen je kod djevojaka. Smrtno sam uplašena. — Zbog čega? — nasmije se Jim. Zapravo, smijao se samom sebi misleći kako mu sad, kad na stvari gleda očima Zapadnjaka, Darnell uopće ne predstavlja problem. — Govorit će o meni... osramotit će me u gradu. Što će učiniti Curly Prentiss ili Slinger Dunn... ako Darnellu izmakne i najmanju aluzija na tebe? — Ne... ne znam, Jime — odgovorila je, a krupne joj se oči još jače rašire. — Pa, bit će veselo... ukoliko ja prvi naletim na njega... Glory, draga, može li Darnell polagati kakvo pravo na tebe? — Ne može, Jime, časti mi. — Onda zaboravi da je u gradu, da uopće postoji. Namjerio se na krivo mjesto gdje će progoniti djevojke. — Ali, strah me je da ne prevari strica, da mu ne izmami novac — nastavi Gloriana, već pomalo s olakšanjem. — Ha! Ha! I to mi je neki strah! On to ne može, Glory. Nije dosta pametan. Osim toga, nije se povezao s pravim rančerom. Bambridge je kradljivac stoke. Mi to ne samo da znamo, već možemo i dokazati. Darnell mora biti prokleta oprezan. — Oh! — uzdahne Gloriana i nasloni glavu na njegovo rame. Osjetio je kako joj srce ubrza 155 no lupa. Kako je osjetljiva, kako brzo reagira. — Imaš li još kakvih neprilika, sestrice? Van s njim! — Imam, s Molly. Jime, to je zaista slatko di jete. Naprosto sam se zaljubila u nju. Samo, u početku nisam imala dovoljno načina. Htjela sam joj samo pomoći, a ona me krivo shvatila. Pomis lila je da sam sujetna i zaključila je da nije dosta dobra za tebe. Kad mi je rekla da odlazi, počela sam je kumiti i preklinjati da to ne čini. Nastojala sam je urazumiti. Govorila sam dok nisam promukla. Bila sam iskrena. Samo, ona je mislila da se plašim tebe i da je lažem. Tada sam izgu bila živce... a ti znaš da su mi prilično jaki... i... eto... još sam pogoršala stvar govoreći joj kako ću biti sretna... što ćeš je ti oženiti... Ali, ona je svojeglava. Otišla je. Nisam je bila u stanju odvući natrag. Ni sama ne znam koliko sam puta bila u trgovini. Onda sam čula da se upoznala s Darnellom... to mi je rekla jedna od ovdašnjih djevojaka, Elsie Roberts. Čak je bila na plesu s njim. Ja... — Molly je bila na plesu s Darnellom? — Da. Samo, Jime, nemoj joj to zamjeriti — branila ju je Glory. — Ta ona je još dijete. Čim sam to doznala, otišla sam u grad i ispričala joj tko je i što je Darnell. Nije mi povjerovala. Darnell je privlačan i zna s djevojkama. Ona ne mari za njega kao ni za suhu šljivu, ona je skoro na sve spremna. Darnell je opasan i beskrupulozan. Da nisam bila dosta pametna, usprkos tome što mi je zavrteo glavom, bio bi me i upropastio. Ne smiješ gubiti vrijeme već mu odmah istrgni Kfollv iz kandža. 158 — Bože!... A želim li ja nju? — jekne Jim i obori glavu. — Da, želiš je. I ja je želim, a i stric Jim. Molly je suho zlato. Bez obzira što napravi, moraš podnijeti, izdržati uz nju i dovesti je natrag. Podigao je glavu i zahvalno poljubio sestru, — Hvala, Glory. Nisi mi mogla reći ništa bolje. Volim je. Ubilo bi me da je izgubim... Najprije mi je stric Jim ulio hrabrosti, a i ti... To je njen vjeridbeni prsten. Nije li divan? Pogledala je prsten očima koje su sjale kao dijamant na njemu. — Nije žena ako je to ne slomi. Doduše, Jime, Molly je Zapadnjakinja. Dijamanti joj možda ništa ne znače. Ipak, znam da voli lijepe haljin.?. Rekla mi je da se zadužila za novu haljinu što će je obući za božićni ples. — Molly je svakako žena i

ljudsko biće — reče Jim s natruhom gorčine u glasu. — Zaljubljena u mene. .. pred mjesec dana vjerena sa mnom, a sad ide na ples s nekim propalicom. Mislim da je to prilično bezdušno. — Pisala ti je... molila je strica da ti po nekom pošalje pismo, ali stric-vnije htio... A Molly je sva luda od žalosti i ranjene ljubavi. U takvim okolnostima, svaka je djevojka u opasnosti. Ona želi da ljudi u gradu povjeruju da je nevaljala, tako da ne misle da te je ona ostavila. To je tužna priča, Jime. Ali, ti si sada tu i sve će biti u redu. Znam te, Jime, samo nemoj ispasti ljubomorna budala. Imaj povjerenja u mene. Poznam ja žene. Molly mora jedanput shvatiti da je ti voliš takvu kakva jest, i da je ni ti, ni ja, niti bilo tko drugi neće nostiriirati., i onda će biti najslada i najsret 157 nija djevojka na svijetu. To je tvoj posao, brate, a bit će teži nego podizanje ograde. — Glory, dokazat ću da sam to kadar učiniti... uz tvoja i stričevu pomoć. Bože! Kao da mi je kamen, ne ... cijeli brijeg pao sa srca ... A sad, kakve se svečanosti spremaju za blagdane? — Oh, Flag je mjesto s razvijenim društvenim životom — nasmija se Gloriana. — Međutim, najistaknutiji su ples na Badnjak i zabava iduće srijede kod nas. Stric je priređuje u Moll.vnu čast. Ona, naravno, misli da je zabava otkazana zbog toga što je otišla odavde. Ali, stric je rekao: ^Ne, pričekaj da dođe Jim.« — Zabava se neće otkazati — tvrdo reče Jim. — Molly će biti ovdje, pa makar je silom dovukao. — U najmanju ruku romantično — odgovori Gloriana i slatko se nasmije. To ti odobravam .. . A sad mi, brate, pričaj o Slingeru i Curlvju. Ne izostavi ni Buda, on je tako drag. — Tvoja tri mušketira, ha! — nasmija se Jim. — Uspjeli su nekako živjeti jedan uz drugog, zasad bez umorstva. Slinger s tihim prezirom promatra svoje suparnike, sluša što govore, gleda na njih kao na ljude manje vrijedne, koji ne znaju tajnu njegove moći. Pošto je bila jako blijeda, uz ono malo boje što joj se pojavila na licu, činilo se kao da je silno porumenjela. — Govore li o meni između sebe? — upitala je, malo zbunjena. — Čitava tri tjedna imala si čast da s Krivim nožem dijeliš prvo mjesto u razgovorima družine. 158 — Laskavo. A što govore? — Većinu toga sam zaboravio. U početku me to pomalo i ljutilo. Govorili su preda mnom, krajnje prostodušno i iskreno. Kako sam shvatio, svi su spremni oženiti se tobom. Ali, naravno, vladalo je mišljenje da će netko čak i glavu izgubiti. Da pukneš od smijeha. Trebala si biti tamo, pa da to čuješ. — Oni su strašno zabavni momci. .. naprosto su me očarali. — Tako nešto sam i zaključio. Ali, draga, ovdje na Zapadu ako šiješ vjetar, žet ćeš buru ... Jednog dana vratio sam se u logor i našao Buda okrvavljena nosa. Curly, njegov drugar, skoro brat, tresnuo ga je, jer je govorio o tvojim nogama. — Štooo! — Da. Utvrdio sam da je Bud rekao da imaš lijepe noge i da si svjesna toga. Curly je to u.eo tito uvredu i raskrvavio mu nos. Kad sam došao tamo, Bud je viđao nos i liječio povrijeđenu sujetu. Iskoristio sam to da im očitam prodiku pa sam se pretvarao da sam strašno bijesan, a zapravo sam htio puknuti od smijeha. Oborio sam Buda na travu i zaprijetio mu da ću mu iznakaziti lice ako ne prizna uvredu, ispriča se i povuče svoje riječi. I, da znaš, on u tome nije vidio nikakvu uvredu, iako se ispričao. Ali, zakleo se da je rekao istinu i da to ne povlači. Onda sam se sjetio da će najveća kazna za Buda biti da to tebi ispričam. Skoro je zaplakao, molio me da ga radije prebijem, rekao je da neće moći izdržati da ti na Curlvja gledaš kao na heroja, a na njega kao podlaca ili tako nešto. 159 — Ja... ja naprosto ne znam što da kažem — igovori ona, iako je Jimu bilo jasno da bi najidije prasnula u smijeh. — Glory, rekao sam ti... pošteno sam te upo>rio. Ako očijukaš s kaubojima, moraš to i platiti. A ti si naravno očijukala, možda i nenamjer3, ali ipak jesi. To ovdje ne valja. Ti momci imai zlatna srca. I svaki od njih spreman je umriti za tebe. Izgledaju kao bure baruta. Tako su irni, staloženi, spokojni, a ispod toga se krije va vatra. Curly Prentiss je najizrazitiji kauboj 3jeg sam upoznao. To je pravi princ među njia, ali istodobno sujetan i umišljen mazgov kom treba očitati dobru lekciju. Bud ima najbolje ce u cijelom društvu, pošten je kao sunce. Bez raha

govori ono što voli. Svakom površnom proiatraču s Istoka, Bud bi se činio sirovim, neodgonim i prosječnim čovjekom, ali za mene, stiica ma i svakog tko poznaje ljude, to je momak)ji zaslužuje da ga čovjek voli. Ostali su manjeiše svi takvi, osim Slingera. On nije kauboj već 2ka čudna mješavina šumskog čovjeka i Indinca, provincijalca i džentlmena. Ipak, na tvom jestu, ja bih pazio što pred njim govorim i rani. — Bojim se da je već prekasno — ozbiljno će loriana. — Poveo si me u bolnicu da ga posjem. Imao je pod jastukom moju sliku. Otvoreno i je rekao da ju je gledao dok se nije zaljubio mene. Ti si mu uzeo Molly, kaže, a on će tebi leti mene. — Neka me vrug nosi, što sam glup! — uzk-ne Jim. — Trebala sam ga odmah obeshrabriti — pri la Gloriana. — Ali, nisam. Nisam ga shvatila 30 ozbiljno. Pomislila sam da su Zapadnjaci takvi. A na plesu sam još bolji umijesila kašu. On,. . — Glory, draga — žal-sno je prekinu Jim. — Ništa me više ne zaninu,. Imam i previše svojih neprilika. Potrebna mi je tvoja pomoć... a ne da razbijam glavu s tvojim ljubavnim problemima. — Glupost! Moji ljubavni problemi? Sto ti pada na pamet? — pobuni se ona, ali joj se obrazi zarumeniše. — Ali, ne možeš ih izbjeći. Rekao sam ti kako da postupaš s kaubojima, a jesi li me poslušala? Ne bih rekao. — U nevolji je bolje biti udvoje. Oboje imamo neugodnosti, Jime. Samo što su tvoje ozbiljne. Molly je tvrdoglava kao mala mazga. Zaboravila sam ti reći da su mi neke od ovdašnjih djevojaka prijateljski naklonjene, ali ignoriraju jednu Molly. To ju je povrijedilo... i ona to nekako povezuje s odnosima između nje, i tebe i mene. — Aha! Shvaćam, Glory. Te iste djevojke ignorirale su u početku i mene. Međutim, kad su doznale da sam nećak starog Jima Trafta, zaszvirale su druge diple. Ali, uzalud... nisu me zanimale. Bile su ljubomorne na Molly... kuje podmukle. .. Eh, dobro, prevrnut ću i brda samo da im napakostim. . . Gloriana pritisne obraz na Jimovo neobrijano i neumiveno lice i ispusti dug uzdah. — Tako mi je drago što si se vratio. Bila sam osamljena, samo to nisam znala. Ti si melem za moju dušu... Kad dođe proljeće, Jime, moraš me povesti sa sobom u logor. Tamo ću se oporaviti... i biti sigurnija ako baš hoćeš znati. 11 Družin- krivog noža 161 10. Drugog jutra Jim se rano probudio, no nije odmah ustao već je ostao u krevetu i razmišljao o svom problemu i planirao kako će postupiti. Otresao se utučenosti i odlučno potisnu sve što bi ga moglo raspaliti ili odvesti u očaj. Nije mogao ni zamisliti da će izgubiti Molly. Bio je dvadeset treći prosinac. Još je samo dva dana preostalo do plesa. U Flagu će ostati do Nove godine, a dan kasnije s družinom mora krenuti natrag u Žutu kotlinu. Boravak u Kotlini sigurno će biti dug i opasan, prema tome nema vremena za gubljenje. Međutim, najprije mora razgovarati sa stricem i Lockeom, podrobno ih izvijestiti o svemu što se dogodilo u Žutoj kotlini i prema njihovu savjetu planirati rad za ubuduće. Nakon doručka, na kojem nije bilo Gloriane, Jim objasni stricu i Locke u da s njima mora razgovarati. Odmah su prešli u dnevnu sobu. Jim je počeo s tim kako je otkrio da je Bambridge u svojoj pošiljci stoke iz Winslowa utovario i stoku sa žigom Dijamanta. U svom pričanju nije izostavio ništa od onoga što se zbililo kasnije, čak ni svoje uvjerenje i nagađanja, kao ni mišljenje svojih ljudi. Nakon što je završio, obojica su šutke pušili i pomamno slušali. Locke je prvi prekinuo tišinu: — Preporučam da napustimo Žutu kotlinu. — Ne — lakonski će Traft. — Ni ja ne bih — doda Jim. — To je divlji, osamljen i prekrasan kraj. Želim ga imati... ure 162 riiti i tamo živjeti, bar dijelom godine. __ Da, i pored toga što se Žuta kotlina sviđa Jimu, ja je sada ne bih dao — odlučno reče Traft. _ To bi značilo prepustiti je Bambridgeu, a više volim da ode u đavola nego da to dozvolim. — Krasno i jasno — zacereka se Locke. On je svog gazdu poznavao već odavno. — Onda predlažem da skujemo plan kako da se gospodin Bambridge preseli kod spomenuta đavla. — Ne zbijaj šale, Locke, o poslu je riječ... Koliko nežigosanih grla možemo prikupiti na proljeće? — Kojih deset tisuća, računajući i mladu telad. — Dobro. Na polovicu toga krda valja utisnuti žig Dijamanta —

naredi rančer. Locke to upiše u notes, a onda će: — Preporučio bih da se do proljeća stoka ne otjera u Žutu kotlinu. Neka se kradljivci stoke malo pozabave nizinskim pašnjacima. . — Ta ti je ideja dobra. Zabilježi i to. Sad, Jime, reci Locke-u što ti treba za kuću. On će to naručiti. U međuvremenu, saonik je dobar pa ćemo sve što treba, gvoždariju, cement, alat, dinamit, odvući dolje do Topolova ranca i spremiti. Rezanu građu, stolariju, cigle i sve ostalo otpremat ćemo kako bude stizalo. Kad se u proljeće tlo osuši, možeš to odvesti po svom novom putu... Zasad ostajemo kod prvobitnog plana. Vraćaš se s družinom u Žutu kotlinu da je očistiš . . . od štetočina, korova i sličnog kao i od kradljivaca koji bi mogli zapaliti tvoja drva... Jasno? — Da, gazda — odsječno odgovori Jim. — Jesi li to zapisao, Locke? — upita stari rančer. Ustao je i otresao pepeo s cigare. 163, — Zapisat ću — odgovori nadzornik. — Onda u redu. Ne gnjavite me više ovakvim lica ma — Traft će razdražljivo. — Pomogni tu koliko god možeš — još dobaci i izađe, ukodm korakom, visoko držeći raskuštranu glavu. i osta sam s nadzornikom. — Još kraće i još jasnije — reče Locke lupkai olovkom po notesu. — Bože! Još nikad nisam čuo strica da tako rori. Sto ga to peče? — Bijesan je na Bambridgea. Već se četrdeset lina bori protiv lopovluka u stočarenju i mrzi .. Jime, povjerio ti je veoma ozbiljan zada:, ali imaš dobru i prekaljenu družinu koja . je dorasla. Odlazak Jeda Stonea s tvog ima duboko me je dojmio. Nije on otišao samo zašto je čovjek u pravom smislu riječi, već se mora kriti nešto mnogo dublje. Slutim da se neki način riješio okaniti dosadašnjeg posla. , s Mallo- v- em moraš i te kako računati. Ako ikad sretnješ pod bilo kakvim okolnostima, nah pucaj a tek poslije razmišljaj. Ne miči se ud bez revolvera i uvijek u blizini drži Slina ili Curlyja. — Misliš i ovdje ... Ring ... kod kuće ... u du? — zaprepasti se Jim. — Naravno! — Uh!... Pa zar nikad ništa neću naučiti? — Jednom si već zaradio metak, a pucali su tebe više puta. Ne shvaćaš li što to znači? jsti se malo sa svojih oblaka na čvrsto tlo, le. Nakon tog razgovora, koji je u Jimu probudio ižan osjećaj odgovornosti, on se zadržao u svo sobi sve do poslije ručka, a onda pješice krenuo u grad. Svaki dobar promatrač, bar onaj sa Zapada, primijetio bi mu na kaputu izbočinu od revolvera, kao i vrh futrole koja je prst-dva virila ispod kaputa. Koliko je samo želio imati Curlyjevo mirno, nenarušivo spokojstvo ili Slingerov ponosan prezir opasnosti. Ali, to nikad neće postići, nije rođen na Zapadu. Umjesto na samopouzdanje, morao se osloniti na riješenost da nešto učini. Shodno tome, kad je prema stvorenom planu ušao u Babbittovu trgovinu, nitko nije mogao primijetiti koliko ga guši u grudima. Užasno se bojao Molly Dunn, a da se o Mallovu Kreštalu i ne govori. Znao je da je, kad se naljuti, hrabar kao lav, ali i da se ne može naljutiti po svojoj volji. Molly je bila za tezgom, i po njezinim raširenim očima i pogledu vidio je da ga je primijetila. Bilo je još rano i bio je sam u prodavaonici, a istodobno i predmet općeg zanimanja prodavača, ali ga to ni najmanje nije zbunilo. — Dobar dan, Molly — rekao je skidajući sombrero. — Jučer sam zaboravio uzeti ono što sam htio kupiti. — Zdravo, Jime — promucala je muklim glasom, a na licu joj se pojavi tamno rumenilo. Kako je Jimu uzavrela krv kad je to vidio! Njegovo prisustvo nije je ostavilo ravnodušnom. — Želio bih onaj crveni šal i par rukavica od jelenske kože — rekao je. Ona mu iznese šal, a onda, dok su se ostali prodavači tiho cerekali, morala je rukavicu po rukavicu isprobavati Jimu na ruci sve dok nije našla par koji mu je odgovarao. Preplanule ruke tako su joj drhtale da je u tome jedva uspjela 165 im je, umjesto da je žali, uživao u tom dokazu le slabosti. — Hvala. Mislim da će mi ove biti dobre — zad je rekao. — Zapisi to, molim te, na Traf račun... Reći ću gospodinu Babbittu da si ma lijepa prodavačica, ali slab trgovac. Molly je zurila u futrolu revolvera što mu je la ispod kaputa. Njezinu oku Zapadnjakinje to i moglo izbjeći. — Jime!... nosiš revolver! — uzviknula je tikao da se guši. — Nego! — on odgovori. — A radi koga? — prošapta ona; bilo je zna10 što nije pitala radi čega. — Pa ako te baš zanima, traži me revolve Kreštalo Mallov iz

Krivog noža... a ja pak imam jednog tipa po imenu Ted Darnell — za. Jim, i premda je smatrao da je tvrda srca, ; joj duže mogao gledati u oči. Pokupio je svosakete i izašao. Bolno je osjećao kako mu srce a kao pomahnitalo i kako su mu živci napeti. Pošao je ulicom i svraćao kod svih s kojima poslovao njegov stric. Zatim obide salune, koje bilo mnogo više i koji su ga više zanimali. a se kao čovjek koji nekoga traži. Nakon i, svrati na poštu i u hotel, pa se vrati u ibittovu prodavaonicu. Nije ga vidjela kad je ušao. Posluživala je log kupca, pa se Jim do sita mogao nagledati ia slatkog lica. Bila je blijeda i mršavija nego 1, a njemu su bili dragi ti dokazi duševne ne:e. Bila je okrutna prema njemu, ali je i njoj okrutnost teško padala. Poslužila je kupca i nijetila Jima, _ Opet ti? — pocrvenjela je od jada. _ Nešto sam zaboravio, Molly — otegne on. — Htio si još nešto kupiti? — nato će ona ironično. — Da, ali sam zaboravio. Cim ugledam tvoje slatko lice, sve zaboravim . . . Ah, sjetio sam se. Dugačke rukavice od jelenske kože za kauboje. One s resama i izvezenom potkovom na poledini. Božićni dar. Moja veličina će odgovarati. — Koliko pari? — Zar si zaboravila koliko je kauboja u družini? Nije odgovorila već iznese rukavice, umota ih i pruži mu. Sad ju je prijekorno gledao. — Da se razumijemo, Molly, ja ne prihvaćam naš raskid — rekao je odlučno. — Zao mi je što tako misliš. Opraštam ti ... I neću te nikome prepustiti. — Ali, Jime. ovdje svi znaju — ona tiho proštenje. — Sto? — Da sam te ostavila . . . jer nisam bila . . . dovoljno dobra za tebe. Jedva se suzdržao da se ne nagne preko tezge i ne zgrabi je za bluzu. — Cuo sam to, Molly. Međutim, ti se strašno varaš. Stric Jim zna da si dovoljno dobra za mene. Ja znam da si dobra i predobra, kako za mene tako i za svakog, a Glory je dušom i srcem uz tebe. — Rekla bih da si dobar lažac, Jime — odvrati mu. a na obrazima joj se pojave crvene mr 167 — Obično jesam, ali sada nisam — veselo joj »ovori. — U svakom slučaju, uopće nije važno si i što si. Ti ćeš biti supruga Jamesa Trafta. — Ne ... neću. — A ja se kladim da hoćeš... Ah, da, to podsjetilo na nešto drugo. Pogledaj — izvuče ijicu s prstenom iz džepa, nagne se preko tezi otvori je. Zablista krupni, plavkasti dijamant. fleda joj lice i to mu je bilo dovoljno. — Znao sam da će ti se svidjeti — rekao je ko, iako je izbjegavao njen tužni pogled. — 'obat ćemo ga prvom prilikom... Do viđenja, ra. Pokupi pakete i žurno izađe. Skoro je zapje. Mol'y ga još uvijek voli. Samo što igrajući prešao put do kuće. Kad je stigao kući, podo Gloriane. Bila je prekrasna u kućnoj haL Obradovala mu se. Jim joj ispriča kako je — Muškarci su životinje, vragovi, napasnici — Dvorila je. — Ali kako su žene ono što su, a oodržanje je osnovni zakon života, zaista nisi ;ao postupiti drukčije. Požuri i već jednom ;di Molly ovamo. — Daj mi još malo vremena, Glory. — Dovedi je prije nego ode na ples s prokle Darnellom — savjetova ga Gloriana a oči joj inu. - Ne, neću, nego poslije. Zaista me zanima ka:e se ponašati ... a i Darnell... i što će uči kauboji. - Hoćeš li im kazati? - Naravno da hoću, i, medu nama rečeno, 'y, ne bih želio biti na Darnellovu mjestu i milijun dolara. — Pod tvojim utjecajem i ja počinjem osjećati isto . . . Jesi li joj pokazao prsten? — Jesam ... da si joj vidjela oči ... Osjećao sam se podlim kojotom, ali sam bio i vraški sretan. — Krasan je to prsten, Jime. Daj mi ga malo, samo da ga pogledam. Neću ga staviti na prst. — Hoću, samo sačekaj dok se vratim od kauboja. Htio bih ga pokazati momcima. — Jime, ako im budeš govorio o Darnellu, budi oštar. — Ha! Ne brini. Već sam im nešto rekao... Glory, danas popodne uopće se ne osjećam loše. — Gusane jedan zaljubljeni!... Ha-ha! Kad bi bar mene netko tako volio. — Pretjeruješ! Kao da te nisu voljeli i ne vole te više nego ijednu djevojku. — Ali, Jime, što to znači biti voljen radi ljepote? — uzvikne. — Bi li me čak i ovi sentimentalni kauboji voljeli... da znaju da ne znam kuhati, siti, peći, krpati čarape... da sam puki beskorisni ukras ... da se plašim i same pomisli na djecu? — Naravno da bi. Muškarci su zaljubljeni gusani, Glory. Ne brini. Samo nastoj zavri jediti ljubav. Pošao je do nastambe kauboja. Kao što je i očekivao, svi su bili tamo

i potpuno oporavljeni od sinoćnih neumjerenosti. — Momci, evo gazde. Mrk je kao olujni oblak — navijesti Bud. — Taj missourijski koljenović nosi i revolver — doda Curly. 169 Svi su pozdravi bili zapravo komentari njera izgleda. Ova mu se prilika učini povoljnom n odluči da je iskoristi. — Momci, prijatelji, drugari — započne teaIno • — da mi nije sestre i vas, prosuo bih sebi zak. Tišina. Njihovi zapanjeni pogledi bili su dokaz dobro glumi. — Sto je, Jime, koji ti je vrug? — promuca ly bez svog uobičajenog otezanja. — Slušajte, odmah ću vam reći — nastavi . — Vraćamo se u Žutu kotlinu odmah nakon re godine. Više nećemo u grad sve do proljeStari je bijesan na Bambridgea što onako poddo krade stoku. Zadatak nam je da očistimo i od šikare, štetočina, kradljivaca i tome slič, On će za manje od godinu dana u Žutu inu dotjerati pet tisuća grla goveda. To je pr ali to nije ništa prema onom što ću vam sada čati. — Hm, gazda — iskoristi Curly njegov pre — možda ne bude ništa, a možda bude otrov iješan od otrova čegrtuše, crnog baruta i lo iskija. - Čekaj da sve ispričam — nastavi Jim. —! 3a se sjećate da sam vam spominjao nekog lella, koji je još u Missouriju pravio neprili lojoj sestri. Sad je u Flagu. Radi za Bambri . Toliko je progonio jednu Glory, da je pre izlaziti u grad. Smrtno ga se boji. Boji se da klevetati i nju i mene. Pazite... Glory je a, valjana i dobra. Da ne bi pomislili da neš je u redu, nekad je bila malo vjetrogonjasta, rnell je lijep muškarac, lukav kao sam vrug, ir i varalica na kartama, a i u drugome. Digao je Gloriani dosta novaca a i ocu. Ona mijii da će pokušati izvući novac i od strica Jima. No, vi dobro znate da se staroga tako lako ne da namagarčiti ... Jeste li to shvatili? — Pa, ja sam to i te kako dobro shvatio, gazda _ otegne Curly. — Uvjeren sam da je gospodin Darnell izabrao strašno nezdravu klimu. _ Vidio si Darnella s Bambridgeom onog dana na stanici. _ Naravno, i to je meni. Budu i cijeloj družini dosta. — U redu, a sad evo najgore . . . Bože! — Kako da vam to ispričam? — nastavio je Jim, što mu je zaista bilo neprijatno. Nije morao glumiti. Spopala ga je klonulost i mučnina. Prošetao se amo-tamo, bacio se na stolicu ispred ognjišta i samo što nije stao čupati kosu od očaja i sramote. — Molly Dunn me ... napustila. Raskinula je vjeridbu ... i napustila stričevu kuću ... Kaže da nije dostojna da se uda za mene. A prije će biti da je obratno. Jadno dijete. Slušajte me dobro ... Svako popodne radi kao prodavačica u Babbittovoj trgovini a ujutro ide u školu. Gadno je to, momci. Ali, čujte i ovo. Počela je hodati s tom prokletom vucibatinom Darnellom... To uopće ne mogu zamisliti a kamoli shvatiti. Međutim, Glory kaže da je Molly smetena... malo izvan sebe ... da to čini jer me zapravo voli. Hoće da svi u Flagu vide da nas nije dostojna. Zato se i viđa s tim Darnellom. Toliko mi je nje žao da bih... zaplakao. S druge strane, bijesan sam, kamen bih grizao, a toliko me je strah da nisam u stanju ni misliti. Jim zastade da predahne. Ispovijed mu je donijela neizrecivo olakšanje. Kad je pogledao svo 171 momke, po njihovu je izrazu vidio koliko drže njega i koliko ga cijene. Bio je to veliki tretak za njega. Primijeti kako Slinger bez riječi stavlja kana glavu i kreće prema vratima. — Stani, Slingeru, kuda ćeš? Dunn se okrene. Njegove oči, crne kao noć, e su uvijek izražajne, ali u tom trenutku Jim Irhta pred njima. — Moram priznati da me čudilo zbog čega me tra ne poziva u kuću — reče. — Mislim da je [vrijeme da je posjetim. Zatim ću malo potra tog Darnella. — Slingeru, svakako potraži Molly, ali zasad ivi Darnella na miru — zamoli ga Jim. — Zar ćeš mi još i zapovijedati kako da se lašam s Molly? — upita Slinger. — Nije mi ni na kraj pameti, Slingeru. Samo nolim da pričekam. — A zašto? Jim je i sam morao priznati da uistinu nema ikva razloga da se čeka i pomisli da je ipak o previše žurio da im ispriča cijeli slučaj. — Slušajte me svi, i ti, Slingeru — najzad pro sri. — Sutra je Badnjak, a navečer je ples. ćemo poći. Vidjet ćemo kakav je taj Darnell. ieću ništa poduzeti dok ne završi ples, a ne te ni vi. Shvatite me. Ja ne bih mogao ostati apadu bez Molly. Svi znate koliko mi je sta lo nje. To je za mene daleko ozbiljniji pro i nego Krivi nož... Povjerio sam vam svoje itimnije osjećaje jer sam

uvjeren da ste moji • ari. Znam da će mi se gradski momci rugati, onda kad sam tek došao. Ali, ne marim za Stalo mi je jedino da vratim Molly, da Gloriani stvorim dom i da imam družinu Dijamanta uza se. Curlvja se moglo mirne duše nazvati tumačem mišljenja družine. Obično je u kritičnim trenucima preuzimao tu dužnost. Sad stavi ruku Jimu na rame. — Jime, cijeloj je družini stalo da čim prije poprimiš što više našeg duha, Zapada — otegne on ležernim, mirnim i postojanim tonom koji je savršeno odgovarao takvoj prilici. Curlvjevim škrtir riječima bilo je izrečeno mnogo toga. U njima su bila sadržana sva Jimova stremljenja. 17 kaubojevih riječima Jim je našao neizrecivu i nesalomljivu vjernost i, štoviše, bezgraničnu snagu i duh ovih divljih pašnjaka. — Tako mi svega... hoću! — uzvikne zvonko Jim i skoči na noge. 173

11. Jim se odupre želji da nagovori kauboje da svi, kako zajedno tako i pojedinačno, odu u Babovu trgovinu i kupuju kod Molly, te da pred m tobož slučajno spominju i njega. U grad je pošao dosta kasno, i svraćao svuda 10 ne kod Babbitta, nastojao je sebi podići hrast. Ne samo zato što se preko noći nije pretvo u čistokrvna Arizonca, koliko zato što ga je ladal ljubav za Molly. Znao je da joj ne smijopustiti. U nekoliko navrata vidio je neke od jih kauboja natovarene paketima, zagonetno de i pune vragolija. Oni su i bez njegova naora uradili ono što je on želio. Zamišljao je lyja kako otežući uvjerava Molly da je sišla na. A tek Bud... tko može pogoditi kakvu Dodvalu kadar izvesti taj momak andeoskog A Slinger! Skoro je zaboravio da joj je Slin brat, andeo čuvar, iako samopostavljen. Jim iojao i pomisliti što će učiniti Slinger, koji je sklon djelu nego riječima. A ostali kauboji će na svoj način dotjerati Molly do ludila? "ako je razmišljao dok se odmarao u predsobhotela. Najednom opazi Molly kako ulazi u isovu trgovinu na uglu. Trgnuo se. Tek su česata a ona bi mogla raditi bar do pet. Kakva a! Skoro je ostao bez daha. Izašao je, prešao i u uvukao se u jedna vrata do sama ulaza govinu, odakle je mogao gledati a da ne bude viđen. Jedanput se naglo morao povući unutra da ga ne primijete Lonestar i Cherry koji su prolazili natovareni paketima. »Gospode!« ote se Jirnu. »Bili su kod Babbitta. Vidim po papiru kojim su omotani paketi.« Čekanje mu se oteglo kao gladna godina. Najzad se Molly pojavi. Iskrsnuo je pred njom i Molly naleti na njega. Tako ju je zaprepastio da je kriknula i ispustila pakete. Jim ih podigne, mirno joj pogleda u oči, sva je bila crvena, i uzme joj i osiale pakete. — Daj da ih ja ponese. Kamo ćeš? — upita je uz osmijeh, kao da je to najprirodnije pitanje na svijetu. Bila je istodobno bijesna i bespomoćna, na izmaku snaga. — Ti... ti... — Pazi zlato, ovo je glavna ulica Flagerstowna. Oko nas su ljudi. Ako hoćeš kleti, pričekaj da se najprije nekamo sklonimo. — Jime Trafte ... sad bih klela ... kao kočijaš — odgovorila je, a izgled joj je potvrđivao istinitost riječi. — Znam, ali to ne dolikuje dami, kako bi rekao Bud — otegne Jim. — Molly, moram s tobom govoriti, inače ću svisnuti. Kamo si se uputila? — Kući, u pansion — rekla je malo podsmješljivo. — Dobro je, ponijet ću ti pakete — odgovori Jim. Jedan mu je paket ispao i dok ga je htio podignuti, ispalo mu je nekoliko drugih. Namučio se dok ih je sve skupio. Kad se uspravio, učin^o mu se ^a Je Molly od njega okrenula vlažne oči pune želje. Upravo u tom trenutku uz njih je prošla Sue Henderson. Veselo im se nasmiješi: 175 — Zdravo, zdravo!... Sretan Božić svima. Do viđenja, večeras. Jim joj odgovori veselim — Zdravo! — dok je Mollyn odgovor bio posve nečujan, |— Zar mi još i ti moraš zagorčati... — Draga, smiri se ... Pođimo ... Kuda? Riječ »draga« postigla je željeni učinak. Jim je otkrio njenu moć i polako je iskorištavao. U ovom trenutku ta joj je riječ odagnala crvenilo s lica, i ona problijedi. Krenula je naglo. Jim ju je dostigao tek kod ugla gdje su zaokrenuli u pobočnu ulicu. Hladan vjetar šibao je ulicom. Spuštajući se ravno s planina, brijao je poput ledenih noževa. Molly mu nije izgledala dovoljno odjevena za takvu hladnoću. Kaput joj nije bio dosta topao. Htio joj je reći da joj je kupio krzneni kaput, ali za to još nije došao povoljan trenutak. — Namjestio si mi podlu podvalu — najzad je hladno progovorila. — Ja? Uopće

nisam. Otkud ti ta pomisao? — Nahuškao si cijelu družinu protiv mene. — Molly, nisam. Kunem se. Poštenja mi. Znaš da ti ne bih lagao — najiskrenije odgovori Jim. — Ti bi. Sposoban si za sve. — Ali, ja sam nedužan. — Nedužan?... Ti! — presjekla ga je pogledom. — Naravno da sam nedužan. Doduše, pomišljao sam da ne bi bilo loše nahuškati momke na tebe... makar samo da te podsjetite da postojim. Ali, nisam. Ne samo to, Molly, nego sam jučer zaustavio Slingera kad je krenuo da te potraži. — Da, ali danas to nisi učinio ... Ah!... bilo je užasno! — tek što niip zajecala. 176 — Molly! Žao mi je. A što je Slinger napravio? — Neću ti reći. Neću ti pružiti to zadovoljstvo. Ali, to mu nikad neću oprostiti... a ni tebi. — Hm! Sigurno si dobila ono što si zavrijedi"la — kratko će Jim. Sjećanje na ono što se zbilo i Jimovo dobroćudno podrugivanje prešli su granice njene suzdržljivosti. — Osrमतio me — skoro je briznula u plač. — Baš u samoj prodavaonici... pred dvjema prodavačicama i lajavom gospodom Owens ... koja će to rastrubiti po cijelom gradu. — Sto je Slinger rekao, srce? — Više mi ne nadjevaj ta slatka imena — plane ona očajnički. — Ne mogu to izdržati. Pobjeći ću odavde i učiniti nešto strašno. — Već si napravila nešto strašno, samo što ti toga još nisi svjesna — odgovori on. — Trsit ću se da ne budem sentimentaln ... Kaži mi, što je rekao Slinger? — Ništa, samo: »dođi ovamo, tele glupavo«!... Bila sam kao uzeta kad sam ga vidjela kako ulazi. Nisam mogla pobjeći. Oči su mu zaista strašne. Pružio je ruku preko tezge... i rekao ono. Zatim me šćepao za bluzu... to mu je običaj ... samo što me ovaj put napola prevukao preko tezge... s licem dolje... i... i tako me jako udario da se čulo na ulici... Večeras neću moći. sjesti na stolicu!... Onda mi je rekao da ćemo se još vidjeti. Jim se s mukom držao ozbiljno. Gledao je ravno preda se niz vjetrovitu ulicu, a najradije bi prasnuo u smijeh. — Strašno — prizna — za tako odraslu djevojku ... A što su pak kauboји napravili? 12 Družina krivog noža — Dovedi su me do ludila. Dolazili su jedan o jedan, pa po dva-tri. Svi su bili, cijela družina - uzdahne Molly. — Nijednom te riječi nisu spolenuli, Jime, ali svejedno, sve se vrtilo oko tebe. ve one lijepe stvari što su ih rekli u vezi većišnjeg plesa... u vezi zabave koju je stric... ospodin Traft... htio prirediti meni u čast. .. vezi božićnih poklona ... — Stric zaista priređuje zabavu tebi u čast — odvuče Jim. — Bili su vraški ljubazni — nastavi Molly ne svrćući se na njegovu napomenu. — Znaš, za rijeme blagdana gospodin Babbitt daje svim proavačima deset posto od svega što prodaju. Curly > to negdje nanjušio i, Jime, ti su vražji momci o kraja očistili moju tezgu. Sve su pokupovali. -ospodin Babbitt je bio zadovoljan i oduševljen. ohvalio me, kao da je moja zasluga što ti gluani razbacuju tvoj novac. Spiskali su svu gotoLnu što su je imali i zadužili se za stotine dolara. ad će doći do novaca da isplate dug? A tek Bud halfack!... Za njega ti ne mogu pričati. — Zašto ne bi mogla, Molly? Samo nastavi. To : tako zanimljivo, a osim toga, možda će ti biti kše ako mi ispričaš — nagovarao je Jim. — Za to znam samo iz Curlyjeva pričanja — ak nastavi Molly. — Kleo mi se da je Bud kuo najljepši namještaj ... za spavaću sobu ... kot je Babbitt imao na skladištu. I to za mene. Kao jžični dar... i... istodobno vjenčani poklon. ud je navodno izjavio da će do mog vjenčanja gurno biti mrtav ili pod stečajem Bojim se i će biti mrtav. — Vražji šašavi klipn — uzvikne Jim ni sam i znajući bi li se ljutio ili smijao. Iznevjerili bi sebe da ne pretjeruju. U redu je Što su ti kupili nekoliko poklona ... pa da su pokupovali i cijelu prodavaonicu. Ali, mislim da je ono... ono drugo, u najmanju ruku bilo netaktično. Moraš im oprostiti, Molly. Oni to ne mogu shvatiti ozbiljno, kao ni ja. Molly se zaustavi pred skromnom smeđom k xćom na dnu ulice. Jim upamti da u dvorištu raste velik bor, tako da zna, ako bi je slučajno tražio kad padne mrak. — Ovdje stanujem — rekla je kratko. — Je li ti smještaj udoban? — upita je sa strepnjom. — Navikla sam na hladnoću. Međutim, u salonu gori peć. Udi. Bio je oduševljen što je imala toliko povjerenja u njega da ga pozove unutra. Skromni mali salon bio je topao i

ugodan poslije ledena vjetra na ulici. Odložio je Mollyne paketiće na jednu stolicu i kad se okrenuo, ona je već bila skinula šešir i kaput i grijala ruke iznad peći. Izgledala je zdravo i lijepo, samo je bila malo izgubljena. Sto ga sprečava da je na licu mjesta zagrlji? Žudio je za tim. Ta ranije je odlučio da će to učiniti samo ako mu se pruži prilika. Pa ipak, nešto ga je kočilo. Vjerojatno to što je za posljednjih nekoliko minuta vidio kako ne treba mnogo pa da u Molly, makar i nesvjesno, popusti otpor. Sad se izdala. To je i čekao, ali nije bio u stanju iskoristiti. — Hvala ti što si me pozvala ovamo, Molly — rekao je. — Sigurno očekuješ da kažem ono što me muči... pa da odem. . . No, to sada ne mislim učiniti. Kad tome dođe vrijeme, žestoko ćemo se zakačiti, ali ne bih ti htio kvariti Bo 179 ... Hoću te samo upitati... hoćeš li javiti DarUu da večeras ne ideš s njim na ples? — To ne bi bilo pošteno — brzo će ona. — Na prvi pogled izgleda tako. Međutim, po)je valjani razlozi da to učiniš ... ukoliko ne že da u Flagu izgubiš dobar glas. — To je i Glory rekla. Ali, ne vjerujem ni te ni njoj. I nije u redu s tvoje strane da ... — Ne želim se prepirati s tobom. Odgovori : hoćeš li poći sa mnom umjesto s njim? Oborila je glavu i stegla male uzdrhtale ša. Sva se tresla. U kakvo ju je iskušenje doveo! n se trudio da ono bude što veće. — Sa mnom i sa Glory, naravno. Ona te tađer želi. Smatra da je sada trenutak da se vra. Prije nego što me izložiš sprdnji cijelog Flarstowna. — Ali, to se ne može dogoditi — uzvikne ona. — Može i hoće. Meni je zapravo svejedno što di misle i naklapaju, ali Glory i ja želimo spri)iti da... evo, Molly. . . da te ne shvate posšno, da ne kažem i nešto gore. — Vidiš, Jime — odgovori mu ona tvrdoglavo a to je baš ono što ne kanim spri)čiti. Gledao ju je. Da ima pri ruci kakva kola, Inostavno bi je pograbio, odvukao napolje i vezao kući. Međutim, bez kola nije mogao ni mišljati na to. iako su ga ruke svrbjele. — Još se ne ljutim na tebe, ali mi je strpljei pri kraju — upozorio je. — Ne marim — odvrati mu ona oštro. — Ah, razumijem... Onda sigurno mariš zi rnella, kockara i varalicu. 0 _ Kako možeš biti toliko drzak? — odgovori Molly, ali to ju je potreslo i Jim vidje da joj Gloriana nije baš mnogo ispričala o Darnellu. — Sto ćeš kad sam drzak. — To ću reći gospodinu Darnellu, pa onda probaj biti takav. Usprkos samosavlađivanju, Jimu se skoro smrklo pred očima. Razljutilo ga što Molly zaštićuje jeftinog avanturista. — Svakako mu to kaži... Čudno si ti dijete, Molly. Samo da mene povrijediš, ljubakaš s tim strancem i zaboravljaš, ili se praviš da zaboravljaš, da je tvoj brat, Slinger Dunn, i možda najtvrdi orah u Arizoni, poslije Mallova Kreštala, moj drugar i ortak. — Jime Trafte! Ja se ne ljubakam... a Slinger nije tvrd orah — odgovori mu ona zaj »dljivo. — Znači, ti ćeš to zaista učiniti? — Sto? — Napraviti me predmetom općeg rugla. Ovdašnje djevojke nikad mi nisu bile sklone. Mladići, izuzev kaubojja, ne vole me. Starijim ženama nisam simpatičan. I kad svi zaista vide da si me napustila .. — Neće to vidjeti,ja ću to izvesti na drugi način. — Glas joj bio pun žestine. Uvidao je da su svi pokušaji uzaludni. Jedino što je u ovom, a možda i u bilo kojem drugom trenutku, moglo pokrenuti Molly, bila je grabi fizička sila. Slinger je znao postupati s njom. Jini pokuša s još nekim argumentima. — Vidjela si jedan od mojih božičnih poklona. Sviđa li ti se? — Čak sam ga i sanjala. — A zanima li te drugi? — Ne. Ja jesam siromašna provincijalka, ali i ne možeš kupiti. .. prostače missourijski. — Nekad si me također nazivala Missouriijn, ali uz poljubac. Sjećaš li se kad smo išli u na divlje purane? — Nastojim to zaboraviti. Oh, Jime, bio si ta dobar da ja... ja... — Ugrize se za usnu. I ja ću to zaboraviti pa makar morala poći po i. — Dobro si počela, Molly — odreže Jim. — ci mi, je li te Darnell već taknuo? — Nije! Ti me vrijedaš! — uzvikne Molly i ne ga bijesnim pogledom. — Budi razumna, Molly. Sad si i sama rekla se nećeš protiviti takvim pokušajima. — I neću ... ako me natjeraš. Došli su do mrtve točke. Gledali su se preko ži i grijali ruke koje su im se skoro dodirivale. nu je bilo teško da ode baš sad, kad se nalju1. Razmišljao je i najzad blago reče: — Draga, li ti uopće jasno u

kakve me krajnosti možeš tjerati? Sumnjičavo zatrese glavom. — Ne znaš li da te obožavam? Oborila je glavu. — Ne shvaćaš li da ćeš me upropastiti ako staviš s tom ludošću? Ne vjerujem ti, ali mož me uspiješ uvjeriti da je sve onako kako mi stojiš prikazati. Pokrila je lice rukama, a između prstiju poe su joj kapati suze. Shvatio je da je sad pratrenutak da ode. — Neću te više žalostiti — reče. — Ne plači, da ti oči ne pocrvene. Vidjet ćemo se večeras. Molim te, sačuvaj jedan ples i za mene. Požurio je napolje. Ledeni vjetar mu je prijao. Polako krene kući. U glavi su mu se kovitlale najluđe misli. Već je skoro pao mrak kad je stigao na ranč. Gloriana nije bila u dnevnoj sobi. Sručio se u naslonjač i ostao tamo dok mu se nije povratila mirnoća kojoj se tek nedavno naučio. Prije večere svrati u nastambu kauboja. Tamo je našao gomilu bučnih kauboja i cijeli magazin muške galanterije, koju su pokupovali bez ikakva kriterija. Svi su momci bili trijezni, što je bilo značajno jer je bio Badnjak. Kad je ušao — jer se najprije zaustavio na otvorenim vratima — počeli su vrištati i bacati pakete na njega. — Sretan Božić! — izdere se Bud. — Vražji svat Missourija — izdere se Curly. — Ju-haj! Dijamantoljupče! — izdere se Cherry — Zaljubljeni, umirući gusane! — izdere se netko, ali Jim nije pogodio tko, jer se stalno morao izmicati. Tako se to nastavilo dok god su imali što bacati. — Trebam li ovu paljbu shvatiti dobronamjerno? — upita tobož svečano. — Ona treba značiti da smo se financijski upropastili na račun tebe i Molly — odgovori Bud. — Momci, bila je to kaubojska prgavost... što ste pokupovali cijelu prodavnicu — reče Jim. — I ja sam upropašten, ali dat ću svoj dio da isplatite taj dug. U općem urlanju i zavatlavanju kojim su dočekali njegove riječi, Jim je uvidio da je bolje da šuti. 483 — Slingeru, nadam se da ovim divljacima ni ispričao što si učinio u Babbittovoj trgovini Jim promijeni temu. — Naravno da sam im ispričao i svi se slažu mnom, gospodine Traft — odbrusi mu Dunn. — Gazda, Slinger je zaista bio nadahnut — udro primijeti Bud. — Cim se čovjek nauči ka) postupati s tvrdoglavim sestrama i jogunastim *aganama, ima nade da će steći autoritet. — Bojim se da to ne pali kod tako ponosnih evojaka kakve su Molly i moja sestra. — Pali, ne boj se. Sve su žene iste. Sto kaš, Curly, drugaru stari? — Bude, na današnji Badnjak srce mi mori ;ga — odvrti Curly. — »Mir na zemlji i mir jdima dobre volje« pusto je naklapanje. Zrak pun borbe i krvi. Neki od nas neće dočekati ući Božić. — Razlog više da se jezivo napijemo •— reče ad uz jednoglasno odobravanje. — Sto te muči, Curly? — upita Jim, jer je imijetio da njegova najdražeg kauboja ne kopiju samo predstojeće zabave i svečanosti. — Pitaj Buda — kratko odgovori ovaj. — Pa, gazda, ništa strašno i ne bi nas trebalo inuti dok ne prođe Božić — počne Bud. — Dais popodne Curly i ja smo malo obilazili kockarce. Nisam znao na što smjera Curly. Uglavnom, atar kod Snella pokušao je spriječiti Curlyja da !e. To je, naravno, otmjen lokal, no mi smo natrali da nijedan lokal nije previše otmjen za !užinu Dijamanta. Kad smo ušli, shvatio sam šio je Curly pošakljavao portira revolverom po buhu. Jedan barmen, Curlyjev prijatelj, otkuo mu je da se kod Snellci karta na veliko.. . Ušli smo tako i za kockarskim stolom našli Bambridgea, Blodgetta, jednog rančera kojeg ne znamo, Blakea, hotelijera iz Winslowa i najzad, onog Darnella. Promatrali smo igru. Bambridge je na veliko gubio. Dobili smo dojam da on diže uloge, a novac potom kupi Darnell. Blake nije novajlija u kartanju i bio je ljut. Da li zato što je gubio, ili mu se nešto nije svidjelo u igri ne znam. Sve što za Darnella mogu reći je, da spretno barata kartama. Naprosto mu lete iz ruke. Curly, međutim, kojem su, kako i sam znaš, dobro poznati trikovi sa kartama, tvrdi i kune se da Darnell namješta špil kad god dijeli. U svakom slučaju, Blodgett i onaj drugi rančer gubili su na veliko. — Aha. Tako je to — ozbiljno će Jim. — Pa ipak, Curly, ne vidim zašto bi te to moralo oneraspoložiti na Badnjak? — Dvije su stvari, gazda — otegne Curly. — Prvo, moram naći dosta novaca da se pridružim onoj igri kod Snella, a drugo, pitam se je li Darnell isto tako vješt na revolveru kao i na

kartama. — Za zaljubljena kauboja, život je strašno grub — deklamirao je Bud. — Nebo je plavo, trava je zelena, cvijeće i ptice, ples i držanje za ruke, a poljupci su sladi od nektara ... a odmah i« ugla ceri se nemila smrt. — Sto si smislio, Curly? — zainteresirao se Jim. — Gazda, sad imamo divnu priliku da se otarasimo gospodina Darnella, uopće ne spominjući ime ni jedne od naših prijateljica. To bi nam dobro došlo, jer je, što se tiče ogovaranja, Flag prokleta mjesto, A već se i sad previše priča. 185 — Otarasiti se Darnella? — uzvikne Jim, čija se radoznalost naglo probudila. — Naravno. U onu igru mogu ući ako imam dobro nabijenu lisnicu. Pohvalit ću se novcem i praviti se kao da sam malo pijan. Razumiješ? On da mogu uhvatiti Darnella kako vara. Ako izvuče revolver, bog bogova. Ako ne, onda će mu i po ovoj cičoj zimi Flag postati prevruć. — Curly, to je savršena ideja izuzev mogućnosti da Darnell zaista potegne revolver. Ali, ne ma on petlje za to. On je s Istoka. — U to nismo sigurni — reče Curly. — Možda je čak iz Teksasa. — E, gluposti i besmislice! — plane Bud. — Taj ljepušasti varalica bijele njuške neće potegnuti revolver. Uostalom, kakva je, do vraga, razlika ako i potegne? Oslobodit će nas truda da ga vješamo za topolu... I da svi znate, i ti gazda, i ti Curly, i svi vi mangupi, da je sudbina Darnella odredila omču... Vidio sam to na njemu... Osjetio sam, ... Sad vas pitam, s obzirom da rijetko kad nešto proričem... sjećate li se da sam ikad pogriješio? Štoviše, i Bambridge, koji također ni je Zapadnjak, treba nešto zaraditi, iako sve nas smatra budalama koje je lako prevariti. — Curly, naći ću ti novac, pa idem s tobom do Snella — obeća Jim. Cijela družina odmah izjavi da idu i oni. Curly se složio, ali je zahtijevao da dođu što neprijetnije. — Dočuo sam da oni skoro svakog popodneva igraju poker — objašnjavao je. — To je, naravno, rezervirano za užu krug, pa se može dogoditi da nas ne puste unutra, ali radi toga nemojte započinjati gužvu. Mislim da bi bilo najbolje da idemo oko četiri popodne. — Koliko će ti novaca biti potrebno? — zanimalo je Jima. — Pa, moram imati podebeo snop dolara i to da stotka bude odozgo. Znaš kako je, moram pokazati novac, inače me neće primiti u igru. Ali, ne boj se, neću mnogo izgubiti. — Utoliko bolje — reče Jim. — Snaći ću se nekako za taj novac... Nego, momci, da porazgovaramo o večerašnjem plesu. Priređuje se u hotelu i to pod pokroviteljstvom ovdašnjih krupnih zvjerki. To nije divlji kaubojski ples s tučnjavom. Razumijete? ... Nastojao sam nagovoriti Molly da ne ode s Darnellom, ali i sami znate koliko je tvrdoglava. Ići će s njim. Tu ne možemo ništa. Zanima me što će se izleći iz toga, a pomalo me i brine nećete li vi nešto zamiješati. Spremate li što? — Ne. Bit ćemo mirni i tihi, gazda, časna riječ — oglasi se Bud. — Popodne sam sreo Sue Henderson, Jime — javi se Curly. — Pitala me je li istina da Molly ne ide s tobom. Poslije njezine majke, Sue je najveća alapača u Flagu, pa sam morao dobro razmisliti što ću odgovoriti. Rekao sam da je istina, da ste se vas dvoje nešto porječkali i da se Molly razljutila, pa neće s tobom na ples. Sue me paklenski pogledala i upitala odnosi li se to i na vaše zaruke. Rekao sam da nema veze, ali ne vjerujem da sam je uvjerio. Rekao bih da će se Molly večeras slabo provesti. — To joj i treba — upadne Slinger. — Vidiš, Jime, Molly je izabrala najbrži put da se zamjeri cijelom Flagu — nastavu Curly. 187 — Samo što ta šašava cura nema toliko pameti da vidi da se Darnell njoj za volju, neće zamjeriti ovdašnjim djevojkama. Sigurno je da će Molly Dunn iz doline Cibeque večeras prodavati peršin. — Ali, vi momci ... — Jim će oklijevajući. — Ona za nas neće postojati — prekine ga Curly odlučno. — Molly je zlatna djevojka, ali ni njoj ne možemo dozvoliti da od družine Dijamanta pravi budale. Kad je Jim Gloriani prepričao razgovor s momcima, ona se, na njegovo veliko čuđenje, uopće nije iznenadila. Njega je duboko dojmio Curlyjev ultimatum. Tko bi to očekivao od tih vjernih kauboja, koje je Molly inače mogla smotati oko maloga prsta? To je Jimu još jednom dokazalo kako malo poznaje kauboje i Zapad. Zahvaljujući svojoj ženskoj pronicljivosti, Gloriana je mnogo jasnije od

njega shvatila situaciju. — To će joj biti dobra pouka, Jime — rekla je. — Kad bi Darnell ostao dosljedan samom sebi. — Kako to misliš? — Molly je za njega samo lijepa igračka. On će se poigrati s njom, ali je neće braniti. Njega zanima Sue Henderson. Međutim, sve ovdašnje djevojke imaju svoje stalne kavalire, pa je Darnell uspio naći jedino Molly. Samo, možeš biti siguran da neće plesati isključivo s njom. — Ne sviđa mi se to, Glory — sumorno ro Jim. — Nikakvo čudo. Tebi će to biti proklet Badnjak. Jime. Loš uzvrat za tvoju odanost i velikodušnost. No, život je takav. Samo, sigurna sam da će ovaj ples skršitj Mollvnu tvrdoglavost, pa 188 će postati popustljivija i... pametnija... A sad se gubi, da se presvučem. — Što ćeš obući? — zanimao se Jhn. — To je priredba koju ne treba potcijeniti. Želim da tvoj Flag vidi da imaš sestru koje se ne moraš sramiti. — Sjajno, Glory! Ubij ih u pojam. To se odnosi i na kauboje. — Okoristit ću se ovom prilikom što bolje budem mogla. .. Kako ćemo ići, Jime? U onoj truckavoj kočijid? — Da, moramo. Snijega već skoro i nema. Doduše, možda bismo ipak mogli uzeti saonice. — To bi bilo krasno. Saonice, pa još prekrivene bizonovim krznom. Samo ne zaboravi pod noge staviti nekoliko vrućih cigli da se ne prehladim. Jim otrči u dnevnu sobu porazgovarati sa stricem. — Ja neću na taj ples, sinko — nasmiješi se stari rančer. — To više nije zabava za mene, no zato se spremam za zabavu što ćemo je iduće srijede ovdje pripremiti za Molly. Ti se pobrini da se ona dotad vrati. — Striče, dovest ću je, pa kud puklo da puklo. Dok se odijevao, Jimu je mozak grozničavo raradio. Ako njegovi kauboji i poznanici okrenu Molly leđa, onda će imati sjajnu priliku da svoj plan provede u djelo, pogotovo ako se i Darnell bude držao onako kako predviđa Glory. Mora se otresti stida i nelagodnosti što pribjegava takvim metodama da povrati svoju dragu. Bilo što poduzeo, mora poduzeti brzo, i to više radi Molly nego radi sebe. 189 Ili Mollyna soba u kući ostala je onakva kakva je bila na dan njezina odlaska. Jim pođe u kuhinju i reče domaćici da oko ponoći zapali svjetiljke u Mollynoj sobi, vatru u kaminu i da ne za boravi staviti zaslon pr: I vatru. Najzad iz ormara uze bundu koju je bio kupio za Molly, pre baci je preko ruke, uzme svoj ogrtač i iziđe na hodnik. U Glorianoj sobi bio je mrak, pa požuri u dnevnu sobu. Obasjana svjetlom petrolejki i vatre, Glory se nasred sobe okretala pred stricem, pokazujući mu kako se odjenula. Jim je bio zapanjen njenom ljepotom. Na sebi je imala dekoltiranu bijelu haljinu bez rukava ukrašenu najfinijom čipkom. Lice joj je sjalo od sreće, a na crvenkastom odsjaju vatre izgledala je kao biće iz bajke. — Glory, pomalo ličiš na majku — govorio je stari. — Ali, samo malo. .. Djevojčice, nadam se da ćeš se i među nama, grubijanima i prostaci ma sa Zapada, lijepo i ugodno zabavljati. Sretan sam što si ovdje, a kad te gledam ovakvu, na prosto se osjećam mladim. — Hvala, striče, draga mi je tvoja pohvala — rekne Glory i pride mu da ga poljubi. — Neka te ne zbunjuju moje drangulije i krpice. Brzo će se 1 otrčati... a dotle ću, vjerujem, već zavrijediti da budem sretna na tvom velikom Zapadu. Po mjesnim shvaćanjima i običajima, bilo je već prilično kasno kad su Jim i Gloriana došli u hotel. Predvorje je bilo krcato ljudima. Crveni i ze leni ukrasi i sjajna svjetla stvarali su prijatan božićni ugođaj. Ulaz u restoran, odakle su dopi 11 190 rali zvuči španjolske glazbe i veseli žagor, bio je zakrčen promatračima, među kojima je bilo podosta stasitih kauboja. Jim otprati sestru do široka stubišta što je vodilo u garderobu za dame, pa onda pođe potražiti garderobu za muškarce. Tamo je našao Curlvja i Buda u besprijekornim tamnim odijelima i snježno bijelim košuljama. Gotovo ih nije ni prepoznao. Curly je bio naročito pristao i elegantan i, za razliku od Buda, nije pokazivao ni najmanji znak nelagodnosti. Pojavio se i Slinger, vitak, taman i miran. Jednako je bio naočit u crnom odijelu kao i u svom odijelu od jelenske kože. — Gdje je društvo? — upita Jim. — Pa, svi su u sali i cupkaju. I Up, i Lonestar, i Cherry, i Jack, svi su negdje pronašli djevojke. Hump je, naprotiv, izjavio da još nije dosta čvrst na nogama pa će

samo gledati. — Da vidiš kakvu je djevojku doveo Jackson Way, gazda. Vodili su se pod ruku — primijeti Bud. — Nije gradska djevojka, ali ne zaostaje za tvojom Molly. Jack nas nije vidio. Mangup prokleti! Moramo zaplesati s njom. — Naravno, momci. I ja ću — složi se Jim. — Kako vidim, Jime, ti si se oglušio o Lockeovo naređenje — prijekorno otegne Curly. — Prokletstvo, Curly, pa ne mogu nositi revolver uz ovo odijelo — branio se Jim, pokazujući svoje elegantno crno odijelo. — Kud da đjenem tu topčinu? — Hm, kad bi me pokušao udariti po kuku, zaboljela bi te ruka. I, ako malo bolje pogledaš, vidjet ćeš da nikome ne okrećem leđa. 191 Jim uzdahne. Skoro je zaboravio na opasnost o mu je prijetila u svako doba i na svakom jestu. — Riskirat ću. Ako se pojavi Kreštalo, skot ću nekamo. — Gdje bio da bio, moraš prvi primijetiti Malya — odgovori Curly. — Ne vjerujem da će se javiti ovdje, ali možda ipak dođe. Stalno treba ti na oprezu. — I ti ćeš plesati, Slingeru? — upita Jim. — Nije mi baš stalo da se vrtim i cupkam kao idala, ali jutros sam obećao i sada obećanje više 1 mogu povući. Curly se naglo smrknuo i počeo gristi cigare — pomalo neobično ponašanje za hladnokrvna :ksašanina. — U redu, društvo, idemo — najzad će Jim. Idemo po Gloriana. Gloriana je čekala Jima na stubištu. Bila je ekrasna kao kraljica. Krupne oči blistale su joj od zadovoljstva. — Gospode! Pridrži me, Curly, da se ne srun! — promrmlja Bud. Curlyju je zastao dah, Jim je to odmah zapao, ali Slinger ni najmanjim znakom nije pokao da ga je opčarala Glorianina ljupkost. Sišla do njih, bila je raspoložena i pravila se da ne imjećuje kako su momci zinuli. Nakon pozdrai, Curly laktovima probije društvu prolaz do icene dvorane. — Kakva raskoš — primijeti Bud. — Što mise o eleganciji s kojom se u Flagu priređuju zaive od kako ste vi došli, gospođice Glory? 12 — Potpuno se razlikuje od onoga što je Jim opisivao u svojim pismima — nasmije se Gloriana:— Sviđa mi se. — Požuri, Jime, i pleši sa sestrom tako da i mi dođemo na red — upozori ga Bud. — Slušajte, mangupi, nemojte se potući oko Gloriane, niti s njom toliko plesati da spadne s nogu — upozori ih Jim. — To se prošli put dogodilo. Ona je došla na Zapad da se oporavi, a ne da je vi sahranite... Idemo, Glory, zanima me jesam li postao nespretan od čizama i jahanja. Kad su ušli u gomilu plesača, rekla mu je: — Vidjela sam Molly u garderobi, Jime. Sue Henderson i njena majka ubile su je upojam. Znaš da je gospođa Henderson u ovdašnjem društvu veličina prvoga reda. Molly izgleda krasno i slatko u novoj haljini. No, usprkos svojoj smjelosti, čini mi se uplašena i zbunjena. Ne vjerujem da će izdržati do kraja, Jime. Darnell će joj okrenuti leđa, a onda nastupa tvoj trenutak, — Jadno ludo dijete! — uzdahne Jim. — Bit će to gadna večer za nju ... a ni meni neće biti lako. Samo da nije toga, Glory, bio bih najponosniji kavalir koji te je ikad pratio na ples. Da si samo vidjela kako mi je Curly stegao mišiću kad te vidio na stubištu: sutra će mi ruka sigurno biti modra. A Bud je prošaptao: »Gospode Bože! Pridrži me, Curly, da se ne srušim!« — Zlatni su — zaneseno će Gloriana. — Samo, to previše ozbiljno shvaćaju .. . Bojim se Slingera. — Samo uživaj. Ovakve su zabave ovdje rijetke ... Ovo mora biti večer tvog velikog uspjeha. Svi te gledaju, Glory. . . Strašno si lijepa!... lijepa čak nije prava riječ... A plešeš. .. ple 13 Družina krivog noža , ,_1 a a | šeš kao san... Glory, sestrice, nisi li utrošila dobar dio života na ples? — Oh, jesam, Jime — odgovorila je sa žaljenjem. " Kad je završio taj valcer, našli su se na dnu dvorane, pa su se morali probijati kroz gomilu plesača. Jim opazi Jacksona Waya u društvu veoma lijepe brinete. Jack im pokuša umaći u gužvi, ali ga Jim zaustavi i veselo vikne: — Kuda ćeš, kauboju? — I tako su Jack, sav crven u licu, i njegova lijepa dama uhvaćeni, zarobljeni i dovedeni do Curlyja, Buda i Slingera. Nakon kratkog upoznavanja i veselih upadica, Jim reče: — Glory, prepuštam te nježnoj pažnji Dijamanta. Ipak, stalno ću te držati na oku. — Jime, evo Eda Darnella i Molly — prekine ga Gloriana sa strepnjom u glasu. Jim pogleda i trgne se, krv mu je bijesno zašumjela u sljepoočnicama.

Odmah je vidio Molly, prepoznao je, ali se pravio da je ne pozna. Međutim, kad je sreo pogled njenih tamnih očiju, neprirodno raširenih i svijetlih, skoro izbezumljenih, ljutina ga prođe. Nasmiješio joj se i naklonio kao da se ništa nije dogodilo. Bilo mu je drago kad je i Gloriana tako postupila. Međutim, ostali iz Jimova društva naprosto su je ignorirali. Onda Jim poleda Darnella. Teškom mukom je u tom pristalom i elegantnom džentlmenu prepoznao čovjeka kojeg je s Bambridgeom vidio na stanici u Winslowu. Takav je bio bar prvi dojam na daljinu, te zaključi da je pametnije prigušiti ljubomoru i pričekati da vidi kako će se stvari odvijati. Međutim, od tog trenutka našao se u jadnom položaju. Ostavio je Glorianu u društvu svojih momaka i odlutao. Nakana mu je bila 194 čvrsta i nepokolebljiva: mučili su ga zbunjenost i poniženje i ni za trenutak nije zaboravio svoj položaj. Osjećao ga je na svakom koraku dok je prolazio "dvoranom, hodnicima i predsobljem. Nje govori kauboji, ostali prijatelji, kao i prijatelji sta,rog Jima Trafta, pokazali su i izražavali svoj [prezir prema Molly. Oni su predstavljali malu I gradsku elitu. No, većina prisutnih, kauboji i mla1 dići iz grada i okolice, svi u pratnji svojih odab ranica, nisu skrivali radoznalost pa i zburadost, jer su gradska ogovaranja doprla i do njih. Mala Molly Dunn iz Cibequea, sestra revolveraša, od bacila je mladića s Istoka, najdražeg nećaka bo gatog Jima Trafta. To im se jasno čitalo na,lici ma i Jim je sve jače na sebio sjećao njihove pod rugljive poglede. Jedino dobro eto je proisteklo iz njegova bijedna, položaja bilo je da je Molly morala uočiti poniženje kojem je izvrgla svog dragana. Jim je plesao sa Sue Henderson i još dvjema djevojkama koje su se sprijateljile s Glorianom. Ti plesovi su mu bili prava muka. Sve tri su ga tješile i grdile Molly... običnu malu prostakušu. A Jim ju je pokušavao braniti. Darnell se ponio upravo onako kako je Glori ana predvidjela. Zanimario je Molly za volju dje vojaka iz višeg društva i Jim je primijetio da je Darnell, kad je shvatio situaciju, pokazao svoj pravi lik. Prepustio je Molly kaubojima i trgo vačkim pomoćnicima. Plesala je i očajavala kao divlja. Bila je usiljeno vesela, i bezbrižna, no ubr zo je smalaksala i pala u drugu krajnost. Jim je vidio da je presjedila tri plesa, nastojeći se sakriti u uglu. Ali, za ples što je dolazio, neće se moći sakriti. " 195 — Vrijeme da nešto počnem — promrmlja Jim u sebi, pa priđe Gloriana koja je sjedila s Curlyjem i reče im: — Dođite vas dvoje — i odvuče ih u stranu. — Ideš plesati s Molly? — radosno ga upita Gloriana. — Već je krajnje vrijeme. — Idem, ako bude htjela. U svakom slučaju, pokazat ćemo cijelom društvu na čemu smo. Kad su joj se približili, Molly se sva skupila. Izgledalo je da su od nje ostale jedino krupne tamne oči. Gloriana sjedne do nje i reče par ljubaznih riječi o njenoj novoj haljini i o tome kako joj slatko stoji. — Hoćeš li ovaj ples plesati sa mnom, Molly? — upita Jim. Curly je pogleda. Lice mu je bilo mrko, a oči pune tuge. — Molly Dunn, dosta si već večeras vukla vruga za rep — prijekorno će. Kad je glazba počela svirati Molly je bila na rubu plača. Sa svih strana plesači navrnu na parket, a Curly, pozivajući Jima, odvuče Glorianu u gužvu. Jim nije sačekao Mollyn pristanak, uzme je za ruku, podigne na noge i odvuče među plesače. Kad ju je čvrsto zagrlio, znao je da ga je shvatila. — Oh ... Jime — prošaptala je — bilo je užasno ... A najgore je bilo sad kad je Glory došla do mene ... pred svima ... i tako je bila prijazna ... kao da se ništa nije dogodilo... Oh, poželjela sam da se zemlja otvori poda mnom i da me proguta. Ma koliko da su te riječi bile pune kajanja i stida, one su Jima iznenadile. Ni riječi o njemu! 196 Doduše, Gloriana je bila glavni uzrok Mollyna odlaska. — Glory je djevojka na mjestu, Molly — prošapta joj Jim. — To je maločas bio još jedan dokaz, a ti si sumnjala u nju. Osjećao je kako joj popušta grčevita ukočenost, najprije u ruci a onda i u tijelu. Privila se uz njega. • _ Sramim se — odgovorila je muklo. — idem se utopiti u Cibeque. _ Taman posla! — u gomili plesača osjećao se kao da su i sami skriveni od ljubopitnih pogleda. Grlio ju je bez suzdržavanja, a ona mu nasloni glavu na rame, plešući kao u transu. 197 12.

Čim je taj ples završio, Jim odvede Molly u jedan skriveni ugao. Tamo je bilo svega nekoliko parova, očito ljubavnih koji su imali pametnijeg posla nego da gledaju druge. Bio je siguran da je voda potekla na njegov mlin, iako Molly toga još nije bila svjesna. Gledala ga je kao opčarana, pogledom punim čežnje i beznadnosti. — Ne čini to — prošapta Jim — ili ću te odmah poljubiti. — Sto da ne činim? — Ne gledaj me tako... Molly, istina je da nam je pokvaren Badnjak, ali još nije prekasno. — Oh, da, Jime dragi, prekasno je — uzdahne ona jadno. — Svi su me... prezreli. Svi... osim Glory, Bog je blagoslovio! Ne... ne mogu shvatiti zašto me i ona nije odbacila. — Glory to nikad ne bi učinila. A što se tiče ostalih ... Molly, vidiš li da si se prevarila u Darnellu? To je ništarija. Skoro je upropastio Glorianu. Ona ti je govorila istinu. Vidiš li kako se ponio prema tebi... — To mi više ne treba dokazivati, Jime — prekine ga. — Varao me kao budalu... Ali, tek sam večeras uvidjela da je ništarija. Prije nego smo došli ovamo, on me... on me uvrijedio, Jime. 198 — Zar?... To me ne iznenađuje. A kako? — upita Jim mirno i mrko. — Nadam se da nije stavio ruku na tebe. — Stavio je obje — ona će otvoreno. — Bio je skoro isto tako gadan kao Hack Jocelyn, ako se sjećaš ... Već sam ga htjela ugristi kad je netko ušao u hodnik. — Hm!... Zašto si onda s njim došla na ples? — upita je spokojno. — Na ovaj sam ples morala doći živa ili mrtva. Osim toga, i ja sam malo bila kriva. Rekla sam Darnellu da nisam dostojna Traftovih i njihove družine. — Ti si velikodušna, Molly, ali ga više ne možeš spasiti. — Ne diraj se u njega — uzbuni S3 Molly. — On nosi revolver. Može ti nešto učiniti, a to bi me ubilo... Reći ću Slingeru. Poštenja mi, hoću. Samo, Slinger me večeras nije ni pogledao. Sigurno me prezire. — Ne, Slinger je samo ljut na tebe... Slušaj, Molly, ne smiješ dozvoliti da te otprati kući. Obećaj mi da nećeš... ili ću odmah poći... — Obećaj em ti, Jime. Molim te, reci Slingeru da me odvede. Dosta mi je ovog plesa, hoću kući. — Na ranč? — upita je pun nade. — Kući u dolinu Cibeque, gdje mi je i mjesto. — Dobro, potraži ću Slingera — odgovori Jim razmišljajući grozničavo. — Samo, zaplešimo još malo. Evo sviraju. Ni jednom riječi nije prekinuo slatku omamu plesa. Nakon plesa, rekao joj je da ga čeka na vratima i krene u bjesomučnu potragu za Glorianom koju najzad nađe u Curljevom društvu. 199 — Hej! Vas dvoje mora da se zabavljate kao ljudi — uzvikne iznenađeno. Gloriana je naprosto evala, a Curlvja još nije vidio takva. — Jime, uživam — prizna Gloriana pocrve njevši. — Gazda, tako sam blizu nebu da više ne mogu poželjeti — otegne Curly. — Divno. Onda ćeš otpratiti Glorianu kući. Ja ću biti... zauzet... ne zadržavam se do kasno, Glo ry. — I Jim odjuri da pronađe Slingera. Imao je sreće. Našao ga je u pušionici sama i oprezna. Na licu mu se čitala dosada. Na plesu se osjećao kao riba na suhu. — Potreban si mi, Slingeru. Što radiš? Plešeš li? — Otplesao sam jedan ples s Glory i to je za mene dosta. Da me ne zabrinjava Molly, već bih otprašio na ranč. Lunjao sam okolo i si išao onog tipa, Darnella — odgovori Slinger tih) i pokaza mu bučnu skupinu mladih ljudi koji su dodovali bocu iz ruke u ruku. — Darnell sg i ovdje ponašao isto tako prijazno i prijateljski kao i ranije u dvorani. Bio je čovjek tridesetih godina, dobro gađen, lijepa, pomalo puna i senzualna lica, i k tome očiti egoist. Ali, znao je postupati s mlađim ljudima. — Što je s njim? — prošapta Jim. — Ne mogu reći da sam se zaljubio u njega. Nekako mi je čudan... znaš li, Jime, da nosi revolver? Vidiš li? — Ne, Slingeru. Ubij me ako vidim. — Nosi ga, a to mi je nekako sumnjivo. Kad bih mogao naći kakav izgovor, pomeo bih cijelu dvoranu s njim. Samo, to bi bilo još gore za Molly 200 — Da, bilo bi. Ostavi Darnella na miru. Nego, slušaj, Slingeru: tvojoj je sestri dodijao ples. Poslala me da ti kažem da je odvedeš kući. Međutim, ja kujem drugi plan. Potrči do konjušnice i pošalji nekog momka sa saonicama, i to brzo. Ja ću reći Molly da ćeš je ti odvesti, no odvest ću je ja i to na ranč. Shvaćaš li drugaru? — I te kako! I neka me vrag nosi ako nisi pametan momak — izjavi Slinger. — Neka sad Molly uzme pamet u glavu... Jime,

znaš da mi je sad lakše. — Požuri, onda, Indijance jedan. Slinger izide svojim karakterističnim korakom, a Jim ode po kaput i šešir. Bundu za Molly zamota u svoj kaput, sve prebaci preko ruke i požuri u hodnik. Bio je radostan, ali i uplašen da Molly možda nije odmaglila ili da se nije pojavio Darnell. Uzdahnuo je s olakšanjem kad ju je vidio kako ga čeka. Lice joj je bilo napeto, a oči užarene. Trgla se kad ga je spazila. — Slinger je pošao po saonice — rekao je Jim prilazeći. Nastojao je prirodno se držati. — Evo ti, obuci ovo. Ne možeš ići gore u garderobu. Sutra ću podignuti tvoj kaput. Tako nitko neće primijetiti da odlaziš. — Čija je to bunda? ... Kako krasno krzno!.. Glorianina? — Požuri! — odgovori pridržavajući joj bundu. — Slinger je može odmah donijeti natrag. Jim joj podigne visoki ovratnik bunde. Lice joj se krasno isticalo na tamnom lisičijem krznu. Sto znači lijepo perje! — Dođi. — Povede je pod ruku. Krenuli su napolje. Svega nekoliko plesača primijetilo je nji 201 hov odlazak. U predvorju naletješe ravno na Darnella. Bio je veseo i zagrijan. — Hej, mala!... Kuda do vraga ideš? — povika i najednom se uozbilji. Pridu mu još dvojica, očito njegovi prijatelji, radoznali da vide što se događa. Jim ih nije poznavao. — Kući — odgovori Molly i izjuri van. Darnell pođe naprijed i stane pred Jima. — Mi smo se već negdje sreli? — upita. Vidjelo se da se ne sjeća gdje su se to vidjeli. — Da. Ja sam Jim Traft... vjerenik gospođice Dunn. I ako se ne maknete u stranu, ovaj će susret završiti slično kao i naš prvi susret kojeg se sigurno sjećate. Prije nego je Jim prestao govoriti, Darnell ga je prepoznao. Jedan od njegovih prijatelja povukao ga je u stranu i tako Jimu oslobodio prolaz. Dok je izlazio, čuo je Darnella kako psuje. Molly je već bila na trijemu. Jim joj je prišao u trenutku kad se Slinger penjao stubištem. — Neka gužva? — oštro upita Slinger — Vidio sam da te je Darnell zaustavio. — Nije bilo ništa. Sasvim sam se dobro izvukao, Slingeru. Idemo — reče Jim smijući se u sebi pri pomisli na što je naletio Ed Darnell. Kola su mu pošla niza stranu. Uz pločnik su čekale dvosjede saonice kojima je upravljao jedan mali Meksikanac. Jim strpa Molly na zadnje sjedište, pa se i sam popne u saonice i pokrije nju i sebe debelim gunjem. Molly uzvikne začuđeno, kao da se buni. — Slingeru, otpratit ću Molly kući — reče Jim. Ma koliko se upinjao, nije mogao prikriti radost u glasu. 202 — Naravno, Jime, otprati je kući — otjgne Slinger značajno, pa se nagne na saonice. — Seko, napravila si cijelu gužvu i nevolju. Ali Jim te svejedno voli, a i ja, priznajem. Ne možemo si pomoći. No svejedno, ne muti više s kojekakvim tipovima. Vidjet ćemo se ujutro. — Ne diraj Darnella, Slingeru — reče Jim. — U redu, gazda. Samo ću ga malo promatrati. Zaista zanimljiv svat. Vidio sam kako se mota oko jedne bogate udavače. Jim se nasmije i naredi malom Meksikancu da vozi glavnom ulicom. — Bliže je ako skrenemo onuda — bojažljivo se javi Molly još ne shvaćajući podvalu. — Ovuda je više snijega. Konji teško vuku preko gola tla. Doista, struganje čelika o šljunak paralo im je uši. Jim pod gunjem potraži Mollynu ruku. Bila je mala i hladna. Svim ju je silama pokušavala izvući, ali uzalud. Držao ju je kao blago od kojeg se ne misli odvajati. Ubrzo su došli na snijeg i saonice tiho polete uz veselu zvonjavu praporaca. Padale su meke, krupne pahuljice i hladile im lica. — Hej... skreni ovdje — poviče Molly kad su došli do posljednje poprečne ulice. — Vozi ravno na Traftov ranč — naredi Jim. Molly ustane i bila bi skočila sa saonica da je Jim nije bez oklijevanja zgrabio i posadio natrag u sjedište. Okrenula se i pogledala ga. Usprkos gustom mraku, vidio joj je sitno blijedo lice i krupne raširene oči. — Valjda hoćeš... nešto uzeti prije nego me odvedeš kući? — upitala je. — Pa da, Molly. Valjda znaš da je Božić. — odgovorio je veselo. 203 — Nisam znala... da možeš biti takav. Više nisu progovorili ni riječi. On je u sebi li kovao. Pokušao joj je opet naći ruku, ali ju je ova sakrila. Onda se zainatio i zagrlio je oko pasa. Kada su stigli do borova blizu ranca, Jim se počeo pripremati za glavni potez. Nije se namjeravao poslužiti ni uvjeravanjem, ni dokazivanjem, a ni varkom. Ranč izroni iz mraka. Vidjelo se samo jedno svjetlo. Praporci

naglo umuknu. — Uđi na trenutak... Molly — ležerno je po zove Jim, silazeći iz saonica. — Ne, Jime, hvala — odgovori ona. — Ostat i] ću ovdje i upamti da... da ne mogu primiti nijl i kakav božični poklon. Jim se nagne kao da kani popraviti gunj, ali je naglo šćepa i digne iz saonica. — Dobro je, momće, vozi natrag — naredi. Praporci opet zazvone a on se okrene, držeći u rukama Molly koja se otimala iz sve snage. Glas joj ja prigušivalo krzno. Čvrsto ju je stegao. Po nio ju je uz stube, pa preko prostrane verande u zamračenu kuću do poluosvijetljene dnevne so be, gde ju je posadio u širok stričev naslonjač. Onda otrća do vrata i zaključa ih. Gotovo. Savjest ga nije pekla... naprotiv bio je sav sretan. Poja ča svjetlo na lampi, pa zapali i drugu. Zatim od makne zaslon ispred kamina u kome je tinjala vatra i na nju nabaca cedrovih cjepanica i boro vih češera. — Sto to učini... Jime Trafte? — prigušeno uzvikne Molly. Okrenuo se. Sjedila je u naslonjači još uvijek onako kako ju je posjeo. — Doveo sam te kući, Molly — odgovori uz buđeno. 204 __Znači... podvala? — Aha. — Nisi me ni namjeravao odvesti u moj pansion? . _ Moram priznati da mi nije bilo ni na kraj pameti. — A prokleti Slinger! I on je. kumovao tome! _ Da. I on je umiješan... no samo utoliko što je pošao po saonice. _ Dobro, a sad, kad si me doveo ovamo... što namjeravaš? — Pa zaželjeti ti sretan Božić i Novu godinu. — Jime... poštenja mi... i ja tebi to isto želim — odgovori ona mucajući. — Hvala. Ali, još nije Božić — nastavi Jim i pogleda na sat. — Tek je jedanaest sati. U ponoć ću ti dati tvoj drugi božični poklon. — Drugi?... Jesi li šašav, Jime? Ili pak ja sanjam? Nisi mi dao ništa. Mućio -si me s onim prstenom, što je s tvoje strane bilo krajnje podlo. I to je bilo sve. — Pa, već imaš prvi poklon, Molly. Imaš ga na sebi... Tu bundu. Uz uzvik iznenađenja, ona skoči s naslonjača i skine lijepu, tamnu, mirisavu bundu. Gledala ju je s divljenjem, gledala je i onda je rezignirano stavi na stol. — Lijepa je, zar ne? — upita je Jim. — I li jepo ti stoji. — Uviđam da si. .. grubijan kao i svi kauboji — skoro plačnim glasom ustvrđi ona. — Kako ću se sad vratiti u pansion? Kad će doći Glory? Hoćeš li me onda odvesti natrag, Jime? — Molly, ne vraćaš se u pansion... ni no čas. .. ni nikad više — odgovori on i stane prad 205; nju. Pruži ruku za njom tako da je uzmaknula i pala u naslonjač. — Vraćam se — odvrati onda, iako više ni sama nije vjerovala u to. — Ne, ovo je tvoj dom, dok ne završiš 5koiu. — Ti i Slinger ste otmičari! — To i jesmo, Molly. — Gori si od Hacka Jocelvna — uzvikne ona ljutito. — Hoćeš li me možda još i vezati? — Ne. Kad sutra porazgovaraš sa stricem i Glory, više nećeš htjeti otići. — Jime... ne smijem se sresti s njima. Bit će mi strašno bolno. Pusti me, molim te. — Ne... A zar nisi i meni nanijela bol? — Ali, samo za tvoje dobro, Jime... Zar to ne uviđaš? — Doista ne. Skoro si mi slomila srce, Molly Dunn. Da nije bilo strica i Gloriane... ali, ostavimo to. Ne želim sada na tebe svašta svaljivati. — Sto su rekli stric Jim i G.lory? — upita ona sva napeta. — Oboje vjeruju u tebe. Vjeruju! — Ne mogu to izdržati, Jime. Ne mogu — jadikovala je. Uvukao se u veliki naslonjač i uzeo je u zagrljaj. Kako divno, ustreptalo stvorenje! — Molly, i stric i Glory te vole. — Ne... ne. Nije istina — uzvikne Molly već pokolebana. — Pusti me da odem, Jime. — Ha! Ha! Pazi da ne bih... podigni glavu, Molly. — Ako se budeš usudio poljubiti me..., Jime Trafte... ja... ja... Oh! — Ne prkosi mi, Molly — odvrati Jim već potpuno uvjeren u svoju pobjedu. Usne su joj 206 I bile slatke t pune vatre, nije se mogla suzdržaH. Ipak se otimala i bila je snažna i skliska poput jegulje. Jim je morao upeti sve snage da ie drži. — Molly, gužvaš svoju krasnu haljinu — rekao je blago. — Osim toga, draga, ti veoma nedolič no, da ne kažem nepristojno, pokazuješ svoju ... ovaj... građu... — Nije važno — dahtala je. Obrazi su joj se zajapurili a oči krijesile. Popuštala je. — Draga. — Znao je da ta riječ ima svoju moć, i zaista, Molly sakri svoje lice. — Zlato — nastavi on. Prestala se otimati. — Zar me ne voliš, Molly? — Pa u tome i jest... čitava nevolja... Pre više te volim... da bih te osramotila — ispre kidano mu odgovori. Pokolebala ga. Oči su joj b?le vlažne, a usne drhtave. Jim odmah

iskoristi pri liku da je poljubi. Nakon poljupca, ena mu se na sloni na ruku. Nije otvarala oči. Bila je blijeda i tiha. — Zar nećeš ostati, Molly? — Ne... ne... Ah, lažem — odgovori mu slo mljenim glasom i ne mičući se. — Ne želiš mi postati supruga? — nastavi on. Zanimaj je, bila je pobijeđena. Jim izvadi kutijicu iz džepa, izvadi prsten i natakne joj ga na prst. Pristajao joj je kao saliven i divno se sjajio. — Izvoli! To ju je primoralo da otvori oči. Gledala je prsten bez riječi. Raspoloženje joj se polako mi jenjalo. Bila je istodobno oduševljena i postidena, ispunjena ludim bolom i radošću. 207 — Oh... bila sam... upravo ono što mi je Slinger rekao — uzvikne. — Što ti je rekao? — Tako je ružno da ne mogu ponoviti... Kako možeš biti tako dobar... da te još više moram voljeti? .. Ozbiljno, Jime, zaista sam bila uvjerena da radim za tvoje dobro. Ako sam bila dostojna tebe, htjela sam... a ponekad sam i ja smatrala da sam te dostojna jer i ljubav nešto znači. .. htjela sam postati nedostojna tebe. .. Međutim, kad je slatkorječivi Darnell stavio šape na mene... kad sam imala priliku unesrećiti tebe i osramotiti samu sebe. .. nisam mogla. Smučilo mi se u dnu duše i jedino sam ga se željela osloboditi. Poslije me preklinjao da mu oprostim, a ja sam željela otići na ples, pa sam i s njim pošla na zabavu. — Pa, drago mi je da si pošla, jer smo konačno opet zajedno. Samo mi više ne spominji Darnella, bar ne večeras. — Najzad, ljudi neće ni znati kako sam bila zla — rekla je puna nade i žaljenja. — Mislit će da je to bila samo sitna svađica među zaljubljenima — umirivao ju je Jim, koji je i sam vjerovao da će tako biti. — Kad bi mi samo Glory oprostila! — Glory! Pa ona ti je već oprostila. — Ne znaš i i svoju divnu sestru, Jime.. . Što me više uvjeravala da sam na krivom putu, što je bila ljubaznija i prijatnija prema meni... to sam više željela učiniti nešto strašno. Ali, ni njoj nisam htjela pokazati koliko je volim. .. Oh, bila je tako divna.. . toliko viša od mene. Ali, ako mi oprost, nikad više neću učiniti neko zlo, tako mi Boga! 208 — Molly, to je zakletva. Držat ću te za riječ. .. A sada, zlato, nadoknadi mi ono što sam trpio... svaki trenutak očaja. — Oh, ne mogu, Jime — tužno mu odgovori. — Sto je učinjeno, učinjeno je. Oh, kad bih samo mogla! — Dobro, onda za svaki prokleti trenutak što si bila s njim. Možeš li izračunati koliko ih je bilo? — Mislim da mogu — zamišljeno mu odgovori. — A koliko je to trenutak? Isto koliko i minuta? — Prije će biti koliko jedna sekunda. Neke su strašno dragocjene, poput ove sada. Druge su užasne. — Pa, ako uzmemo šezdeset sekundi u minute, i šezdeset minuta u satu... a bilo je, mislim, svega pet sati... koliko je to? .. Strašno mnogo, to se ne može nadoknaditi! — Da pokušamo? To će biti tvoje pokajanje. — Da — potvrdi ona stidljivo. — Onda me zagrlj... Tako!... Sad me počni ljubiti. Po jedan poljubac za svaki od užasnih trenutaka. Molly nije daleko odmakla sa tom svojom »strašnom« pokorom, kad je kucanje na vratima naglo trgne. — Pa zar to nije svinjarija! — uzvikne Jim i spusti Molly na pod te pođe prema vratima. — To je sigurno Gloriana. Zaista, bila je Glory, ozarena i prekrasna. Ra dosnim pogledom prelazila je od Jima na Molly i obratno. Iza nje uđe Curly. — Nadam se da ne smetam, Jime — rekla je vragolasto i veselo. — Jeste li svjesni da je već Božić? U Družina krivog noža „no — Sretan ti Božić, Jime... naročito ovaj — ategne Curly prilazeći mirno i staloženo, već je sve znao. — Molly, zaista sam bio vraški ljut na tebe. Ali shvaćam te, takav sam ti i ja... Sto misliš d tome da ti poljupcem čestitam Božić? I poljubi je, galantno aii ipak kao brat sestru." Ona ostade ukočena samo je od iznenađenja i srama mijenjala boju. — Curly Prentisse, zar svakoj djevojci poljub cem čestitaš Božić? — ipak se toliko snašla da ga bočne. — Nee. Tu čast čuvam samo za naročite djevojke — otegne i okrene se Jimu te mu pruži ruku. — Zaista mi je drago, gazda. To je već drugi put da se Dijamant skoro raspao. Više neće!. . Laku noć svima. Vidjet ćemo se ujutro. Nakon što je Jim za njim zatvorio vrata, u sobi zavlada značajna tišina. Gloriana i Molly gledale su se u oči. Jim zadrhta, ali je ipak bio pun nade. Molly pride Gloriana i hrabro stane pred nju, bez traga stida

što ga je osjećala. — Glory, opet sam ovdje... zauvijek — reče jednostavno. — Jim me je silom doveo... i smatra da me time spasio... Zaista mi je strašno žao što sam bila glupa. Ali, bar ne možeš sumnjati u moju ljubav prema Jimu... Opraštaš li mi? Gloriana je zagrlila i uzbuđenim glasom progovori: — Opraštam ti, Molly, zaista, i nadam se da i ti meni opraštaš ... Dođi u moju sobu ... Laku noć, brate. Već je kasno. Vidjet ćemo se ujutro. 210 13. Kad su već kasno popodne, na sam Božić. Jim i Curly ušli u Snellovu kockarnicu, već je bila puna. Za ovu priliku očito nije bila potrebna ni lozinka ni čuvar na vratima. Curly je rekao da je to radi toga što danas, s obzirom da je blagdan, u kockarnici neće biti krupnih zvjerki, koje vole okušati sreću na kartama ali ne vole da se to vidi i zna. No ipak, za jednim će se stolom igrati na veliko, i Darnell će biti tamo. Curly je izgledao dobro nakresan, iako ni kapi nije gucnuo. Nije svraćao na sebe ničiju pozornost, naprosto zato što se ni po odjeći ni po držanju ni za dlaku nije razlikovao od ostalih kauboja. Neki od njih doista su bili nevjerojatno pijani. Lijeno su obilazili kartašnicu, zaustavljajući se samo uz stol gdje se igrao faro, malo uz rulet i ostale igre, dok se nisu približili gomili promatrača koji su okružili stol na kojem se igrao poker za velike novce a gdje se Curly nakanio pridružiti, pod uvjetom da je tamo i Darnell. Preko glava promatrača uspjeli su vidjeti da za stolom zaista sjede Darnell i Bambridge. Curly prošapta Jimu da su za stolom i ostala tri igrača koja su i jučer kockali. — Sve je da bolje ne može biti — zaključio Curly. Oči su mu se presijavale poput čelika. — li 211 se na veliko i svi su proklete ijuti. Darneii otpuno ima u rukama.)nda se okrene gomili promatrača i posrne na njima: — Hej, mangupi, dajte mi da pro — otegne glasno i dobroćudno. — Želim iti u tu igru, pa kud puklo da puklo. rogurao se između njih i ne čekajući da mu 'ave prolaz. Jim ga skoro u stopu pratio i zavio se odmah iza prvog reda gledalaca, odakle logao sve vidjeti a sam ostati neprimijećen. - Go-gospodo, ja bih u-upao u tu igru — reče y. — Ima vas s-vega petoro, to nije lijepa Treba vam še-šesti, i evo mene.)arnell podigne glavu i mrko pogleda Cur Ako mu je kauboj možda i izgledao poznat, ga mogao povezati sa susretom na stanici rinslowu. - Ovo je igra za ljude koji imaju novaca, a a kauboje golaće. - Sto to, do vraga, pričate — odgovori Curly ire rukom lice, što često rade pijanci. Vi siirno ne znate da ni-nisam nikakav kaubojski ć. - Odlazite ili ću narediti da vas izbace — za Darnell. On se toliko bio koncentrirao na igru ;a je svaki prekid živcirao. No, čak i kad je ljut, pogled mu je ostajao leden. Čvrsto je nuo vilice, bio je slika i prilika lijepa, hladna :ara. - Bože! Čovječe, vi ste onda sigurno stranac tegne Curly i nezgrapno privuče jednu slobod;olicu, sruči se na nju i teško nalakti na stol. lom rukom baci sombrero na pod pokraj sebe ugom spusti na stol debeli smotak novčanica! smotka vidjela se stotinjarka. _ Moj novac nije krivotvoren i smatram da vrijedi kao i svaki drugi — govorio je Curly, klataći se iznad stola mlitavo poput pijanca. Kovrčava kosa, mokra i razbarušena, padala mu je na čelo i sakrivala oči. Usta i bradu opustio je mlitavo, odlično oponašajući teško pijanstvo. Kad je vidio novac, Darnellu se zakriiese oči. Međutim prije nego je dospio progovoriti, javi se Bambridge: — Naravno da je vaš novac dobar kao i svaki drugi, kauboju. Sjednite i izvolite s nama. — Mnogo vam hvala, gospodine — zahvalno odgovori Curly i skinе gumenu traku sa smotka. — Pošto se igra, prijatelji? — Svatko igra pošto hoće. Nema granice — odgovori čovjek iz Winslowa koji je tog trenutka dijelio. — Koliko će biti ulog? — Neka bude pet — otegne Cuiiy mućeći se oko svog debela svežnja dok je tražno manju novčanicu. — Do vraga! Ta moja ostavština zaista plače za sitnišem. Curly je igrao ulogu janjeta bačena među vukove. Ipak, iako je zvao kao da ne mari što riskira, nije mnogo gubio. — Pakla mu! Čekajte samo da dobijem koju pristojnu kartu — žalio se — a onda ću vam pokazati, prijatelji, kako kauboj zove. Sve u svemu, uspio ih je uvjeriti da je pijan kauboj koji je došao do debela novca i koji je predodređen za mastan plijen nekom od prisutnih

kockara. Jednom ili dvaput, čovjek iz Winslova prijazno je opomenuo Curlyja da ne zove previše ludo, i to se Bambridgeu nije svidjelo. — Već gubim dvije tisuće — mumljao je. — Ovaj kauboj nam se na silu htio pridružiti. Sad ga pustite da igra kako hoće. 213 — Bambridge, ja gubim još više — sarkastično odgovori rančer iz Winslova. — Ipak, smatram da nije pošteno opljačkati ovog momka. — Opljačkati! Želite li mi štogod predbaciti? — oštro će Darnell. — Još ne — čvrsto odgovori rančer, gledajući ispod oka. — Vidite, gazda — obrati se Curly rančeru iz Winslova. — Zaista cijenim vaš savjet. No, pošto izgleda da to smeta ovoj dvojici gospode, pustite me da igram kako me volja. Nisam tako tupav. Uostalom, ja sam sjeo kockati radi zabave. Jim se sav pretvori u oko kad je na Darnella došao red dijeliti. Imao je duge, spretne bijele ruke i čudesno je rukovao kartama. Međutim, kad je dijelio, karte je davao sporo i odsječno, kao da suigračima želi pokazati da dijeli pravo i pošteno. Počeli su zvati prilično oštro, a onda Curly odustane, Bambridge pokupi novac. Igra se nastavlja, čas življe, čas mlitavije. Najzad i Curly, po prvi put, dobije. Napravio je cijelo slavlje od toga. Zatim je, poput pijana milijunera, počeo rasipati dobiveni novac. Unio je humora u igru, bar šio se tiče gledalaca. To se vidjelo i po komentarima među kibicerima. Jim je čuo kako neki kauboj šapuće: — Ono je Curly Prentiss, pazi što će još biti. Kod slijedećeg dijeljenja, Darnell je otvorio sa sto dolara. — Ubacite jednu svoju stotinjarku, kauboj u — rekao je. — Pa, u mom mladom životu stotke ništa ne znače — otegne Curly. — Evo vam je, mangupe s Mississippija. 214 Darnell se malo trgne i pažljivo pogleda kauboja. Curlyjeva se glava klatila nisko nad stolom, a oči mu je skrivala plava kosa na kojoj bi mu svaka djevojka mogla zavidjeti. Smiješio se dobroćudno, kao da je sretan što igra. Možda je njegova primjedba bila čisto slučajna i nije ništa značila. Jim je razmišljao o tome kako Darnell sigurno ne poznaje kauboje arizonskog soja. Čovjek iz Winslova je pratio, ona dva igrača između njega i Curlyja odustadoše, a onda je Bambridge relansirao prije nego će kupiti karte. U potu je bilo preko šest stotina dolara. Zanimanje promatrača za igru naglo je poraslo. Svaki je igrač tražio karata koliko je htio. Darnell nemarno reče: — A ja ću za sebe tri... uz ovaj mali par. — Izbaci tri karte na stol i odloži snop karata. Najednom Curly skoči kao pantera. Lijevom rukom munjevito poklopi Darnellovu ruku i spljošti mu je na stolu. Onda desnicom izvuče plavu revolver činu i tresne njome o stol, tako da su igrači poskočili, a potom kao ukopani ostali na stolicama. Zatim se Curly malo uspravi i podigne glavu. Oči su mu bile kristalno čiste i usplamtjele. U tren oka postao je sasvim drugi čovjek! Darnell je pozelenio i probljedio. Bio je uhvaćen. To se vidjelo na njegovom uplašenom licu punom zlobe. — Ti... podla... kockarska varalico! — otegne Curly, ali mu je glas bio pun otvorene prijetnje. — Mislio si da sam pijan, he? Obruč gledalaca iza Darnella prekinuo se i raširio. Čulo se samo šaputanje i struganje cipela i za tren oka prostor iza Darnella bio je čist. To je bilo isto tako tipično za Zapad kao i Curlyjev postupak. Jim je to već vidao. 215 — Neka nitko ne mrda! — naredi Curly i revolverom, kao i kažiprstom, pokaže na ostale igra. Bambridgeu je stao dah u grlu, jedino je čovek iz Winslova ostao spokojan. Možda je polavao ili naslućivao hladnokrvnu odvažnost čoveka koji je držao revolver, poigravajući prstom i okidaču. — Gospodo, pogledajte ovo — otsječno nastala Curly i okrene Darnellovu ruku. Sa kockarskog ana ispadnu tri zgnječeno i presavijene karte. »ovi! — Dobar trik, moram priznati — progovori vjek iz Winslova. — Doduše, slutio sam nešto evo. — Darnellu, mi Zapadnjaci ne vješamo varae na kartama tako često kao kradljivce stoke. i, kod druge uvrede potežemo revolvere — re Curly. Onda svojim hladnim i nemarnim glan počne dijeliti Darnellu sve najprostije, najgrdnije i najvredljivije nazive poznate na pašicima i oko njih. — Gubi se iz Flaga. Jasno? .. vad god i gdje god poslije ovog... naletiš na :ne. . . odmah se hvataj revolvera! Darnell skoči sa stolice, oborivši je na pod,

i) z slobodan prolaz u gomili odjuri i nestane. Zatim, slučajno ili namjerno, to nitko nije znao, rly okrene revolver i uperi ga na Bambridgea. — Gospodine Bambridge, svojim ste postupci. u ovom kraju pobudili sumnje u vaše pošte;... još davno prije ove partije pokera — sjekao Curly kao i ranije. — Rekao sam to vašoj kćeri ona se, naravno, uvrijedila. Smatram da je t pristojna djevojka koja ne pozna svog oca. — Tko je, do vraga, ovaj lažljivi kauboj? — obrati se, mijenjajući boje, Bambridge drugim igračima. Curly trgne rukom kao da ga je zmija ujela. — Ne nazovite me dvaput lažovom!... Ja sam Curly Prentiss, pripadam družini Dijamanta. Mi smo vam na tragu, Bambridge, a nadam se da nismo i jedini. Mi znamo da ste neuporedivo pokvareniji kradljivac stoke i od samog Jeda Stonea... Sad me pažljivo slušajte. Čuli ste što sam rekao onoj varalici Darnellu, koji je, uz put, vaš novi čovjek, i to važi i za vas. Za vas je najbolje da se hvatate revolvera. Jasno?. . . Ako želite, možeteo dmah ovdje, ili bilo gdje kasnije. — Ti. . . ti pijani kauboj... platit ćeš za to što blatiš nedužna... nenaoružana — dahtao je Bambridge ustajući. Izgledao je kao sablast, svega ga je Oiblio znoj, a oči su mu od bijesa skoro iskočile iz duplji. Obiđe gomilu i iziđe teškim korakom. — Gospodo, ispričavam se što sam vam pokvario igru — Curly će vraćajući revolver u futrolu. — Međutim, smatram da sam vam spasio nešto novaca. Slažete li se da podijelimo to što je na stolu, pa da se razidemo? — Slažem se — mrgodno će rančer iz Winslowa. — Mi vam zapravo, Prentissu, i te kako moramo biti zahvalni. Ostalim kaubojima Dijamanta Jim je, a ne Curly, ispričao što se uvečer na Božić dogodilo u Snellovoj kockarnici. Bud i Cherry, koji su krišom već zavirivali u čašu, odmah su se pokupili i uz put odvukli Lo 217 nestara i Upa Frosta. Jack&on Way, zato što je našao djevojku, odlučno je odbio popiti s prijateljima više od jedne čaše. — Ne, gospodo — ozbiljno im je odgovorio. — U ljudskom životu nastupa trenutak kad se čovjek mora okanutu lošeg pića... a i društva. — Sramotiš nam družinu — na to je riknuo Bud. Kad je Jim od Ring Lockea doznao za to, zabrinuto je odjahao natrag u grad, ali ih nije uspio pronaći, pa se vrati kući na večeru. Nešto kasnije dođe i Curly. — Oni su zaista okretna družina — otegne. — Raspištoljili su se. Sutra ih ujutro moramo pronaći, odmah vezati i dovesti ovamo, inače neće biti kadri doći na Mollvnu zabavu. Jimu je ova mirna večer u kući izgledala nestvarnom. Pogledati Curlyja sada i sjetiti se užasne snage što je pred ciglih nekoliko sati iz njega izbila kod Snella! Toliko je bio spokojan, vedar i podrugljiv dok je nemilosrdno bockao Molly, dodajući uz put i nešto na Glorianin račun. — Nikad nećeš shvatiti žene — govorio je ojađeno. — Ja sam uistinu imao mnogo iskustva sa svakojakima. U crvenokose se, po mom mišljenju, najviše možeš pouzdati. Plavokose nisu dobre. Smeđe su opasne, baš kao i mazge. Neko vrijeme će biti strašno dobre, ali samo čekaju priliku da te tresnu pod rebra. Ipak, za Božić i rođendan čovjek se može pouzdati da mu djevojka neće pobjeći, makar joj i uzde otpustio. Ali djevojke između plavuša i smeđih, s kosom boje starog zlata, i očima što te podsjećaju na ljubičice pod vodom... te su rijetke, na svu sreću... Cuo sam za svega nekoliko, ali sam vidio samo jednu. 218 Stric Jim je urlao od smijeha, Molly dobaci nešto Curlyju dok se Gloriana glasno hihotala. Curly je Gloriana očito predstavljao neiscrpan izvor iznenađenja i veselja, a istodobno i nepredvidivih obrata u postupcima i riječima. U Jimu se rodila nada da će joj Curly jednoga dana predstavljati i nešto više. Proveli su prijatan sat u dnevnoj sobi, a onda stari rančer ostavi mlade nasamo. Curly se još malo zadržao. — Dobro — reče nešto kasnije — zaželjet ću vam laku noć, gospođice Glory. — Kamo žurite? — iznenađeno ga upita ona. — Zar vam je neugodno što je ovdje moj brat? On i Molly su i tako zaboravili da mi postojimo. . . Oh, možda kanite ići u grad? — Pa, i na to sam pomišljao — otegne Curly. — I možda se pridružiti općoj pijanci što je družina Dijamanta priređuje u gradu? — nastavi Gloriana. — Pa, bez mene oni ne mogu prirediti ni naročitu pijanku ni nešto drugo — prizna promatrajući

je pažljivo. Iako je Gloriana mislila da je Jim sav zauzet svojom Molly, on je i te kako, i okom i uhom, pratio razgovor sestre i najboljeg prijatelja. Molly je, međutim, kao zanesena gledala samo u žeravicu, prenula se tek kad ju je Jim dotakao. — Slušajte, marite li vi uopće hoću li se napiti ili ne? — upita Curly, sav crven u licu. Gloriana je jedina bila u stanju izbaciti iz kolotečine ovog nonšalantnog i mirnog kauboja. — Naravno da ne marim — začuđeno odgovori Gloriana. — Zašto bih morala mariti? ... Nego, vi ste desna ruka mog brata i nadala sam se da ćete, 219 njemu za volju, u sebi izgraditi određeni karakter. — Ne može li čovjek ipak popiti po koju čašicu, a svejedno zadržati karakter? — tvrdoglavo upita Curly. — Neki ljudi mogu — odgovori Gloriana, naglašavajući riječi tako kao da njega isključuje iz tog soja. — U redu. Mislim da ću se ipak dobrano napiti. Laku noć, gospodice Traft. — Zbogom. . . gospodine Prentiss. Curly žurno izađe. Njegovi teški koraci bili su sve brži i brži, dok se nisu posve izgubili u daljini. — Jime, Curly mi ide na živce — primijeti Gloriana prilazeći bratu. — Sto? . . . Oh, žao mi je, Glory. Mislio sam da ti je drag — nevino će Jim. — Pa, i je. To je fin momak, na svom mjestu, prijazan, miran i velikodušan. Obožava te, Jime. Naravno, to se u dobroj mjeri odnosi i na mene. Ali, onaj drugi dio njegova bića ne mogu podnijeti. . . shvaćaš me? Ono što je tipično kaubojsko.. . Evo, na primjer, maloprije je vidio kako držiš Molly za ruku i odmah je i mene uhvatio za ruku. Kunem ti se da sam mu je jedva uspjela istrgnuti iz šaka. Kako se Molly slatko nasmijala! Jim je uživao u njenom smijehu, kao i u Glorianinoj zbunjenosti i crvenilu. — Glory, jedini način da s Curlyjem izađeš na kraj. . . i da se zabavljaš... jest da ga puštiš da te drži za ruku — savjetova joj Jim. 220 — Ne budi lud. Ja sam... to učinila na plesu i najzad me spopao strah. Zapravo, nisam ni bila svjesna da mu dopuštam da mi drži ruku. — Već sam ti rekao, Glory, da ne znam čovjeka boljeg od njega da ti bude i brat i drugar, kako to ovdje kažu. Kad bi ga uspjela natjerati da se ostavi pića, bio bi to čovjek kakva žena samo može poželjeti. — Želim ga nagovoriti da se okani pića — ozbiljno prizna Gloriana — ali ja... nisam spremna da. . . da. . . — Naravno da nisi — prekine je Jim kao da se ispričava. — Ne shvati me pogrešno, Glory. S druge strane, ne budi hladna prema Curlyju zato što si Eda Darnella uludo počastila divljenjem... i osjećajem... i možda i poljupcem, što bi jodnog Curlyja možda diglo u sedmo nebo. . . Uostalom, Glory, Curly je danas povukao revolver na Darnella. Ispsovao ga je na pasja kola! . . . Uh! U životu nisam čuo takve riječi. Naš kuhar Jeff puko je nevinašce prema njemu. I na kraju je Darnellu naredio da se izgubi iz Flaga! — Tako ti neba!.. . Jime! — uzvikne Gloriana. — Da, tako mi neba. . . i okolice — značajno potvrdi Jim. Sa zadovoljstvom primijeti da se i Molly trgla iz transa. — Ali, valjda nije radi mene? — upita Gloriana sustežući dah. — Oh, nadam se da nije. Još mi je kod kuće bilo dosta ogovaranja i tračeva. Ne bih ih još jednom mogla podnijeti. — Tvoje se ime nikad neće spomenuti u vezi s Darnellom — umiri je Jim. — Srećom, osim Molly, jurio je još nekoliko djevojaka. On je... 221 — Kakva li lazova! — s gnušanjem će Moliy. — Kleo mi se da sam mu jedina... Nisu li muškarci podli, Glory? — Neki od njih i te kako jesu — složi se Gloriana. — Nego, ispričaj nam Jime što je bilo. Kako je to Curly izveo? Nato Jim, upozorivši djevojke da to još ne prepričavaju stricu Jimu, opisa sve što se dogodilo tog popodneva, iznoseći svoja opažanja, bojazni i uzbuđenja. U potpunosti je želio pokazati Curlyjevu smjelost i sigurnost... tu stranu njegova karaktera koja je Gloriana tako bila neshvatljiva. Bila je užasnuta i očarana. — To Curlyju zapravo ništa nije značilo — nastavi Jim. — Dobro je procijenio Darnella. Vidio je da je blefer i varalica i da nema ni najmanje mogućnosti za borbu. Darnell nikad neće prihvatiti pošten dvoboj. — A što ti je to? — upita Gloriana raširenih očiju, sva začuđena. — Pošten dvoboj je kad dva čovjeka iziđu s lamjerom da se bore i svaki od njih ima jednaku mogućnost na vrijeme trgnuti. — Trgnuti! Sto treba trgnuti? —

zbunjeno će Uloriana. — Gospode! Što si glupa, Glory. Valjda ne misliš da će trgnuti iz boce? .. Trgnuti znači potegnuti, izvući revolver. — Oh, shvaćam... Zaista sam jako glupa. .. Jnači, ne vjeruješ da bi se Curly i Darnell mogli x>šteno ogledati? — Ne, to uopće ne dolazi u obzir. Curly kaže ia je Darnellu blizu kraj... i da će visiti na kakvoj topoli. 122 — Visiti! _ Izgleda mi da je Curly mislio baš na to... Glory, vidim da te to kosnulo. Ali, molim te, shvati, da je Darnell u prvom redu došao u Arizonu goneći djevojku koja je slučajno moja sestra. Zatim se udružuje s nepoštenim stočarom... Bambridgeom. I to u Arizoni, pazi!... Nastoj se suočiti s činjenicama. Zapad je još uvijek sirov, grub, nagao i krvav. Mene je mjesecima držala mučnina, pa i sad me ponekad spopadne. Pa ipak uza sve njegove mane Zapad je veličanstven. I ti ćeš to otkriti. — Bojim se da sam već mnogo toga otkrila — ukočena pogleda promrmlja Gloriana. — I nešto od toga je... Možda nisam dovoljno snažna za Zapad... Za večeras je dosta, idem u krevet i ostavljam vas same... Laku noć, Molly, mala sestrice sa Zapada. Božić je ipak bio sretan. Quien sabe? kako bi to rekao Curly. Zaboravi sve drugo, Molly... Laku noć, brate. Najzad, i tebi se sreća nasmiješila. Pošto je Gloriana otišla, Molly zaneseno prošapta : — Nazvala me sestrom!... Oh, obožavam je!... Jime, ona se sigurno zaljubljuje u Curlyja. Samo što i ne sanja o tome. A Curly je poludio za njom. Napit će se. Pričekaj malo pa ćeš vidjeti. Znam ja te kauboje... A Bud... i on je lud. A jadni Slinger!... Bože, što li će od nas biti? ... — Ljubav je doista strašna, razorna sila, draga — zamišljeno odgovori Jim. — Skoro me uništila, dragi — požali se ona. — Oh, Jime, i dalje će me uništavati... ako me toliko budeš tjerao da te sve više volim. — Pa, draga, ako hoćeš znati, ja sam sad potpuno sretan i zadovoljan. 223 Idućeg je jutro u nastambi kauboja, kad je Jim kucao i ušao, bilo nevjerovatno tiho. Jeff je no sebi spremao doručak. — Družina se razbjea, gazda, naslutio sam to već odavna. — Vrazi im kožu derali! — ljutio se Jim. — i me naprosto strah otići u grad. Prije nego je krenuo, posavjetovao se sa strii i predloži mu da odloži Mollvnu zabavu za vestrovo. — Sjajna ideja — složi se rančer. — Nego, budi prestrog s momcima, Jime. Sjeti se sa da je Dijamant bila najljuća družina u Ari i. To su zaista dragi momci, ali za blagdane pretvore u ološ. Radije pođi u grad i dovedi Sigurno nam je onaj smrdljivi šerif Bray no nešto zapaprio. Pred djevojkama šuti o tome. Jim im nije ni namjeravao pričati o tome, iako VIollv svejedno doznati za to. Porazgovarao je ingom Lockeom i ispričao mu kako je bilo kod Ha. Nadzornika je to obradovalo. — Vražji atiss.. . Jime, s tim smo se oslobodili Bam Igea. Sad mora prihvatiti dvoboj ili se izgu odavde. A on baš ne žudi za dvobojem. Sve 10, volio bih da Dijamant nije u gradu. ^eki kauboji po svoj prilici i nisu bili u gra jer im Jim nije našao ni traga ni glasa. Jack je, naravno, s djevojkom otišao u Winslow. tip, Cherrv i Uphill nestali su nakon vesele ijave bez krvoprolića, s nekim kaubojima oko ira. Lonestara je našao kako teturajući izlazi iftina meksikanskog prenoćišta. Nije bio u sta ni govoriti. Jim ga strpa u kola. — Čuvaj ga, rlie — naredi Jim — i vodi ga kući. Onda iri natrag. Bud je bio u zatvoru, a što se tiče njegova prekršaja, Jim je doznao da je stvorio gužvu i nedolično psovao. Šerif Bray trenutno nije bio u gradu, a to je odgovaralo i čuvaru i Jimu. Bud je biozatvoren s nekom skitnicom, dvojicom Meksikanaca i jednim Navajo Indijancem. Jim u životu nije vidio toliki bijes na čovjeku kao sad na Budu. — Gazda, ubit ću tog... kojota od šerifa! — tvrdio je. Jim za njega plati globu i izvuče ga napolje, sretan što se nije dogodilo nešto gore. — Gdje je Curly? — upita Jim. — Nemam pojma. Mislio sam da će na Božić ostati kod kuće ... s obzirom ... — Kad si ga posljednji put vidio? — Mislim jučer, ali nisam siguran. Kad sam ga posljednji put vidio, pomogao je gospođici Gloriani da uđe u saonice, poslije plesa. Bože! Reklo bi se da je princ od Wallesa. — Onda si otišao i napio se. — Morao sam, gazda, ili to ili nešto slično. Nešto mi nije u redu s glavom. — Krasna ste vi družina! — uzvikne Jim, iako je znao da su zaista dobra

družina. Već je dosta živio na Zapadu i znao da su takvi ispadi Dijamanta sada tek izuzetak a ne više pravilo što je vladalo prije nego što mu je stric povjerio družinu. Međutim, Bud je, njegove riječi shvatio kao prigovor, pa se raspali:— Gazda, slavljenje Božića i Četvrtog srpnja svete su dužnosti svakom kauboju. Sad se prvi put poslije prošlog Četvrtog srpnja cijeli Dijamant raspištoljio. Ti to uopće ne cijeniš. A zapravo, mi bismo se morali natreskati svake, subote. 15 Družina krivog noža — Otpustit ću svakog pijanca među vama — ;vrdokorno zaprijeti Jim. — Do vraga! Dok si bio žutokljunac, imao si lešto ljudskih osjećaja. A sad, kad si već postao itari Zapadnjak... i još k tome zaljubljen.. . gori ;i od popa. Da se ja zaljubim, učinio bih nešto prekrasno. — Kad bi se ti zaljubio!... Hej, ti tele zaljubjeno, zacopani tetrijebe ... svi znaju što te mori. — Ma nije vrag! — dobroćudno će Bud. — Fo mi je prva vijest. Baš me zanima koja je to. Nfego, gazda, ne želim nabrajati što bih sve učinio Dilo kome drugom da s toliko nepoštovanja govori o meni. — Zaveži i razmišljaj, ako si sposoban za to. Zabrinut sam. Htio bih naći Curlyja. Ali, to je bilo nemoguće. Zbog Curlyjeva nestanka, Jim se uznemiren vratio na ranč. Lonestar . Bud već su bili kod kuće, a kasno u noći stigao je i Uphill. Trećeg su se dana dokotrljali Hump i ^herry, više-manje, čitavi. Ali, Curlyju ni traga! Jim je otkrio da kauboju ne nedostaje samo njemu. Gloriana se najprije držala hladno, onda povrijeđeno, pa se i naljutila, ali ju je najzad pojela moriti radoznalost, kako zbog toga gdje je 3urly, tako i zbog njenih osjećaja. — Curly je ponosan momak — govorio je Jim »tricu, iako su te riječi bile namijenjene Gloriani. — Potječe iz dobre južnjačke obitelji koja je prije rata bila imućna. Mora da se zbog nečega uvrijedio kad je toliko zabrazdio. Ne znam što će Dijamant bez njega. Nešto kasnije, s čudnim sjajem u očima, Gloriana reče Jimu: — One tvoje riječi, brate, bile su 226 upućene meni. U redu. Međutim, nije toliko važno što će Dijamant bez Curlyja, već što ću ja. _ Glory!... O čemu to govoriš? — začudi se Jim lecnuvši se i istodobno obradovavši. — To ti samo za inat. Ne maraš ti za Curlyja kao ni za suhu šljivu. Povrijeđena je tvoja sujeta jer se suprotstavio tvojoj volji, kojoj se inače svi pokoravaju. — Neki su od tvojih zaključaka nevjerovatno točni — podrugljivo mu odvrati Gloriana. — Međutim, ovaj si put zakazao. Bojim se da tvoja predviđanja da ću ja uništiti družinu Dijamanta treba preokrenuti: Dijamant bi mogao uništiti mene. Da nisi slijep, to bi već vidio. — Glory, ne zapuštaj taj neobičan, nov, mio duh ljubavi što se u tebi rađa! — Ne boj se, njegovat ću ga svim silama — nasmije se opet udobrovoljena Gloriana. Osvanuo je i 31. prosinca, dan Mollyne zaba ve. Kauboju su, izuzev Buda, već izgubili svaku nadu da će ikad vidjeti Curlyja, za kojeg su tvr dili da je pobjegao. Međutim, Bud se držao ta janstveno: — Kad je u pitanju taj mangup ništa ne možeš tvrditi sa sigurnošću. Možda bi odnekud mogao iskrsnuti. Jim se nije naljutio, ali mu je bilo žao. Da se nečim, slučajno i nehotice, nije zamjerio Cur lyju? No, bio je uvjeren da nije, pa se najzad umi rio, smatrajući to jednim od onih neshvatljivih postupaka kauboja, što ih je smatrao neizbježnim. Tog jutra, Jim je sa svojim sjedio u dnevnoj sobi. Planirali su igre za predstojeću zabavu, kad 15 227 izvana najednom začuje poznat korak, a zatim icanje na vrata. Jim ih otvori. Na vratima je stajao Curly, obraza ružičastih u djevojke, nasmiješen i staložen kao uvijek. — Bro jutro, gazda — otegne. — Zdravo, Curly.. . uđi — ozbiljno odgovori . Bio je toliko iznenađen da se nije uspio obDvati. Curly uđe. Imao;je novu bluzu, nove plave plate hlače i nove visoke čizme ukrašene ostruga Kako na sebi nije imao kaputa ni prsluka, iso mu se opasač s revolverom. — Bro jutro svima. Svratio sam da vam svima dim sretnu Novu godinu. Stric Jim, Gloriana i Molly odgovore u jedan .Stari rančer se sretno smiješio, Molly:je bi>duševljena a Gloriana je bila mirna, dosto;tvena, ali se činilo da su joj oči malo potame. — Gdje si bio, stari družo? — mirno upita . Curlvevo prisustvo uvijek ga je smirivalo, zapanjen, ljut ili neodlučan. — Pa, preko blagdana sam pošao na mali izlat Albuquerquea posjetiti jednu

svoju djevojku idgovori Curly. — Sjajno sam se zabavljao. Nato sam želio dobro naučiti plesati. Moja djeca, Nancy, savršeno pleše. Naučio sam neke e korake i Bud će pozelenjeti od muke. — Albuquerque! — uzvikne Jim, koji je konač)očeo dolaziti k sebi. — Slušaj, Curly, još nikad nisam čula da imaš ojku u Albuquerqueu — mrko; će Molly. — O toj sam ti djevojci zaboravio pričati, _ Jesi li je doveo ovamo, na moju zabavu? — Ne. Nisam mogao. Udata je, a muž joj je stara ljubomorna mrcina. Inače bih je rado doveo. Tek po Mollvnu pogledu Jim je shvatio što je po srijedi. Nije bilo tog kauboja koji će prevariti Molly Dunn. Curlyjeva je priča bila samo prozirna izmišljotina kojom je htio prikriti svoje pijančenje. A zapravo je bilo nemoguće pomisliti da bi kauboj tako otvorena lica i bistra oka ikada mogao biti pijan! Na njegovu lijepom licu nije bilo ni traga iscrpljenosti. Izgledao je tako nevino da se i sama pomisao da je bio pijan činila uvredljivom. Najednom Mollv prasne u takav smijeh da se i ostali trgoše. — Slušaj, ima li nešto smiješno na meni? — upita on kratko. — Oh, Curly! Tako si smiješan da bih te. . . poljubila. — Hajde, navali. U posljednje mi vrijeme poljupci naročito prijaju. Gloriana je jedina bila tiha i začuđena. Bila je dovoljno naivna da povjeruje u Curlyjevu priču i nije shvaćala Mollvn smijeh. Osim toga, sve jači sjaj u njenim očima pokazivao je da je njeno hladno držanje prema Curlyjevom dolasku zapravo namješteno. Bila je previše mirna. Gloriana nikad nije potpuno mogla sakriti svoje osjećaje. — Mollv — pobuni se Jim — ako već toliko želiš nekoga ljubiti, tu. sam ja. Ne želim da troliš poljupce na ovog zgodnog kauboja bez srca. . . Eh, vratimo se sada na naše planove za zabavu.. . Curly, bit će nam drago ako nam se pridružiš. . . to jest da dođeš na zabavu. 229 — Hm. Ukazali ste mi veliku čast što ste od godili Mollvnu zabavu zbog mene — otegne Cur ly i dobaci pogled Gloriani. — Ne bih htio da se to opet dogodi. Napustio sam divno žensko društvo samo da dođem na ovu zabavu. — Vražji lažljivče! — uzvikne Molly koja se više nije mogla suzdržati. 230 14. Ako je ikojoj družini kauboja, govorio je Locke, bilo potrebno da napusti grad i pređe na jednostavnu hranu i težak rad, to je svakako bilo potrebno družini Dijamanta. Do Nove godine oni su se već potpuno razmazili i uzobijestili. Bud se skitao tražeći nekoga da zapodjene kavgu. Jackson Way se potiho vjenčao i nestao iz družine, Lonestar je postajao sve samotniji i tužniji i kleo se da se vraća u Teksas, Uphilla i Humpa zahvatila je histerija u vezi s nekom podvalom ili šalom za koju su samo oni znali, Chery je lunjao gradom tražeći djevojku, dok je Curly — prema općoj ocjeni — postao zaglupljen mjesečar. Pa ipak, svakog bi dana stvorili novu gužvu u spavaonici, svojim zavatlavanjem dovodili Jima i Molly do ludila, a Gloriana do bezumlja. No, na koncu su dali sve od sebe da Mollyna zabava doživi neslućen uspjeh. Sutradan iza Nove godine pred kolima sa zairom jahali su četrdeset milja. Silazili su iz sniježnih i hladnih krajeva među cedrove i borove šume. Opet su se vratili konjima i sedlu, dvopeku i lepinjama, cijepanju drva i dimu logorske vatre — riječju vratili su se životu na pašnjaku! Za jedan jedini dan opet su postali stara družina Dijamanta, što je Jima ispunilo ponosom i toplinom. Gdje se u Arizoni može naći još takvo društvo? To je, doduše, bilo samo njegovo osob 231 no uvjerenje, jer su- se stric Jim i Locke smijali njegovu prosuđivanju i pričali mu o ostalim poznatim družinama Arizone. — Bilo gdje u Arizoni složi družinu koja će se zadržati zajedno određeno vrijeme — rekao je Locke— i dobit ćeš sliku i priliku Dijamanta. Ali, Jim je sumnjao u to. Uzeo je za primjer družinu Cibequa i prodoše ga žmarci. Doduše, to je bila družina kradljivaca stoke. Promatrao je otvorena, mirna, mladenačka lica svojih momaka koji su sjedili oko logorske vatre, i bio je ponosan što je i on jedan od njih. Možda je baš u dvostrukosti karaktera tih momaka ležala tajna zbog čega je on toliko bio očaran njima. Slijedeći logor podigli su u borovoj šumi, i Jim je opet bdio slušajući snažno zavijanje vjetra među granama. Tu je oluju donio sjeverac s planina. Fijukao je i zavijao, hujao i ječao, a

ponekad je ostavljao dojam da se približava čitava vojska konjanika; Četvrtog dana silazili su putem što su ga prosjekli jesenas, u prekrasnu i divlju Žutu kotlinu. Silazak serpentinama bio je dug, ali je Jim svakog trenutka zaustavljao konja da bi se divio prizoru što se prostirao pred njim.. Jednom je čuo jednu Budovu primjedbu — Bože! Mora da je divno kad je čovjek zaljubljen ovako kao gazda. Naprosto leti. Ali, kad padne, dobrano će se tresnuti. Jim se smijao Budu, nekoliko sati kasnije, dok je zurio u ogromnu crnu gomilu pepela, jedine ostatke prekrasnih, sad> izgubljenih borovih trupaca što su ih nasjekli da sagrade novu kuću, zaista je žestoko tresnuo sa svojih visina i osjetio jaku bol. 232 — Ha! Ha! Rekao bih da je i: družina Krivog noža priređivala zabavu — cerekao se Bud. — Pozdrav od Malloya Kreštala, gazda. Pogledaj, što je usječeno na ovoj jasici — doda Curly ozbiljno, pokazujući najveću, veoma lijepu jasiku trepetljiku u blizini. Kauboj je zaisla imao oštro oko. Jim sjaha i pode prema stablu. Ka kori su bile grubo, ali jasno i dobro urezane konture krivog noža; a u njima slovo M; Jim je već vidio dosta znakova Krtvog noža i bili su mu dobro poznati, no još nikad nije vidio neko slovo u njima. To je bilo značajno. Govorilo je da Jed Stone nije umiješan U; to. Zahvatio ga je nagli bijes, okrenuo se svojim momcima i kao još nikada u životu počeo psovati. — Bogami, gazda, moram ti priznati da je odlično — otegne Cudy. — Prokletstvo! Gazda se zaista naljutio — s očitim uživanjem primijeti Uphill. — Drugaru, Jime, ovog. si puta zaista našao prave riječi — začuo se i Slingerov glas. — Neka me vrag nosi, Jime Trafte, ako me ovo nije nadahnulo — zacvrkuta Bud. — Posjeći ću ovu jasiku, odsjeći ovaj dio i od njega izdijeliti križ za Kreštalov grob. Kauboji vrisnuše u jedan glas. I Jima je zahvatilo njihovo obijesno raspoloženje, ali to nije pokazao. — Istovarite zavežljaje, momci. Trojica neka se vrate do kola po još jedan tovar. Mi ostali podignut ćemo logor. Pošto je pregledao tragova oko stare brvnare i gomile izgorjelih trupaca, Slinger izjavi da su stari i da su vjerojatno nastali dan nakon njihova odlaska za Flagerstov, uoči Božića. 233 — To znači da je Krivi nož imao izviđača kojias je promatrao — odmah doda Jim. — Pogodio si, gazda — primijeti Curly, prijatiznenaden. — Neka me vrag nosi ako ne postaje bistar — :i se Bud. — To baš nije pohvalno za mene, ali i ja mistako — javi se Slinger. — Slingeru, zar si mogao očekivati da ćeš dr na oku tragove dalje od kanjona? — upita ga Jy. — Stoneov Meksikanac, ovčar Sonora, šino je odozgo s grebena pazio na nas. — Jasno. Upravo sam se toga bojao. Ali, znaš, volim ubijati ljude iz potaje. A kad tamo, on di mog drugara! — Nemoj se toliko pravdati, Slingeru — od)ri Curly. — On je ništarija, podlac, hladnoli ubojica. Možeš biti siguran da će s leđa poati ubiti nekoga od nas. Ne zaboravi da je on štalov, a ne Stoneov drug. — Sredi ga, Slingeru — doda Bud. — Svi smo pretjerali, zbivali manguparije i psine, bar ja m, i to je živa istina. Ali, što je previše, pre je. Za Sonoru će biti zdravije da mi ne dolazi lišan, jer ću se zabuniti i pomisliti da je srn tetrijeb ili divlja mačka. Im tako duboko uzdahne da su ga zaboljela a. — Bogamu, nikome ovo ne bih poželio!... nci, dani kad sam bio mekan ostali su iza mePočet ćemo ovaj posao, trajat će dugo, a stalno amo biti na oprezu. Slingeru, tvoj je posao išao i ranije, čak i važniji. Bude, ti ćeš loviti ač za logor, a mislim da ti ne moram nagla ti što još trebaš loviti. — Govoriš kako treba, gazda — otegne Curly usplamtjela pogleda. — Bacit ćemo se na taj posao tako da ćemo zaboraviti i kuću i majku i draganu. — Spomeni još ženu i dijete — doda Bud, pokazujući ozbiljna Jacksona Waya. — Jack je tako proketo nagao i tajanstven da mislim ... — Zatvori tu lajavu gubicu — izdere se Jack-son, koji u Budovim riječima nije vidio ništa smi-jesna — ili ću te raspaliti preko nje. — Ma, Jack, ja sam se samo šalio, da raspoložim gazdu — pokajnički se branio Bud. 1 I tako je družina ponovo počela rad u Žutoj kotlini. Zagrizli su u posao poput pionira na koje su iz šume vrebali Indijanci, bili su oprezni i spremni dočekati svaku opasnost. Tu je Jim ponovo vidio koliko vrijedi njegova družina. Nestalo je čak

i Curlyjeve nemarnosti; kad je radio, koračao je poput lovca i njegov nepogrešiv pogled neprekidno je motrio i vrebao poput jastreba. Puške su imale prednost pred sjekirama i ostalim alatom. Kad bi koji kauboj pošao po naramak drva ili vedro vode, išao bi s puškom. Iz otvorena loga preselili su se u prostranu suhu pećinu u žutoj stijeni u koju se moglo ući jedino preko borova brvna prebačena preko potoka. Iako je opreznost usporavala posao, nova gomila oguljenih trupaca rasla je iz dana u dan. Slinger je osmatrao logor družine Krivog noža i javio da nekolicina njih nije tamo. Krivi nož se nije micao, čekao je proljeće. — Nisam im mogao prići blizu, promatrao sam ih s vrha jedne litice — rekao je Slinger. — Vidio sam Stonea kako seta amo-tamo, pognute glave kao da ga nešto 235 mori. Nisam mogao vidjeti Mallova i rekao bih da nije tamo. Isto važi i za Meksikanca. — Idući put uzmi dalekozor — rekao je Jim. — Moramo znati tko je sve tamo i što rade. Prolazili su dani, pa i tjedni, a ni po čemu so nije moglo primijetiti da Stoneova banda zna za povratak Dijamanta u Žutu kotlinu, tako da je u Jimu napetost počela popuštati. — Kad se Mallov vrati, već ćemo čuti: za njih — govorio je Curly zamišljeno. — On će doći. Ne mogu zamisliti da je mrtav, ili da je napustio ovaj kraj. Možeš li ti to zamisliti, Slingeru? — Ne, još će biti gužve — odvrti ovaj. — Mallov, onaj Teksašanin i Meksikanac mora da su negdje, u nizinama i, nešto spremaju ili traže sto ku koju će ukrasti u proljeće. — Pa, proljeće će se ovdje pojaviti, jednog li jepog jutra — doda Curly, — I bogamu, Jime, tvoj će stric dotjerati svu stoku ovamo. Njemu se vraški žuri. — Strica ni u kojem slučaju ne možemo zaustaviti — odgovori Jim. — Ovo gnijezdo kradlji vaca stoke bilo mu je dugo vremena trn u oku. Osim toga, on zaista ne vjeruje da nećemo imati, više nego čarku-dvije, nešto poput onih što smo ih imali s družinom Cibeau. Stric Jim jednostavno ne shvaća ozbiljno družinu Krivog noža. On je stari uzgajivač stoke i prošao je sito i rešet. ali se ne mogu složiti s njegovim mišljenjem o čarki-dvije. Prije bih rekao da će biti samo jedna. Usprkos takvim uvjerenjima i predviđanjima, tjedni su prolazili bez značajnijih događaja u 2utoj kotlini. Iako im budnost nije popuštala, napetost je oslabila. Nije bilo posve nevjerojatno da se družina Krivog noža razišla. I druge družine 230 u Arizoni doživjele su svoj kraj. I u prošlosti je družina Krivog noža imala razdoblja poštena i nepoštena rada. U doline, pod divovskom masom Mogollanskih planina, ožujak je donio proljeće. Pojavile su se ljubice, ciklame i tratinčice. Pastrve su počele skakati iz vode loveći mušice. Medvjedi su se probudili iz zimskog sna i ostavljali blatnjave tragove na svim stazama. Osušene smađe borove iglice počela su opadati, prepuštajući mjesto svježim i zelenim, pupoljci na sikomorama nabrekli su daleko prije nego na topolama. Jarugama je tekla mutnoplava voda, znak da se na visinama topi snijeg. Konačno su se oglasili i divlji purani, čuli su se od jutra do mraka. U ožujku su došli i -prvi radnici, Meksikanci. izminirati stijene i napraviti put s grebena u dolinu. Do grebena, kroz šumu, put je već bio prosječen i izravnian. Osim toga, na najbliži rane već su počeli stizati cement i opeke, rezana građa i cijevi, okovi i čavli. Istodobno, počelo je stizati više hrane, pošte i novosti. Curly je dobio jedno pismo, poslije koga je zaboravio sve oko sebe, nije se obazirao čak ni na Budova bockanja. Stari Traft je odveo Glorianii u Kaliforniju, dok se Mollv preselila kod gospođe Locke i marljivo nastavila učenje. — Jime, daj mi da pogledam to pismo od gospođice Gloriane — tobož: slučajno zatraži -Bud. — Htio bih se samo nagledati krasna rukopisa. Dobročudni mu ga Jim pruži. — Znao sam to — izjavi Bud. nakon što je le timice pogledao pismo. Međutim, nije se potrudio bolje objasniti što je to doznao. Ipak, Jim je od mah pogodio da je Bud vidio rukopis na pismu 237 što ga je dobio Curly, te je doznao zbog čega se Curly naglo pretvorio u sanjara. Vijesti od .strica Jima i Ringa Lockeja, od raznih prijatelja kao i iz tjednika što je počeo izlaziti u Flagerstownu, pružili su materijala za beskonačne razgovore uz logorsku vatru. Bambridge je

svoju obitelj otpremio iz Flagerstovvna, ali nitko nije znao kamo, a on sam se preselio u Winslow, odakle je upravljao svojim poslovima sa stokom. Darnell se nije pojavio u gradu još od Božića, kad je sjeo na vlak za Istok s kartom za Denver. Međutim, jedan Uphillov prijatelj, također kauboj, odmah poslije Nove godine sreo je Darnella u Hollbrook. Izgledalo mu je da se Darnell tamo dobro prikrio. Prema glasinama što su kružile, Mallov je ubio jednog čovjeka u Mariposi. Blodgett, koji je imao ranč na jugu, žalio se na krađe stoke. — Stric- Jim kani pet tisuća grla krava i teladi, kao i nešto bikova, dogurati ovamo čim se putevi prosuše . . . Vrag mu odrao kožu. — Znači da se vratio iz Kalifornije? — upita Curly pun nade. — Naravno. Još odavno. Kaže da je jedva čekao da siđe ovamo. A Glory... očarana je Kaliornijom. Pročitat ću vam nešto iz njezina pisma. — Počeo je prebirati gusto ispisane stranice dok nije našao jednu iz koje je pročitao divan hvalospjev državi zlata, Kaliforniji. Zatim nastavi čitanje: »I, dragi Jime, nešto će trebati učiniti, inače ću ostaviti Arizonu i preći u Kaliforniju. Tamo nisam srela ni jednog mladića koji bi se mogao nositi s našim kaubojima. Međutim, ne mogu biti vječno odana bez ikakve nagrade. Kaži to 230 momcima, Jime. Još im reci da ćemo Molly i ja doći dolje čim nam stric Jim dozvoli. Već mu ovdje zagorčavamo život... Reci Budu da me može povesti u lov (a Molly će me naučiti da zovem divlje purane), a također u lov na pasturve i na branje cvijeća. Reci Lonestaru, koji je najbolji jahač u družini, da me mora naučiti jahati u trku, a naravno i sve načine uspinjanja na konja. Reci Jacksonu. . . zaboravila sam da je oženjen, a pošto sam upoznala njegovu ženu, koja je jako zlatna, ne mogu ga zamoliti da me vodi na dugačke šetnje u samoći, da se penjemo uz stijenje, gdje bi barem imao priliku pridržati rne. . . Razmišljajući bolje, zaista ne vidim tko bi ga mogao zamijeniti. .. Oh, da, Bud me mora naučiti kako ću urezati svoje ime na jasiku... Za poneku uslugu morat ću se obratiti Cherryju, Upu, i Humpu. I konačno, netko će mi morati pokazati pravog živog desperada.« O Curlyju i Slingeru ni riječi! To je bio propust, ali se ipak nije odrazio na nepomičnim licima dvojice nespomenutih! Ipak, kauboји su bili dovoljno domišljati da bez mnogo muke natjeraju Curlyja i Slingera da stvore pravi pakao u logoru. Kad su se ispuhali, Jim mirno primijeti: — Ja, naravno, nikad neću dozvoliti da Glory i Molly posjete ovaj divlji logor, čak ako im to dozvoli stric Jim, u što ozbiljno sumnjam. — Ha! ha! ha! — posprdno i iz sveg glasa smijao se Bud. — Gazda, uvjeren sam da će ovdje do ljeta biti potpuno sigurno — rekao je Curly uvjerljivo i bez uobičajenog otezanja. 239 — Kako to »sigurno« — oštro upita Jim. — Jer ćemo, pakla mu, Slinger i ja otkloniti opasnost. .. makar morali potući cijelu družinu Krivog noža. — Nisam pomišljao na opasnost po moju sestru i vjerenicu... s te strane — primijeti Jim i zadovoljno zapazi kako su usplamtjeli pogledi sumnjičavih kauboја. — Jime, ova se družina skoro potpuno odrekla pića i tučnjave, a da ne govorim o druženju sa sumnjivim ženama. .. i to sve radi tebe. Ne bockaj nas — odvrati Curly mirno i odsječno. Zatim ustade i udalji se, ali je bio previše ukočen da bi bio prirodan. Jim je u sebi priznao da ;jc zaslužio takav prigovor, ali ljudima nije htio dati do znanja kako i on ima pravo nekome se narugati. Put u Žutu kotlinu bio je gotov i odmah se pojavilo stado koje se raštrkalo divljim kanjonom i jarugama. Odmah nakon stoke, počela su stizati kola s materijalom za Jimovu kuću. Prijevoz materijala trajao je danima. U međuvremenu, dva su tesara, koje je poslao Jimov stric, dovodila kaufaoje u očaj tjerajući ih da dižu trupce.,Jim js neprestance bio uz svoje kauboје i spoznao radost pionira kojem pred .očima usred divljine raste kuća. Bud je cijevima -doveo vodu sa Žutog izvora još prije nego je kuća podignuta. U kanjonu nikad nije bilo toliko buke. Njegova je tišina narušena. To je trajalo cijelo vrijeme dok je kuća rasla, greda za gredom, dok se postavljao visoki krov sa širokim nadstrešnicama što su stršile nad trijemovima. A onda su počeli radovi na podi 240 zanju velike šupe i pripremi tankih stupova Za obore. Sredinom

svibnja tesari, su se vratili u Flagerstown, a Jim je postao vlasnikom nove, prostrane kuće od žutih borovih brvana što su se ljeskale na proljetnom suncu. No, još je trebalo mnogo toga uraditi. Jimu je bilo jasno da će još mjesecima morati raditi dok kuća ne postane onakva kakvu je zamislio. — Jime, imaš palaču od brvana koja je skoro spremna — otegnuo je Curly, premda nije precizirao je li spremna primiti namještaj ili nevjestu ili je spremna opet planuti. Nakon što su otišli radnici, družina je opet živjela na oprezu. Proljeće je bilo u punom jeku: uzduž i poprijeko divljeg kanjona i duboko u jarugama slobodno su lutale krave, junad i nežigosana telad — neodoljiva napast za ljude Kreštalova kova. Došlo je i proljetno žigosanje stoke — prvo u Žutoj kotlini — i danima je kanjon bio ispunjen vriskom kauboja, mukanjem junadi i oštrim mirisom spaljene dlake. Žig Dijamanta pojavio se na stotinama telića i jednogodišnje junadi. Htio ili ne htio, Jim je počeo uzgajati stoku, a kauboji . su se vratili životu u sedlu. — Hm, što Krivi nož duže čeka, to će nas gore pogoditi — bio je zaključak pesimistički raspoložena Buda. — Gazda, za našu je stoku najvažniji kraj odavde pa dvadeset milja niže, gdje su jaruge i proplanci — doda Curly. — Ovdje u kanjonu možeš ograditi i držati nekoliko stotina grla, ali tvoji su glavni pašnjaci dolje. Ovaj je kraj velik i tra- žiti u njemu izgublenu kravu, isto je što i tražiti¹ 16 Družina krivog noža iglu u plastu sijena. Ipak, to je tvoje i za to se treba boriti. Za dvije godine možeš udvostručiti stado. Voda i trava blago su za rančere. To treba nad, a kad se nađe — zadržati. To je sva mudrost stočarenja. — I moraš sačuvati stoku — doda Bud. — Poznao sam mnoge rančere koji su imali i vodu i travu, ali su propali jer nisu čuvali stoku. — Sreća je za Jima što se družina Krivog noža kupi odavde. — Svakako... Hej, momci, niste li čuli pucanj puške? — I Curly zabaci glavu kao srndać kada prisluškuje. — Prokletstvo, čuo sam nešto — odvrati Bud. • — Sto ima čudna u tome što ste čuli pucanj? — uznemireno upita Jim. — Idi odmah pod trijem — oštro mu naredi Curly. — Pogriješi[^] smo kod gradnje kuće. S one te litice dobar strijelac može smaknuti kao zeca. — Kladio bih se da je Hump nešto čuo. Eno ga! — Kauboj na kojeg je Bud pokazivao prstom, pojavi se pod borovima. Žurnim koracima prilazio je kući. — Hitac se čuo odande gore — zabrinuto primijeti Curly. — Tamo s litice. Pitam se nije li Slinger tamo? — Slinger je svuda gdje treba biti — javi se Lonestar. Pričekali su Humpa. — Momci — rekao je pritrčavajući trijemu — odozgo sam čuo puške kalibra četrdeset pet. — Mi smo također čuli pucanj, Humpe. Ali, ne bih se mogao zakleti da je to bila četrdeset petica. .. To bi onda bio Slinger. 242 _ Možda je, vraćajući se ovamo, oborio srnu. _ Pa da je sve dovde nosi? Nije valjda lud. Nešto tu nije u redu. Čekali su svi, samo je jedan nedostajao. Sto je vrijeme više prolazilo, to su više nagađali. Kad se konačno pojavio Slinger, spuštajući se niz put, čuo se jedino Curlyjev »auh«! u kojem je bilo izraženo olakšanje cijele družine. Prilazio im je svojim uobičajenim mačjim korakom lovca, ali je danas u njegovu držanju bilo neke snage i prijetnje, nečeg kobnog. — Nosi dvije puške — progovori oštrooki Curly. — A što mu se ono njiše u ruci? — Drugaru, to je opasač s revolverom — odgovori Bud. — Bogami, tako je! — ote se Curlyju, a onda, i dalje gledajući Slingera kako se spušta, čučne da pripali cigaretu. — Gazda — progovori opet, lijeno otežući — rekao bih da sad možemo računati s jednim čovjekom manje u družini Krivog noža. — Pa, to, se moglo i očekivati — doda Bud. Slinger uskoro stiže do trijema. Preplanulo lice bilo je bezizražajno, ali njegov užareni pogled nitko nije mogao izdržati. Ugláčani, izbrisani karabin položio je na tlo tako da mu je cijev gledala napolje. To je bila puška kakvu su kauboji na pašnjacima rado nosili u futrolama na sedlu. — Dakle, Slingeru, što si nam to donio? — upita Curly. Do vruga, pa ta je puška napeta! — uzvikne Bud istog trenutka kad je i Jim to primijetio. — Donio sam je upravo onakvu kakvu sam je 1 naša^o — odgovori Slinger. — Htio sam svima vama pokazati kako je malo nedostajalo da net¹⁶ 243

ko ne opruzi papke. Sagnuo se i dotakao otonac, a puška opali. — Čudim se što nije opalila još tamo gore — primijeti Slinger. — Pravi snajperski otonac, opali pri najlakšem dodiru. — Zatim, na rub trijema, Jimu pred noge, položi opasač načičkan mecima i s teškim revolverom koštane drške. Jim nije izustio ni riječi. Znao je da Slinger još nije sve rekao. — Čiju si to gvožduriju donio. Slingeru? — upita Curly. — Nekad je pripadala Meksikancu iz Krivog noža, Sonori — odgovori Slinger, skidajući kapu i brišući znoj s čela. — Još jutros sam na početku staze naišao na njegov trag i pratio sam ga. Međutim, tek maloprije sam ga pronašao tu gore na grebenu. Ležao je potrbuške i nišanio u Jima. Podaleko za Meksikanca, ali mislim da sam stigao u pravi trenutak. Odmjeravajući udaljenost od mjesta gdje je sjedio do stjenovitih grebena, Jima prožmu žmarci. To nije bilo daleko za dobru pušku! I on bi na tu udaljenost ubio čovjeka ili srndaća. Steglo ga je u grlu. Opet mu je, tako je to bar njemu izgledalo, samo nekim čudom spašen život. Ali, dokad će se događati čuda? Odjednom začuje Curlyja. — Ti!... — kleo je momak, crven kao paprika i tako žestoko da je bilo očito da je bio jako uzbuđen. — Nisam li ti govorio da se zaklanjaš! Zar ti je potrebno milijun godina živjeti u Arizoni da naučiš neke stvari?... Boga mu! Mladiću. .. taj bi te Meksikanac sigurno pogodio!

244 15. Pogled kojim je Jed Stone gledao svog saveznika Teksašanina bio je ozbiljan i pun razumijevanja. — Svakako, Jede — ponovi Pecos — jednog od ovih dana ti ćeš potegnuti revolver na Kreštala. To je neizbježno. . . I ja bih to učinio, kad ga se no bih bojao. — I ti mi to govoriš, Pecaše — muklo upita Stone. — Znači, znaš? Brže poteže od tebe? A ti baš ne žudiš uvjeriti se u to? — Ni najmanje — otegne Pecos. — Rado bih ga vidio mrtva..... tu poganu otrovnicu..... ali, ipak volim život. — Aha. . . Radi toga i napuštaš našu družinu? — Ne zato, Jede, ni izdaleka. Otišao bih s Andersonom da mi nije bilo stalo do tebe. A otišao bih i onda kad je Malloy ubio Reeda, kauboja koji nam se pridružio. Ostao sam i dalje jer sam vjerovao da je Mallov ispljuvao sav svoj otrov. Sad odlazim zato što je s družinom Krivog noža gotovo. Znaš li ti to, Jede? Pakla mu!... Ako je s nama gotovo, -tko nas je sredio? — Mislim da to ne moraš pitati. I sam dobro znaš. Malloy je doveo Bambridgea. Arizona neće trpjeti kradljivce stoke Bambridgeovog kova. Oni su tu isto toliko omraženi koliko i u Teksasu. Rancere koji nešto znače u ovom kraju, a pogotovu 245 Jima Trafta, najviše bode to što se on pod mas kom poštena trgovca bavi kojekakvim mutnim po slovima sa stokom. Bambridge neće dočekati ovu jesen, upamti što sam ti rekao. — Hm! Ako se ne izu je za onih deset tisuća što mi ih duguje, sigurno neće, u to se možeš ok laditi — odvrati Stone. — Evo, sve što smo u posljednje vrijeme iz veli bilo je po Bambridgeovu napatku. Krađa sto ke sa žigom Dijamanta gore u Žutoj kotlini i ukr cavanje te stoke u Winslowu.. . to je bio naš naj gluplji i najopasniji posao. Mogli smo ovdje ži vjeti godinama, tu i tamo dignuti koje govedo i živjeti bez brige. Ali ne, Mallov nas je udesio. Smučile su mi se njegove prljavštine. — Misliš li na otpremu stoke u travnju, za ko ju nisam znao? — Ne samo to. Mislim i na podizanje ove brv nare. To je zaista prava tvrđava i to nepunih dvadeset milja od Žute kotline! i — Ha! Ha!... Kreštalo podiže brv naru ovdje j! jer mu se, kako kaže, sviđa pogled na klance, a masiv Mogollanskih planina odavde izgleda pre krasno. — Pa, nemam ja ništa protiv lijepa pogleda. Međutim, očito je glupo ozbiljno shvaćati Mallova u bilo čemu osim, naravno, kad se radi o ubija nju ili krađi. No, on namjerava ostati ovdje, svi đalo se to tebi ili ne! — Možda će i ostati.. . visiti na stablu — pro mrmlja odmetnik. — Neće Kreštalo! On će umrijeti u čizmama, hladnokrvno pucajući. Ne uljuljukuj se u jalove vo de. Jede... Mallov će voditi Krivi nož... i odvest će ga u pakao. Uzmi, na primjer, ona dva tipa ko 246 ja nam je nedavno doveo. Dvije prave gradske propalice, zapiju sve što ukradu. To nisu ljudi za Krivi nož! — Kad sam ih vidio, stekao sam isti dojam — složi se Stone, koračajući amo-tamo. — Dalje, tu su Lang i Madden. Obojica se boje Kreštala, i oni te svakog dana mogu

iznevjeriti. Za Sonoru i sam znaš da je Kreštalov čovjek. Ako sagledamo stvari kako stoje u ovom trenutku, osim nas dvojice, Krivi nož više nikoga nema. — Svjestan sam toga. Zbog toga sam i probdio tolike noći. — Onda dobro. Riješi se trula društva i pođi sa mnom! — Kamo ćeš ti, Pecose? — Mislim da ću se neko vrijeme pritajiti. — To znam, ali gdje? To me zanima. — Krenut ću ravno prema izvoru malog Colorada. Rekao sam ti već da sam dobio glas od jednog starog drugara iz Teksasa koji se tamo također pritajio. — Da, sjećam se. A imaš li novaca? — Naravno. Mallov mi ipak nije sve digao na kartama. Stone se odlučno okrene. — U redu, Pecose, ako ne dođem tamo prije nego što padne snijeg, znaj da me Mallov sredio kao što je udesio i našu dražinu. — Slušaj, Jede, nema smisla pokušavati pošten obračun s Kreštalom — progovori Teksašanin. — On nije pošten revolveraš. Hladnokrvno bi ubio mladog Trafta onog dana u Žutoj kotlini. Da, sjećam se. I zamrzio me zato što sam mu nogom izbio revolver. Tako mi svega, Pecose, jedini razlog zbog kojeg ću možda pokušati poš 247 ten obračun je što me zanima. . . tko će brže po tegnuti. — Znam- I mene je to peklo. To je slabost revolveraša. Samo, to je puka sujeta, Jede. Ne bu! : di .prokleta budala. Pođi odmah sa mnom. — Ne, još ne — odgovori Stone poslije dužeg .: razmišljanja. — Nemam ni krajcara. Moram doi; biti svoj novac od Bambridgea. I htio bih još. . . ;i — Stanka što ju je učinio bila je više odraz nje gove nesigurnosti u sama sebe, nego želje da se >| povjeri Pecosu. — Ali, obećaj em ti da ću, osim u | slučaju kakve nezgode, biti kod tebe na izvoru • Malog Colorada još prije jeseni. ,1 — To me raduje — odgovori Pecos ustajući. i — U to ime, evo ti ruka! ij Stone prihvati ruku svog prijatelja i pogledi im se sretoše. To je bio jedan od trenutaka što mnogo znače među ljudima. Onda Pecos krene i k svom konju i dok je uzjahao, Stone odriješi to| varnu mazgu. I — Bilo bi ti bolje da kreneš Sumom — rekao |r| je kao uz put. — Da te slučajno negdje na putu ,! , sretno Kreštal, postao bi znatiželjan. Andersonov odlazak shvatio je kao šamar. . . Sretno, Pecose. — Sretno i tebi, Jede. Čekat ću te. Pecos uzjaha, izide iz sjene visoke stijene i pre ko travnate livade izgubi se u šumi. Gledajući ga kako odlazi, Stonea je obuzimala čas žalost, čas , olakšanje. Pecos je bio posljednji od Stoneove sta re družine. Mallov je bio noviji predstavnik ari zonskih kradljivaca stoke. iNaime, postojao je -po jam kradljivaca poštenjaka, protiv kojeg rančeri nikad nisu dizali posebnu galamu. Međutim, novi koji su bezobrazno i naveliko kraH stoku, kandidirali su se za metak ili konopac, Malloya je, naravno, čekao metak. Kod te pomisli, Stone se opet sjeti onoga što je napomenuo Peosu. Teksašanin je priznao svoj strah. To je bilo malo čudno i Stone se osjeti postidenim. Pecos je, bez sumnje, bio isto tako brz na revolveru kao i Mallov, ali je otišao i nikad se neće uvjeriti je li to tako. Kolovođa odmetnika priznao je sam sebi da on ne bi mogao ostati u takvoj dvojbi. Mrzio je ubojicu Mallova, kao što bi ga mrzio svaki pošten revolveraš u Tontu, ali se i on bojao tog zloglasnog zvjerskog tipa. Sjeo je na grubo sjedalo, koje je napravio Mallov, i gdje je tako često sjedio i pušeci promatrao zalaz sunca na Mazatzali. Krasna li pogleda na sve strane, od tamnih klanaca do grimiznih pašnjaka! No. mari li imalo nakazni ubojica opaka lica za ljepotu i veličanstvenost tog prizora? Razmišljajući o svojim vlastitim sklonostima i o tome kako su mu one ponekad protivurječne, pomislio je da lako može biti da i Mallov voli Arizonu i ovaj osamljen i živopisan ugao Tonta. Ta ga pomisao donekle začudi. Osim prekrasna vidika, Mallov je, nema sumnje, izabrao ovo mjesto za brvnaru imajući u vidu i neke prednosti. Brvnara je bila sagrađena visoko, nad dugačkom lepezastom padinom obraslom travom bez drveća, u jednoj izbočini stjenovita zida. Moglo joj se prići samo s prednje strane i odozdo. Značajne su bile pukotine ostavljene među balvanima: neke uz pod, neke u visini grudi, a neke pod strehom. Iz stijene je izbijao izvor čiste hladne vode, a brvnara je bila sagrađena upravo nad njima. Stijena iznad kuće toliko je bila izbočena 249 da ni lavina ni metak niotkud nisu mogli pogo

diti brvnaru. Uz dobru zalihu mesa i ostalih po trepština, nekolicina budnih i okorjelih odmetnika mogla bi neograničeno vrijeme odoljevati u ovoj brvnari-tvrđavi. Nikakva potjera od strane predstavnika zakona, niti bilo kakva družina kau boja ne bi mogla osvojiti to sklonište kad bi u njemu bila družina Krivog noža. Stone je morao odati priznanje Mallovevoj pronicljivosti. Međutim, bio je to uzaludan potez naprosto zato što će on i njegovi saučesnici tamo vrlo malo boraviti. Već ovog proljeća izveli su tri krađe stoke, od kojih je jedna bila isto tako drska kao i krađa ostatka stoke Dijamanta u Žutom klancu. Iza toga je stajao Bambridge sa svojim novim pomoćnikom Darnellom. Bilo je dovoljno da ga samo jedanput sretne, i Stone je već bio nacistu s njim. Darnell neće dugo izdržati uz Krivi nož: bio je previše vješt kockar. Ako Mallovu odnese previše novaca, brzo će otegnuti papke. Ipak, Jedove je misli najviše zaokupljao Malloy. Nikad ranije ni samom sebi nije priznao da kani ubiti tog revolveraša. Tek kad je to rekao Pecosu, postao je svjestan da ga zaista namjera va ubiti. To je već dugo nosio u podsvijesti, u dijelu mozga što je i u snu bio budan, a sada ga je to sasvim obuzelo. Kada i kako, to još nije znao, važna je bila odluka i Stone je bio uvjeren da ju je donio. Međutim, savjest mu se još uvijek protivila. Ma koliko bio opak, Mallov se pouzdavao u Stonea, borio se za njega, bio je spreman i opet se boriti, a to je značilo da je bio spreman i umrijeti za njega. To je Stonea mučilo. »I ova se mala mrcina ovdje smjestila radi pogleda« u sebi je govorio odmetnik. 250 Nije mu zamjerao. Gdje u Arizoni bjegunac pred pravdom može naći ljepši prizor! Tamno prostranstvo izmiješanih stijena i šume spuštalo se miljama, a sa strane su ga štatile nepristupačne okomite litice. Na četiri dana dobra jahanja od Winslowa ili Flagerstowna, a još više od južnih naselja, Mallovevo je skrovište bilo osigurano od prepada. Štoviše, trebalo ga je pronaći, a to nije bio lak zadatak. Vjerojatno je za njega znao Slinger Dunn i poneki lovac iz doline Cibequ. Stoneu je bilo lakše pri misli da više ne mora brinuti zbog Dijamanta. Mučila ga je samo skrivena misao da on više ne drži u rukama družinu Krivog noža. Sto ako onaj bogati stočar, Jim Traft, otpremi nekoliko tisuća grla u Žutu kotlinu! A bio je dovoljno šašav i dovoljno tvrdoglav da to učini. I kad bi to učinio, jedino bi smrt spriječila Malloya da je ne krađe. Stoneom opet ovlada sablasna pomisao na Mallovevu smrt. Bilo je prekrasno svibanjsko jutro, klanci su bili prepuni mladog lišća i proljetnog cvijeća. Niz cijelu padinu kroz travu se probijalo cvijeće. Glasanje ptica ispunjavalo je jutarnji zrak. Pecos je odjahao i Stone je, što se u posljednje vrijeme često događalo, ostao sam. Netko je morao ostati u brvnari, pa zašto to ne bi bio on. Mallov se svakog dana mogao vratiti s novim ljudima, a i Madden, kojeg je Stone poslao s porukom u Winslow, mogao bi se već vratiti. Sonora je lutao amo-tamo, stazama i klancima prema Malloveovim narednjima koje je konačno jednom bilo u skladu i sa Stoneovim mišljenjem. Bit će mu teško napustiti ovaj dio Arizone, koji mu je toliko vremena pružao sklonište. O izvoru Malog Colorada Stone je znao samo to da 251 je to veoma gusto pošumljen kraj, gdje borave jedino Apaši i nekoliko lutajućih odmetnika i traperi. Ali, Jed Stone je volio stjenovite grebene, litice živih boja, kanjona i stranputice obronaka Mogollanskih planina. Nije bilo kraja poput ovog... nigdje toliko skrovišta... nigdje takvog labirinta klanaca, guštara i pećina, gdje je divljač pitoma i gdje ljudi njegova kova noću mogu mirno spavati. Ta ga je tuga morila. Ali, je li ona bila jedina? Promatrajući more zelene i svijetle šume pod sobom, sive stijene što su stajale poput čuvara na straži, i vijugave zaštitničke grebene, sam je sebi priznao da mu ovaj kraj nije bio samo zbog toga što mu pruža sigurnost. »Nikad se to neće promijeniti« mrmljao je. »Ne mogu oni ograditi sve klance, ni posjeći šumu i nastaniti se. To pripada nama i... Indijancima. Ni požar se ovdje ne može razmahati. Previše je zelenila i stijenja! Previše je potoka!... Jedino bi ovamo mogli natjerati stoku, pa i onda bi im se izgubilo na tisuće grla. Ne, ovaj ugao Tonta nikad se neće

promijeniti... To je još jedan razlog zbog kojeg mi je žao otići.« Dvadeset godina već živi kao bjegunac... u očima zakona on je zločinac. Međutim, on je znao da nije počinio zločin koji ga je otjerao u odmetnike. Svejedno, u njemu nije bilo gorčine ni mržnje. Tokom ovih teških godina nikad nije požalio žrtvu što ju je podnio. Ipak, bilo je prirodno da zazire od prodora civilizacije, da njezin napredak smatra povredom svojih prava. Došao je do razdoblja u životu kad mu se više nisu sviđale stvari 252 onakve kakve jesu, kad mu se nije sviđalo ono što mora raditi. Oštri pogled što je lutao okolicom već po odavno stečenoj navici, zapazi kretanje nečeg živog u zelenilu šume. Isprva je pomislio da je to neki jelen, dok nije vidio i smeđu boju i začuo topot kopita. Konji! Vjerojatno se Mallov vraća. Međutim, Stone se nije uljuljkivao u sigurnost pretpostavki već posegne za puškom što je bila naslonjena na klupu. Kad su na čistinu izbili jahači, u prvom jahaču prepoznao je Maddena, a tek kad su prošli pola čistine, u drugom je jahaču prepoznao Bambridgea. Misli su mu letjele glavom i opreznost zamijeniše nagađanja, nimalo povoljna za posjetioca. Bambridgeov dolazak u Crne klance svakako mora biti u nekoj vezi s Mallovem. Takav je postupak nerazuman za ovog, nazovi, rančera. Stone ustane i pođe do stubišta. Prašnjavi konji umorno su se vukli uzbrdo i zaustavili se pred brvnarom. Jahači su bili prašnjavi od puta i umorni. Bambridgeovo široko lice bilo je umorno i na njemu se nije primjećivalo nikakvo zadovoljstvo. — Halo, šefe! Doveo sam posjetioca — povika Madden. — Vidim. . . Kako ste, gospodine Bambridge? — hladno odgovori Stone. — Brojutro, Stone. Vjerujem da ste iznenađeni mojim posjetom — mrzovoljno reče Bambridge. — Naravno, ali me iz više razloga raduje — odvrati odmetnik. Rančer odveže ogrtač sa sedla i teškim koracima, mrk, popne se na trijem. Spusti se na klupu i odloži ogrtač i sombrero. Vidjelo se da nije mno 253, go spavao, kao i da oznojenu i izgužvanu odjeću već nekoliko dana nije promijenio. O pojasu je nosio revolver, što Stone odmah uoči. — Mallov nije došao kako je bilo dogovoreno — rekao je zagrižljivo. — Hm. To mu je u krvi. Ali, pojavit će se kad mu se najmanje budete nadali i kad ga ne budete željeli. Gdje ste se s njim trebali sresti? — Kod Tannera, malo izvan Winslowa — kratko odgovori Bambridge, promatrajući odmetnika mutnim, sivim očima, kao da prosuđuje njegovu primjedbu o Mallovu. — Kod Tannera. Znači, Mallov se tamo sastaje s vama, eh? ... Pa, mogli biste isto tako otići u Winslow ili Flag — suho odvrati Stone. Bambridge nije bio siguran u to kakav oslonac ima ovdje, ali izgleda da ga to nije brinulo. Stone je shvatio da ga stočar ne smatra najvažnijim članom družine. — Mislite da ja to ne bih više volio? Osamdeset milja jahanja, bez postelje i hrane, dovoljno je da čovjek pobjesni. — Zbog čega ste prešli toliki put? — To se tiče mene i Mallova — odgovori on. Nakon tih riječi, u Stoneu nesta i posljednji trag potrebe da se pošteno postavi prema tom čovjeku. — Bilo koji posao što ga imate s Mallovem, tiče se i mene. Ja sam vođa družine. — To se baš ne vidi — doda Bambridge, izvještačeno pristojnim tonom. Rančer se, i ne primjećujući to, uputio na opasno tlo. Sav obuzet svojim pohlepnim i mračnim planovima, nije se ni potrudio shvatiti Stonea koji je šetkao trijemom promatrajući šumu i doline. 254 Zasad se Stone suzdržavao, nije htio reagirati. Htio je najprije doznati što Bambridge kani. — Pa, možda ste u pravu ako mislite da uglavnom Kreštalo vodi družinu — konačno izgovori. — Međutim, ja sam tek u posljednjim poslovima ostao po strani. Ono što ja ne odobravam, to i ne činim. Posao sa stokom Dijamanta prošle zime... bila je iznimka. Već sam se previše puta zaletio. . . uostalom, možete li mi dati onih deset tisuća što mi ih dugujete za taj posao? Poslao sam Maddena po njih. — Čovječe! Taj sam novac dao Darnellu s nalogom da ga preda Mallovu, a Malloy vama — iznenađeno uzvikne Bambridge. — Tako! A kada? — Još prije nekoliko tjedana. Da vidimo. Podigao sam tih deset tisuća devetog travnja. Dan kasnije Darnell je trebao poći do Tannera. Tamo se trebao sastati s Mallovem i predati mu novac. — Ali, ne meni

— izjavi Stone. — Kako!... Čovjek je pouzdan — odvrati Bambridge skoro izbezumljen. — Govorite li iskreno i pošteno o tome? Jeste li vidjeli Mallova od onda? — Jesam, Bambridge, od onda sam nekoliko puta vidio Mallova. Nije mi ni spominjao novac, premda sam dobio dojam da je on inače pri novcu. .. I, hvala vam na pitanju jesam li iskren i pošten. Bambridge se pravio da nije čuo tu jetku primjedbu. — Poštenje nema veze s vašim poslom, Stone. Ipak, moram reći da ste prema meni uvijek održali zadatu riječ, što za Mallova ne bih mogao reći. . . Sumnjate li, možda, u mog čovjeka, Darnella? 255 — Ne, ne sumnjam u njega. Ja znam da je on kockar iz Mississippija, kojeg su protjerali iz St. Louisa... i to znam iz njegovih vlastitih izjava. Vidio sam nekolicinu takvih koji su došli na naš još sirovi Zapad. Nisu poznavali naše Zapadnjake i nisu se dugo održali. Darnell vas je prevario. Po kušat će prevariti i Mallova, ali to će škoditi nje govu zdravlju. — Ne čudi me što Darnell ne pozna vas Za padnjake. Bogamu, volio bih znati tko ih može upoznati ? — Vi sigurno ne. — Dokažite mi da me Darnell prevario — ne strpljivo je zahtijevao rančer. — Evo, sastao sam se s njim na ovom mjestu poslije desetog travnja... oko dvadesetog mislim, p jer je to bilo nakon što je Mallov oteo stoku s Blodgettovih pašnjaka... Darnell mi nije dao ni ^ kakav novac. Imao je kod sebe debeo snop novča nica jer ih je pokazao kad se kartao s momcima.. . To je bilo onog dana kad je Mallov ubio malog 1 Reeda. — He, trebaju mi jači dokazi od toga — odvra ti Bambridge. — Možda ste bili pijani kad vam je Darnell predao novac. — Svakako, mogao sam biti i to i ono. Znam da smo mi odmetnici dosta podli, no ipak nisam toliko podao kao neki koji sebe smatraju ranče rima... Bambridge, od koga ću tražiti onih deset tisuća, od vas ili od Darnella? — Od mene ne, u to možete biti sigurni. A ni od Darnella. Mallova vi pitajte. Izgleda da on sada vodi družinu, pa je prisvojio novac. — Ne. Kad se radi o novcu Kreštalo ne vara — zamišljeno odgovori odmetnik. 256 — fiah!... Što ^mi vi:tt. pričate? —IOdgovori Bambridge. — Riječi prijekoxa zvuče čudno iz us tiju- kradljivca stoke,: Stone..^Skrivate se;>ovdje,: u ovoj divljini, bogu za leđima.,, bojite se prići bilo kojem gradu. , ,za vašu glavu raspisana je ucjena, pa ipak govorite o vašem,poštenju- i o poštenju vaših ljudi. Smiješno je spominjanje časti među lopovima. —: Ne moramo se svađati oko toga — odvrati Stone. Da je rančer bio. Zapadnjak, osjetio bi neš to u hladnoći Stoneova glasa, u bljesku njegovog pogleda. — Sto sam,:započinjao s vama, uvijek sam obavio u redu. A to što sada surađujete s Mallovem, ne daje vam pravo ;da vrijeđate. Nego, ja bih volio, doznati ovo. .. zašto.ste dojahali čak ovdje? To: je!dug i naporan put. — Želim da se nešto izvede. Zato .sam došao — skoro se izdere rančer. — Mallov me dva put iz nevjerio, oba puta zato jer mu nisam unaprijed platio. Sad imam priliku prodati deset tisuća gr la stoke... i to vladinom kupcu lazl Kanzas -jCi tya.,. a nemam stoke. --Imate zone, ha? — Pogodili ste,-.StOHe.ZEatossam i došao.T bam stoku.7 Nedavno je stari Traft dotjerao veli ko stado u Žutu kotlinu. To-bih stado želio do biti. Mallov je pristaoJda ga otme. Sagradio sarn obore na pruzi, između Winslowa i Holbrooka, :da najkraćim putem dođem do željeznice. Tamo mo gu i uto vari ti. Također je pristao srediti onog pro kletog mangupa, mladog7 Jima Traf ta. Bogami od mah je primio novac. | — Kakav novac? — tAbbsž iAnezaintesiesirano •upita Stone. :J7i:.Družtaa.«rtVpg noža — Onaj što sam mu ga ponudio da obavi posao — pjenio se stočar. Zatim je rekao da Kreštalo ne obavlja takve poslove, ali je to stavio u zadatak svom čovjeku Meksikancu Sonori. — Da ubije Jima Trafta — kao za sebe mrmljao je Stone, bubnjajući prstima po klupi. — Moram priznati da je to pametno s vaše strane. Unatoč tome, moram vam nešto reći: Sonora to nikad neće učiniti. — Sto, još jedna prevara? — Ne. Meksikanac nije varalica. Među Meksikancima varalice su rijetkost, zar ne? On to neće učiniti naprosto zato što će ga ubiti Slinger Dunn. Ja se ni za kakav novac ne bih šuljao oko Žute kotline, a možete se okladiti da ne bi ni Mallov. — Zato toliko oteže s otimanjem stoke. Đavo

ga odnio pokvarena!... Jeste li vi, Stone, znali da je Mallov bio zajedno s Tannerovom družinom u krađi Blodgettove stoke? — Ne. To čujem prvi put. Tko vam je to rekao? — Damell. Zapravo, on je to organizirao. Moram priznati da se to nije slagalo s mojim naređenjima, i da mi se zamjerio pa sam raskrstio s njim. Ali, s Mallovcem se još moram objasniti. — Vaš je čovjek radio na dvije strane — zamišljeno primijeti odmetnik. — Dovoljno je lukav da pokuša iskoristiti Mallova... kao \$ samoga vas... i pokupi jedno veliko stado. Onda i on može kliznuti iz Arizone. Ja bih vam preporučio da brišete, i to brzo. Mi pristojni kradljivci stoke ne radimo na taj način. Nikad jednog rančera ne opljačkamo do gole kože, da ga upropastimo. Zato se družina Krivog noža i održala dvadeset godina. 258 — Moja kćerka zimus se u Flagu udala za jednog kauboja — rekao je Bambridge. — I bez vašeg savjeta i ja sam spreman što prije otići. Možete li natjerati Mallova da obavi ovaj posao? — Naravno da mogu, ako mi se sviđa — nemarno odgovori odmetnik. — Mogu privoliti Kreštala na bilo koji posao, ako mu dam dosta veliki udio. Međutim, nisam sklon natjerati ga na nešto. . . zabadava. Rančer nije bio dorastao Stoneu. Ovaj ga je naveo da mu ispriča sve o svojim poslovima s Mallovcem, Sad je vođu odmetnika zanimalo još jedino je li stočar donio novac ili nije. — Mallov je zahtijevao dvadeset tisuća dolara — rekao je Bambridge. — O tome nije moglo biti ni govora. Nije u stanju dotjerati dovoljno stoke. Cjenkali smo se oko toga. On je spustio na petnaest tisuća. . . a ja sam ponio deset tisuća. Uzmimo da privolite Mallova da odvede tu stoku. . . sa što je moguće manje ljudi. Onog dana kad stoku dovedete u moje obore, predat ću vam preostalih pet tisuća. — Koliko grla treba? — upita Stone. — Ne određujem broj. Onoliko koliko se na brzinu može skupiti i otjerati. — Aha. . . Ne biste li mi pokazali kako izgledaju tih deset tisuća — nabaci odmetnik, kao da mu je potreban još jedan opipljiv argument. Bambridge raskopča prsluk i iz unutrašnjeg džepa izvuče snop novčanica, još omotan vrpcom banke. Baci snop na stol. Novac je za njega predstavljao samo gomilu papira! Bio je uzbuđen. Imate pravo sumnjati u mene kao i ja u vas — rekao je otvoreno. — Evo novca!... Lijepa, svježa zelena boja! i?» 259 — Hm; čini mi se da to nije: baš mnogo -^i reče Stone. ; Stočarevo uzbuđenje splasnu. Računao je da će mu količina novca biti: glavni adut. — Imam još pet tisuća u zlatu. I to ću dati. I pristaješ li? — Zazvecka teškim dukatima, od kojih mu je nabubrio prsluk. Na Stoneovu čelu iskočiše žile kao da je sva suzdržana krv navalila u njih. Cijeli je: razgovor bio varka, on je zapravo samo htio doznati im i li Bambridge zaista novac uza se. — Dajte mi to, da vidim. . . Zlato! Dobru, dragu žutu kovinu punu glazbe. . . i pakla. Rančer nije odmah; posegnuo za zlatom. Nešto : se ušuljalo u njegov inače ograničeni mozak.: tMijesto da udovolji Stoneovoj želji, prestade zvecka li dukatima, dohvati: svežanj novčanica, strpa ih u džep i zakopča prsluk. .- Ovamo s tim! —> najednom se izdere odmetnik: u tren oka se-izmijenio da su Bambridgeu naprosto iskočile oči. — Stoo? — zamuca. -+|| Daj mi taj novac! — Neću. Ne plaćam unaprijed. Mallov .. .! — Vraga, kakvo plaćanje!- -Neću ti dotjerati jedino goveče. Hoću-iti ih deset tisuća! EĐu si mi ih. —: Prije će te vrag odnijeti,; nego što ćeš ih dflbbiti! — plane Bambridge. Ustade i= krene prema vratima. "Stone:ga naglo odgurne, tako-dkj je zateturao. ^|Budalo jedna. Ti ćeš menippijretiti u mojoj Aktcéd? Amo s tim novcem ili... •|| — Lopužo pokvarena! Ne žiilitrhe da se i MalljDy okrerluo protiv tebe.. .UU©sttlQtn,;iafco te zani 2i60 ma ... govorilo se i o tome kako bi bilo da se ubere ucjena raspisana na tvoju glavu. Ni u čem drugom nije se moglo bolje odraziti Bambridgeovo poznavanje ljudi Stoneova kova. I da je htio raspaliti odmetnika, bolji način nije mogao pogoditi. Godinama je ta ucjena predstavljala nož u Stoneovu srcu. Još je uvijek imao živa oca i majku, da i ne spominjemo draganu koje se odrekao: pomisao da oni znaju za tu ucjenu, najviše ga je mučila. Stone potegne revolver i udari Bambridgea po čelu. Nije to bio

jak udarac, ali je rančera ipak oblila krv. Pao je preko klupe do zida. — Je li ovo dovoljno uvjerljivo za tvoju debelu glavurinu? — upita Stone; prilazio mu je prijeteći: — Amo! Ne potezi... No, Bambridge se, izbezumljen poput ludaka, maši revolvera. — Evo ti onda! — prosikta odmetnik. Njegov hitac pogodi Bambridgea u trenutku kad je ovaj potegnulo revolver. Oružje mu ispade iz ruke i padne na pod. Bambridge mučno zastenja, zatetura, a s lica mu nestade izraza, kao da se pogasila svijeća. Odmetnik za trenutak osta kao kip. Onda brzim pokretom podigne revolver s tla, opali iz njega u zid i opet ga baci na tlo. Zatim se sagne nad mrtvacem, otkopča mu prsluk, izvuče novac i spremi ga u svoj džep. Nakon toga pođe prema vratima. Revolver mu se još dimio u ruci. Vratio ga je u futrolu i u tom je trenutku vidio Maddena kako stiže trkom. Zapalio je cigaretu. Ruke su mu bile mirne poput stijena. Ubio je Bambridgea kao što bi ubio bijesna skunka, najprezrenije stvorenje divljine. 261 > 16.

Madden je sav zapuhan i zabrinut dotrčao do brvnare. — Šefe, čuo sam... pucnjavu — dahtao je. — Vjerujem da si čuo — odgovori Stone, ispuhnuvši oblak dima. To je za čovjeka, desnu ruku Kreštala Malloya, bio znak da nema opasnosti. — Što je to opalilo? — Pogledaj sam.

Madden se uspne do ulaza u brvnaru. Oči su mu igrale kao na ulju dok nije opazio mrtvaca i tanak potočić krvi, koji je, poput optužujućeg kažiprsta, tekao prema revolveru na podu. — Povukao je na tebe? — uzvikne zapanjeno. Stone kimne glavom. — Od čega mu je rasječeno čelo? — radoznalo upita Madden. — Pa, kotrljao se po cijeloj sobi — nemarno odgovori Stone. — Izgleda da je udario o klupu. .. Radije ga pretresi. Odmetnik podigne revolver, pogleda bubanj i stavi ga na klupu. Zatim izvuče sat, neke papire i šaku zlatnika. Sve to stavi pokraj revolvera. Zatim pogleda nema li opasač za novac. — Nije imao baš mnogo novaca — primijeti s prezirom. — Sjećam se kako su se jednom on i Kreštalo zakačili kod Tannera. Kockali su i Bam 262 bridge je izgubio. Kleo se da više nikad neće nositi mnogo novaca među lopovima. Ha! Ha! Ha! — Uzmi to, Madden. Meni to ne treba. — Hvala, šefe. A što ćemo s ovim papirima? — Pa ne bi bilo loše sačuvati ih i predati Kreštalu — ironično odgovori Stone. — Uostalom, Maddene, kad ga očekuješ? — Svakako danas. Zato sam i tjerao Bambridgea kao vrag griješnu dušu, da stignemo na vrijeme. . . . Oko čega ste se zakačili? — Pričekaj da se vrati Kreštalo — odgovori vođa odmetnika. — Ne da mi se dvaput pričati istu stvar. — Da pokopamo Bambridgea, ili i to može sačekati? — Pričekajmo radije i s tim. Stavi taj revolver na pod gdje si ga i našao i nečim ga pokrij. — Ha! ha! Stalo ti je da Kreštalo vidi dokaze, ha? ... Ne zamjeram ti. Kreštalo će biti izvan sebe. Doduše, ne zaboravi da ni on baš nije zaljubljen u Bambridgea. Stone sjedne na ulazno stubište i zapali cigaretu. Za to vrijeme Madden pođe u ograđen klanac gdje su bili zatvoreni konji po jednu ceradu. U Stoneu je pomalo popuštala napetost, ali nije sasvim iščezla. Bio je čak i zadovoljan, vjerovao je da mu je dan počeo dobro. Mailov će, bez sumnje, biti bijesan što je ubio Bambridgea, no Stone nije ni pokušavao smisliti neko objašnjenje. Baš ga briga što će ta mala zmija pomisliti! On je bio uvjeren da nije prekršio okrutni i surovi zakon odmetnika. Možda će ga sada prekršiti, ali to je već druga stvar. Pričekat će. da vidi kako će Mailov reagirati. 263^ — Ponestajenam drva — rekao je Madden: <— Idem ih donijeti. .Čudno kako se- nikome- od nas.s ne sviđa uzbrdo vući drva. Promatrao je niska, zdepasta odmetnika kako padinom silazi do šume, a zatim kako se vraća teturajući pod teretom drva. Pitao se kad će stići Mallov koji će biti pun samopouzdanja. Tko li će doći s Mallovem? Možda neki novi čovjek? Vjerojatno ona krupna gradska propalica, Crni Reeves, kako ga je Mallov zvao. Stone pomisli kako bi mogao ubiti i njega, kad jednom započne ples. Ta mu je pomisao čak prijala,. Dan se primicao kraju, ali se kreštava nakaza Krivog noža nije "pojavila. Stone je. satima sjedio na Mallovevoj stolici na trijemu. Čekao je i promatrao. Sjene u klancima postajale su sve duže, jaruge su zastrli grimizni pokrivači

večernje maglice, visoki grebeni presijavali su se na posljednjim zrakama zalazećeg sunca. Spustio se mrak, zahladilo je, sove su se oglasile. Na divljinu se počela spuštati noć i tišina. Mallov neće noću jahati opasnom prilaznom stazom. Ušao je u brvnaru tek kad je čuo poziv na večeru.. Unutra je plamsala vatra, a lonci i tave, iz kojih se pušilo jelo, bili su dokaz da Madden obavlja i one poslove što ih ostali članovi družine zanemaruju. — Kreštalo se nije pojavio? — upita? — Ne, možda je tako i bolje —odvrti Stone.. — Svakako. Sutra ćeš već biti mirniji. Budi, siguran da je negdje naletio na borbu. Inače bi se već pojavio. Sastao sam se s njim pred tjedan dana^.. da, točno pred sedam dana, kod Tannera. i dogovorili smo se da ću danas Bambridgea do 264^ vesti ovamo... Rekao bih da je Darnell opet na-; pravio neku zbrku. — Maddenu, znaj da mi se tvoje kuhanje više; sviđa nego tvoje društvo. — Hvala, šefe — ironično odgovori ovaj. — Ako između tebe i Kreštala dođe do obračuna, ne zaboravi da sam mu ja bio drugar prije nego što smo prišli Krivom nožu, a za ovo vrijeme kod njega sam vidio koješta što mi se ne sviđa. Zato, ne miješaj mene s njim. — Sjetit ću se toga, Maddene — odgovori Stone, nastojeći ne pokazati iznenađenje. — To su prave i poštene riječi. Nisam se tome nadao od tebe. Završili su večeru i Stone zapuši pred ognjištem. Uskoro i Madden sjedne pored njega. — Zaboravio sam na onog što leži na trijemu — rekne. — Bilo bi bolje da smo ga pokopali. — Zar još nikad nisi spavao blizu mrtvaca, Maddy? — Jesam, ali ne uživam u tome. Nakon nekog vremena, provedena pretežno u šutnji, pošli su na spavanje. Stoneov ležaj nalazio se u uglu, samo ga je zid razdvajao od mrtvog Bambridgea. Osjećao je miris krvi. San nije dolazio Stoneu na oči, pa ustane i premjesti pokrivače na jedan slobodan krevet i tamo legne. Noć je bila mirna, jedino se čulo tiho zavijanje vjetra u pećinama stijene što je nadvisivala brvnaru. Ipak, prošlo je više sati dok Stone nije usnuo. Idućeg je jutro ustao u praskozorje. Noć, iako nemirna, oslobodila ga neke more. Šetao je duž stijene, sve do klanca što su ga koristili kao koral za konje. Sjetio se da je tuda često šetao, a us 265koro će odjahati daleko odavde. Nije namjeravao Mallovu pružiti šansu da ga ubije. Kad se vraćao, čuo je dozivanje i- ubrzao potom korake. Stigavši na izbočinu stijene, primijeti jahače kako se uspinju padinom. Trojica... i tovarni konji. — Stiže Kreštalo s Crnim i još jednim kojeg još ne prepoznajem — s vrata mu doviknu Madden. Stone mahinalno bolje namjesti opasač s revolverom. Dok se stubištem penjao na trijem, pogledom preleti preko cerade kojom je bio pokriven Bambridge. Reklo bi se da su ispod cerade zavežljaji. — Maddy, ne moraš odmah Kreštalu ispričati o ovome — reče Stone, pokazujući mrtvaca. — U redu, šefe. Stalo mi je da Kreštalo što duže bude dobrt volje, Obojica uđu u kuću. Dok se Madden petljao oko vatre, Stone je kroz pukotinu među balvanima promatrao pridošlice. Trojica odmetnika polako su se penjala uzbrdo i stala pred brvnarom. Mršavi, tamnopusi neznanac klatio se u sedlu. Ispod sombrera vidio se krvav zavoj. On je posljednji sjahao. Svi su bili umorni. Bez riječi su skinuli zavežljaje i sedla, i pred kućom ostavili konje. — Hm, ako je netko kod kuće, sigurno nam se previše ne raduje — zagunđa Mallov. — Zdravo, ljudi — istrča Madden, ruku bijelih od brašna. — Vidjeli smo vas kako dolazite, ali nismo smatrali da vas moramo dočekati limenom glazbom. — Ha! To bi trebao biti vic?... Tko je s tobom? — upita Malloy. 266 — Samo šef. Kad je izašao. Stone nije mogao shvatiti zašto se obradovao videći malog revolveraša. Iz Kreštala je izbijala sirova, zdrava snaga kakvu posjeduju ljudi ovog kraja. Uistinu je bio saveznik na kojega se čovjek i u najgorim trenucima mogao osloniti. S druge strane, Stoneu proleti glavom misao. .. sad je trenutak! Ipak, nije ga iskoristio. — Brojutro, Kreštalo. Kako si? — radosno pozdravi. — Hej. a kako si ti, drugarčino stara? — odvrti Mallov. — Imam mnogo novosti za tebe. . . a i nešto drugo. Mallov je šepesao. Na njegovim starim, žutim hlačama nisu se samo skorili znoj i prašina.. . bilo je tu još nešto tamno i strašno. Oštrim okom

Stone primijeti rupu na koži. Kreštalo je nosio pušku, bisage, još jedan opasač s revolverom, ali bez ijednog metka. Kožnati prsluk sav mu je bio oblijepljen, kao da je spavao na mokroj ilovači. Njegovo opako lice ipak je imalo nešto privlačno u sebi: Stone se nije mogao snaći. Možda je Mallovevo lice bilo poput mrtvačeva, ali su mu oči bile žive i u njima se nazirao osmijeh. Čizme su mu se vukle po podu a ostruge zveckale. Ušao je u kuću i odložio sve što je nosio. — Kako si, kuharu! — vikne — Znači, onaj pokvareni kradljivac stoke nije se pojavio? — Kreštalo, vijesti nisu dobre — odvrati Madden. — No, ne bi li bilo bolje da se malo odmoriš ... da nešto prezagajiš . . . prije nego ti ispričam. 267 — Pametno. Svejedno, ljut sam poput risa.. I mislio sam da Bambridge neće doći... Možda je i bolje da nije došao. Neću se više petljati s njim... — To mi je drago, Kreštalo — zadovoljno se javi Stone. — I ja ću ti reći neke razloge zbog kojih više nećeš imati posla s Bambridgeom. Ali, to je loša vijest. Radije najprije trgni iz moje boce. Kad je dobro potegao, Mallov promuklo zakašlja, ali mu se na bljude obraze vrati boja. — Uh!... Da mi je toga bilo prije dva dana.. . Možda se ne bih ni vratio ovamo — reče zagonetno. — Gdje je Lang? — Hm!... pretvoren je u hranu za kopce. — Nije valjda — mirno odvrati vođa, ali ga je ta vijest uzбудila. Nestao je još jedan od starih članova Krivog noža! Lang nije bio pouzdan, ali je pripadao staroj gardi i ponekad je bio na svom mjestu. Na stubištu su se čuli koraci, zatim i na trijemu. Na vratima se pojavi sjena. Ušli su Reeves i mršavi stranac povezane glave. — Morao sam ubiti onog ridana. Sasvim je bio sakat — izjavi Reeves. — To je trebalo učiniti i ranije — odvrati Malloy. — Upoznaj se sa Samom Tannerom, šefe... To je Joeov bratić iz Malog Colorada. — Kako si, Tanneru — ljubazno reče Stone, ali nije pružio ruku. Možda to nitko nije ni uočio, jer su između njih bili stol, zavežljaji i sam Mallov. Tanner samo kimne glavom. Kad je skinuo sombrero, vidjela mu se slijepljena kosa, a na zavoju tamne mrlje iznad lijeve sljepoočice i uha. — Mora da ste udarili o kakvu granu ili nešto slično — primijeti Stone. 268 — Ne, s boka sam naletio na metak — odvrati Tanneiv Glas mu je bio dubok, a pogled miran i otvoren. Stone je brzo. i točno^ procjenjivao ljude. Taj je čovjek, pošto je bio rođak Joea Tannera i u društvu Mallova, mogao biti samo tip njihova soja, no ;ipak, nije ga se smjelo zanemariti. — Kreštalo, sve mi se čini da ste se s nekim malko zakačili — mirno: progovori Stone. — Zakačili? ..Ha! ha! — cerio se revolveraš. Stone se sav naježi od njegova kreštava glasa i užarena pogleda, Osjetio je da je moralo: bitr i nekoliko mrtvih koji-nikad neće ispričati što se dogo.dilo. — VPa,- požuri s tom pričom — otegne vođa. ----Čut-ćeš je — izdere se Malloy. Sjeli su za-stol na koji je kuhar stavio posude s jelom. Vidjelo se da su sva trojica gladni; kao vuci, ali je: jedino Mallov mogao jesti. —Dobra kapljica i malo hrane.. .! i čovjek od mab dođe: k sebi — reče Malloy ustajući. — Ali, sada bih malo odspavao. : Stone hije, pokazao; nikakvu radoznalost jer je znao da će se^ubrzo sve^ doznati. Vjerovao; je :da se dogodilo nešto veoma ozbiljno; Međutim, kad je Mallov izvukao -debeo;snpp; novčanica i i dobacio : mu;.gajVStone se trgnuo. —.Bambridge ti je poslao: novac-što: ti. ga. du guje -_v.reče. Malloy. —AA budala kakva, je, poslao ga je po Darnellu.. .il^kažem ti;.drugaru, da nije bilo mene, nikadniešbi vidio svpj; novac. — Vjerujem ti. Hvala...! Kreštalo —ozbiljno odgovori vođa odmetriika.Elfto, kako; je čudan tip bio tajnmalic revolveraš Niža koliko1 ibio pokvaren 2S69 i prevrtljiv, imao je neke odlike koje je Stone, i protiv svoje volje, u najmanju ruku poštivao. Nakon što je s mukom skinuo gornje kožne hlače, Mallov ih baci u kut. Tada se na nogavici plavih platnenih hlača pokaza krvava vlažna mrlja. — Priredi malo tople vode, Maddv, i jednu čistu krpu. Imam jednu ogrebotinu na nozi. — A što je dobio momak koji te je ranio? — upita Stone. — Na žalost, ništa. Bio sam vraški blizu vječnim lovištima, Jede. Pamti što ti kažem. .. Same, neka ti radije Madden previje tu ranu. Prilično je vješt. Voda je sa zanimanjem promatrao Maddena kako spretno

previja ranjene bandite. — Uh! . . . Kojeg si to vruga stavio unutra, glupane? Peče kao sol! — izdere se Mallov. — Kod ovakvih ranica gori si od djeteta. A što će tek biti kad te ozbiljno zakači metak? — Ha! ha! ha! I ta ti je dobra. Imam na sebi više ožiljaka od bilo kojeg jahača u ovim klancima. I za svaki ožiljak znam od koga sam ga dobio. Neki od tih ljudi još su uvijek živi i to baš nije pohvalno za mene: morao bih bolje čuvati svoj dobar glas. Nakon previjanja, Mallov zatraži još malo pića. — Moram iznijeti neke svoje novosti, onda ću čuti vaše, pa ću barem šesnaest sati spavati. . . Gazda, ne bismo li pošli na trijem, gdje možemo lijepo sjesti i pričati? Izašli su napolje i dok je Mallov šepesao prema svom omiljenom sjedalu, Stone malo zadrhta. Mallov je naslonio ranjenu nogu na ono što mu 270 je izgledalo kao pokriven svežanj: zapravo bila je to Bambridgeova glava pod ceradom. — Znaš li onu trapersku brvnaru, tamo dolje. . . mislim da do nje ima tri sata dobra jahanja? . . . Ona stara., pod stijenom gdje izbija izvor, upravo ispod velike bijele sikomore? — Naravno da je znam. Mnogo sam puta tamo prespavao. Puna je miševa i gamadi. — Eh, nema je više — Mallov će uz kiseli osmijeh. — Ostala je samo gomila pepela. — Izgorjela? Pa što vi to, momci, radite... palite sve brvnare u okolici? — Ne, dovraga. Nismo je mi zapalili, već onaj prokleti Slinger Dunn. — Ah, tako. . . Slinger je zaista gadan momak. Previše nalikuje Apašu!... Niste se valjda sukobili s Dijamantom? — Uzalud se nadaš, Jede. Od Krivog noža ostali smo samo ti i ja . . . i Madden . . . i za sve to možeš zahvaliti samo prokletom tragaču Dunnu i družini kojoj je prišao. Već si ga davno morao ubiti. — To je lakše reći nego učiniti — podrugljivo odvrti Stone. — Ha. . . kažeš! Dakle, imao sam jednom prili ku ubiti Slingera, ali Hih onda i ja dobio svoje. — Postaješ razuman. . . Kasno... možda i pre Vnsno, Kreštalo . . . Ipak, nadam se da niste otjerali i u stoku koju je Traft nedavno dopremio. — Ne, Jede, nismo — odgovori Mallov. — Lju io sam L: na tebe što si bio protiv toga, ali na kon što sam otišao i vidio u kakvu su me kašu umiješali Bambridge i onaj njegov kockar, promi jenio sarn mišljenje. To no znači da kasnije neću o-teti tu stoku, ali sada nije vrijeme za to. I da je Bambridge došao ovamo kao što je obećao, da po 271 razgovaramo u vezi njegove pogodbe za stoku Di jamanta, ja bih od njega uzeo novac, ali ni prstom ne bih mrdnuo. Bar za sad. — Hajd prestani s tim zagonetkama. Počni već i jednom pričati — nestrpljivo će Stone. — Najprije da ti ispričam za novac što ti ga š je Bambridge poslao po Darnellu — započne Mal . loy. — Kod Tannera sam vidio da je pri novcu, i i taj put je, za promjenu, gubio. Joe je također pri lično vješt na kartama. Igrao sam dok nisam sve : prokockao. Motali smo se po Jiovom rancu skoro i tjedan dana. Čekali smo. Konačno sam pronjušio KDarnellovu dvostruku igru. On je bio veza između omene i Bambridgea, ali je pripremao nešto za svoj iTačun. Zamislio je oteti stoku s Blodgettova ran >ča, ali tako da Bambridge u tome ne sudjeluje. ,vKako Joe Tanner nije lukav momak, a osim toga ,i je i pohlepan, Darnell nas je prevario. Tek nam jije Sam, ovaj ovdje, otvorio oči. Nakon što sam nmalo razmišljao i malo njuškao, prozreo sam pre vvaru. Zanimljivo je da nisam ubio Darnella, samo jsam ga pretresao. Zakleo se da je onaj snop nov i čanica dobio od Bambridgea da ga tebi preda. Uvi cldio sam da je to istina... i tako su, dan-dva pos Ilije toga, iz donjih klanaca otjerali tisuću grla sto kke Dijamanta i dotjerali je na slobodni pašnjak rihize Tannerova ranca. Razbjesnio sam se kad sam t.to doznao, ali ni Darnell ni Joe nisu došli na ranč. SSamu se sviđa kćerka onog čovjeka koji vodi pisilanu, pa zato nije ni sudjelovao. Rekao mi je da :vsu Darnell, Joe, Lang i neki jahači za koje ne zna t odakle su došli, opet krenuli ^gore otjerati još neŠto stoke Dijamanta. Tada sam, bijesan, pojurio zza njima. Prekasno su mi se otvorile oči.! Bam libridge me^uljuljkivao; »u lažne nadei iiAivukao me 2272 u svoja mešetarenja. Namjeravao je izvesti jedan krupan potez. . . i nestati iz -Arizone. Kako je pak Darnell njegove poruke prenosio nama, vidio je on priliku za sebe, i pa je prevario

Bambridgea i, kako sam već rekao, pridobio Joea Tannera na svoju stranu. Malloy napuni lulu i pozove Maddena da mu donese žeravicu. Nakon što je par puta zamišljeno pućnuo, nastavi: — Sa Samom sam pošao njihovim tragom. Preksinoć, neposredno pred zalazak sunca, prokleta nam je malo nedostajalo da nas pregazi krdo goveda u bijegu. Požurili smo do traperske brvnare i, bogami, nismo ni dospjeli sakriti konje kad evo Joea, Langa, Darnella i njihove šarene družine. Neki od njih bili su toliko razumni da su se izgubili. Darnell i Tanner bili su ranjeni i bilo im je teško jahati. Nikad nisam vidio ljućeg momka od Tannera i uplašenijeg od Darneila. Upravo smo se počeli svađati... čitao sam im bukvicu, kad smo otkrili tko ih goni. .. Ni više ni manje nego družina Dijamanta pod vodstvom Sjingera Dunna i Prentissa. . . Prokletstvo, uvijek sam se želio sresti s njim!... I tako su nas oni doveli u klopku. - Možeš misliti da te noći nismo ;previše spavali. Kad je svanulo, izvirio sam napolje i iznenada su oko mene počeli zviždati meci. Svi ti prokleti kauboji imali su puške! ... Mi smo imali samo revolvere, malo metaka, još manje hrane, a bili smo bez vode. Bili smo u škripcu, to sam im rekao. Ispred brvnare je, kako i sam znaš, čistina, a oni đavolji kauboji sarno su se prebacivali rubom šume, kao Apaši, i neprekidno pucali. Baš ništa nismo mogli učiniti. Znaš, bilo mi je vruće. Bio sam i zabrinut. Jede... Odmah su to pogodili i Pren 18 Družina krivog noža 273 tiss nam dovikne da pobacamo napolje sve revolvere i opasače i da podignutih ruku izidemo te da se poredamo ispred brvnare... Ha! ha! Sumorno se smijao, predočujući sebi scenu o kojoj je govorio. Stoneu nije bilo ništa smiješno u toj sceni. Vjerojatno se Mallov smijao postavljenu zahtjevu da digne ruke. — Odgovorio sam mu: »Hej, Prentisse, a što ćeš učiniti s nama ako se predamo?« »Pa, tebe i onog kartaša svakako ćemo objesiti« odgovorio mi je kauboj. Bio je jako veseo, razuzdan. Boga mu! Meni je došlo da izidem i potegnem na njega. Onda sam mu povikao: »Morate doći ovamo po nas!« — Nedugo iza toga, namirisao sam dim — bež stanke nastavi Mallov. — Prokleti crvenokožac Dunn zapalio je krov brvnare. Bio je to stari krov od šindre i granja, suh kao barut. Zar ćemo izgorjeti? Da si nas samo vidio! Nije nam preostalo mnogo vremena. Goruće tri ješke već su padale po nama. Pogledao sam napolje i vidio da su se kauboji skupili uz rub šume, izvan dometa revolvera. No, dim je postajao sve gušći i motao se po tlu oko brvnare. »Ljudi«, rekao sam, »imamo samo jednu šansu i to mršavu. Odlučite hoćete li je iskoristiti ili ne. Ja ću pod zaštitom dima istrčati i pokušati se dokopati zaklona. U svakom slučaju, bolje je poginuti od metka nego izgorjeti ili omastiti konopac. Odlučite se, a tko bude pošao, neka potrči tek kad ja zavičem.« Mallov opet duboko povuče dim, pa pogledom, oštrim i blagim, prijeđe preko divljih klanaca i dugačke sure stijene koja se poput zida uspinjala iza njih. 274 _ Pričekao sam dok se nije spustio gusti klo buk rfima — nastavi KreStalo — i povičem: »Bje žimo!« Izjurio sam s revolverima u rukama. Svi do posljednjeg izjurili su za mnom, ali, kog su vruga mogli napraviti?... Dakle, kao prvo, dobio sam metak u nogu i pao. Ipak, digao sam se i potrčao koliko god sam mogao. Reklo bi se da su se voj ske sukobile.. . toliko je bilo pucnjave, a meci. . . zujali su kao pčele! Dim nas je spasio, inače ni jedan od nas ne bi izvukao živu glavu. Pucao sam, naravno, ali kako sam onako ranjen trčao, slabo sam gađao. Pogodio sam jednog od onih kauboja, a vidio još jednog kako pada. Onaj ;e prvi bio mrtav još prije nego je pao. Dokopao sam se šurne, uvukao u gustiš i dobro sakrio. Mislio sam da mi je noga slomljena, no vidio sam da nisam čak ni •ozbiljnije ranjen, i kad sam povezo ranu, bilo mi je bolje. Uskoro se smirila pucnjava i vika. Pro virio sam kroz grmlje. .. i što misliš da sam vi dio? — Nekog kradljivca stoke kako visi — pokuša ,pogoditi Stone. —• Ne. Visio je Darnell. Ali, u trenutku kad sam ga vidio, još ga nisu bili povukli uvis. Cuo sam ga kako moli i preklinje, ali su oni samo šut jeli i radili svoje. Moram reći da su bili brzi. Glat ko su ga povukli uvis dok nije zabatrgao nogama iznad njihovih glava. Vidio sam kad je isplazio

jezik. . . a lice mu je pocrnjelo. .. Slijedili su ga Lang i Joe Tanner. I oni su omastili konopac. . . Gledao sam i dalje, ali više nikoga nisu objesili. Međutim, prilikom našeg istrčavanja Prentiss i Dunn su sigurno nekog oborili. Odšuljao sam se i sakrio pod smreku čije su niske grane dopirale do tla. Ležao sam tamo čitav dan, sve dok se nisam 275 uvjerio da su kauboји otišli. Onda sam se odvuкао u šumarak gdje smo Crni i ja sakrili konje. Njegov je nestao, no moj je još uvijek bio tamo. Odvuкао sam ga dublje u šumu i potražio stazu. Cijelu sam je noć tražio. Jutros sam sreo Crnog, koji se izvukao bez ijedne ogrebotine. Sam, koji nije bio u brvnari, vidio nas je iz svog skrovišta i zazviždao... I, evo nas ovdje. — Mogao si računati da ćeš uletjeti u takvu gužvu — ozbiljno će Stone. — Naravno, ali eto, nisam, Jede. U posljednje sam vrijeme imao vraški mnogo novaca, a kockar me je još i raspalio. Najviše žalim što ga ja nisam ubio. Ali, zato sam uživao gledajući ga kako se trza na konopcu. — Vjerujem. I ja bih uživao... I tako je družina Krivog noža razbijena!... Sto sada kaniš, Kreštalo? — Pritajiti se i čekati — odgovori revolveraš. — Lako možemo naći nove ljude i opet složiti družinu. — Nikad... Ako je u toj bici poginuo mladi Traft — žestoko odvрати Stone — stari će Jim s revolverima i konopcem u ruci pročešljati čitav Tonto. — Ja naravno ne znam tko je sve ubijen, osim one dvojice koju sam vidio kad su pali. Prvi na kojeg sam pucao nije bio mladi Traft, a ni drugi. A nisu to bili ni Slinger Dunn ni Prentiss ... Nego, gazda, jesi li vidio Sonoru? — Ne, već ga danima nema. Mallov izvadi lulu iz usta i pomiriše zrak. — Bogamu, jesam li lud ili mirišem krv? — Rekao bih, stari, da zaista mirišeš krv — šaljivim tonom odgovori Stone. 276 _ Kako to? Ta oprao sam se kako treba. — Gledajući Stonea oštrim i pronicljivim pogledom, Mallov odjednom nogom opipa »svežanj« na koji ju je naslonio. — Koji je to vrug? Zatim naglim pokretom smakne ceradu i otkrije Bambridgea. Bio je to jeziv prizor čak i za tako okorjele ljude. Lokva tek se djelomice osušila. Revolver je ležao na podu, pokraj mrtvacа. — Bambridge! — uzvikne. — Ti si ga sredio, gazda? — Da. Povukao je revolver na mene — odgovori Stone. Podigne se, pođe do zida i pokaže ru-r pu od metka u žutom drvu. — Vidiš. — Oho.. . Skinuo si mi tu brigu s leđa... Jučer si ga ubio, zar ne? Što je imao kod sebe? — Pitaj Maddena, on mu je pretražio džepove. — Hej, Maddy, brže ovamo — povika Mallov, i kad je bez daha i pun straha dotrčao kuhar, upita ga: — Je li to ta loša vijest? — Ne, to još nije ono najgore; gore je to što je kod sebe imao svega oko petstotina i neke papire. — Sto? Petstotina čega? — upita Mallov. — Dolara, u zlatnicima od po dvadeset. — I taj me je jeftini kradljivac stoke time htio pridobiti! — rekao je s gađenjem^ — Dobro, Maddy, daj mi jedan zlatnik zasreću, a ostalo zadrži;.. Nego, slušajte, treba zakopati ovu crkotinu _____ Gr-^ ni, ti i Madden. iskopat ćete grob za preminula gosta. Iskopajte ga ovdje, do trijema, i stavite na njega-neki kamen ili nešto drugo da se, kad god: ga vidim, potsjetim kakva sam budala bio. — Maddene, preporučio bih ti da ga još jednom pretražiš — progovori Stone. — Bambridgt 277 je bio jedan od onih koji ušiju novac u podstavu. Odmetnici su ga oduševljeno poslušali, ne gubeći vrijeme. Stoneu se skoro smučio taj prizor, ali je Mallov promatrao s očitim uživanjem. — Jede, vidim da ti ruka nije oslabila — pri mijeti. — Pogodio si točno u sredinu. .. Zapravo, moram ti se zahvaliti na usluzi, iako me u prvi mah spopao bijes. Iz Mallova je zračilo nešto što je prelazilo na svakog s kim je dolazio u dodir. Stone je to naj bolje sada opazio. Kod nekih ljudi taj upliv bio je posljedica straha, no za vođu odmetnika to se ne bi moglo reći. On je i dalje mrzio Mallova zato što je revolvera! uništio družinu Krivog noža, ali je njegova riješenost da ga ubije ipak počela kop niti. Stone nije tek tako mogao izmijeniti svoju čvrstu odluku. Ipak, u tom je trenutku ona počela slabiti. Mallov je legao i zaspao. I njegov san bio je čudan kao i sve na njemu. Spavao je, ali je iz gledao budan. Na najmanji šum budio bi se za tren oka. Nije to bila ni savjest ni strah, jer nije poznaо ni jedno ni drugo, to je obrambeni

na gon revolveraša, neobično razvijen kod Mallova. Prodoše dan i noć. Stone je sve više tonuo u misli. Nije se iznenadio kad je Tanner osedlao ko nja i otišao dok je Mallov spavao. Ta se dvojica nikad ne bi složila. Stone je šetao duž stijene i provukao se kroz skriven prolaz velike pukotine koji je vodio u ka njon, prepun guštara i povaljenog stijenja, gdje su kit i vladali mir i tišina. Više nije mogao izdržati u brvnari. Svakog trenutka mogla se pojaviti družica na Dijamanta. Bilo mu je jasno da ih i Mallov oče 278 kuje. Tanner nije htio ništa riskirati, a Stone je sve manje žudio za osvetom. Ležao je na smeđem, debelom pokrivaču od borovih iglica i razmišljao. Mallov je, ako se to moglo reći za ljude takva karaktera, posjedovao određene vrline vrijedne poštovanja. Nije odobravao način na koji je on, Stone, upravljao družinom i otvoreno mu se suprotstavio. S druge strane, Stoneu nije bio neprijatelj. Imao je povjerenja u njega. Ne bi ga prevario. I tako je Stone polako gušio uporni glas što ga je tjerao da hladnokrvno ubije Mallova. On će ostati vjeran starom kodeksu Krivog noža. Neka Mallov ide svojim putem, neka skupi novu družinu kradljivaca stoke i pođe u susret neizbježnoj sudbini. A ona ga mora ubrzo stići. Te mladiće iz Arizone, poput Dunna i Prentissa, ne može zaustaviti, a čak i kad bi zaustavio, naći će se drugi, isto tako vješti i opasni. Arizona se razvija polako ali sigurno. Jed Stone će nestati i za njega se nikada više neće čuti. Ta ga je misao privukla. Krajem će se proširiti glas... vođa Krivog noža je otišao. Obuzelo ga je neizrecivo olakšanje pri pomisli da se odriče svoje ubilačke nakane i da će se izgubiti iz Tonta. Doduše, boljelo ga je što će morati napustiti ove divlje samotne kanjone i vijugave klance, koje je toliko volio. Ali, i drugdje ima mjesta gdje se divljina još zadržala... gdje su šume lijepe i mirne. Samo korak dalje od odluke da napusti ovaj kraj bila je odluka da zauvijek napusti nepošten posao kradljivca stoke i sudbinu odmetnika. Taj preobražaj bio je tako brz, da je iznenadio i nje 279 ga sama^ Još se nije ni; snašao, a već je bio drugi čovjek, ne po. karakteru —već je bio prestar da se mijenja — već po svrsi života: više neće krasti da bi živio, niti se boriti da bi preživio. Sada je posjedovao više novaca nego ikad u životu. Svo ta, je bila dovoljna da započne uzgajati stoku, kao što. je sanjario prije dvadeset godina. Nešto mu je razbistrilo razum. Gdje je onaj davni strah bje gunca pred zakonom? Nestao je. Bilo je glupo vje rovati da će ga još uvijek goniti za stari zločin, čiji je pečat ležao na njemu. Izvan Arizone, tko i će znati za to? Tko će kopkati po njegovoj proš1 losti? Koliki su stočari i rančeri započeli svoj uspon sumnjivim putem. Znao je to, jer je.poznavao više takvih ljudi. Ne... ništa ga ne može spriječiti. . . ničeg se ne treba bojati. Kad se odrekao namjere da ubije svog najpoznatijeg ortaka: oslobodio se nelagod nih osjećaja i duševnih muka. To je bila tajna nje govih, iznenađenja, njegova olakšanja, njegova oslobodenja. Onog;trenutka kad se odrekao osvete nad Mallovem, odrekao se svog položaja vođe od metnika. Eecos će ga čekati, kod izvora Malog Golora da. Odlučio je što prije krenuti. Nad žutu brvnaru, stojuije podigao Mallov, nadvila se sjena. Priči nilo mu: se? da sjenu tu. baca samo. izbočina. sti jene.. .Mora što prije otići;, jer se ne-može pot puno pouzdati, u sebe dok god se nalazi- u blizini ostatka družine: Krivog ;noža^ . Kad; se. pri zalasku | sunca vrati čn u. brvnaru^ bi la j e prazna:. Malloy i i njegova s dva. druga otišli su. u žurbi;, ostavljajući; za.;; sobom nered. Nije se iž nenadio. Događalo se to i prije. Ipak, možda je postojao neki razlog tako naglom odlasku. Možda se vratio Sonora, možda se dogodilo nešto drugo. Žurno spakuje nešto hrane i jedan pokrivač te pod zaklonom stijene pođe do koralu. Njegov je konj bio tamo. Nekoliko trenutaka kasnije, Stone pojaha konja niz padinu prema šumi na koju se spuštao mrak. 281 17. Tri dana kasnije, u zoru, baš kad je izlazilo sunce, kad su na granama čavrljale crne vjeve rice i krešale šarene sojke, Jed Stone naiđe na svježe izminirani prolaz koji još nije vidio, a koji je vodio na novoizgrađeni put. Zaključio je da je to novi put što su ga prije kratkog vremena pro bili za

Žutu kotlinu. To skrnavljenje djevičanske divljine bilo bi ga pogodilo da ga još uvijek nije prožimalo zado voljstvo zbog donijete odluke a i neka bolećiva sreća. Ta su čuvstva bivala sve snažnija što se više primicao Jasnom Potoku i Kanjonu Topola, odakle će najbrže stići do Malog Colorada, Imao je do voljno mesa i soli, dvopeka i kave, za cijeli put. Sad, kad je iz područja kanjona izbio na viso ravan što se polako uzdizala, gdje se borova šuma počela miješati s cedrom i pinijom, te s goletima i ravnica pod kaduljom, više nije morao toliko biti oprezan, pa je i brže putovao. Stoga je svježe konjske tragove otkrio tek kad je već duže vrijeme uz njih jahao. »Čudno« reče on za se, zaustavljajući konja. »Siguran sam da ih malo prije nije bilo na putu.« Neki su jahači tu bili tog istog jutra, i vjerojatno su zamaknuli u šumu. To ga je malo iznenadilo. Međutim, kad je bolje promislio, uvjerio se da će on njih vidjeti i čuti 282 mnogo ranije no oni njega. Jer, on je sam, pa iako već prilično bezbrižan, oči su mu ponavice budne. Oni su skrenuli, ne zbog njega, već zbog nekih svojih razloga. Podbode konja i neko je vrijeme jahao živahnim kasom želeći što prije stići do Kanjona Topola, gdje će opet zaci u gustu šumu. Međutim, kad je došao do spoja novog puta sa starim, naglo se zaustavi. Tragovi na tlu jasno su pokazivali da je tu obavljen prepad. Neka su kola došla putem. Našao je i jednu posve praznu platnenu vreću. Iz tragova nije uspio mnogo pročitati, no ustanovi da su se tragovi kotača vraćali istim putem kojim su i došli. »Što sad to znači« mrmljao je. Bio je vičan čitanju tragova. Ovi ovdje nisu morali značiti ništa, a mogli su značiti mnogo. Podsvjesno je osjetio da su za njega veoma važni. Pretražio je ivicu ceste i pokraj tragova kotača našao je krvavu rukavicu što je pala u grm. »Ono. Nanjušio sam... kako bi rekao Kreštalo«, pomisli Stone. »Sad bih volio dostići ono što se vozi na tim kotačima.« Potjera konja trkom, korakom i kasom, već prema tome je li cesta bila otvorena ili je zavijala među cedrovima. Za nepun sat dostigao je lagana kola u kojima je bio samo jedan čovjek. Kola su se polako kretala prema sjeveru. Mora pogledati kola i vozača. Na to ga nije gonila samo znatiželja, već i nekakav snažan podsvjesni poriv. Vozač ne može biti opasan. Čovjek je bio bez šešira, kosa mu je bila prosjeda, klatio se na sjedištu. Glavu bi čas oborio na prsa, čas bi ju podigao. Kao i svi jahači njegova kova, i Stone je, kao lovački pas, na kamenju uz put opazio krv. Podbo je konja. 283 Prije nego ih je stigao, kola su stala i čovjek se okrenuo. Sigurno je čuo topot konja za sobom. Kad je Stone dojurio i zaustavio konja, vidio je najprije crnpurasto lice Meksikanca koji je ležao u kolima iza sjedala. Stone je odmah znao da ta mo leži mrtvac. — Hej, starino... — Ostao je bez riječi. Zurio je u izobličeno lice čovjeka kojeg već dvadeset godina nije vidio, ali kojeg je ipak odmah prepoznao., — Neka me vrag nosi, ako to nije Jim Traft! — Zdravo, Jede! — mirno odgovori rančer. — A što ti hoćeš? — Ja?... Do vraga, ništa. Zanima me samo što se | to dogodilo. Tamo otraga naišao sam na tvoje tragove. Vidio sam da je netko prepadnut, a kad sam našao ovu rukavicu, u to sam bio sigurno ran. Pri tom izvuče, krvavu rukavicu što ju je bio . gurnuo pod jabuku sedla. i-,Ll| — Pripadala je mom vozaču, Pedru, koji ovdje j j leži — odgovori Traft, glavom pokazujući na mrt vaca. — Ali, ti svakako moraš znati; što se do godilo. | — Ne. .Ništa ne znam. Putujem, već vri dana. Posve sami slučajno, nabasao na tebe. — Očekuješ da ću tk povjerovati, Jede? — s nevjericom upita Traft. — Očekujem, Jime. Kunem ti se da je istina —• odvratil Stone gledajući: ravno u Traffove čelično.-| plave oči što su ga promatrale prodorno i; optu žujuć i a.istodobno | i; tako neobično.-. Taj i pogled iz brisao, je. duge okrutne godine i vratio ih u., dane: Ka:d:su obojica bili kaubojL — Ne znaš da me Kreštalo MMloy zaustavio i opljačkao?: — posprdnno:-- upita; Traf ti 284 — Što, bogamu!... Tebe?... Ne, Jime, nisam znao. — Ni da mi je ubio vozača? — Nisam znao, Jime — iskreno ponovi Stone, trseći se da mu stari rančer povjeruje. — Priznajem, Jede, da ne vidim razloga da mi lažeš. Pred mnogo godina si me slagao... i baš to je

mene spasilo a tebe upropastilo. Ali, ne laži mi sada. — Ne lažem, Jime. Kunem ti se!... Napustio sam Krivi nož. Prije tri dana otišao sam iz našeg skrovišta u klancima. Moja je družina propala. Mallov ju je uništio. Zauvijek napuštam Arizonu. .. i moj dosadašnji način života. Pošto je dugo i netremice gledao Jedu u lice, rančer će odjednom: — Bože, Jede, što me to raduje! Zaista je čudan ovaj naš susret... Slušaj što se dogodilo. Uputio sam se u Žutu kotlinu da iznenadim nećaka Jima. Sa mnom su pošie njegova dragana, Molly Dunn, i njegova sestra Gloriana. Prošle smo noći prespavali na Millerovu rancu, petnaestak milja odavde. Kad smo stigli do spoja puteva, zaustavila su nas tri jahača. Nisam prepoznao Mallova dok ga jedan od njegovih nije nazvao Kreštalom. .. Kad je na moju zapovijed Pedro potjerao konja, Mallov je prišao i ustrijelio ga. I budi siguran da bi i mene udesio da mu nije pala na pamet jedna ideja. Opljačkali su me, izvukli djevojke iz kola. Molly su morali svezati, branila se poput tigrice. Onda mi je Malloy rekao: »Traf te, imate tri dana vremena da dodete do Tobeova zdenca s deset tisuća dolara. Stavite novac pod strehu brvnare, blizu dimnjaka. Vidjet ćemo vas, ili onog koga pošaljete, čim dodete. Djevojke ćemo odmah pustiti na slobodu. Možda ćemo se 285 malo zabavljati s njima«!.. . Ta. je nakaza upravo tako rekla, od riječi do riječi. Još se i nasmijao. Pristao sam, a on me pustio da odem. — Prema onome što ja znam o Mallovu. jef tino si prošao — reče Stone i pri tjera konja sas vim uz kola. — Našao sam njihove tragove tamo na novom putu i otprilike znam gdje su skrenuli u šumu... Pronaći ću im trag, Jime, pa ću otići na Tobeov zdenac. Možda je bolje da siječem rav no i stignem prije njih. . . U svakom slučaju, stij će ću prije mraka, i odvest ću djevojke. — Misliš li to učiniti za onih deset tisuća do lara, Jede? — upita rančer. — Ne treba mi ni jedan jedini dolar. Učinit ću to zato što mi se svidio mladi Jim i zato što ću prije crknuti nego ti još jednom učiniti neku pr ljavštinu. Na jedinu što sam ti je učinio natjerali su me Bambridge i Mallov. Zato sam i ubio Bam bridgea. I — Ubio si Bambridgea! — uzvikne Traft. |— Da. A Kreštalo mi je pričao da je gledao kako su objesili kockara Darnella. Ali, o tome ćeš ubrzo sve doznati. Moram požuriti. . . Još jednom ti kažem: Malloy me može ubiti. Mislim da ću ga nadmudriti, ali da budemo sigurni, pošalji pouzda na čovjeka s tim novcem, a nakon toga kreni rav no za 2utu kotlinu. Tamo ću dovesti djevojke. — Jede, bogamu! . . . čekaj! — promuca stari stočar. No, Stone je već bio podbo konja i dovikne pre ko ramena: — Zbogom Jime... stari družo!... Pojurio je natrag istim putem kao vjetar, i čim se orijentirao, presjekao je preko goleti i ušao u šumu. Tjerao je konja čas kasom, čas trkom i ubr zo našao Malloyeve tragove. Slijedio ih je. Razmiš 286 ljao je koliko je nepojmljiva sudbina, kakve su neizbježnosti u životu... mislio je na susret s Jimom. Ipak, najprije mora ubiti Mallova, pa tek onda otići odavde! Srce mu je ubrzano zakucalo jer je uvidio da će to učiniti za pravednu stvar! Pratio je tragove na otpalim borovim iglicama i mahovini, svjestan da će ubiti Mallova, a možda i sva tri otpadnika. Mora ih stići prije mraka, inače će djevojke slabo proći. Mallov je uvijek i te kako koristio rijetke prilike kad je mogao silovati žene. Zbog nakazna tijela i odvratna lica, nijedna žena, pa ni gradska prostitutka, nije mu dozvoljavala da joj se približi, pa se mali revolveraš svetio ženama gdje god je mogao. Sati su prolazili kao trenuci. Sume i jaruge, borovi i smreke, stijene i pijesak, sve je to Stoneu izgledalo jednako. Ipak, kad se približio cilju, prepoznao je kraj. Sredinom popodneva bio je već blizu Tobeovu zdencu, prekrasnoj prirodnoj udubini u visokom grebenu što je nadvisivao dolinu Cibeque. Napustio je trag koji je slijedio i s južne strane izbio na rub udubine. Konji se valjaju u pijesku! Iz kamena dimnjaka vije se dim! Sedla i zavežljaji pod velikom srebrnastom smrekom! Poveo je konja oko ruba i zapuštenom stazom spustio se u okruglu udubinu. Za svih dvadeset godina odmetništva nije u tolikoj mjeri bio onaj nekadašnji, pravi Jed Stone. Dok se uz obalu potočića obrasla mahovinom primicao brvnari,

nitko se ne pojavi na vratima. Posvuda su se dostojanstveno dizali borovi. Osamljenost ovog mjesta navodila je ljude da zaborave na oprez. 287 — Mora biti da su nečim unutra vraški zauzeti. Vjerujem da sam došao u pravi trenutak — promrmlja Stone. Bacio je uzde i prišao otvorenim vratima. Brvnara je bila velika i svijetla. U trenutku kad je pogledao unutra, čuo je ženski krik, dubok, pun straha. Ugledao je situ, tamnoputu djevojku zlatastosmede kose, raskuštranu i sputanu, kako upola vezana leži na gomili zavežljaja. To je bila Molly Dunn, na prvi pogled ju je prepoznao. Nešto dalje klečao je Madden. Ruke su mu bile bijele od brašna, ali je stajao kao ukopan. Reeves je stajao pozadi i gledao Mallova koji je upravo u tom trenutku parao bluzu blijedoj djevojci bijelih ramena koja je skvrčena ležala pred njim. Taj je trenutak bio kao stvoren za Stonea. Osjetio ga je, uvidio je da je to kulminacija nečega što je još davno počelo. Bio je sretan što je došao trenutak kad će naplatiti tolike račune! Ušao je i povikao: — Koji se vrug ovdje događa? Po prvi put u životu vidio je Mallova iznenađena, ali možda već po tisućiti put razjarena. Stoneu je odmah bilo jasno da je njegov dolazak bio veoma neprijatan njegovom bivšem savezniku. — A, to je šef! — s izrazom olakšanja lane Madden. — Tko pak tebe juri? — upita ljutiti Mallov i nestrpljivo baci na pod rasparanu bluzu. — Jed Stone! — povika Molly. On slatko uzdrhta od tog glasa. Prepoznala ga. I on se, u ovom trenutku, sjetio njena djetinjstva kad joj je gladio kovrčavu kosicu, kako joj je u trgovini u West Folku kupovao bombone i dizao je sebi na konja, a kasnije, kad je već postala odrasla i lijepa dje 288 vojka, kako je s njom pričao putem između Cibeque i Tonta. — Pa, tebe se ne bi ticalo, ni da me goni tisuću vragova — odgovori Stone. — Sasvim sam slučajno nabasao na vas. — Prokleta čudno, a i neugodno. Gori si od stare babe — otpovrne Malloy. — Tko su te djevojke i što one rade ovdje? — Opet smo upali u gužvu dolje u klancima, Jede — odvratila Mallov. — Neka me vrug nosi ako sve oko nas nije vrvjelo od kauboja. Ali, izmakli smo im. Kad smo se izvukli, naletjeli smo na starog Jima Trafta i ove djevojke. Pala mi je na pamet sjajna misao. Djevojke su ovdje, a stari Jim traži natrag u Flag. — Bože!... Nije valjda stari Jim Traft... rančer? — tobož očajno poviče Stone. — Naravno. Nisam li rekao »stari Jim«. — A ove cure su mu prijatelji ili rod? — Da. Ako bolje pogledaš, prepoznat ćeš Molly Dunn. Ona te je odmah prepoznala. Ova druga sestra je mladog Jima Trafta. — Kaniš li izvući novac za njih? — Svakako. — I poigrati se s njima? — resko upita Stone. — Pa, to se tebe uopće ne tiče, Jede — odgovori Mallov tvrdo. Stone, koji se bio potpuno uživio u ulogu koju je glumio, odmah shvati da Mallov još nije prozreo njegove namjere. — Ma, jesi li lud čovječe? — izdere se Stone. — Na vaš trag Jim Traft će nahuškati stotine kauboja. Zabrljavio si da nisi mogao gore. Uхватit će te... i objesiti. 19 Družina krivog noža 289 — Nikog oni neće vješati, Jede. Ti si zapravo lud. Koji ti je vrug u posljednje vrijeme — Malloy će žalosno i razočarano, — Jesi li ostario ili si izgubio živce? — Upropastio si Krivi nož, Kreštalo, a ovo sada podići će cijeli kraj na noge. Mallov je zapanjeno zurio u Jeda. Ovaj je iskoristio trenutak. Kako je hodao tamo-amo i tobože kršio ruke od očaja, najprije je Mallovu okrenuo leđa. Potom, samo trenutak kasnije, opet se munjevito okrenuo, a iz ruke mu zagrmu revolver. Mali je revolveraš umro na nogama, u trenu, čak nije dospio ni pomaći svoju smrtonosnu desnicu. Pao je licem na tle. Dobio je tane ravno u glavu. Opsovavši, Madden se brašnjavom rukom maši revolvera, ali prekasno. Stoneov drugi metak obori ga kao toljagom. Reeves skoči na vrata i na vrijeme izmakne Stoneovu metku. Luđački je pojurio prema konju. Jed ga pusti. Onda se osvrne oko sebe. Na Mallova i Maddena baci još samo jedan pogled: strašan i mračan, pogled osvetnika. Djevojka koju je Mallov napola svukao, ležala je na podu onesviještena, raširenih bijelih ruku. Mollyne oči su se otvorile, crne, raširene užasom. — Drži se, Molly! — dobaci joj Stone. Sagnuo se i presjekao joj spone na nogama, a zatim je okrene da joj oslobodi ruke. — Izgleda

da nisam stigao prerano. . . a ni prekasno. — Oh, Jede. . . došao si. . . spasiti nas? — uzvikne Molly. — Naravno. I, kako sam rekao, nadam se da nisam... zakasnio. 290 _ Nije nam ništa, Jede. Kako saffi se uplašila! Kreštavi đavo!... Je li mrtav? — On je otkreštao svoje, Molly. Slučajno sam na putu naletio na starog Jima. Zato sam i pošao vašim tragom. Saberi se, Molly. Neće, valjda, takva sitnica izbaciti iz kolotečine jednu Molly Dunn iz Cibequea. — Znala sam... prepoznala sam te odmah, Jede. Oh, da znaš, kako mi je srce zakucalo!... Jede, hvala Bogu da si stigao na vrijeme. Već sam bila spremna umrijeti. Borila sam se s Malloyem dok me nije vezao. Oh, kako da ti zahvalim? Kako da ti Jim zahvali? Njena strastvena zahvalnost, suzne i tako rječite oči, uzdrhtale male ruke kojima je toplo stiskala njegove, sve je to iz Stonea istjeralo mučninu što ju je osjećao uvijek kad je nekog ubio. Ranije je mislio da za njega ne postoje trenuci sreće. Ali, ovaj trenutak bio mu je naknada za sve godine samoće. — Pa, ne moraš mi zahvaljivati, Molly — odgovorio je. — Da vidimo što ćemo sad,. Skoro je noć. Radije prespavajmo ovdje, a sutra ujutro krenut ćemo za Žutu kotlinu... Osim toga, bilo bi dobro da ove neprijatne mrtvace izvučem oдавде. Madden je bio krupan i nije ga bilo lako izvući, ali je Malloy bio sitan i lagan. — Umro si u čizmama, staro Kreštalo — skoro nehotice izgovori Stone, spuštajući na tlo mlitavo tijelo. Onda mu skine opasač s mecima i revolverom koštane drške. Zatim se sjeti i pretraži mu džepove. Našao je podosta novaca, nož, sat i onaj zlatnik što ga je Malloy uzeo od Maddena »!da mu donese sreću« . 188 291 Kad se vratio u kuću, Molly je već nekako na vukla iscijepanu bluzu na onesviještenu djevojku i pokušavala je privesti svijesti. — Pusti je, Molly, sama će doći k sebi — sa vjetova je. — Gospode! Lijepa li djevojke! U ži votu nisam vidio ljepše... To je sestra mladoga Jima? — Da. Nije li prekrasna? — Hajde,, položimo je na ovaj ležaj. Grane su svježije i dobro složene. Vas dvije možete ovdje prespavati. — Donesi mi malo vode, Jede. Umirem od žeđi. Onaj nas je pokvarenjak htio natjerati da pi jemo viski. Uf! Pronašao je vedro i pošao na izvor. Bio je pun lijepih i nesmislih misli. Osjećao se poput dječaka i bio je pun unutrašnje topline. Vratio se, napunio lončić i proimatrao Molly kako pije. Kako joj se kosa sjaji! Dvije tako lijepe djevojke najednom, bilo je previše za njega. Jedna sa Zapada, druga s Istoka! Stonie ih je gledao sa sve većim zanima njem. Postaji alo mu Je sve jasnije koliku je ulogu odigrao u njihovim životima i u njima vidio lije pu poputbiniu za budućnost. — Kako ;se zove? — Glorijama. — Gradska djevojka, s Istoka? — Da. Zjnaš, došla je na Zapad da tu ostane. — Krasno. Samo, hoćeš li je uspjeti zadržati? Neće li joj :se zbog ove avanture ogaditi Zapad? — To je najbolje što joj se u životu dogodi lo — užarema pogleda utvrdi Molly. — Ona je, Jede, zaista veoma gorda, a k tome i Jimova sestra. Najbliži rod! Bože, što mi je bilo teško. Napravila sam cijelu gužvu, Jede. Napustila sam Ji 292 ma jer sam smatrala da nisam dovoljno dobra za njega... za njegovu aristokratsku obitelj. Ali, na svu sreću, on me je... oteo. Priznajem da sam bila i ljubomorna. — Nikakvo čudo, Molly. Mora da ti je bilo teško... naći se kraj Traftovih, a tek si došla iz doline Cibeque. Međutim, ti si dobra za bilo koga. Nadam se da će se sve dobro završiti. — Oh, hoće, Jede — odgovori Molly puna nade. — Glory ima srce od suha zlata. Volim je... a mislim da i ona počinje mene voljeti. Ali, ona me ne može shvatiti. Svega dvije godine išla sam u školu, a cijeli sam život provela u brvnari koja nije bila puno bolja od ove. Nikad nisam imala lijepih haljina, ni koječega drugog. A ona je imala svega. Stric Jim kaže da će je Zapad osvojiti i da ćemo se nas dvije, kad se Glory pripitomi, slagati kao sestre. Kaže da se jednom mora namjeriti na pravi, stari Zapad... znaš, i to će uspostaviti ravnotežu. Ne znam što je stric Jim time mislio reći, ali mu vjerujem. — Molly, ja shvaćam što je Jim mislio — odgovori Stone smiješeći se. — Pravi stari Zapad, to su surovi udarci kao ovaj što ga je doživjela, kauboji i stoka, rad kad se rušiš od umora, kad umireš za minutom sna. Hladnoća, kiša, prašina i vjetar!

Gladovanje! Smrtni strah! . . . Stotinu stvari koje su tebi, Molly, sitnica. To njoj treba. — To je upravo ono što i stric govori.. . Uskoro ću se udati za Jima — nastavi porumenjevši. — Svi su htjeli da se uzmemo na proljeće, ali sam uspjela odgoditi do zime. — Oho. Jako ga voliš? — Ah!... Zapravo, više nisam ona prava Molly Dunn. Izgubila sam svoje ja, a ipak sam sretna.

293 Idem u školu. Samo kad bi me Glory gledala ona ko kako ja nju gledam! — Dobro, pomoći ću joj da sagleda koliko va ljaš, Molly — odgovori Stone, tapšući je po ruci. — Sad idem napolje dok je ti ne privedeš k svije sti. Ne vjerujem da bi joj pomoglo da najednom ugleda desperada koji je dojurio i raspucao se. — Ona je ludo željela vidjeti pravog desperada, Jede — reče Molly. — I, pravo da ti kažem, njoj se skoro dopalo kad nas je Malloy odveo. Ba rem dok nije na nju stavio ruke. — Do vruga, i to je dobro... Slušaj, Molly, ni riječi joj nemoj reći o meni, pusti da ja najprije nešto smislim. Idem napolje obići konja. Kad se oporavi, dođi pa mi reci. Možda ću dotle skovati neki plan. — Nikad u životu, Jede... a znam te otkako i za sebe znam. ___ nisam na tebe gledala kao na kradljivca stoke, ubojicu, i zla čovjeka. Sad sam se uvjerila da to nisi. — Hvala, Molly. Te riječi bit će mi draga us pomena — odgovori on. — Privedi je sad k svi jesti i ništa joj ne govori. Izašao je, rasedlao konja i pustio ga. Počeo U je šetkati amo-tamo, kao i uvijek kad je bio duif boko zamišljen. Uskoro Molly istrča iz kuće. Ka" kvo je zadovoljstvo osjećao odmetnik koji je ci jelog života bio lišen ženskog društva! — Došla je k sebi, Jede. I nije tako utučena kao što sam očekivala da će biti — govorila je djevojka, sva sretna. — Jedva sam zadržala jezik za zubima... malo je trebalo pa da joj kažem ka ko smo uz tebe sigurne i da sutra ujutro krećemo za 2utu kotlinu. 294 — Eh, a sad, Molly, pazi što ću ti reći i pomoz mi — započe Stone. — Treba je prevariti, prikazati da sam ja gori od Kreštala... da sam onu dvojicu ubio, a trećeg otjerao, samo da vas obadvije otmem za sebe. U svakom slučaju, pred nama su tri dana dobra puta do Žute kotline. To nam daje dosta vremena da iz gorde gospođice Gloriane izbi jemo sve bubice sujete i veličine. Ja ću se ponašati kao pravi pravcati desperado.. . do određene granice, zna se. Razumiješ me, Molly? — Oh, Jede, razumijem... samo, strah me je! — uzviknu Molly uzbuđeno. Kako su joj se krijesile crne oči! — Ona će trpjeti! A. . . a ja je toliko volim! — U redu, ali jedno znaj: ako je u nje čvrst karakter, on mora izbiti na površinu. A ovo je jedini način, Molly, da se među vama postigne ravnoteža na koju je mislio stric Jim. Djevojko, ako imaš smjelosti i ako dobro odigraš svoju ulogu. nikad to nećeš požaliti. — Zar joj ti, Jede, ne misliš nikad reći da si zapravo dobar čovjek? Na to ne mogu pristati. — Cuj, ona jednom i sama mora otkriti da ipak nisam tako loš. No, preporučam ti da stricu Jimu kažeš da neko vrijeme čuva tajnu. Molly, razočarat ćeš me ako ne iskoristiš ovu priliku. Znam da bi je tvoj Jim objeručke prihvatio. — On bi... on — promuca Molly. — Neka mi nebo oprost, Jede, učinit ću kako ti kažeš. Budi siguran da ću dobro odigrati svoju ulogu. — Tako govori djevojka iz doline Cibeque — srdačno odvratí Jed. — Sad se vrati i kaži joj da ste iz zla upali u gore. 295 18. Čak i s odmetnikom život izvodi čudne burgije, razmišljao je Stone, koračajući prema brvnari. Osjećao se podignuta duha. Kao mladić, preuzeo je na leđa grijeh svog prijatelja za volju djevojke koju su obojica voljeli... i taj plemeniti gest donio mu je dvadeset godina samoće, jada i sramote. A sada, zaista je počinio zločin... ubio saveznika, koji je, ma kako opak bio, ipak pokazivao određenu odanost i povjerenje. I sad će se, zahvaljujući tom zločinu i ovim djevojkama, izvući iz blata. To je bila prava zagonetka. Ušao je u brvnaru Onako kako je jednom vidio da to u melodrami radi podlac. Glory je sjedila, a Molly se užurbala oko nje. Ostao je bez daha... u ušima mu je tuklo. Bilo mu je kao da tu djevojku prvi put vidi. U životu nije vidio takvih, očiju. Bile su krupne, tamnoljubičaste, s izrazom straha ili užasa, a možda i divljenja. Sto su bile divne! Na trenutak nije bio siguran hoće li uspjeti odigrati svoju ulogu. —

No, što ti priča ta mala Dunnova? — upita oštro. — Oh... gospodine... rekla mi da ste vi Jed Stone, desperado — promuca žurno. — Da smo iz zla upale u gore... da ste ubili one ljude zato da biste nas imali... samo za sebe. — Tako je. A što sad misliš? — upita Stone, promatrajući djevojku. Doduše, bila je uplašena i 298 još se nije bila sasvim oporavila od doživljena potresa, ali nije bila glupa. — Sto mislim? O... čemu? — Pa o tvom novom gospodaru, jasno. Priznajem da sam uvijek zavidao Kreštalu... i na njegovoj brzini u pucanju i na njegovim uspjesima sa ženama. — Gospodine Stone, kad ste ušli ovamo... kad mi je ona životinja kidala haljine... znala sam da ćete me spasiti od njega. — Zaista si bistra cura — odgovorio je. Skoro se pokolebao pod njenim ispitujućim i molećivim pogledom. Polako pruži ruku, zgrabi je za bluzu i trzajem podigne na noge. Držeći je prema svjetlu, unese joj se u lice. — Lijepa si, ali jesi li i dobra? — Dobra? ... Mislim da jesam... nadam se. — Pa moraš znati... ako te ja pitam. Jesi li dobra djevojka? — Da, gospodine, ako vas razumijem. — Tako je već bolje. Već dugo vremena želim ženu poput tebe. Molly Dunn je zapadnjačka cura, divlja mačka, koja se ne boji desperadosa. Ona je dijete Divljeg Zapada baš kao i ja. Ali, ti si drukčija. Pripadaš kasti koja je od mene napra-^ vila odmetnika, i ja ću na tebi naplatiti dvadeset godina patnji i sramote... Učinit ću te svojom robinjom!... Natjerat ću te da me ljubiš! Tući ću te! Poniziti. Zateturala se, ali on ju je čvrsto držao. Lice joj bilo blijedo kao krpa. — Ja... ja sam u vašoj vlasti... Ali, za ime božje... ako ste bili takav čovjek da pobijete one divljake... zašto ne biste i nas pošteđjeli? 297 P us lio ju je da podne na ležaj. Premda je bila žutokljunac, nagoni je osjetila ili naslutila istinu o njemu. Ne smije žuriti. Mora biti oprezan u svojoj igri, pa i surov ako zatreba, samo da bude uvjerljiv. — Ako budeš padala u nesvijest svaki put kad te zgrabim ili ti kažem koju riječ. . . — reče prezirno. — Gdje ti je traftovska hrabrost? Tvoj brat je hrabar. Iznenadio je i mene i moju družinu. Došao je ravno k nama i to još bez revolvera. Zaista mi se svidio. Onog dana kad je premlatio Mallova. . . Ne, Gloriana, uopće nisi prave traftovske krvi. Na te riječi pocrvenjela je, a oči joj bljesnuše. — Traftovsku krv još nisam imala prilike pokazati — plane, koliko na njega toliko i na sebe. — Od tebe nikad ništa ne bi bilo na Zapadu, čak i da ti se nije ponesrećilo da sretneš Jeda Stonea — nastavi. — Previše si umišljena. Misliš da si predobra za obične Zapadnjake kakvi smo Molly, njen brat, Curly Prentiss i ja. A, zapravo, ti nisi dovoljno dobra za njih. Jer, ovdje se čovjek cijeni po djelima. A kladim se da ti nizašto nisi sposobna. To ću i vidjeti. Dodi ovamo! Odvukao ju je do ognjišta, gdje je Madden već bio otvorio zavežljaje i porazmještao sude i hranu. — Na koljena, blijedo strašilo s Istoka — naredi pritiskajući je k tlu. — Ispeci mi dvopek. Ne bude li dobar, istući ću te. Isprži meso i skuhaj kavu. Razumiješ? Drhtavih ruku, Gloriana zasuka rukave i stane miješati brašno što ga je Madden ostavio u tavi. Stone uoči da Glory nije toliko bespomoćna i bes 298 korisna koliko je on pretpostavljao. Onda se okrene Molly: — Eh, tamnoputa curice, ti me možeš zabavljati dok se tvoja Gloriana bavi kućanstvom. — Neću. Dalje od mene! — izdere se Molly i nakostriješi se poput dikobraza. Kad ju je Stone htio uhvatiti, izmakne se, dohvati neku tavu i baci je na njega. Dobro je nišaniła i, premda se Stone izmaknuo, tava ga je s treskom pogodila po zatiljku a onda uz zveket pala na pod. — Platit ćeš mi to, prokleta šmrkavice — zaurloao je i pojurio za njom. • Usljedila je divlja trka oko kuće kojoj bi se promatrač, koji ne bi bio zastrašen kao Gloriana, od srca smijao. Jed je bio odličan glumac, ali je bio spor trkač, a osim toga Molly ga je obasipala kišom projektila od kojih ga je svaki nekamo pogodio. Kad ga je teškom voćnom konzervom pogodila u koljeno, on ozbiljno zajaukne. Najzad je pobjegla iza jedne pregrade i tek tad mu dozvoli da je uhvati. Pregrada je bila od granja. Izvukao je iz nje dugu šibu i počeo lupati po pregradi. — Evo ti ovo... prokleta. .. Indijanko — vikao je zadihano šibajući. Onda se sagne nad Molly, koja se šćućurila na tlu, i

prošapta. — Vrišti.. . deri se! — Ah!... Oh!... Uuu! Da bi ispalo što uvjerljivije, Stone malo prestane tući i proviri kroz pregradu. Gloriana se uspravila na koljenima, grudi su joj se dizale a iz očiju joj je izbijala vatra. Učinilo mu se da se djevojka ogledava ne bi li našla kakvo oružje. — A sad... Molly Dunn... hoće li te to naučiti da ne praviš budalu od Jeda Stonea... Dođi ovamo i poljubi me. 299 Morao ju je prodrmati da je podsjeti na njenu ulogu. Cmokao je usnama. Veoma je uspješno opo našao zvuk slatkih poljubaca. — Oh!... divljače. .. razbojnice! — plane Molly. — Jim Traft će te ubiti! — Ha! ha! Dobro je bilo... Sad trenutak mi ruž. — Podigne je i ponese i dalje držeći šibu i baci je na ležaj kao vreću krumpira. Mollyno je lice vrijedilo vidjeti. Puno suza i grčevito izobličeno od suzdržana smijeha. Zabila je glavu u ležaj od borovih grančica i počela se nogama ritati kao tele. Iako joj je glas bio prigušen, jasno se čulo. — Životinjo! Zvijeri! Kojotu! Tvore! Kradom promatrajući Gloriana, Stone je nešto otkrio. U ruci je imala mesarski nož i skrivala ga pod naborima haljine. I ona je predstavljala divan i veličanstven prizor.. . duh joj je bio snažniji od tijela. — Hej, što misliš s tim nožem? — upita Stone. — Ti nisi desperado! Ti si pseto! — povikala je. — Ako još jednom digneš ruku na Molly.. . ubit ću te. Time se prvi put javiše skriveni porivi koje su Stone i Molly htjeli probuditi u djevojci s Istoka. Stone se odmah pobojavao da će se ti porivi prebrzo razviti, pa će se igra pokvariti. Svakako mora zaplašiti djevojku. — Htjela bi me ubiti... bijesna mačko bijele njuške! — poviče divlje. — Baci taj nož! — Naglo potegne revolver i opali, naizgled ravno u nju. Prasak u maloj brvnari zagrmio je kao grom. Gloriana ne samo da je ispao nož, već je pala i ona sama, ali nije izgubila svijest. Stone ju je podigao daleko brižnije no što bi se po njemu reklo, pa je stao skupljati po kući sve što bi joj moglo poslužiti kao oružje. — Vрати se na posao — naredi joj. Izgledala je bijedno, na izmaku snage. Mollyno se srce paralo, ali je Jed, iako je i sam to vidio, bio nepokolebljiv. Uviđao je da je razvoj igre premašio njihova predviđanja. Ali, to je ozbiljan i važan posao, i ako nastave stvarati situacije u kojima bi Gloriana reagirala, to će za nju biti od neprocjenjive koristi. Imala je iznenađujuću hrabrost za novajliju koji se našao, kako je ona bila uvjerena, u teškoj i bezizlaznoj situaciji. Klonulom rukom zabaci kosu, ostavljajući na njoj i na čelu bijelu mrlju od brašna, pa se opet primi miješanja tijesta. — Slušaj, draga, jesi li oprala te tvoje šapice? — upita je Stone iznenađeno. — Ne... nisam se sjetila. — Onda ih lijepo operi. Tamo ti je umivaonik. .. Misliš li me otrovati nečistim rukama? Upamti, Gloriano Traft, ja sam desperados, ali volim čistoću i žena koja meni kuha mora biti uredna i čista kao sunce. Najednom, uz nesuvisli krik, Molly skoči s ležaja i izjuri napolje. Iako nije shvatio razlog tome, Stone vičući pojuri za njom. Nije pokušala bježati. Morala je samo umaknuti što dalje od Gloriana pogleda. Čekala je Stonea iza mladih borova. — Sto ti je, djevojko? — upita on zabrinuto. — Sve se odvija da ne može bolje. Ti si velika glumica, ni slavna Siddonsova nije ti ravna. Molly je rukama pritiskivala zadihane grudi. Oči su joj bile širom otvorene. 301 - Oh, Jede ... to... ne mogu izdržati! — ili. — Bojim se da joj to ne naškodi... Molim ede, dozvoli da joj kažem da nisi.., onakav iv se gradiš! - I da sve pokvariš?.. Ne, Molly, neću i go — odgovori on odlučno. — Zar ne uviđaš :o će joj to koristiti? Pogledaj kako se dobro Bila je spremna i zaklati me!.., Molly, za, drži se. Napraviti ćemo čovjeka od nje. - Ali... ti pretjeruješ. - Budalice glupa — odvrati. — Kod nje ne š pretjerivati. Ako ne pripazimo, još će ona srediti. -Nije li bila... silna? Kad sam je vidjela i dohvatila nož, sva sam se ukočila... Jede, dobro ovo što radimo. Ti si njoj pred očima dvojicu! Pod je još sav krvav ... Pravio si se le tučeš ... i ljubiš ... što u igri nije predio. I pucao si na nju!... Ljudi umiru i od a, Jede. Ponekad se bojim da uopće ne glu., da zbilja tako misliš ... Oh, slabo mi je ... ! Molly, kunem ti se svime na svijetu da joj as s glave neće pasti — uvjeravao je. — Ali, sam što joj treba i sto mu gromova, ako ti)pustišj dobit će to!... Poznavao sam te još iijete, Molly, i

zvao sam te »šumskim miši Tvom sam bratu ja nadjeo ime. Možeš mi vati. To će biti teško... a najteže za nju. skreno govoreći, Molly, mislim da je ova pri 3roviđenje za nju, za tebe i za mene! Za tebe!... Kako to, Jede — začudi se Do vruga, Molly, ne mogu ti to reći u dvije Ali, osjećam da u meni raste nešto veliko, nešto lijepo, čega ću se sjećati cijela života jer će mi to pomoći da se preobrazim. — Nećeš više krasti stoku, Jede? — upita ona uzbuđeno. — Nikad više, Molly. — Bože! Kako me to raduje! Drago mi je gotovo kao i onda kad se moj brat toga okanio! Tek sada počinjem shvaćati. Jede, produži našu igra. Neću popustiti, ali meni za ljubav.. ne budi pregrub. — Prava si Arizonka — razdragano odvrati Stone. — Hajde, sad se vrati, a ja ću prije mraka pokopati onu dvojicu. — A ne bi li bilo bolje da me ti odvučeš natrag? — primijeti Molly. Jedva je dovukao »razbješnelu« djevojku u brvnaru. Otimala se i udarala nogama. Izdirao se na nju i naredio joj da zapali nekoliko češera za rasvjetu. Onda u zavežljajima potraži kratku lopaticu da iskopa Mallovu grob. Nevjerojatno: Jed Stone kopa grob Mallovu Kreštalu! To će se jednog dana proćuti u Arizoni, o tome će se pričati uz logorske vatre, gdje će se kauboji čuditi toj priči i postupno je dopunjavati svojim »detaljima«. Izabrao je najbolje mjesto kod Tobeova zdenca, spred osamljene srebrne smreke, koja je dominirala proplankom. Tu su po lijepom vremenu uvijek logorovali kauboji, lovci, traperi a i odmetnici. Tlo je bilo mekano, iskopao je duboku raku, dovukao Maddena i bez mnogo ceremonija bacio ga unutra. Kad je isto uradio i 3 Mallovem, okr vavio je ruke. Ta krv ga je naprosto pekla, pa je na potoku oprao ruke prije nego je zatrpao grob. 303 — Dakle, Kreštalo, nisi skonćao onako kako si luvijek želio — razmišljao je odmetnik nabacuići zemlju. — Nisi se naslonio leđima na zid ti su ti revolveri rigali vatru... Posljednjih ste >dina ti i Madden bili prilićno bliski. Sad možete jedno istruniti i zajedno otići u pakao. Kad je zatrpao raku, stavio je na podnožje veći kamen i proroćanski primijetio: — Sigurno neki besposleni kauboj staviti kakav natpis. Krenuo je natrag prema brvnari. Zanimalo ga d se tamo događa. Putem je uzeo poveliki kamen sakrio ga pod kaput. Pri svjetlu upaljenih cera djevojke su iz petnih žila zapele da mu skuju večeru. Cuo je zadnje Mollyne rijeći... »i mu da ti lažem, Glory ... uplašena sam kao i ti«. — Nebesa! Kako su muškarci varljivi! — uzhne Glory. — Kad je taj desperado ušao, pomila sam da je neki junak. — Hej, ne pričajte o meni — upadne Stone. Ja sam osjetljiv ćoyjek. Zavlādala je tišina. Djevojke nisu dizale po?da s posla. Stone to iskoristi i baci nekoliko 2Ća na lokvice krvi na utabanom zemljanom du. Kradomice stavi kamen na drveni sanduk kraj klimava starog stola, gdje je namjeravao sti, zbacī sa stola sve Malloveve stvari i pokrije najćišćom krpom koju je našao. Onda je sjeo :ekao. Uviđao je da mu je najprijatnija večer životu i želio je uživati u svakom trenutku. Naj 1 su djevojke iznījele večeru na stol. — Krasno. Ti me, Gloriana, poslužuj — rekao — A ti, Molly, sjedi i večeraj!... Daj mi je n od tih užasnih biskvita... Au! Vruće! Ispustio je biskvit iz ruke i u istom trenutku gurnuo kamen sa sanduka. Pao je uz mukli udarac. Glodana se trgla. Oći su joj se raširile. — Bogamu! Jesi li ćula kako je udario tvoj biskvit? — zausti Stone, tobož zapanjen. — Ćula sam nešto teško — ozbiljno potvrdi Molly, iako su joj usne sumnjivo podrtavale. _ Slušaj, curo, da me ne misliš ubiti? — sumnjićavo upita Jed. — Kojeg si vruga stavila u taj biskvit? Gloriana nešto promuca, a onda obiđe stol i primijeti kamen koji je, na nesreću, pao na biskvit. — To je bio kamen — rekla je tiho. — Do vruga! Stvarno. Sigurno je bio na sanduku. Nisam ga primijetio ... Primate moju naj.-, dublju ispriku, gospođice Traft. Iako je djevojćin um bio pomraćen strahom, ipak je sumnjićavo pogledala desperadosa. Cim je poćeo jesti, Stone zakljući da tako dobru večeru već odavno nije okusio. U posljednje je vrijeme sam sebi pripremao obroke, a posljednjih dana živio je od suha mesa, tvrda dvopeka i kave. Sad mu se ćinilo da je na banketu i obilno se služio. — Krasno — otegne ćim je prestao jesti, i pogleda Glorianu nastojeći da mu pogled

bude razbludan. — Ako se razumiješ u ljubav koliko u kuhanje, zaista ću biti sretan desperado . . . Sad vi izadite, a ja ću ovo oprati. Nikad nisam dozvoljavao svojim draganama da obavljaju teške i prljave logorske poslove. Dok je bučno baratao oko tava, lončica i ostalog posuđa izvježbanim uhom začuo je Glorinan šapat: — Sad . . . bježimo? 20 Družina krivog noža 305 — Pa da se izgubimo u šumi... da nas napadnu medvjedi!? — prošapta Molly. Kad je obrisao posude, poslagaio ga je na policu, a zatim toplom vodom oprao ruke. — Baci malo drva u vatru — rekao je puneći lulu. — Dodaj mi jednu žeravicu na trijeski... Tako je, draga, vidi se da brzo učiš. Unutrašnjost brvnare osvijetljavali su zapaljeni češeri i vatra u ognjištu. Molly je zamišljeno sjedila. Gloriana je stajala, nervozno očekujući nove naloge. Oči su joj bile ukočene kao u ptice hipnotizirane zmijom. — Prostri nekoliko pokrivača na krevet — i pokaže prstom na svežanj koji je otvorio. Dok je Gloriana obavljala njegov nalog, puckao je lulu i zadovoljno pružio ruke prema vatri. Pravio se da ne primjećuje Mollyn prijekoran pogled. Padne mu na pamet da je ta mala djevojka iz doline Cibeque predugo živjela među Zapadnjacima a da bi mu potpuno vjerovala. To mu se još više dopalo. Sad će varati i Molly. Najzad ustane da pregleda krevete. — Malo je tijesan za troje — rekao je kratko. — Ja uvijek spavam s čizmama i ostrugama ... za slučaj da se moram na brzinu baciti na konja . . . i ritam se kad me more sni. Ali, za dvoje tu ima mjesta. Sada vas dvije vucite slamku da vidimo koja će prvu noć sa mnom spavati. — Prije ću otići u pakao, nego na to pristati — žestoko poviče Molly. — Morat ćeš me vezati, i to i ruke i noge. — Hajde, nemoj mi zato odmah skinuti glavu. Gloriana mi je i tako draža. — Moraš me prije ubiti. . . čudovište jedno! — muklo prosikta ova. 306 — Znači, obadvije mi dajete košaricu, hm? — odgovori Stone kao da se miri sa ženskim čudima. — Kako vas je volja. Ne želim spavati s vezanom a još manje s mrtvom djevojkom. Neću navaljivati. Spavajte zajedno, a ja ću biti džentlmen i spavati napolju. Ali, prije toga morate me zabavljati. Molly, zapjevaj mi »Ne pokapajte me u osamljenoj preriji«. — Ne znam otpjevati ni jedne note, a i da znam, ne bih ti pjevala — naroguši se Molly. — Gloriana, patkice moja, znaš li ti pjevati? — Pjevala sam nekad, u nedjeljnoj školi, ali mislim da ti te pjesme neće biti po volji, gospodine Stone — odgovorila je pomalo podrugljivo. — Hej, a gdje misliš da sam ja odgojen? Išao sam i ja u crkvu. Jednom sam imao i djevojku koja me povelu u crkvu na pjevanje. — Ti? Nemoguće! — Hm, moguće, moguće... Ali, ta je djevojka mrtva. . . već toliko godina — odgovori Stone i na trenutak mu misli odlutaju. U mislima je gledao onu djevojku i crkvicu i vrata gde joj je na ispraćaju zaželio laku noć. — Kladam se da znaš pjevati — nastavi podižući pogled. — A imaš i noge prave plesačice. U životu nisam vidio tako lijepe noge, oprosti mi što sam tako otvoren. — Da, znam plesati i pokušat ću — s olakšanjem odgovori Gloriana, u nadi da će se tako lakše izvući. Odmah je počela plesati, ali je bila nesigurna. — Stani. Treba ti nešto za ohrabrenje — prekine je Stone i iz svog zavežljaja izvuče crnu bocu, iz koje nalije malo viskija u čašu. Razrijedio ga je s malo vode i pruži joj. — Pij! 307 — Ne! — Slušaj, ovo je dobar stari viski. Pomoći će ti. A kad jednom budeš baka, svojim ćeš unucima moći pričati da si jednom pila iz Stoneove boce. — Ta čast me ne privlači. — Glory, razbjesnit će se — uplašeno se javi Molly. — To ti neće naškoditi. — Ne ... neću — odgovori Gloriana, povlačeći se pomalo. — Curo, izlit ću ti to u grlašce — strašnim glasom zaprijeti Stone i pruži ruku da je dohvati. Ona se izmakne. Onda on povuče revolver i na nizani joj pred noge. — Pit ćeš i plesat ćeš ... ili .ti pucam u noge. Na tu surovu prijetnju, Gloriana uzdrhtalim rukama primi čašu i ispije. — Auh! — stresla se. Stajala je tako iskola čenih očiju, s rukama na grudima kao da je iznu tra pali vatra. — Oh, Molly ... kakva gadnost!... . Nema li izlaza iz te more? — Pleši! — zagrmi Stone. Djevojka se zavrtlala u ritmu valcera. Divno je bilo gledati kako se okreće na podu od ilovače, dok je vatra s ognjišta

treptavo osvjetljavala. Plesala je dok iznemogla nije klonula na krevet. — Hvala, Glory — rekao je Stone mirno i ti ho. — Prava si čarobnica u plesu ... Sad biste mo gle leći. Morate se naspavati jer nam sutra pred stoji dugačak put. Podigne jedan svežanj s posteljinom, naprti ga na leđa i izađe. Razmotao ga je pod liticom i pru 308 žio se kao da se nikad više ne misli maknuti. Vidio je kako trepće odsjaj plamena na jednom zidu brvnare, ali djevojke su mu bile izvan vidokruga. Još je dugo čuo njihove glasove. Nije mogao odmah zaspati, čak je i sumnjao da će te noći zaspati, ali ga je to radovalo. Koliko već ima da nije legao uz ovako sladak osjećaj sigurnosti? Je li ovo smirenje? Što se to s njim događa? Odmarao se, nastojeći shvatiti tu ogromnu promjenu. Sve dobro što ga sad osjeća nije posljedica sitne usluge dvjema djevojkama, pa ni mučna iskustva kojim je nakanio očeličiti Glorianu Traft. Ne... sve proizlazi iz toga što je sad slobodan. Družina Krivog noža je mrtva. .. svi su oni mrtvi, pa i on također je mrtav za ovaj život. Izgledalo mu je da nema ni jednog neprijatelja na svijetu, izuzme li poštene kauboje i rančere. Ali, ni oni mu više nisu neprijatelji. Opravdao se i pred njima. Sad može ležati spokojno, bez straha, ne mora spavati otvorenih očiju, ne mora se bojati nepouzdanih saučesnika, sutrašnjice, budućnosti., Ne mora se bojati smrti uz prasak revolvera ili... konopca! Godinama mu je Mallov bio crna sjenka. A Mallov se više nikad neće probuditi... više neće upropastiti ni jednog rančera... neće širiti mržnju i strah... potezati svoj smrtonosni revolver . . . niti će snagom svoje ličnosti primoravati ljude, bolje od njega, da izgube mir i spokojstvo u želji da ga ubiju. Treptav odsjaj vatre i tihi glasovi djevojkama izgubiše se. Zaspale su... dvije lijepe djevojke, predodređene da usreće dva sretna kauboja i da Arizoni daju najbolje od sebe. Arizona! To je ime lebdjelo u Stoneovim mislima. Rođen je i odrastao U toj zemlji sušnih prostranstava, kanjona, šuma, c 309 bistrih potoka i pješćanih i kamenitih pustinja. Postoji li Arizonac koji svoj kraj ljubi više od njega, Jeda Stonea? Podigao se noćni lahor, po svom je običaju zacvilio u krošnjama. Donio je svježinu s planina. Međutim, Stoneu je noćas izgledao drukčiji, kao da puše iz dalekih šuma koje još nisu čule za glas što bije Jeda Stonea. 310 19. Probudio se kad se na istoku pojavilo prvo rumenilo. Nestalo je starog mračnog nepovjerenja prema novom danu. Opet se osjećao mladim. Prilazeći vratima brvnare, poviče: — Hej, curice! Izvlačite se iz krpa i na posao! Cuo je uzdah, zatim tih jecaj, ali nije zagledao unutra. Pošao je pohvatati konje. Sinoć ih je u kanjonu bilo devet, dok je sada ostalo svega šest. Jedan je bio lijep riđan i izabrao ga je za Glorianu. Smijuljio se u sebi pri pomisli da će se ona cijelog života sjećati ovog putovanja. Priveo je četiri konja i izabrao za djevojke nabolja sedla i skratio im remenje. Bilo mu je prijatno kad je vidio da se plavkasti dim izvija iz dimnjaka, a nekoliko trenutaka kasnije svojim je izvježbanim njuhom namirisao kavu. Kad je pritegnuo samar na četvrtom konju, uputi se prema kući, ali se zadržao trenutak. Kanjon mu je bio divan, svjež i bujan na jutarnjem rumenilu. Odsad će Tobeov zdenac biti poznat kao posljednje počivalište glasovitog Mallova Kreštala. — Brojutro, cure — povika ulazeći. Gloriana je, i ne slušajući ga, četkala raskošnu kosu, dok je Molly pripremala doručak. — Ha, uljepšavaš se — primijeti on. — Ali, nećeš smotati vođu Krivog noža. I stidi se što puštaš Molly da obavlja sav posao. 311 — Ja sam zapalila vatru i ispekla biskvite — odvrati ona. Stone je još ranije zapazio da je osjetljiva na prijekore i odluči tu njenu osjetljivost iskoristiti dokraja. — Hm, odavde ne možemo ponijeti mnogo toga — napomene Stone. — Vi cure pokupite svoje stvari. Molly pokaza dvije torbe i jednu vrećicu što Stone odnese napolje. Kad se vratio, smota nekoliko pokrivača. Sjetio se da u bisagama ima nešto suha kruha i sušena mesa, ali o tome neće govoriti djevojkama. U svom je planu predvidio da im na trodnevnom putu do Žute kotline ponestane hrane. Upravo je natovario konje, kad Molly povika. — Dođi na doručak. — Dođi ti najprije ovamo — naredi. Dotrčala je

uznemireno. — Sto je, Jede? — Drž se sada i pokaži toj, djevojci s Istoka kakva je djevojka sa Zapada. Shvaćaš? — Da. — Pružam ti priliku, Molly. Ne klo,ni. Sve primaj kao običnu stvar. Pomozi joj, naravno, kad treba, ali pusti je da tu i tamo malo zapne. — U tebi je sam vrag, Jede — tiho odgovori Molly i polako se okrene. Lupajući petama, Stone uđe u brvnaru: — Nahrani me sada, ljubavi. A onda moramo požuriti. Znaš da sam ja progonjeni desperado. Čim ti stric stigne u Flag, šume će biti pune kauboja, šerifa i njihovih pomoćnika, a da ne govorimo o kavalirima koji će pokušati osvojiti srce mojih zarobljenica. Ha! ha! Doručak je bio još ukusniji od sinoćnje večere. Stone je jeo kao vuk, bolje rečeno kao kauboju kojemu predstoji daleki put. 313 — Ne jedeš mnogo — primijeti obraćajući se Gloriani. — Nisam gladna. — Jedi. Čuješ li me! Inače ću ti dati još viskija. Ta je prijetnja urodila željenim plodom. — Cure, meni se žuri pa ne mogu nositi mnogo hrane — rekao je Stone i ustao. Pokupio je nešto posuđa, malo kave, mesa i biskvita. Složio je od toga čvrst svežanj i privezao ga na samar tovarnog konja. Zatim je utabao i izravnao Kreštalov grob kao posljednju počast svom nekadašnjem saučesniku. I djevojke su izašle. Molly se sjetila obući jahaću suknju i čizme, dok je Gloriana i dalje ostala u tankoj haljini što ju je još Mallov poderao. — Gdje ti je šešir? — upita Stone. — Odnio mi ga je vjetar, jučer... Zaboravila sam iz torbe uzeti drugi.. . Ako mi date malo vremena . . . — Ne, žao mi je, Gloriana. Nisam li ti rekao da me progone? Moraš krenuti ovakva kakva si. Čudi me što te Bog stvorio tako divnu, a nije ti bar malo dao mozga. I ti si mi žena za Arizonu.. . Evo ti, stavi na glavu Kreštalov sombrero .. . Ha! ha! da te sad vidi mama! Trebalo joj je pomoći da se digne na riđana koji ju je odham ritnuo i bacio na tle. Srećom, tlo je bilo pokriveno borovim iglicama i mekano, i tako joj je bila povrijeđena samo sujeta. Zbacila je stari sombrero, ali joj ga Stone opet nabio na glavu. — Zar ne znaš jahati? — upita je Stone. — Misliš da sam rođena u štali — odvrati ona gorko. 313 — Hm, bilo bi to puno bolje za tebe. Uostalom, i Isus se rodio u štali, tako sam bar čuo. Prema tome, to nije ništa loše... Zanima me zašto si uopće dolazila u Arizonu. — Bila sam budala. — Ništa, digni se i pokušaj još jednom. Ova kobilica nije loša. Htjela se samo malo pogirati. Ne daj joj da primijeti da je se bojiš. I ne bockaj je pod rebra onako kako si je bola kad si je prvi put uzjahala. — Ja ... ja ne mogu tako jahati — rekla je crveneći se, kad se popela u sedlo. — Hm, tu čovjek ima što vidjeti. Bogamu! — primijeti Stone. — Još nisam vidio tako lijepu djevojku, a sigurno je da ovako kako izgledaš nikad ne bi dobila nagradu za čednost. — Molly, ne mogu ovako jahati — plačljivo uzvikne Gloriana. — Suknja mi se diže do bedara. — Glory, tu ne možeš ništa učiniti. Moraš jahati — odgovori Molly. — To su prave riječi, djevojko. Glory, sad imaš priliku pomalo uočavati razliku između bezvrijednog žutokljunca s Istoka i zdrave djevojke sa Zapada . . . Kreni za mnom i dobro se drži na konju, inače će svašta biti. Gloriani nije izmakla lakoća kojom se Molly popela na konja kao ni to kako ga je vodila. — Molly, radije ti povedi tovarnog konja, ja moram paziti da se nešto ne dogodi našoj dami — otegne Stone i krene. Kod izlaza iz kanjona, gdje se kamenita staza stala dizati prema grebenu, okrene se da upozori. Glorianu: — Drži se za konjsku grivu. Kad su se ispeli na vrh, bio je zadovoljan izrazom lica. Produžio je grebenom. Nije morao 3H namjerno tražiti loš put jer su ovom stazom prolazili samo jahači koji nisu marili za teškoće, a i oni su rijetko nailazili. Staza je vijugala kroz guštare bodljikava hrasta, manzanite i patuljasta bora, a kaktusa je bilo na pretek. Vući tuda Glorianu Traft, u najmanju je ruku bilo okrutno. Iako je stalno pazio na nju, Stone je nastojao da ona to ne primijeti, kao što se pravio da ne čuje njene uzdahe i uzvike. Cesto ju je iz granja morala iskobeljati Molly koja je jahala posljednja. On je već odavno bio navikao putovati brzo i tiho i taj svoj običaj nije ni sada promijenio. Ipak, često se morao zaustavljati i pričekati da ga djevojke stignu. Stanje Glorianine haljine — bolje rečeno

onog što je od nje ostalo — bilo je kakvo se samo moglo poželjeti. Izgubila je jedan rukav koji joj je Mallov skoro bio potrgao, a na divnoj bijeloj ruci vidjeli su se crveni i plavi tragovi šikare kroz koju su prošli. Izgledala je istodobno smiješno i žalosno, skutrana u sedlu, s revolveraševim sombrerom izbušenim mecima! Sad ga je nabila na glavu sretna da ima čime zaštititi oči i lice. Kud su nestali užas i gađenje? I tu se iskazala sposobnost divljine da izjednači sva ljudska bića. Još prije kraja putovanja, Gloriana Traft bit će spremna da sve što ima dade za par plavih platnenih hlača. Polovicom jutra izbili su na Dijamantovu visoravan. Stone zaustavi malu kolonu. Djevojke su prišle i promatrale kraj što se prostirao pred njima. — Oh! — uzvikne Gloriana. Glas joj je doduše bio slab, ali pun divljenja. Nije razočarala Stonea. 315 — Ton to! — uzvikne Molly skoro izvan sebe. — Zašto mi niše rekao, Jede, da idemo ovuda? ... Oh, Glory, gledaj... gledaj! Ono je moj dom. — Dom — ponovi Glory s nevjericom. — Da, dom!... Oh, kako ga volim! Vidiš li onu tanku bijelu crtu? U onom zelenilu je jedan proplanak, a usred njega siva točkicu? To je moja kuća, moja brvnara. Tamo sam rođena. — Vidim ali skoro ne vjerujem — odgovori Glodana. — Ta sitna točkica u tom beskraju šume? — To je, Glory. Mi sad stojimo na najvišem rubu Dijamantove visoravni, milju iznad doline. Ali, to izgleda blizu. Morala bi to vidjeti odozdo. Cijelog života gledala sam odozdo ovo mjesto gdje stojimo. Ali, nikad još nisam bila ovdje gore.. . Oh, gledaj! Glory, gledaj da to nikad ne zaboraviš! Djevojka je tiho promatrala prizor. U očima joj se odražavao djelić veličanstvenosti ovog kraja. Stone se okrene od nje, radostan što nije iznevjerio njegove nade. Onda posveti jedan trenutak samom sebi. .. svom oprostaju s Tantom. Bazen je najljepše izgledao u zoru, ili u sumrak ili pak za oluje. Sad je bio miran i ozbiljan, bilo je u njemu nečeg odmetniku dobro poznata. Padina Grebena, posute zelenim pjegama, gubile su se u tamnoj šumi koja je na prvi pogled izgledala ravna ali je, zapravo, bila puna gudura i hrptova. Molly je to nazivala domom, i to je zaista bio 30m za lovce, srne, medvjede, divlje purane, i odnetnike poput njega. Najviše je volio duge stjenovite kose što su se s Grebena prema zapadu spuštale u Bazen. U njima se odražavala surova priroda Tonta. Iza njih, prostirali su se grimizni S16 pašnjaci, tu i tamo posuti kaktusima, a na jugu, gubeći se u sumaglici, penjala se četiri vrha što su obilježavala kanjon kojim je rijeka Cibeque izbijala u pustinju. Samo, odavde se pustinja nije vidjela. Taj je kanjon Stone nazvao Kanjon sumnje. Tamo je jednom ubio čovjeka prilikom podjele plijena i nikad nije bio siguran je li bio u pravu. Kanjon sumnje je zavrijeđivao to ime. Bio je dubok, mračan i dug, šumovita i kamenita pukotina u njedrima planine. — Molly, ne zaboravi Gloriana pokazati još neka mjesta — nasmije se Stone. — Tamo je West Fork, selo koje sam često obilazio i sretao te u Summerovoj trgovini. Kupovao sam ti bombone... Kad je to bilo... Tamo je Medvjeda visoravan i Zelena dolina, pa Havervjev ranč i Gordonov kanjon. A vidiš li onu žutu mrlju daleko na Istoku? To je Ljupka dolina gdje se vodio rat govedara i ovčara, koji je upropastio tvog oca iako nije bio aktivan sudionik, već samo simpatizer. Mislim da to nisi znala, Molly, ali, istina je... Gloriana, ti si sigurno prva cura s Istoka koja je vidjela Tonto. Iako su se željele malo zadržati, Stone najavi pokret. Na trenutak je bio zaboravio ulogu goniča robova, međutim, Gloriana je bila toliko obuzeta svojim osjećanjima, da to nije ni primijetila. Poveo ih je kroz besputnu šumu zakrčljalih borova i kamenitu divljinu obraslu kaktusom. Jahali su prema suprotnom kraju visoravni što se spuštala prema istoku i postupno postajala pitomija. Već su se počeli smjenjivati borovi šumarci s travnatim proplancima. Kad je došao do ograde od bodljikave žice, što ju je i ovdje porušila družina Krivog noža, zaustavio se i pokazao je djevojkama. 317 — Traftova ograda od bodljikave žice, Gloriana. To je stari natovario na leđa tvom bratu. Tu je oboreno devet milja ograde i to mladi i stari Jim mogu zahvaliti Mallovru Kreštalu. No, moram priznati da

je podizanje; ograde velika stvar. Stari Jim je dalekovidan. Jfa sam kradljivac stoke i, naravno, ta mi ograda nee smeta. Cak bi kradljivcima bila korisna. Ali, Malllov je mrzio ograde... Pa, vjerujem da će Traftiu i ostalim poštenim rančerima biti lakše kad cguju da je mrtav. — Jede Stone, izgleda mi kao da se u tebi... kriju dva čovjeka! — uzvikne Gloriana. — Naravno. Reći ć;u ti još nešto: jedan od njih je skoro i čovjek. Alli, ne računaj s njim, mala moja. On u meni nenna pravo glasa. Molly se zadržala iiza njih. Ograda ju je zanimala, jer je prilikom njena podizanja njen vjerenik, mladi Traft, postao poznat u okolini. Osim toga, mnogo je krvi preliveno oko te ograde. Krenula je tek kad ju je Stone počeo dozivati. — Što te muči, djevojko? — upitao ju je podsmješljivo. — Ta te je ograda podsjetila na Jima? Hm, mislim da ga nećeš tako brzo vidjeti, ako ga uopće vidiš .. . Sidi i popravi taj samar. Dok je Molly vukla i gurala svežanj da ga namjesti ravno na samaru, Stone zavije cigaretu sa zanimanjem promatrajući Gloriana. Smješkao se primijetivši kako u čudu gleda kako to Molly vješto izvodi. — Da, Glory, kad nije bila veća od kunića ona je iz West Forka na rmagarčiću vukla hranu i žito. — Toliko je toga što ja ne znam — primijeti Gloriana zamišljeno, po stoti put pokušavajući navući poderanu suknju na gole noge. 318 _ Naravno — složi se Stone. — Ali, za čovjeka koji to uvidi, ima nade da će naučiti. Opet ih je poveo. Cesto im je dovikivao da ne zaostaju, jer gube vrijeme, a put je težak i dug. On ih je zapravo još istog dana mogao dovesti do Žute kotline ali to mu nije bilo u planu. Namjeravao ie djevojke voditi amo-tamo po šumi, kroz kanjone, preko potoka i rječica, preko kamena sve dok se jedna od njih ne sruši sa sedla. Uživao je u toj igri, a kad je primijetio da je Gloriana zaista počelo boljeti, umirio je svoju savjest kao kirurg koji opravdava okrutnost svog zahvata. Bio je uvjeren da će Gloriana stići na kraj ove kušnje neslomljena duha. iako se, možda neće moći držati na nogama. Ostatak dana proveli su u jahanju kroz najdivljije krajeve, i na kraju došli do gole padine pokrivene sitnijim i krupnijim šljunkom i kamenjem. — Hej, vas dvije! — dovika im. — Sjašite, sad po ovoj nizbrdici moramo pješice. Ako ti se konj poklizne, mići mu se s puta. Koračaj živo da te ne ponese kakav mali usov. Taj silazak zadao bi brige i kauboju. Molly se često morala zaustavljati da spašava prijateljicu. Zrakom se više puta prolomio vrisak. Konačno su se spustili niz tu opasnu šljunkovitu nizbrdicu i došli na šumovitu i travnatu zaravan koju je presijecao potočić. Tu su odlučili logorovati. Gloriana je teturala. U jednoj je ruci nosila sombrero, a drugom je vodila konja. Njen izgled bio je takav da bi u njemu uživao i najokorjeliji Zapadnjak koji mrzi žutokljunce. Na nezaprlijanim mjestima lice joj je bilo sivo, kosa sva raščupana i puna grančica, gole ruke pune crnih i crvenih 319 rlja, a od haljine su ostali dronjci. Jedna joj je rapa spala preko cipele otkrivajući nogu, a dru. je bila sva poderana. — Vo .. . de! — promucala je tiho i srušila se .tlo. — Aha! Stislo te, ponosna ljepotice! — naruga j se odmetnik. — Bilo je bolje da srkneš iz nje boce. Odmahnula je rukom pokazujući da joj se to di. Kad joj je Molly donijela pun vrč vode, orianine oči opet oživješe. Ispila je vrč do dna, co je bio poveći. — Vidiš, Glory, mnogo toga moraš proći da sriješ pravu vrijednost stvari — zamišljeno prijeti Stone. — Znaš, mnogi ljudi žive prelakim rotom. Uzmimo na primjer ovaj vrč svježe izrske vode. Je li bila slatka? Sigurno nikad nisi pretpostavljala kako voda može biti strašno tka? Ona koji put znači život ili smrt. — Hvala, Molly — od srca zahvali Gloriana. A nisi li ti... žedna? — Ne naročito. Vidiš, mi se ovdje navikavamo rzati bez vode i hrane. Poput Indijanaca, znaš, jvy •— odgovori Molly. Jasno da to Gloriana nije znala: čas bi patila bola čas bi se čudila cijeloj toj avanturi. — Hej, Molly, dosta naklapanja. Na posao — iječno naredi Stone. — Ako ne budemo marljivi, i će se curica iz St. Louisa na nas izderati. Iz svežnja izvuče sjekiru i pođe do obližnje reke s koje nasječe čitav naramak gustih, mitvih grančica. Razastro ih je pod hrastom i vra se da donese još.

Krajičkom je oka promatrao vojke. Jednom je začuo kako Gloriana bjesni: __Lijeni grubijan! Gledaj, koliki je ... a natjerava te da dižeš te svežnjeve! — A Molly odgo- vori: — Ah, to je lako, Glory. Opet ti kažem. .. ne tjeraj desperada u bijes! Onda Stone obide smreku i proviri kroz granje. Molly je podigla teške svežnjeve i s kona skinula samar. Zatim poče rasedlavati svog konja. Onda i Gloriana, premda teško, ustane i odšepesa do svog konja. Trzala je remenje i namučila se dok ga nije odriješila. Onda povuče sedlo da ga skine. Sedlo je i za muškarca bilo teško. Ona, naravno, na to nije računala, pa je sedlo sruši i skoro cijelu poklopi. Molly joj pritekne u pomoć. Jadna Gloriana bespomoćno je kršila ruke. »Prokletstvo, gadno joj je«, promrmlja Stone, pa ponese još jedan naručaj smrekovih grančica pod hrast. — Hej, Gloriana, donesi onaj zavežljaj s pokrivačima. Nije obratila pažnju na njega Onda on ponovi nalog, ali mnogo glasnije. Cuo je kako joj Molly savjetuje da požuri. Gloriana objema rukama podigne zavežljaj i teturajući krene prema hrastu. — Odriješi konopac — rekao je i ne gledajući je, i ravnomjerno počeo prostirati grančice. Kad mu se učinilo da je suviše spora, podigne glavu — ona se mučila oko uzla. — Ne ... ne mogu ga odvezati. — Uh, ti si zaista bespomoćna lutkica — odgovori joj prezirno. — Za što ste vi, gospođice Traft, zapravo sposobni? Svirati končertinu, ha? Lijepo počesljati kosu, ha? Neki dobar kauboj ima prokletu sreću što sam naišao i spriječio ga da se tobom oženi. 21 Družina ferlvog noža 321 Te su riječi nevjerovatno djelovale na Glorianu: u cijelom se njenom molećivom pogledu. upućenom Molly, vidjelo da je povjerovala u to. — Pazi malo, Jede — počne je braniti Molly — što može Glory, ako uzmeš u obzir gdje je odrasla? Ne mogu se svi roditi u Arizoni. — To je samo nesreća ... Nego, poslušaj malo mene, Molly. Što više braniš tu slinavu žutokljunku, to gore će biti. Razumiješ li? — I te kako — rezignirano odgovori Molly. — Hajde, onda požuri s večerom. Umoran sam od jahanja, a vrat mi se sav ukočio koliko sam se okretao da pazim na gospođicu Traft. Ali ipak, bio je to pravi cirkus... Hajde, naberi drva, zapali vatru, stavi vodu da zavrije, umijesi biskvite i tako dalje. Nitko ne bi rekao da je Molly tog dana natovarila konja i vodila ga, da je divljim krajem projahala trideset milja. Bila je brza, spretna i vična svim logorskim poslovima. Odmetnik ju jo c: uživanjem promatrao, uz put pomišljajući da ce i to djelovati na Glorianu. — Slušaj, hoćemo li večeras pojesti svu ovu hranu što si je ponio? — upita Molly. — Polakše s hranom, rekao sam ti. Možda je nisam dosta uzeo. Vraški mi se žurilo da odemo r, Tobeova zdenca, — Molly, pomoći ću ti.. ili umrijeti pokušavajući ti pomoći — ponudi se Gloriana. — Samo, ako me opet zaboli u boku, zbogom. — Sto te boli? — Kao da ima upalu slijepog crijeva — otegne Stone, koji nije prečuo ni jednu riječ. — Ovo me boljelo na lijevoj strani i... oh, bilo je užasno! 322 — To ti je od jahanja. Nisi navikla. Od toga nećeš umrijeti. — Hoću, ako poživim toliko da opet uzjašem onog divljeg mustanga — tvrdila je Gloriana i dodala nižim glasom: — Molly, mislila sam da je Ed "Darnell pokvarenjak. Ali, Bože, on je ... svetac u poređenju s ovim desperadom. — Oh, ne, Glory. Jed je zaista pošten desperado — usprotivila joj se Molly. — Sto to ona priča o Darneilu i meni? — upita Stone prilazeći vatri. — Poznaje Darnella još iz Missourija, Jede — objasni mu Moliy. — Zar je moguće? Hm, zanimljivo. Nadam se da me nije uspoređivala s njim. Dok nije došao na Zapad, bio je sitna varalica na kartama. I on da se najednom prebacio na nepoštene poslove sa stokom... A ostao je ovdje taman toliko koliko ostaje svaki kicoš s Istoka koji misli da će nas Zapadnjake učiti kako se radi. — Sto time misliš, Jede? — upita Molly koja je na njemu odmah poznala laže li ili govori istinu. — KreštaJo je bio s onima koje su Traftovi kauboji opkolili u jednoj kolibi ispod 2ute kot line. Krali su stoku Dijamanta i morali su bježati da izvuku glave. Pa, nisu ih izvukli, jer su sa nji ma bili onaj Indijanac, tvoj brat, Curly Prentiss i njihova družina. Kreštaio kaže da su zapalili kolibu i istjerali ih napolje. Njega su ranili u no gu. Ipak im je

pobjegao. Dok se skrivao u grmlju, vidio je kako su kauboji objesili Damella i još dvojicu kradljivaca. Kreštao je rekao da još ni kad nije vidio da netko tako trza nogama kao taj hitroprsti kartaš. si 323 Gloriana je širom otvorila tamne oči. — Gospodine Stone, pored svega ostaloga, ti i lažeš! — rekla je odlučno. — Hej, do vraga! — začudi se odmetnik: bio je zaista iznenađen, ali pomalo i uvrijeđen. — Zar ja? U redu, vidjet ćeš, gospod:ce Traft. — Pokušavaš me .. zaplašiti — promucala je tiho. — Zar nemaš srca .. . milosti? Ja sam nekoć s Darnellom bila zaručena. On je došao ovamo za mnom. — Oho! A zašto te slijedio ovamo? — Od mog oca na prevaru je digao novac, pa je mislio i stricu dići. — To mu ne bi upalilo kod starog Jirna Trafta. Ne. bogme, to je stara lija! Njega se ne da preva riti ... Dakle, Gloriana, moram ti reći da imaš sreću što si poslije Darnella srela Curlyja Prentis sa. Sad se sjećam da je Madden bio u Snellovoj kockarnici kad je Cuilv uhvatio Darnella da vara i istjerao, ga iz Flaga. Čudi me da mu nije prosvi rao: metak kroz glavu. Sigurno je znao da mu je brzo kraj. A i bio mu je ... — Ne vjerujem ti — čvrsto odgovori Glori ana. — Još ti je drag, ha? — Ne. Prezirem ga. Svaka kazna, pa i vješanje, preblaga, je za. njega — žestoko odvrati Gloriana. — Gle, gle, Molly! Proradio joj je kliker — otegne Jed. — Još ćemo od nje stvoriti čovjeka. — A... Jede... je li bilo borbe tamo ispod Žute kotline? — uzbuđeno upita Molly. — Naravno. Mallov je rekao da su dva kauboja pala. Jednog je on sam oborio. Ali, < ni jednog nije 324 prepoznao. Prema tome, to nisu bili ni Jim, ni Slinger, ni Prentiss. — Oh, kako ćemo to doznati? — uzvikne Molly, puna strpnje. Njen. glas, njen izgled bili su takvi da je Gloriana pala u očaj i srušila se na tle. — Uostalom, jednoj od vas to nije važno. Jedna od. vas sigurno, će sa mnom, i u njenom mladom životu više. neće biti kauboja. Ha! ha! — Probost ću te, Jede — povika Molly mašući ogromnim mesarskim nožem. Odmetnik se sagse i podigne Glorianu. Glava joj je visila kao da je mrtva. — Trgni se — rekao je i prodrmao je. Skupila je nešto snage da mu se odupre. Onda je on dohvati i čvrsto stegne u zagrljaj, dok je istodobno namigivao i cerio se začuđenoj Molly. — Potreban ti je pravi odmetnički zagrljaj da ti očvrstne kičma . . . Evo! A sad se drži i na posao. Ostala je na nogama i kad ju je pustio, ali takvih očiju Stone još nije vidio. Da je bio pravi desperado kakvim se gradio, bio bi uzdrhtao i po kleknuo pred tim pogledom. — Pozovite me kad spremite večeru — naredi. — Nanjušio sam skunka u blizini i bojim se da je i bijesan. Oni najgore smrde. Odlazeći, čuo je kako Gloriana pita što li će još izmisliti i uopće što je bijesan skunk. Srećom, Jed je zaista namirisao skunka, a za ono što mu je trebalo, bio bi mu dobar svaki a ne samo bije san. Dvapat opali iz puške i vrati se u logor. — Promašio sam ga, bogamu! — rekao je zlo voljno. — A sigurno je bio bijesan. Molly, vas dvije ćete noćas spavati sa mnom, jer će taj skunk švrljati ovuda i sigurno će ugristi Glorianu za 325 aos. Bijesan skunk uvijek izabere nekog s velikim nosom. A ja moram biti tu da ga otjeram. — Prije će me izjesti bijesni skunkovi i pume nego ću s tobom spavati — izjavi Gloriana. — Ha! ha! Nećeš, je li? Čekaj da padne noć cl u ga namirišeš. Dok su jeli mršavu večeru, Stone je zavatlavao Glorianu na sve moguće načine i sa zadovoljstvom je primijetio da joj to uopće nije smanjilo tek. U tome je stvar. Pusti razmažena čovjeka s Istoka da se sukobi sa surovim životom u prirodi i ravnoteža je tu. Ubrzo se spustio mrak i Gloriana je dvapat zaspala uz vatru. — Ostanimo sjediti ovdje... cijelu noć — preklinjala je. — Ja bih — odgovori Molly — kad bi nas Jed pustio. Ali, draga Glory, ti to ne bi bila kadra. Srušit ćeš se. A do jutra bismo se i smrznule. Moramo spavati sa Stoneom. On je sve pokrivače stavio na onaj ležaj. Ja ću spavati u sredini da ta ne može doticati. — To ne — odlučno odgovori Gloriana i kad su pošli do širokog ležaja pod hrastom, uvukla se u sredinu i ispružila kao da je se to ništa ne tiče. — Tako da. To već ima smisla — izjavi odmetnik kad joj je vidio blijedo lice na tammim pokrivačima. Sjeo je na desnu stranu i skinuo čizme i ostruge. — Cure, mene ponekad spopadne mora,

naročito kad sam uplašen ili uzbuđen. Onda postajem strašno opasan. Jednom sam ubio čovjeka koji je sa mnom spavao. Tako da znate, za slučaj da počnem nemirno sanjati... A ti, Molly, pripazi. Ako skunk pokuša ugristi Glorianu za nos, otjeraj ga. 326 Nije se začudio što je Gloriana zaspala još prije nego je prestao govoriti. Znao je kako reagira premoren organizam. Ipak, čim je Molly zaspala, počeo se tako meškoltiti da bi i mrtve probudio. Zatim je počeo gromoglasno hrkati i povremeno govoriti nuiklim, nejasnim glasom kao čovjek kojeg muči mora. — Molly... Molly! — tiho prošapta Gloriana. — Uхватило ga je. — Ššš! Ne budi ga, dok spava nije opasan — odgovori Molly. Kad je vidio da njegova mala saveznica i dalje podupire njegovu igru, počeo je izmišljati prikladne uzvike: — Aaah! Izbost... ću ti... crijeva! — Zatim skoči i tresne natrag na ležaj. Majstorski je oponašao Malloyev kreštav smijeh, pa se izderao: — Ne dam ti curu, ona je moja, Kre štaló!... Ubit ću te! — Nakon toga je nastavio hrkati i pažljivo slušati. Nije čuo ništa, ali mu će pričinilo da se ležaj tresne. Zatim se okrene, i, od bacivši pokrivače, padne na Glorianu. Pravio se kao da sve to radi u snu. Prebacio je tešku ruku preko obje djevojke i zaglušeno nastavio hrkati. — Molly — prošapta Gloriana tiho. — Ubijmo ga ... dok ... spava! — Oh, kad bismo samo mogle, ali nismo do voljno jake — odgovori Molly užasnuta. — Ne usuđuj se ni pomaknuti. Stone se jedva suzdržavao, htio se nasmijati od radosti i zadovoljstva što je tako dobro glumio, toliko uvjerljivo da je to lijepo žutokljunče natje rao da pomišlja na umorstvo! Boljem se nije mo gao nadati. Prekrasno se odazivala neizopaćenim porivima što su, srećom po nju i one koji je vole, 327 bili isto kao i nagoni jednostavnijih ljudi na Zapadu. Kasnije se Stone sjeti da pokuša ljubavnu igru čovjeka koji u mori proživljava svoje razočaranje. To je bio težak zadatak za njega, jer takvo nešto još nije vidio niti doživio. Vikao je sve moguće ljubavne riječi i zagrlio obje djevojke i stiskao ih da su im kosti pucale. Najednom ga nešto silno povuče za kosu. Zajaukao je sasvim ozbiljno. Mala, čvrsta Mollvna šaka snažno mu je uhvatila kosu i junački je vukla. Imao je dosta posla da se oslobodi. Nakon toga, Jed se otkotrlja do stabla i zaspao. U praskozorje ustane, navuče čizme i prihvati se logorskih poslova. Nastojao je biti što tiši. Njegove ; dvije djevojčice čvrsto su spavale zagrljene. Stone isprži posljednji ostatak mesa i skuha zadnju kavu. Ostalo je samo nekoliko biskvita, tvrdih kao kamen. Onda ih počeo probuditi. Glave su im bile jedna uz drugu, jedna tamnija a druga svjetlija, a blijeda lica obasjale su prve rumene zrake sunca. Tog prizora odmetnik će se sjećati do smrti: bio je sretan što je na vrijeme spriječio Kreštala da im nanese zlo. — Van iz krpa, cure — pozvao je. Molly se prva probudila i začas je ustala, svježja i brza. Nasmijevala mu se: Jed će se zauvijek sjećati tog osmijeha. Onda i Gloriana otvori oči. Bila je silno pospana. Stone se okrene od nje jer ga je skoro zapekla savjest. — Požurite i doručkujte. Odoh pohvatati konje. Kad se vratio, već su bile pojele. Molly je rekla: — Nema Glorianine torbe. U njoj su joj sve haljine! 328 — Naravno da je nema. Sakrio sam je. Ne želim da se presvlači. Ovako izgleda slatko — odgovori. — Osedlaj konja i ne zvjeraj tako glupavo — izdere se na Glorianu. — A ti, Molly, požuri složiti posteljinu i zavežljaje natovari na konja, dok ja doručkujem. Molly je bila vješta poput kauboja ali Gloriana nije mogla podignuti sedlo i kad ju je ridan pokušao ugristi i ritnuti, čemu se nije trebalo čuditi, napustila je lijepe manire i žestoko ga udarila šibom. — Hej! Ne tuci to konjče — pobuni se Stone. — Ni vi snu se nisam nadao da ćeš prema nerazumnom živinčetu iskazati toliku okrutnost. — Stvarno je nerazumno — odgovori Gloriana — i to nije jedino živinče u ovom logoru koje bi trebalo prebiti. — Vidiš li, Molly. Za čovjeka ne možeš reći kakav je sve dok ga ne dovedeš u šumu — govorio je Jed zamišljeno. — Tu izbije njegova prava priroda. Vjerujem da bi naša Glory hladnokrvno ubila Malloya da ju je odveo. Nevjerojatno i užasno. Uskoro su uzjahali i krenuli u koloni po jedan, kao i prethodnog dana. Stone ih je izveo iz gudure i miljama su putovali kroz šumu, pa kroz

sunčanu pustinju, pa opet kroz šumu, i, najzad, bez zaustavljanja, do grebena na Crnim klancima. Kretao se grebenom, dok sredinom popodneva nije došao do jedne staze koju je poznao. Rijetko bi kad netko prošao njome, ponekad kradljivci stoke i to samo ako im je gorjelo pod petama. Tu su se morali spuštati pješice i nimalo nije bilo prijatno. Dao im je samo jedan savjet: — Pazite da konj ne padne na vas. — Na jednom naročito 329 lošem spustu pali su Gloriana i njen konj. i samo ju je čudo spasilo da je konj nije povaljao. — Hej! — uzviknu Stone. — Već sam mislio da si gotova. Sam te bog čuva. — Baš me briga . . . bolje da umrem ovako nego na koji drugi način. Ali, teško joj je bilo slomiti duh. Kao da joj se nakon svake kušnje vraćala hrabrost. Međutim, snaga joj je bila gotovo na izmaku. Kad su se spustili u klance. Stone ih je počeo voditi lakšim putem, birajući proplanke i zaravanke, šumarke i livade. Zlataste zrake sunca na zapadu obasjavale su im put i divljina je bila prekrasna. Stone je računao da se sad nalaze dvadesetak milja niže od Žute kotline. Pod pretpostavkom da Gloriana izdrži, namjeravao se popeti uz klance do ulaza u Žutu kotlinu, gdje će im pokazati put i oprostiti se od njih. Postojala je opasnost da ga putem zaustavi netko iz družine Dijamanta, ali se nije morao bojati jer su tu bile djevojke koje je spasio. Ipak, ne bi volio da se to dogodi, jer je drukčije zamislio rasplet svoje igre. Sunce je zašlo. Tih žubor vode nježnom je glazbom ispunjavao šumu. Bilo bi vrijeme da pronade mjesto za logor, pomišljao je Jed, i htio je da bude podalje od staze što je išla s lijeve strane potoka. S obzirom na to, krenuo je šumom prema stjenovitom grebenu s kojeg su bili sišli u klance. Greben se dizao nad njima, siv, golem, tih kao vječiti zaštitnik. Iznenada su izbili na otvoreno. Samo su visoke smreke i krošnjate sikomore dominirale čistinom. Proplanak mu je bio nekako poznat, i on zadržao konja dok su djevojke izjahale iz šume. 330 — Oh, bože... Gledaj — užasno uzvikne Molly. Istog trenutka Stone namirisa paljevinu i primijeti gomilu pougljenih brvana, jedine ostatke nekadašnje traperske brvnare. Ali, vidio je još i tri groteskna, odvratno iscerena ljudska lika što su mrtva visila obješena o debelu granu sikomore. Stoneov šok bio je pojačan Glorianinim vriskom. Zaklatila se i pala sa sedla. Dohvatio ju je i podigao kraj sebe. Bila je kao mrtva. — To je previše. .. Jede — muklo se bunila Molly. I ona je izgledala kao da će svaki trenutak pasti u nesvijest. Psujući ispod glasa, okrene se prema njoj, — Kunem ti se, Molly, da je to puki slučaj — iskreno se branio. — Bili smo istočno od staze i smatrao sam da smo daleko od kolibe. Bogamu. Molly, žao mi je. Ovo je uistinu previše. — Jede, i ja sam skoro pala u nesvijest — tiho će Molly. — To je pregrub prizor i za mene, a ka moli za Glorv. .. Ako sam ja prepoznala Darnella. ona ga je prepoznala još prije. — Sigurno ga je prepoznala. Ja sam ga samo jednom vidio, ali sam ga odmah prepoznao. A eno tamo i mog šerifa Longa. na prsluku mu se još uvijek blista zvijezda. I Joe Tanner je tu ... To je baš na kaubojski način izveden posao, kratko i brzo. To je zakon Zapada. Darnellovo izobličeno i bezbojno lice nosilo je pečat neizmijerna iznenađenja i užasa. Potpuno se razlikovalo od mirnih lica ostale dvojice. Zanjihali su se kad je večernji povjetarac zatresao granom sikomore. Iz Darnellova prsluka visio je lanac od sata. 331 — Idemo, Jede... ponesi je — molila ga je Mbly. — ... Ako se ne oporavi od ovog, zauvijek će te zamrziti. — Molly, to je zaista mučno, ali možda je boJje da je to vidjela. — I... i mene je skoro smotao... taj ljepušasti kockar — skrušeno prizna Molly. — Kakav kraj!... A Jim i Slinger su odgovorni za to. Nikad neće... — Varaš se — prekine je Jed. — To je djelo arizonskih kauboj. Tu su imali prste Prentiss i njegovo društvo... Gle, tri groba! Čekaj, Molly. Pregledavajući čistinu, oštrim je okom zamijetio grobove. — Tu nisu zakopani kauboji, to je sigurno . . . Idemo dalje, Molly. Zaustavili su se na prvom mjestu prikladnom za logor. Sišao je s konja držeći Glorianu na rukama i nježno je položio na mekano tlo pokriveno borovim iglicama. Bila je pri svijesti. — Pobrini se za nju, Molly — reče kratko, a on pođe

postarati se za konje. Zatim nasječe dosta smrekovih grančica za dva ležaja. Ležaj za djevojke pripremi u zaklonjenoj udubini u stijeni. Kad je bio gotov, pride zarobljenicama. — Nemamo ništa za jelo. — Nije važno. Nemamo teka — odgovori Mollv. Gloriana ga je pažljivo gledala. — Ispričavam se. . . što sam rekla da lažeš — rekla je. jednostavno. — Hvala. Primam ispriku. — Tko . . . tko je to učinio? — Stoto? — Objesio one ljude? 332 — Mislim, Curly Pientiss i njegovi drugari. Sigurno je i mladi Jim sudjelovao u tome, ukoliko njega i Curlyja nisu ubili odmetnici. Sigurno sr, stradali i neki iz Dijamanta. — Ali. . . rekao si. . . — izmucala je jadno. — Svakako. Rekao sam da vjerujem da nisu bili Jim ni Cuiiy. Zaboravio sam. Mora da je bio netko od onih divljih momaka. Bud ili Lonestar, .. a možda i Slinger. Duž staze vidio sam krv na lišću, otprilike u visini sedla. Neke su kauboje sigurno odnijeli prebačene preko sedla. To je dotuklo Gloriana. ali ni Mollv se nije bolje osjećala. Ostalo joj je upravo toliko snage da Stoneu pomogne odvući Gloriana na ležaj. Onda se odmetnik smjesti na svoj ležaj, gdje je razmišljao o najnovijem razvoju događaja. Ova avantura još nije. izgubila smisao, iako mu se savjest neprestano bunila. Sutra će biti kraj i ne smije iznevjeriti zadatak što ga je sebi naprtio. Ujutro se Molly već bila oporavila, a i Gloriana je uspjela ustati, iako se nije mogla posve uspraviti. Mogla je jedino gledati kako Jeci i Molly sedlaju i toware konje. Međutim, dar zapazanja joj se izoštrio i šutke je Mollv odala najveće priznanje. — Stvorena sam od vode i slame — rekla je smjerno. — Draga Gloriana, ljepota je vječna vrijednost — galantno doda Stone. Opet su bili u sedlima. Jed ih je izveo iz klanca uskom skrivenom raspuklinom u istočnoj stijeni koju su poznavali samo odmetnici. Bio je to dug, sumoran uspon. 333 Kad su izišli iz raspukline,. Jed krene duž grebena na sjever, u pravcu Žute kotline. On je na povodu vodio tovamog konja, a Molly je pridržavala Gloriana u sedlu. Držao se blizu njih, bojeći Ke da Molly ne popusti i ne otkrije njihovu malu zavjeru. No. nije popustila. Odmetnik se sjetio Sto mu je rekla za brata koji se okanio krađe stoke. Slinger je nekad pripadao družini Cibeque, i prije nekoliko godina Stone ga je pokušao privući u Krivi nož. I Molly je bila velikodušna i Prije nego će prići ulazu u Žutu kotlinu, pobjojao se da Gloriana neće izdržati. Ipak, nakon malog odmora, opet je bila kadra produžiti, bez prigovora, bez molbe za milost. Najzad Jed primijeti novi put što je vodio u dolinu. Zaustavio je konje prije nego su to djevojke i primijetile i sjahao blizu ruba. — Evo, došao je i trenutak rastanka — rekao je. — Tu dolje je jedan ranč kamo jedna od vas može sići i javiti se kaubojima. Ne mogu dalje voditi obadvije. Ja sam progonjeni desperado, znate. Moram se sakriti dok se ovo ne smiri. Samo jedna od vas ide sa mnom. ||— Povedi nas obadvije. . . Jede — molila je Mollv. i to su bile njezine posljednje riječi u toj podvali što su je oboje namjestili nedužnoj žutokljunki. — Ne, Molly, ja ću poći — presiječe Gloriana. — Voliš Jims, a on tebe obožava... međutim, do mene nije nikom stalo ... niti meni do nikoga ... I nisam jaka, na ovom si putu vidjela kako sam strašno slaba. Neću dugo izdržati, tako da neće biti velike štete. 334 Molly, u čije su oči odjednom navrle suze, skrene pogled. Stone je duboko uzbuđen, promatrao djevojku s Istoka, iako je sakrivao uzbuđenje. — Aha. Znači, ideš dobrovoljno? —• Da, kad me prisiljavaš. Ali, uz jedan uvjet. — A to je? — Moraš se... pošteno vjenčati sa mnom. Držim se svojih moralnih načela. — Pa. misliš li da neće biti teško dovesti nekog popa u klance, gdje ćemo se sakriti — odvrati Stone. |— I tako si ti.. . gospođica Gloriana Traft .. voljna udati se za mene ... Jeda Stonea iz Krivog noža.. , lopova, ubojicu, odmetnika, desperada ... zato da spasiš prijateljicu? — Da, spremna sam to učiniti za Jima i Molly. Stone se naglo okrene od nje, zahvaćen orkanom strasti. Oikan ga je zatekao nasred životnog puta, kao tigar iz zasjede. Sve mučne i teške godine odmetništva podigle su se kao stoglava aždaja osvete, bludi i želje za ubijanjem. Da se osveti civiliziranom svijetu otimajući nevinost i uništavajući život ove mlade djevojke!

Čudovište mu je urlalo u mozgu poput bijesna vihora. Tek sad, kad ga je zahvatio taj plamen bezumlja, shvatio je dubinu svog ranijeg pada. No, istog trenutka kad je shvatio tu napast... što ga je iznenada zatekla i to s osjećajima koje nije poznao... odbacio ju je sa surovom i upor nom čvrstinom odmetnika koji se odhrvao nisko sti, Takvu bi podlost mogao učiniti Malloy Kre štalo, ali Jed Stone,.. nikada. Prošao je kroz žbunje i pogledao u Žutu kotli nu ispod sebe. Rubovi kotline izdizali su se prema njemu, zlatnožute stijene isprskane zelenim pje 335 gama, plemenite sure litice, žubor bistre vode. Sve je to odisalo nekim neopisivim mirom samoće. Upijao je taj prizor da ga nikad ne zaboravi. Tada mu se misli vrte na rezultat što ga je postigao kod Gloriane. Uspjeh koji je doveo na površinu ono dobro što je bilo skriveno u njoj, nadmašio je sva njegova očekivanja. Ta ga je djevojka s Istoka zaista nadjačala. Sto može biti veće od žrtvovanja časti iJ života za prijatelja? Stone se poklonio pred veličinom žrtve. U Gloriani Traft skrivala se ljubav... jača od svih borbenih protiv poriva što ih je on htio razbuditi. Uostalom, bila bi. greška prirode stvoriti tako divno biće i ne obdariti ga nesalomljivim duhom. Bila je plemenita koliko i lijepa. Njene oči, usne, crte lica, nisu bile lažne. Jed Stone je uvidio da je on dobio nešto od hrabrosti djevojke koju je tjerao u tako surove zgode. Korist te poduke bit će obostrana. — Pridite nekoliko koraka ovamo — pozvao je djevojke. — Ono je Zuta kotlina — rekao je — a onu novu kuću dolje u zelenilu sagradio je Jim Traft. Dok su one bez riječi gledale, on pojase konja i opet se okrene k njima. — Put je odmah ovdje — nastavi mirno i staloženo, kao da to ništa ne znači. — Vjerujem da ćete se snaći. Onda pogladi Molly po raskuštranoj glavici: — Zbogom, moj šumski mišiću. Budi dobra... — Oh, Jede — uzvikne Molly sva u suzama. — Zaklinjem te, više nikad ... ne pljačkaj! Zatim se Stone okrene Gloriani. — Ljepotice! — dobaci joj, uvjeren da joj time ni malo ne laska. — Zbogom!... Udaj se za Curlvja ili Buda, 336 i rodi nekoliko pravih Zapadnjaka ... Ali, nikad ne zaboravi svog desperada! Kad je podbo konjft i krenuo, čuo je njen zov: — Oh, stani... čekaj! — No, Jed Stone je jurio kao što nije nikad jurio pred šerifima i progoniteljima, pred osvetnički raspoloženim kaubojima koji su ga jurili revolverom ili konopcem. 22 Družina itrivog nož-, 337 20. — Sreće mu... ! — opsovao je Jim Traft, slomio olovku, zgužvao papir i bacio ga u vatru. — Sto ti je, Jime? — uzvikne Curly podižući iznenađen pogled s partije dame što ju je rta krevet u igrao s ranjenim Budom. — To je zaista primjer nama ostalima... pa još u nedjelju — žalosno dometne Bud. — Moram priznati da Jimove psovke djeluju jako uzbuđljivo — javi se Jackson Way koji je, kao i obično u slobodno vrijeme, pisao ženi. — Eh, niste dobro čuli — odvrati Jim jadno. — Rekao sam »Vrag nosio tu prokletu sreću«. — Baš si tako rekao. Ha! ha! — Jime, kvariš moral preostaloj šačici Dijamanta. — Slijedeći put će još izvući i rakiju, a onda zbogom diko! Bila je nedjelja uvečer. Velika dnevna soba u kući u Žutoj kotlini bila je jarko osvijetljena novom svjetiljkom i razbuktalom vatrom. Jim je pokušavao sastaviti pismo stricu kojim mu je htio javiti gubitak dvije tisuća grla stoke sa žigom Dijamanta i bitku kod brvnare u klancima koja je donijela još teži gubitak. Ali, iz više razloga, bilo mu je teško pisati. Kao prvo, vidjet će ga i Molly i Gloriana, a kako Gloriana vodi stričevu prepisku, ona će ga vjerojatno prva pročitati. A vijesti su loše, Nije mogao prešutjeti pogibiju Up 338 hilla Frosta i Humpa Stevensa, ni ozbiljno stanje Slingera Dunna i Buda Chalfacka. Osim toga, bilo mu je nemoguće priznati svoj udio u bici. U tom trenutku Curly je zabavljao nemirnog Buda i čuvao ga da ne napravi kakvu glupost od koje bi mu se otvorile rane. Lonestar Hollidav je mirno čitao uz svjetiljku, Jimu preko puta, ali nije uspijeva o sjediti na miru, već je micao povrijeđenu i umotanu nogu s jednog mjesta na drugo očito ga je jako boljela. Na licu Jacka Waya lebdio je blažen osmijeh, kad i uvijek kad bi pi sao ženi. — Skoči, vrag te nosi — reče Curly tiho svom protivniku. — Zar ne vidiš kad možeš skakati! Bud

nevoljko povuče taj potez, žalim Curly preskoči tri dame odjednom i tako praktički do bije partiju. Bud samo rukom zбриše i dasku i da me na pod. — Opet me je sredio! To je već treća partija — žalilo se Bud ljutilo. — Ti si najsretniji od svih sretnih vucibatina koje sam sreo ... Sretan u bor bama ... sretan u ljepoti... sretan u igri... sre tan u zabušavanju na poslu... sretan kod žena! Ni sam pakao ti ništa ne može. — Što se grizeš, Bude? Ja imam mozga a li ga nemaš. Ja razmišljam o svemu. Ne derem se i ne nalijećem na gomilu metaka kao ti. Pazim na lice, kosu, zube i ostalo. Kad kartam ili igram dame, mućnem glavom i zamišljam što moj protivnik smjera. A prokleta je laž to što si rekao da zabušavam na poslu. Sto se tiče djevojaka . . što mogu kad sam im drag. — Bježi van i utopi se — izdere se Bud, koji se zapravo srdio samo zato što je bio ranjen. 339 22 — Pa drugaru, možeš se kladiti da ću i to učiniti — otegne lijepi kauboj — budem li isto tako loše sreće kao ti s određenom ljupkom osobom. Utopit ću se u žlici vode. — Eh, rekao sam . . . žene. Iako se po načinu kako si govorio može reći da kod tebe za žene ne postoji množina. Samo jedna žena na svijetu! — I to ti je potpuno točno. — Zavežite, svadljivi pijetlovi — prekine ih Jim. — Slušajte, ne mogu pisati stricu Jimu. Ako se on za koji dan ne pojavi ovdje, morat ću odjahati u Flag. — I povesti Jacka sa sobom? — strašnim glasom upita Bud. — Da. I sam znaš da mu je žena tamo. — I nas ostale ostaviti ovdje, da nas zбриše Kreštalo Mallov, ha? Jim je šetkao po sobi. Teško je bilo donijeti odluku, i već je više puta uvjerio sama sebe da ga u Flag najviše goni želja da vidi Molly. — Naravno, momci, ako mislite da postoji neka mogućnost da se Mallov vrati. .. — Slušaj, Jime — prekine ga Curly mirno. — Po mom mišljenju bolje će biti da malo pričekaš. Uspjeli smo se snaći bez liječnika i mislim da ćemo se snaći i ako ništa ne javimo starom Jimu. On će, naravno, urlati, ali neka urla. Posljednjih nekoliko tjedana nije nam baš bilo prijatno. Netko će čuti za tu bitku, pa će se i u Flagu doznati za nju. — U redu. Ne putujem i ne pišem. To je pravo olakšanje — odgovori Jim, i zaista mu je ta odluka pomogla. — A znaj da sam i strica Jima htio nagovoriti da ovamo ne vodi Molly i Glory. 340 — Au! — prijekorno jeknu Bud. — A ja sam ovdje s jednom nogom u grobu! — Neka stric Jim samo dovede djevojke — doda Curly odlučno. — Ti si hladnokrvan Arizonac, Curly — izjavi Jim, istodobno razdražen i zadivljen. — Razmisli malo. Morali smo odnijeti Slingera Dunna u West Fork svega izrešetanog. Bud je također u krevetu, pun je rupa i loše volje. Lonestar tako hramlje da samo što ne škripi zubima. A pod borovima leže dvojica naših ljudi! — Da, teško je to — složi se Curly — ali činjenica je da smo se sretno izvukli. No, ne smijemo izbjegavati ono što dolazi zbog onog što je već prošlo. Vjerujem da je ona bitka gotovo uništila družinu Krivog noža, a skoro sam siguran da sam ranio Mallova. Doduše, pucao sam kroz dim, ali sam ga vidio kako pada. Zatim ga više nisam vidio. Umakao je, i tako u Krivom nožu ostaju njih trojica: on, Madden i Jed Stone. Mislim da se i Stone neće složiti s onom vrsti kradljivaca stoke s kakvima se Mallov u posljednje vrijeme spandao. Na primjer, družina Joea Tarnella, a da ne govorim o tipovima poput Bambri dgea i Darnella. Prema tome, ne stojimo tako loše, i vjerujem da smo u stanju čuvati strica i djevoj ke. Uto uđe Cherrv Vinters, noseći pušku i srne ći but. Donio je sobom svjež miris šume i noći. — Kako ste, momci? — pozdravi ih srdačno. — Zašto si se toliko zadržao, Cherrv? — upita Curly. — Tako, skitao sam se okolo. Pošao sam dosta visoko uz potok. Promatrao sam dabrove. — Jeff ti je ostavio večeru — reče Jim. — Znaš kako se ljuti kad zakasnimo. Sad požuri. 341 |Tim izide na trijem. Zbog visokih grebena što su je opkoljavali i koji su noću izgledali još bliži, viši i crnji nego danju, noći su u Žutoj kotlini bile veoma tamne. Zrak je bio miran i vrhovi borova i smreka nisu šumjeli. U kotlini se još uvijek zadržao topao, mirisan zrak sunčanoga popodneva. Potočić je, kao uvijek, žuborio tiho i ugodno, cvrčci su gudili svoju noćnu pjesmu, a bijele žmirkave zvijezde nijemo su promatrale

usnulu zemlju. Za Jima je bilo zlo u tome što nije prošao razdoblje žutokljunstva. Prebrzo se srodio s Arizonom i sad mu je to naškodilo. Počev od Sonorine zasede ... koja se izjalovila samo zahvaljujući pravodobnom Slingerovu hicu ... čitav niz događaja doveo je Jima na rub sloma. Spopala ga je mučnina, a znao je i zašto. U snu i na javi progonila ga je bitka kod zapaljane brvnare. Čemu zabijati glavu u pijesak pred istinom! Hladnokrvno je nanišanio na jednog odmetnika koji je trčao prema njima uz viku i pucjavu, i dobro zna da ga je oborio kao divljeg purana. Kasnije je vidio i rupu od metka točno ondje gdje je nišanio. To je za njega bio veoma težak i grub udarac. Međutim, činjenica da se zajedno sa svojim kaubojima potpuno oglušio na preklinjanje i molbe kockara Darnella i da je čak i njegova ruka povukla ono osvetničko uže, nanijela mu je daleko gori udarac. Nije se mogao umiriti nikakvim opravdanjem da je to borba za samoodržanje, borba s kradljivcima stoke i njihovim prepadima. Stvarnost je bila neuporedivo drukčija od nagađanja i mogućnosti. U bici kod Cibquea, koja je bila posljedica podizanja ograde od bodljikave žice, nije bio u stanju aktivno sudjelovati, pa mu, prema tome, pogibija Jo 342 celyna i Haverlyja od ruke Slingera Dunna nije baš pritiskivala savjest. Ali sad, postao je Arizonac s čovjekom na duši. A još uvijek mu je nedostajao snažan i trajan povod za mržnju. Iz kuće izađe i Cmiy: — Lijepa li noći, gazda. Prijatan je osjećaj kad možeš izaći napolje bez straha da će ti odnekud doletjeti metak. Samo mislim da se ne smijemo dugo prepuštati tom osjećaju. Još prije jeseni čut ćemo za Kreštala. — Da, lijepa noć — uzdahne Jim. — Ali, gotovo bih... volio da se nisam micao iz Missourija. — I da nisi upoznao Arizonu i Molly? — otegne kauboj mirno i toplo. — Pa ... i to. — Ali, u prvom redu ... da nisi ubio čovjeka? — Curly! — Ne možeš me prevariti, Jime, stari moj. Onda sam ti bio blizu. Vidio sam kad si prosvirao onog odmetnika. Zapravo ja sam ga imao na nišanu. — Nisam ni sanjao ... da to itko zna — odgovori Jim muklo, — Molim te, Curly, ne pričaj to dalje. — Ja ću ti to lako obećati, ali što ćeš s ostalim momcima iz družine? Bud je to vidio s mjesta gdje je pao, a ja sam, štoviše, vidio kad je onaj odmetnik ubio Humpa. — On! — uzvikne Jim, a krv mu u toplom va lu navre u mozak. U njegovu se uzviku već po javljivala mala promjena. — Sigurno. I Lonestar kaže da je to isto vidio. Taj odmetnik je bio Ham Bradonja. Pretresli smo ga prije nego smo ga pokopali. Bio je barmen u Winslowu, nekoga je ubio, te se potom dao na otimanje stoke. Uvijek je bio osamljen i pakleno 343 dobar strijelac. Da nije bilo dima, on i Kreštalo sami bi bili u stanju slistiti nas, iako bi u ton slučaju, nezaštićeni dimom, raorali jurišati na nas, pa bismo ih lako zaustavili puškama ... Gužva je to bila, Jime, a ti bi morao biti zadovoljan sa sobom umjesto da se držiš kao da si pokisao. Jim je to shvatio, a Curlyjeve riječi ublažile su sumornu sjenu što ga je pritiskala. — Ako Glory i Molly nikad ne doznaju za to ... bit će mi lakše. — Hm, možeš se kladiti u posljednji par vunjenih čarapa da će to naš ljubljani Bud odmah izbrbljati djevojkama. — Valjda neće! — Hoće sigurno, i to ne zato što ga svrbi jezik. Iz ponosa, Jim, iz bezbožnog ponosa što smo tvojim doprinosom pobijedili. — Zamolit ću ga da šuti, a ne bude li dovoljno, izmlatit ću ga. — Hm, dragi moj, to neće biti lako — otegne Curly. > Nekoliko dana kaubojski nisu silazili u klance, usprkos činjenici da im je veći dio stoke ukraden ili rastjeran daleko na jug od 2ute kotline. Jim je htio da odjaši dolje, bar do spaljene brvnare i da pokopaju odmetnike koje su ostavili obješene o granu sikomore. Ali Curly je bio protiv toga da ostave ranjene kaubojske nezaštićene u kući, a za obješene odmetnike je rekao: — Neka ih sunce osuši i vjetar odnese! Curly nije bio tako miran kako se na prvi pogled činilo. Bio je nespokojan, stalno je išao gore 344 -dolje po stazi. Jim je primijetio da su mu plave, oštre oči stalno na oprezu. Kad mu je Jim te konačno rekao, Curly ga iznenadi: — Poslušaj, momče. Neću da se Bud i Lonestar uznemire. Već su i bez toga nepodnošljivi. Danas, dok si bio za ručkom, vidio sam kako se

tamo nad grebenom crni sombrero nekog jahača. I to na istočnom grebenu! — Crni sombrero! ... Curly! Ne varaš li se? — Možda. Mogao je biti i crni jastreb ili gavran. Ali, oko mi je vrlo oštro, Jime. Nekoliko sati Jim se osjećao nelagodno, a Curly je stalno, tobože uzgred, izlazio na trijem. Ništa se nije dogodilo i konačno Jim zaboravi na to. Vрати se računima, ali ga u tome prekine nervozni Bud, — Gazda, maločas mi je i izgledalo da netko zove, ali te nisam htio smetati. AH, sad čujem konje. — Zaista? — Jim naperi uši i osvrne se po sobi. Lonestar i Cherry su spavali dok je Jack, kao obično, pisao i ne bi čuo ni tresak groma. Jim zaista oču mekan topot konjskih kopita. — Curly! — pozva oštro. To je probudilo one koji su spavali, ali se Curly ne pojavi. — Momci, nešto se događa. Čujem konje, a Curly se ne javlja. Hvatajte puške. — Gazda, poslušaj! — uzvikne Bud. I onda Jim začuje izvana: — Jime . . . oh, Jime, Jime! — Molly! — uzvikne kao mahnit i izleti napolje, a zdravi kauboји za njim. Na putu konjima ni traga. Ali, s druge strane, pod borovima, vidjele su se neke tamne sjenke. Približile su se i izašle iz šumarka. Prva je bila Molly na krupnom 345 šarcu. Bila je gologlava i kosa joj lepršala. Opet je pozvala: — .Time .: oh, Jime! Kad se snašao od iznenađenja, Jim pojuri k njoj: — Molly! Zaboga, otkud ti ovdje? — povikao je dok je ona zaustavljala konja. Ispustila je povod tovarnog konja. Tek tada Jim primijeti da je sva puna trn ja i umazana od puta. Kosa joj je bila puna borovih iglica a oči neprirодно krupne i svijetle. Jimu se stegne srce. Iza nje vidio je kako Curly podržava Glorianu u sedlu trećeg konja. Glava joj je klonula i kosa visila sva raskuštrana. — Sto vam se to, zaboga, dogodilo? — uzvikne zahvaćen strahom. — Toliko toga. Što si se tako uplašio. Nije nam ništa . . . Pomozi mi da siđem. Skliznula mu je u naručaj skoro bez otpora i konačno mu jednom bez opiranja dozvolila da je poljubi, iako je porumenjela. Cak je bio siguran da se stisla uz njega. Spustio ju je na tlo, ali ju je i dalje držao zagrljenu oko struka. — Sto , . . što je pak to? — promucuo je kad se okrenu i vidio kako Gloriana pada u Curlyjev naručaj. Dok ju je Curly ponio preko stubišta na trijem, Jim joj načas ogieda lice. Onda sa sobom odvuče Molly u kuću. — Curly, spusti me — rekla je Glodana. Ali, Curly je nije čuo, bar je nije poslušao: — Zaboga, draga, reci mi.. . nije ti ništa.. . dobro si? Lice joj više nije bilo blijedo. — Pusti me, rekla sam! — povikala je zapovjednički. Nato Curly postane svijestan svoga ponašanja i spusti je u naslonjač, promatrajući je kao izgubljeno blago koje je opet našao. 346 — Glory . . . kakvu to ludu šalu . . . izvodite s nama? — upita Jim prilazeći i još uvijek držeći Molly. Gledao je sestru s nevjericom. Njena laka haljinu, nekad svijetla, sada više i nije bila haljina, jedva bi se mogla nazvati ritama, sva poderana i uprljana od dima i blata. Ali, to nije bilo sve. Gloriana je jedna ruka bila potpuno gola, izgrebana, umazana i krvava, a noge isto tako. Na njezinu ispijenom licu vidio se pečat strašnog tjelesnog i duševnog napora. Međutim, njene su oči bile pune sretnog mira i zahvalnosti. One bi i najgoreg cinika uvjerile da su i duša i tijelo zdravi... da joj je život lijep. — Oh... Jime — prošaptala je nemoćno dižući ruke k njemu. Uhvatio ju je i kleknuo pred nju. Ona se zaveli na naslonjaču i zatvori oči. — Tu sam... sigurna sam... oh, hvala nebesima! — Glorv, draga, što vam se to dogodilo? — pitao je Jim molećivo. S druge strane naslonjača Curly joj podigne drugu ruku kojom je još uvijek stezala izlizani stari sombrero, sav izbušen mecima. — Evo, Jime, što sam ja vidio tamo na gre benu — rekao je sav zapanjen. — Čiji je to še šir? Nekako mi je poznat. Nije ga mogao izvući iz njezine zgrčene ruke. — Taj sombrero nosio je Kreštalo Mallov — objasni mu Molly koja je stajala iza Jima i izvla čila borove iglice iz zamršene kose. — Sto mu gromova! — izmaklo se Curlyju. — Pa da. Prepoznao sam taj šešir... Jime, kladim se da je kreštavi revolveraš otegao papke! — I te kako! — potvrdi Molly. — Među ži vima ga više nema. 347 Svi su ostali bez riječi. Cak ni Curly ne pro govori. — Jed Stone je ubio Mallova i Maddena — na stavi Molly uživajući u efektu što su ga imale nje zine

riječi. — Molly Dunn, mene bole rane — zajadikuje Bud iz kreveta. — Ali, ako odmah ne ispričaš što i kako je bilo, bit će mi još gore. Gloriana otvori oči, i puna milja pogleda brata i Molly, a zatim polako pređe pogledom preko za panjenih kauboja i najzad se zaustavi na Curlyju, čije je obožavanje bilo i previše očito. — Ispričaj im, Molly — prošaptala je. — Ja ... ne mogu govoriti. — Htjele smo te iznenaditi, Jime — započne Molly. — Morali smo malo uvjeravati strica Jima, ali nam je uspjelo. Prije pet dana krenuli smo ko lima iz Flaga. Pedro je vozio. Tu noć smo prespa vali na Millerovu rancu. Drugog jutra, na račva nju puteva, napao nas je Malloy sa dvojicom svo jih. Bili su to Madden i Reeves. Posve slučajno na letjeli su na nas. Stric Jim je prepoznao Malloya tek kad je zlikovac ubio Pedra. Kreštalo je opljač kao strica, uzeo naše torbe i bacio nas na konje. Stricu Jimu je naložio da se vrati u Flag i da na ime otkupninB za nas podigne deset tisuća dolara i pošalje ih po nekom jahaču do Tobeova zdenca, gdje ih je trebalo staviti pod strehu kraj dim njaka. Onda nas je Malloy odveo u šumu i tokom popodneva stigli smo do Tobeova zdenca. Upravo su nas odvukli u kolibu, mene vezali a Malloy je počeo Gloriani kidati haljine, kad se pojavi Jed Stone. Kreštalu nije bilo po čudi što mu je zabava prekinuta, a Jed je galamio o tome što će reći stric Jim. Čudo, koliku je važnost pridavao 348 mišljenju strica Jimah .. Kreštalo se sve više ljur tio na galamu što ju je dizao Jed. Onda Jed počne hodati gore-dolje i kršiti ruke. Ali, kad se okrenuo, brz kao munja, iz jedne mu je ruke zagrmio revolver. Zatvorila sam oči. Jed je opalio još dvaput. Čula sam kako je jedan odmetnik istrčao napolje, i kad sam otvorila oči, vidjela sam Mallova i Maddena mrtve, dok je Reeves pobjegao. — Eh, takvo čudo još nisam čuo, a kamoli ga vidio! — uzvikne Curly kad je Molly zastala, postupno podležući uzbuđenju što ga je izazvala njena priča. Oči su joj se krijesile poput žeravice. — Međutim, ispostavilo se da smo spale sa zla na gore — nastavi Molly. — Jed je naišao na strica Jima i kad je saznao za prepad, slijedio nas je i pobio te ljude kako bi nas zadržao samo za sebe. Onda je počelo ... Uh, kakav je desperado taj Jed Stone. Tukao me šibom, a dok sam se otimala njegovim poljupcima, Glory je uhvatila mesarski nož da ga ubije. Natjerao ju je da mijesi biskvite dok je mene ljubio. Opalio je iz revolvera prema njoj, a ona je pala u nesvijest. I tako mu je Glory skuhalo večeru, a on ju je onda natjerao da pije viski i da mu pleše. To ju je jadnicu potpuno iscrpilo. Zatim nas je pustio da spavamo. Drugog jutra smo žurno krenuli, gotovo bez jela. Vodio nas je preko cijele visoravni Dijamanta. Rekao je da se izgubio. Jahali smo još dva dana gore-dolje, kroz grmlje i kamenje. Oh, čak je i meni bilo teško. Za sve to vrijeme Jed me tjerao da radim i Gloriana doveo skoro do ludila. Jedne noći prisilio nas je da spavamo s njim na istom ležaju i pus tio nam na volju koja će ležati u sredini. Glory me nije pustila da legnem u sredinu. Pritisnula ga je mora, pa je buncao o bijesnom skunku kojeg 349 moramo otjerati s Glorianina nosa... Jučer, kasno popodne, dojahali smo ravno na ono mjesto gdje ste objesili Darnella i onu dvojicu odmetnika ... Taj prizor me skoro ubio, a jedna Glory ... Ali, dosta o tome. Logorovali smo u blizini, a jutros smo se opet popeli na brdo. Glory je bila gotova, izgladnjela, a k tome joj je bilo mučno od prizora ljudi obješenih poput vreća, tako da nije ni mogla sjediti u sedlu. Morala sam je pridržavati. Pošli smo rubom grebena i došli do puta. Tu je Jed rekao da se konačno orijentirao i da se moramo rastati jer sobom može povesti samo jednu, dok će druga otići na ranč za koji je rekao da je ovdje dolje. Molila sam ga da nas ne razdvaja .. . a onda je Glory rekla Jedu da će ona poći s njim, da spasi mene! . .. To je, kako vidite, razoružalo Jeda. Trudio se na sve moguće načine da je natjera da vrišti, da pokaže kukavičluk ... ali nije uspio ... a što misilte, što je tada rekao? Odgovorili su joj samo neizdržljivo znatiželjnim pogledima. — Potapšao me po glavi i nazvao me »šumskim mišićem« a onda je rekao Gloriani: — »Ljepotice, udaj se za Curlyja ili Buda, rodi nekoliko pravih Zapadnjaka, ali nikad ne

zaboravi svog desperada!« ... I odjezdio je kao vihor. Kad se Glory malo oporavila, našle smo put i evo nas! — Neka me vrag nosi! — uzvikne Jim. Kauboji nisu mogli doći k sebi. Curly prijede rukom kroz kuštravu kosu. Na njemu se vidjelo da ne zna što da misli. — Molly, je li Jed bio pijan? — Ne. Imao je bocu, i natjerao je Gloriana da pije, ali on sam nije ni okusio. 350 — Bude! Jesi čuo Što kaže Molly? — zbunjeno upita Curly. — Da, i ako ne laže, Stone je morao poludjeti. Možda mu se to i dogodilo kad je vodio Glory. Ne bi bilo čudno. — Bude Chalfacku, ne usuđuj se ni pomisliti da ne govorim istinu — zaprijeti mu Molly primičući se krevetu. Međutim, kad je vidjela kako je blijed i ispijen, tiho klimne i padne na koljena kraj kreveta. — A nisi li ti samo dijete, i to strašno zaljubljeno? — izgunda Bud. — Ne vidiš pravo ni što se događa, a kamoli da to ispričaš... Molly, ja umirem. Trebalo bi da me poljubiš. — Oh, Bude, žao mi je. Boii li te? — Naravno, ali ti i Gloriana mogle biste mi ublažiti bolove. Ona ga poljubi u obraz i zagladi mu vlažnu kosu na čelu. Bud se nasmiješi, a lice mu poprimi uobičajeni andeoski mir, kao kad je bio zdrav i dobre volje. — Nećeš li doći ovamo, Glory, da me i ti polju biš kao Molly? — upita žalosno. — Hoću, Bud, svakako ... — čim budem sobna ustati rekla je uz blijedi osmijeh. — Nadam se da ne govoriš ozbiljno ... o umiranju. — Avaj, ozbiljno govorim, Glory. Ali, mogla bi me spasiti — rekao je značajno. — Šuti, bolesni dječake. Molly i ja ćemo te izliječiti. Nato Curly ustane i prezirno promrmlja: — Ako je do toga, mogu i ja zaraditi koji metak. Jim se trgne iz transa: — Momci, u svom izne nadenju i radosti zaboravili smo na djevojke. . . Curly donesi tople vode i reci Jeffu da spremi ne 351 što dobro za izglednjele cure. cherry, ponesi torbe. .. a sad ću te, Glory, odnijeti gore... Idemo, Molly. — Oh, kakve li divne mirisave kuće! — mrmrljala je Gloriana dok ju je nosio širokim hodnikom u krajnju sobu, sunčanu i otvorenu. Od namještaja, u njoj je bio samo krevet. Jim nježno spusti Gloriana na krevet, a onda je zagrlji. — Brate... mog starog svijeta je danas nestalo — promrmljala je zaneseno. — Da, ali o tome ćeš mi pričati kad se dobro odmoriš. — Poljubi je u obraz, i izvuče se iz njena zagrljaja. Okrene se prema Molly koja ih je pratila. — Molly, ova soba neka bude za vas dvije. Pobrini se za sebe i Gloriana... Kakva si ti djevojka! Izdržala si sav taj put i ovako izgledaš! Prokleti Jed Stone! Pa ipak blagoslivljam ga! Ništa ne razumijem! Curly dođe s kaubojima koji su donijeli stvari. On se zadržava, ne obazirući se na Jima i Molly. — Glory, oprosti što sam te nazvao »draga« pred svim momcima — rekao je smjerno. — Bio sam izvan sebe. Ali, oni svi znaju što je u meni. Pogledala ga je s divljenjem, prebacivanjem pa i užasom. — Curly, morala bih... zadržati kad te vidim — rekla je veoma tiho. — Ali ... ne drhtim. — Hajde, dosta ti je svega — prekine je Jim i izgura bojažljiva i potresena kauboja iz sobe. — Sto je time mislila reći? — upita Curly tiho kad su izišli na hodnik. — Ne znam, ali mislim da je to jako mnogo... od Gloriane Traft. Curly side niz stube i izide pred kuću. Hodao je kao mjesecar i ostao napolju do sumraka. Kod 352 i večere, koja je prošla bez galame i zadirkivanja, jer su na katu spavale djevojke, jeo je jako malo i izgledao zbunjen. Nešto kasnije, potraži Jima. — Gazda, stalno razmišljam o Mollynoj priči — počeo je. — I nešto mi se u tome ne slaže. Zamisli, Jed Stone se izgubio!... Evo do čega sam došao... ali mi se zakuni da nikad o tome nećeš ni pisnuti. — Obećajem ti, drugaru — svečano će Jim. — Sjećaš li se kako je Glory ludovala da sret ne desperada? Sad je ona pomislila da je Jed je dan od njih, a on je bio tako pametan da je ne razočara. Mora da je s Molly sklopio neku pogodbu kako da prevare Gloriana, da je uplaše, da ot kriju ima li u njoj čvrstine. Jedino tako mogu pro tumačiti Jedovo čudno ponašanje i Mollynu čudnu priču. — Ali, Curly, zar je to bio dovoljan razlog? — s nevjericom upita Jim. — Ne, to nije bilo dosta — prizna kauboj. — Mora da su imali još neki dublji razlog. Gledaj, Jed je poznavao Molly još kao dijete, uvijek mu je bila draga. Molly je prava Arizonka kao i Jed. To ti ne možeš shvatiti jer si s Istoka. I,

da ne duljim, Jed je plašio Gloriana, izgladnio ju i go nio samo za Mollynu volju. Na kraju, kad je po nudila sebe da spasi Mollynu čast Gloriana se po kazala njima dorasla. Gloriana su potpuno zavarali i ona je tu žrtvu stvarno htjela podnijeti, iz dubine srca. Ponijela se veličanstveno, Jime. I da je prije toga nisam volio, sada bih se zaljubio u nju. — Ako je to istina, onda je Molly strašna mala lažljivica — rekao je Jim sumnjičavo. 28 Družina krivog noža 353 — Pa, i jest i nije. Zavisi od toga kako gledaš. Molly obožava tvoju sestru i može joj željeti samo dobro. I postigla je dobro. Ta se djevojka promijenila. — Aha. Možda počinjem shvaćati. I meni izgleda da sam primijetio neku razliku koju sam pripisao njenoj radosti što je opet sigurna i među nama. — Bilo je i toga, ali još nečeg. Ako se ne varam, Gloriana nikad neće prozreti Jeda i Molly. Možda je tako i bolje. Nadam se da ta lekcija nije bila previše gruba. Ali, sestra ti ima petlje... Kad se odmori, cijenit će stvari prema onom kakve jesu. Sutradan Molly siđe u prizemlje u drugoj haljini; bila je naizmjenice vesela i povučena. Kauboji su se nadmetali tko će joj više ugoditi. Jim ju je jedva uspio odvući od Buda i povesti u šetnju da vidi 2utu kotlinu. Bila je očarana. — Molly, nestanak družine Krivog noža stubokom mijenja situaciju — govorio joj je, zaustavljajući se na brvnu prebačenom preko bistrog potoka. — Sad zaista možemo stanovati ovdje. Ali, tek od iduće godine, a onda ćeš često morati ići u Flagerstown... nisi zaboravila da si mi obećala da ćemo se uzeti ove jeseni? — Oh, zar sam ti obećala, Jime? — upitala je glumeći iznenađenje. — Svakako. — Onda, dobro, neka to bude koncem studenoga. — Onda je već zima! — Studeni? Ne, to je tek kraj jeseni. 354 — Gospode! — To je jako daleko!... Ali, toliko te volim i tako si divna da ... mogu čekati. — Pa, neka bude sredinom studenoga — prošaptala je, a Jim vikne od radosti i zagrlji je. Zamalo da s brvna nisu pali u vodu. Kasno idućeg jutra, lijepa i umorna Gloriana klonulo se spusti zavojitim stubištem u dnevnu sobu. Tamni podočnjaci još su više isticali boju i dubinu njenih očiju. Sve je bilo u bijelom. Budu i Curlyju izgledala je kao anđeo, dok se Jimu učinila iscrpljenom i potresenom, potpuno izbačenom iz stare kolotečine. Kauboji su se svi uzvrtjeli oko nje, izuzev Curlyja koji ju je izdaleka promatrao, naizmjenice s obožavanjem i bijesom. Bud se ko ristio njenim prekjučerašnjim obećanjem, i nije je puštao od sebe; držao ju je za ruku. Najzad Curly izleti napolje kao da se ide ubiti: ali odmah potom opet uleti unutra. Jim je shvatio njegove muke, i kad se Curly približio, kao uvijek kad bi klonuo, Jim prošapta: — Drugaru, ne sekiraj se, to nije ništa! — Pa, to ću odmah utvrditi — odgovori Curly, junačeći se. — Ne smijem joj dozvoliti da se vrati na staro. Ostali su kauboji bili napolju, tko za poslom, tko da zabavlja Lonestara koji je sjedio na trije mu. Za stolom su ostali samo Jim i Molly. Gloriana je sjedila na ivici Budova kreveta. Curly, koji je do maločas kružio naokolo i zvjerkao, sad je užarenim očima promatrao čas prijatelja čas svoju dragu. No, njih dvoje kao da su za sve bili sli jepi. Glory, ti si najljepša djevojka na svijetu govorio je Bud. 355 23 — Gluposti, sigurno si vidio i ljepših — odgovorila je, ali joj je to prijalo i slobodnom ga je rukom gladila po kosi. — Ne. Nema ih na ovoj zemljici — odvrati kavalir. — Bude, ostat ću tu cijelo ljeto — počela je uz očaravajući osmijeh. — Predivno je ovdje. Nisam znala ... Hoćeš li uskoro ozdraviti? ... da možeš jahati sa mnom ... Strašna sam nezalica i slabić. Čak me i ona mala riđa ždrebica bacila sa sedla! — Zbacila! Prokletnica! Rebra ću joj slomiti! — Ne smiješ, draga mi je. — Draga ti je riđa ždrebica!... I što ti je još drago? — Svaki mi je konj drag ... uostalom ... sve i svi u Arizoni... — Au, to je još gore. Jim ih je promatrao s uživanjem. Najednom ga Molly povuče za rukav i prošapće: — Gledaj Curivja. Kauboj se opet pretvorio u starog, mirnog Curivja, nedokučivog i snažnog, sazdanog iz nekog tajanstvenog neuništivog pouzdanja. Ali, Jimu nije izmaklo da je to odvažnost očajnika. — Glory — otegne Curly, sjedne na drugu ivicu kreveta, njoj nasuprot, i uzme slobodnu Budovu ruku. — Samo sam ti

htio reći da smo nas dvojica šest godina bili kao braća.. . Bud i ja... I da smatram da sam u ovoj posljednjoj bici izravnao jedan stari dug što sam mu ga dugovao. Kad je Bud pao pogoden, da nije bilo mene onaj bi ga odmetnik dotukao. 356 spomenuo? Drugaru, što te muči... te mi to ranije nisi tnuo? — upita Bud dubokim, tronutim glasom. — Sad to više. nema veze, Bude. Gloriana je gledala jednog pa drugog, kao opčinjena i pomalo zbunjena. Tog ju je trenu izdala njena intuicija. — Prokletstvo! — Slutio sam da si to bio ti. Sigurno si zato promašio priliku da središ Kreštala. — Da. — Curly pogleda djevojku. — Htio sam samo da to vas dvoje znate za slučaj da odem oдавde. — Da odeš... oдавde? — promuca Gloriana zapanjena. Onda joj se oči rašire, počela je shvaćati. — I sad želim znati... pošto smo Bud i ja kao dva brata... koji će te od nas dvojice nazvati sestrom? — Curly! — ote se Gloriani. — Ah, drugaru — javi se Bud. — Ova bitanga uopće nije teško ranjena — nastavi Curly. — Vidio sam ga i s daleko težim ranama. On samo nastoji iskoristiti tvoju samilost. Ima pravo na to, ali to i mene primorava da se izjasnim i to odmah. — Molim te, Curly ... nemoj. — Znaš da te volim, Gloriana — nastavio je mirno i polako. — Sada još više nego prije. Za tražio sam da se vjenčaš sa mnom i da mi dozvoliš da ti pomognem da se srodiš s ovom divljom Ari zonom... To je bilo oko Božića. Obećala si mi da ćeš mi odgovoriti pismom. Ali nisi. Sada želim čuti taj odgovor. 357 — Ali, Curly. . . pa to je nerazumno! Pričekaj, molim te. Još sam sva izvan sebe od ove avanture. Ni sama ne znam. — Valjda znaš voliš li me ili ne. Prema frjme, odgovori brzo, gospođice. Na trenutak je spustila glavu, a onda je podigne, neustrašivo kao čovjek pritjeran uza zid. — Curly, ne razlikuješ se mnogo od Jeda Stonea — rekla je. — To smatram komplimentom. — Nisam sigurna što osjećam prema tebi. Curly. Znam samo da te nisam vrijedna. Ali, kad već navaljuješ . . . neka bude . . . da. — I pruži mu ruku uz očaravajući osmijeh. Curly ju primi objema rukama i privuče na grudi. Bio je blijed i sretan. — Hura! — povika Bud gromko. — Znao sam da ću ga natjerati da progovori. Cijelo vrijeme sam to znao ... Drugog dana u 2utu se kotlinu dovezao i stric Jim Traft. Nije bio ni sjenku onog starog, osornog stočara! Bio je veseo i raspoložen, željan da sve vidi i čuje, i nekako čudnovato živ. Kad ga je Jim izvijestio o izgubljenoj stoci, samo je odmahnuo rukom. — Bah, samo jedna od mnogih nezgoda u životu rančera! — ali je zato s tugom gledao grobove kauboja koji su pali za Dijamant. Nisu bili prvi. a možda neće biti ni posljednji. Curly ispriča o bici kod traperske brvnare, a Molly ga odvede u stranu da mu ispriča svoju verziju o njihovoj dogodovštini s Kreštalom i Stoneom. Bud je ponosno pokazao nadgrobni znak, komad jasikinog stabla s urezanim Malloyevim znakom, koji je odlučio staviti Kreštalu na grob. 358 — Lijepo, lijepo. Svi mi imamo svoje uspone i padove — odgovori stari rančer koji je već sve čuo. — I rekao bih da ste jeftino prošli. . . Imam i ja dobrih novosti. Blodgettovi momci su skupili vašu rastjeranu stoku. Cijeli kraj već zna da je Mallov mrtav i da Krivi nož više ne postoji. Vijest se raširila poput prijske vatre! Osim toga, Jime, nećeš biti osamljen kad se smjestiš ovdje sa ženicom. Allen Blodgett preuzima brigu nad očevim rancem, pa će i on živjeti ovdje. Tast Jacksona Waya će mu pomoći podići ranč. Miller se spušta niže dolje, i dolina će ubrzo biti puna ljudi. Ah, gotovo sam zaboravio. Liječnik se vratio iz West Forka i javio da je Slinger Dunn izvan opasnosti. To je za Jima bila najbolja vijest: Mollvne su suzne oči bile pune sreće. — Krađa stoke bit će i dalje — produži stari rančer. —• Ali, ne vi tolikoj mjeri kao za družine Krivog noža. Bit će to sitne kradice, a tko mari za njih! Nakon večere, kad su stari i mladi Jim, Gloriana, Molly i Curly ostali sami, rančer izvuče iz džepa list papira. Držao se veoma ozbiljno i sve čano. — Zahtijevam od vas da nikad ne ispričate ono što ću vam pročitati. Obećajete li? Iznenadeni njegovom ozbiljnošću, blagim licem i blijedilom, svečano su obećali. Onda stric Jim na mjesti naočale i polako pročita. Tobeov zdenac Dragi Jime, promijenio sam mišljenje glede

novca što ga je donio tvoj čovjek. Uzimam ga i za uzvrat ti ostav 359 Ijam ovo pismo. Toliko mi duguješ da započnem nov život. Tvoja nećakinja Gloriana ponudila se da podnese žrtvu. Isto kao i ja, prije dvadeset godina, da spasim druga. Za volju djevojke koju smo obojica voljeli, a koju on najzad nije dobio. Taj me njezin gest nekako vratio na stari, zaboravljeni put. Nikada nije kasno, Jime. Reci joj neka sina, ako ga bude imala, nazove Jed.